कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता
नाविन्यता विभाग
महाराष्ट्र शासन

प्रवेश मार्गदर्शिका

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेश पध्दती, नियमावली व प्रमाणित कार्यपध्दती

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

3, महापालिका मार्ग, टपाल पेटी क्रमांक 10036, मुंबई 400 001

https://admission.dvet.gov.in/ | www.facebook.com/dvetms/ | DVET E-Learning

संचालकांचे मनोगत

राज्यातील सर्व शासकीय व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेशासाठी केंद्रीय ऑनलाईन प्रवेश प्रणाली उपलब्ध करुन देतांना मनस्वी आनंद होत आहे.

शालांत परीक्षा उत्तीर्ण होऊन आपल्या भवितव्याची स्वप्ने पाहणारी ही पिढी जागतिकीकरणानंतर जन्मली आहे. जागतिकीकरण आणि संगणकीकरणामुळे तंत्रज्ञान झपाट्याने बदलत आहे व मानवी व्यवहारातही मोठ्या प्रमाणात बदल होत आहेत. हे बदल आत्मसात करुन भविष्यातील तांत्रिक बदलांना अनुकुल ठरणारी पिढी घडविण्याचे काम प्रशिक्षण संस्थांना करावयाचे आहे. भविष्यातील स्वप्ने साकार होण्यासाठी भविष्यकाळात रोजगार उपयोगी ठरणारे प्रशिक्षण घेणे गरजेचे आहे. सद्य:स्थितीत पारंपारिक शिक्षणाच्या मर्यादा स्पष्ट झाल्या आहेत. त्याचबरोबर तांत्रिक व्यावसायिक शिक्षण महागडे सुध्दा झाले आहे. अशा परिस्थितीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील विविध व्यवसायांचे कौशल्य शिकविणारे प्रशिक्षण हे रोजगार व स्वयंरोजगारासाठी वरदानच आहे.

वाढत्या औद्योगिकीकरणामुळे केवळ देशातच नव्हे तर जगभरात विविध स्वरुपातील तंत्रज्ञानाची मोठ्या प्रमाणात गरज आहे. प्रशिक्षित कुशल मनुष्यबळाचा अभाव सर्वत्र जाणवत आहे. उद्योगक्षेत्रातील मनुष्यबळाची वस्तुस्थिती अशी असताना महाराष्ट्रात प्रत्येक तालुक्यात किमान ०१ शासकीय औ.प्र.संस्था (ITI) सुरु करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार ३५८ तालुक्यात ४१९ शासकीय औ.प्र.संस्था कार्यरत असून त्यांची एकूण वार्षिक प्रवेश क्षमता जवळपास एक लक्ष आहे. त्यामध्ये आदिवासी भागात आदिवासींसाठी ६१ संस्था, अनुसूचित जाती व नवबौध्दांच्या मुलामुलींसाठी ०४ उच्चस्तर संस्था, अल्पसंख्यांकांसाठी स्वतंत्र ०२ संस्था व ४३ शासकीय औ.प्र.संस्थांमध्ये स्वतंत्र तुकडया, महिलांसाठी १५ तर २८ आदिवासी आश्रमशाळा औ.प्र.संस्था अशा संस्थांचा समावेश आहे. सन २०२२ पासुन नक्षलग्रस्त भागातील युवकांसाठी २ शासकीय औ.प्र.संस्था सुरू करण्यात आल्या आहेत. याच बरोबर राज्यात एकूण ५७४ खाजगी औ.प्र.संस्था कार्यरत असून त्यांच्या उपलब्ध जागा १५४३९२ इतक्या आहेत.

औ.प्र.संस्थांमध्ये एक व दोन वर्षे कालावधीचे विविध व्यवसाय शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत उपलब्ध आहेत. या व्यवसायांचा अभ्यासक्रम हा उद्योगधंद्यातील तज्ञांनी बनविलेला असून अभ्यासक्रम बनविताना कारखान्यात वापरल्या जाणाऱ्या कौशल्यांचा विचार करण्यात आला आहे. प्रशिक्षण कालावधीत कारखान्यांना भेटी देणे, उद्योगधंद्यातील तज्ञांचे व्याख्यान, कॅम्पस इंटरव्ह्यू आयोजित करणे, प्रशिक्षण संपताच शिकाऊ उमेदवारी, नोकरी मिळवून देण्यासाठी मदत करणे या सारखे उपक्रम राज्यातील सर्वच संस्थांत केले जातात.

युवकास आवश्यक असलेले पायाभूत प्रशिक्षण औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये दिल्यानंतर औद्योगिक आस्थापनेत वापरण्यात येणारी यंत्रसामुग्री व तंत्र यांचे ज्ञान व कौशल्य प्राप्त करुन सर्व दृष्टीने पूर्ण कुशल बनावा यासाठी शिकाऊ उमेदवारी योजना अस्तित्वात आली. शिकाऊ उमेदवारांना केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या दरानुसार प्रशिक्षण कालावधीमध्ये विद्यावेतन मिळते. या योजनेअंतर्गत महाराष्ट्र राज्यातील साधारणत: २५००० औद्योगिक आस्थापनांमध्ये शिकाऊ उमेदवारांच्या एकूण ७०००० जागा स्थित करण्यात आलेल्या आहेत. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमधुन उत्तीर्ण होणाऱ्या उमेदवारांपेक्षा शिकाऊ उमेदवारीसाठी उपलब्ध जागा अधिक असल्याने प्रत्येक उत्तीर्ण उमेदवारास संधी उपलब्ध आहे.

इयत्ता १० वी उत्तीर्ण उमेदवारांनी औ.प्र.संस्थेतून २ वर्षे कालावधीच्या व्यवसाय अभ्यासक्रमात प्रशिक्षण पूर्ण केल्यावर महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने निर्धारित केलेल्या २ भाषा विषयांची परीक्षा उत्तीर्ण केल्यास उमेदवारास इयत्ता १२ वी ची समकक्षता देण्यात येणार आहे. तसेच इयत्ता १० वी अनुत्तीर्ण उमेदवारांनी औ.प्र.संस्थेतून २ वर्षे कालावधीच्या व्यवसाय अभ्यासक्रमात प्रशिक्षण पूर्ण केल्यावर महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने निर्धारित केलेल्या २ भाषा विषयांची परीक्षा उत्तीर्ण केल्यास उमेदवारास इयत्ता १० वी ची समकक्षता देण्यात येणार आहे.

राज्यातील विविध नामांकीत औद्योगिक आस्थापनांसोबत संचालनालयाने सामंजस्य करार केलेले आहेत. या सामंजस्य कराराच्या माध्यमातून राज्यातील शासकीय औ.प्र. संस्थांतील प्रशिक्षण सुविधांचा दर्जावाढ करणे, प्रशिक्षणार्थ्यांना अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण देणे, On the Job Training, रोजगाराच्या संधी, निदेशक प्रशिक्षण कार्यक्रम, अद्ययावत यंत्रसामुग्री व उपकरणे उपलब्ध करुन देणे, इतर आवश्यक सोईसुविधा उपलब्ध करुन देणे यासारख्या बाबी प्रथम प्राधान्याने राबविण्यात येत आहेत.

औ.प्र.संस्थांमधील प्रशिक्षण पूर्ण केल्यावर उच्च शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांना पदविका (Diploma) अभ्यासक्रमाच्या दुसऱ्या वर्गात थेट प्रवेश दिला जातो. अशा प्रकारे औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये उत्तीर्ण झालेल्या उमेदवारांना रोजगार, स्वयंरोजगार, शिकाऊ उमेदवारी योजनेंतर्गत रोजगाराची संधी व उच्च शिक्षणाची संधी उपलब्ध आहे.

सन २०१३ मध्ये शासकीय औ.प्र.संस्थेतील प्रवेशप्रक्रीया व सन २०१५ मध्ये खाजगी औ.प्र.संस्थेतील प्रवेश केंद्रीय ऑनलाईन पद्धतीने करणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य ठरले आहे. याचा अनुभव व होणारे फायदे लक्षात घेता राज्यातील सर्वच शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्थांमधील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेशासाठी केंद्रीय ऑनलाईन पद्धत राबविण्यात येत आहे. प्रवेशोच्छुक उमेदवारांनी व पालकांनी माहितीपुस्तिकेत देण्यात आलेली माहिती, प्रवेश पध्दती व नियम तसेच प्रमाणित कार्यपद्धती यांचा अभ्यास करुन व सद्सदविवेकबुद्धीने ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करावा जेणे करून नंतर अडचणी उद्भवणार नाहीत.

राज्यातील सर्व शासकीय व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था प्रवेश प्रक्रीयेत सहभागी असून सर्व संस्था हे प्रवेश अर्ज स्विकृती केंद्र असतील. अर्ज स्विकृती केंद्रात उमेदवार ऑनलाईन प्रवेश अर्ज भरणे/ पडताळणी /स्विकृती आणि निश्चिती करु शकतील. उमेदवारांनी व पालकांनी माहिती पुस्तिकेत देण्यात आलेली माहिती, प्रवेश पध्दती व नियमांचा अभ्यास करुनच ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करावा. प्रवेश अर्ज निश्चित करण्यासाठी व जागा बहाल केलेल्या औ.प्र. संस्थेत प्रवेश निश्चित करण्यासाठी उमेदवाराने प्रवेश अर्जातील माहिती/ दाव्यांच्या पृष्ठ्यर्थ आवश्यक मुळ दस्तऐवज/ कागदपत्रे, कागदपत्रांच्या छायांकीत प्रतींचा (Photocopy) एक संच व तात्पुरत्या प्रवेश अर्जाची छापील प्रत (Print Out) नजिकच्या औ.प्र. संस्थेत पडताळणीसाठी सादर करावेत. प्रवेशासाठी आवश्यक दस्तऐवज/ कागदपत्रांची यादी प्रवेश संकेतस्थळावर Download या मथळ्याखाली तसेच माहिती पुस्तिकेत (प्रपत्र-३) उपलब्ध करुन देण्यात आलेली आहे. उमेदवाराने एकच अर्ज भरावा. एकापेक्षा जास्त अर्ज भरल्यास त्या उमेदवाराचे सर्व अर्ज रद्द होतील. अशा उमेदवाराची निवड झाल्यास वा चूकीने प्रवेश देण्यात आला असल्यास त्याचा प्रवेश रद्द करण्यात येईल व उमेदवार संपूर्ण प्रवेश प्रक्रीयेतुन बाद होईल.

प्रवेशासंबंधी नियम, आवश्यक दस्तऐवजांची माहिती व प्रवेश कार्यपध्दती या बाबत विस्तृत माहिती समाविष्ट असलेली माहिती पुस्तिका प्रवेश संकेतस्थळ https://admission.dvet.gov.in वर उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे. राज्यातील जास्तीस जास्त उमेदवारांनी कौशल्य प्रशिक्षणाचा लाभ घ्यावा.

आपल्या उज्ज्वल भवितव्यासाठी संचालनालयातर्फे मन:पूर्वक शुभेच्छा !!

-sd-
दिगंबर अंबादास दळवी
संचालक
व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय,
महाराष्ट्र राज्य

अनुक्रमणिका

तपशिल	पान क्र.
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाबाबत संक्षिप्त माहिती	७
व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाची व याअंतर्गत येणाऱ्या विविध योजनांची संक्षिप्त माहिती	८

माहिती पुस्तिका भाग - १
औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेशासाठी
प्रवेश नियमावली व प्रवेश पध्दती

तपशिल			पान क्र.
१.०	**सर्वसामान्य**		१७
	१.१	माहितीपुस्तिकेत नमूद संक्षिप्त रुपे	१७
	१.२	परिभाषा	१८
	१.३	केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया माध्यमातून शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत होणाऱ्या प्रवेश प्रक्रीयेत सक्षम अधिकाऱ्याची भूमिका	१९
	१.४	केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेसाठी जागांची उपलब्धता	२०
	१.५	केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेसाठी उपलब्ध जागांचे वाटप	२०
		१.५.१ मूळ जिल्हा पातळीवरील ९० % जागा	२०
		१.५.२ जिल्हाबाह्य पातळीवरील १० % जागा	२१
		१.५.३ महाराष्ट्र राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीयांकरिता जागा	२१
	१.६	औ.प्र.संस्थामधील जागा वाटप आणि आरक्षण	२२
२.०	**शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत व्यवसायांच्या प्रवेशाकरिता पात्रता निकष**		२३
३.०	**उमेदवारांचे प्रकार**		२३
	३.१	महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवार व मूळ जिल्ह्यातील उमेदवारांचे प्रकार	२३
	३.२	महाराष्ट्र राज्याबाहेरील उमेदवार	२४
	३.३	अनिवासी भारतीय उमेदवार	२४
४.०	**चालू प्रशिक्षण वर्षामध्ये शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत व्यवसायांचा प्रथम वर्ष पुनर्प्रवेश / नवीन प्रवेश घेऊ इच्छिणारे उमेदवार**		२४
५.०	**आरक्षण**		२५
	५.१	अपंगत्व असलेल्या उमेदवारांकरिता आरक्षण	२५
	५.२	अनाथ मुलांना समांतर आरक्षण	२५
	५.३	स्त्री उमेदवारांकरिता आरक्षण	२६
	५.४	विशिष्ठ समाज घटकांकरीता स्थापन खाजगी औ.प्र. संस्थेत त्या घटकांसाठी प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांबाबत आरक्षण	२६
	५.५	मागासवर्गीय उमेदवारांकरिता आरक्षण	२६
	५.६	धार्मिक अल्पसंख्यांकांकरिता आरक्षित जागा	२७
		५.६.१ शासकीय औ.प्र.संस्थांमध्ये धार्मिक अल्पसंख्यांक उमेदवारांकरिता आरक्षित तुकडया	२७
		५.६.२ अल्पसंख्यांकांकरिता संस्था म्हणून नोंदविण्यात आलेल्या खाजगी औ.प्र. संस्था	२८
	५.७	अनुसूचित जाती कार्यक्रम (SCP), आदिवासी उपयोजना (TSP) व आदिवासी सार्वत्रिकरण योजनेंतर्गत शासकीय औ.प्र.संस्थामध्ये असलेल्या आरक्षणाचा आकृतीबंध	२९
६.०	**विविध प्रकारच्या उमेदवारांकरिता आवश्यक असणारी कागदपत्रे**		२९
७.०	**भाषांतर**		२९
८.०	**गुणवत्तेसाठी गुणाधिक्य**		२९

तपशिल		पान क्र.
९.०	**गुणानुक्रमांक देणे**	३०
	९.१ गुणानुक्रम	३०
	९.२ सम गुणवत्ता झाल्यास सापेक्ष गुणवत्ता	३१
	९.३ पूर्व तपासणी / पूर्व मुल्यांकनामुळे गुणातील बदल	३१
१०.०	**केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेच्या फेऱ्यांमधील प्रवेशाबाबत नियम**	३१
११.०	**जागा वाटपाची तर्क पध्दती**	३२
	११.१ टप्पा प्रथम - सर्व उमेदवारांकरिता	३२
	११.२ टप्पा दुसरा - संबंधित खुल्या/मागासवर्गातील उमेदवार	३२
	११.३ टप्पा तिसरा - विशेष मागास प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता	३२
	११.४ टप्पा चौथा - संबंधित मागास प्रवर्ग उमेदवार गटाकरिता	३३
	११.५ टप्पा पाचवा - सर्व मागास प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता	३३
	११.६ टप्पा सहावा - अपंग प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता	३३
	११.७ टप्पा सातवा - धार्मिक अल्पसंख्यांक उमेदवारांकरिता	३३
	११.८ टप्पा आठवा - राज्यस्तरीय गुणांकानुसार सर्व आरक्षित उमेदवारांकरिता (मूळ जिल्हा आणि जिल्हाबाह्य जागा एकत्रित करुन)	३३
	११.९ टप्पा नववा - सर्व राज्यस्तरीय उमेदवारांकरिता फक्त गुणक्रमांकानुसार (कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाशिवाय)	३३
१२.०	**प्रवेश फेरीनुसार जागा वाटपाच्या टप्प्यांची अंमलबजावणी**	३४
१३.०	**केंद्रीय प्रवेश पध्दतीचे टप्पे**	३५
	१३.१ टप्पा क्र. I - माहिती पुस्तिका	३५
	१३.२ टप्पा क्र. II - ऑनलाईन अर्ज भरणे व अर्ज शुल्क जमा करणे	३५
	१३.३ टप्पा क्र. III - महाराष्ट्रातील, महाराष्ट्र राज्याबाहेरील आणि अनिवासी भारतीय उमेदवारांची तात्पुरती गुणवत्ता यादी प्रसिध्द करणे	३७
	१३.४ टप्पा क्र. IV - प्रवेश फेरीसाठी पर्याय देणे	३७
	१३.५ टप्पा क्र. V - जागा वाटप करणे (Allotment of Seat)	३७
	१३.६ टप्पा क्र. VI - संबंधित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये व्यक्तीश: हजर राहून केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया फेरीमध्ये प्रवेशाचे निश्चितीकरण करण्याचे नियम	३८
	१३.७ टप्पा क्र. VII - पाचवी प्रवेशफेरी - जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी	३९
	१३.८ टप्पा क्र. VIII - संस्था स्तरावरील प्रवेश	३९
	१३.९ टप्पा क्र. IX - प्रवेशोत्तर कार्यवाही	३९
१४.०	**मूळ प्रमाणपत्रे ठेवून घेण्याबाबत**	४०
१५.०	**प्रशिक्षण शुल्क, अनामत रक्कम व सवलती बाबत विवरण**	४१
१६.०	**प्रवेश रद्द प्रक्रीया व शुल्क परतावा**	४२
१७.०	**व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना**	४३
१८.०	**संकीर्ण**	४५
१९.०	**वसतीगृहात राहण्याची सोय**	४६
२०.०	**आचरण आणि शिस्त**	४६
२१.०	**रॅगिंग प्रतिबंधाबाबत कार्यवाही**	४६
२२.०	**हमीपत्र**	४८
२३.०	**प्रशिक्षणार्थ्याची बदली**	४९

तपशिल	पान क्र.
प्रपत्र	
प्रपत्र - १: व्यवसाय तपशीलाची यादी आणि पात्रता	५०
प्रपत्र - २: शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थांची यादी	५८
प्रपत्र - ३: प्रवेशाकरिता आवश्यक कागदपत्रांची यादी	५९
प्रपत्र - ४: अर्ज स्वीकृती केंद्राकडून उमेदवारांना विविध सेवा पुरविण्याकरिता आकारलेले शुल्क	६४
प्रपत्र - ५: जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी राबविणाऱ्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची यादी	६५
प्रपत्र - ६: विविध योजनेअंतर्गत सुरू करण्यात आलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची यादी	६७
प्रपत्र - ७: विशिष्ठ समाज घटकांकरीता स्थापन खाजगी औ.प्र. संस्थेत त्या घटकांसाठी प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांबाबत आरक्षण	६९

माहितीपुस्तिका भाग - २
औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेश प्रक्रीयेतील विविध स्तरावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

	तपशिल	पान क्र.
१.०	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील प्रवेशासाठी ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करणे व अर्ज शुल्क जमा करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती	७०
२.०	प्रवेश अर्ज पडताळणी (Verification) व निश्चित (Confirmation) करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती	८७
३.०	औ.प्र.संस्थेतील प्रवेशासाठी औ.प्र. संस्थानिहाय व व्यवसाय निहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती	८८
४.०	प्राथमिक गुणवत्ता यादी बाबत हरकती नोंदविण्यासाठी (Grievance Redressal) अनुसरावयाची प्रमाणित कार्यपध्दती	९१
५.०	प्रवेश अर्ज शुल्क भरलेल्या उमेदवारांसाठी गुणवत्ता क्रमांक व प्रवेशस्थिती तपासण्यासाठी प्रमाणित कार्यपध्दती	९१
६.०	प्रवेश फेरीमध्ये निवड झालेल्या उमेदवारांसाठी निवडपत्र (Allotment Letter) प्राप्त करण्याची प्रमाणित कार्यपद्धती	९२
७.०	प्रवेशनिश्चिती करणाची प्रमाणित कार्यपध्दती	९२
८.०	खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील संस्था स्तरावरील प्रवेश निश्चितीकरणाची प्रमाणित कार्यपध्दती	९३
९.०	जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीत प्रवेशाकरिता उमेदवारांनी अवलंबविण्याची प्रमाणित कार्यपध्दती	९४
१०.०	प्रवेश रद्द करण्याकरिता उमेदवारांनी अवलंबविण्याची प्रमाणित कार्यपध्दती	९४
११.०	नोंदणीकृत उमेदवारांसाठी पासवर्ड बदलणे अथवा पुनर्स्थापित (Forgot/ Change/ Reset Password) करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती	९५
१२.०	प्रवेश प्रक्रियेतील टप्पे	९७

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

सन २०१४ पासून मा. पंतप्रधान यांच्या "**मेक इन इंडिया**" या संकल्पनेस अनुसरुन "**स्कील इंडिया**" या नावाने कौशल्य विकास या कार्यक्रमास केंद्र शासनाने सर्वोच्च प्राधान्य दिले असून, या कार्यक्रमाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने राष्ट्रीय स्तरावर कौशल्य विकास व उद्योजकता या स्वतंत्र मंत्रालयाची स्थापना केली आहे. या अनुषंगाने तसेच मा. मुख्यमंत्री यांच्या "**मेक इन महाराष्ट्र**" या ध्येयास अनुसरुन राज्यात कौशल्य विकास अभियान अधिक प्रभावीपणे राबविण्यासाठी दिनांक १५.०१.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये पूर्वीच्या रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाचे रुपांतर करुन कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग या स्वतंत्र विभागाची स्थापना करण्यात आली आहे.

सद्य:स्थितीत एकीकडे बेरोजगार तरुणांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देणे हे शासनासमोर सर्वात मोठे आव्हान आहे तर दुसरीकडे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेच्या विविध क्षेत्रांमध्ये कुशल मनुष्यबळाची गरज दिवसेंदिवस वाढत आहे. तसेच मेक इन इंडिया, डिजीटल इंडिया, स्वच्छ भारत, स्मार्ट शहरे, सांसद आदर्श ग्रामयोजना, प्रधानमंत्री जन धन योजना इत्यादी उपक्रमांना राष्ट्रीय प्राधान्य देण्यात आल्याने देखील विविध क्षेत्रातील रोजगाराच्या संधी मोठया प्रमाणात निर्माण होत आहेत. याशिवाय सध्या राज्यात शासनाचे विविध विभाग व त्यांच्या अधिपत्याखालील महामंडळे यांचे मार्फत विविध प्रवर्गातील लाभार्थींना वर नमूद विविध प्रकारच्या रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने विविध केंद्र व राज्य पुरस्कृत योजना राबविण्यात येत आहेत. तथापि, यामध्ये समन्वयाचा अभाव असून एकसूत्रता नसल्यामुळे या योजनांच्या फलनिष्पत्तीची माहिती एकाच व्यासपीठावर उपलब्ध न होता या योजनांचे नियोजन, कार्यान्वयन, संनियंत्रण, मूल्यमापन इ. बाबींवर खर्च होणाऱ्या साधनांचा अचूक, किफायतशीर व प्रभावी वापर होत नव्हता. ही पार्श्वभूमी लक्षात घेता राज्यातील मनुष्यबळाचे कौशल्य विकसित करुन त्यांना मागणी असलेल्या क्षेत्रात रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्धतेद्वारे परिवार व समाजाचा एक उत्पादक सदस्य म्हणून सन्मानाने आपले भावी आयुष्य समर्थपणे घडविता यावे, तसेच विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचे एकात्मिकरित्या नियोजन व अंमलबजावणीतून "मेक इन इंडिया" आणि "मेक इन महाराष्ट्र" यासारख्या संकल्पना साकार करुन आपल्या राज्याच्या अर्थव्यवस्थेचे बळकटीकरण करता यावे, यासाठी कौशल्य विकासासंबंधी सर्व समावेशक अभियान राबविण्याचा शासनाचा मानस आहे.

वरील पार्श्वभूमीवर मा.पंतप्रधान यांच्या "स्कील इंडिया" या संकल्पनेस अनुसरून महाराष्ट्र राज्याने "**कुशल महाराष्ट्र, रोजगारयुक्त महाराष्ट्र**" हे ध्येय समोर ठेवले असून, राज्यातील युवक-युवतींचे कौशल्य विकासाद्वारे सक्षमीकरण करुन त्यांना अधिक मागणी असलेल्या उद्योग, सेवा व तत्सम क्षेत्रात रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी "प्रमोद महाजन कौशल्य विकास व उद्योजकता विकास अभियान" राबविण्यात येत आहे.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाअंतर्गत विविध योजनांची अंमलबजावणी करण्यासाठी क्षेत्रीय स्तरावर खालील संस्था कार्यान्वीत आहेत.

प्रशिक्षण शाखा

१. व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय (DVET)
२. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ (MSBSVET)
३. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS)
४. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विद्यापीठ (MSSU)

रोजगार शाखा

५. कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता आयुक्तालय

उद्योजकता शाखा

६. महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटी

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय

महाराष्ट्र राज्यात सर्व स्तरावर तांत्रिक शिक्षण देण्याची जबाबदारी एकत्रितरित्या सोपविण्याच्या दृष्टीने १९४८ साली तंत्रशिक्षण संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली. स्वातंत्र्यानंतर अल्पावधीतच महाराष्ट्र राज्याने औद्योगिक क्षेत्रात मोठी झेप घेतली. औद्योगिक उत्पादनाच्या घटक रचनेत लक्षणीय बदल झाल्यामुळे या औद्योगिक घटकांना निरनिराळया स्तरावर लागणारे तांत्रिक प्रशिक्षित मनुष्यबळ व त्यांच्याकरिता पुनर्प्रशिक्षणाच्या सोयी उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने राज्यात प्रशिक्षणाच्या सोईमध्ये प्रचंड वेगाने वाढ झाली. या विविध कार्यक्रमांचे संचालन व प्रशासन यांची सर्वांगीण प्रगती होण्याच्या दृष्टीने तंत्र शिक्षण संचालनालयाचे १९८४ साली विभाजन करुन तंत्रशिक्षण संचालनालय व व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय अशी दोन संचालनालये निर्माण करण्यात आली. यापैकी व्यवसाय शिक्षणांतर्गत माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तरावरील व्यवसाय अभ्यासक्रम राबविले जातात व व्यवसाय प्रशिक्षणांतर्गत केंद्रशासन पुरस्कृत शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजना व शिकाऊ उमेदवारी योजना या प्रमुख योजना राबविण्यात येतात.

संचालनालयाचे ध्येय:

- औद्योगिक आस्थापनांना लागणाऱ्या कुशल तांत्रिक प्रशिक्षित मनुष्यबळाचा सातत्याने पुरवठा करणे.
- तंत्रज्ञानात कालानुरूप होणारे बदल विचारात घेऊन त्यानुसार प्रशिक्षणात सुधारणा करुन प्रशिक्षणाचा दर्जा अद्ययावत ठेवणे.
- व्यावसायिक शिक्षण व प्रशिक्षण समाजातील सर्व स्तरातील घटकांना उपलब्ध करुन देऊन उमेदवाराला रोजगार व स्वयंरोजगारासाठी सिध्द करणे.

व्यवसाय प्रशिक्षणाअंतर्गत राबविल्या जाणाऱ्या योजना

१. शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेची ठळक वैशिष्ट्ये:

१.१ राज्यातील एकूण ४१९ शासकीय व ५७४ खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधुन एकूण ८३ प्रकारच्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांचे प्रशिक्षण दिले जाते. त्यात अभियांत्रिकी गटातील एक वर्ष कालावधीचे एकूण १८ व्यवसाय अभ्यासक्रम, दोन वर्ष कालावधीचे एकूण ३७ व्यवसाय अभ्यासक्रम, तसेच बिगर अभियांत्रिकी गटात एक वर्ष कालावधीचे २८ व्यवसाय अभ्यासक्रमांचा अंतर्भाव आहे. औ.प्र.संस्थेतील १० व्यवसाय अभ्यासक्रमात प्रवेशासाठी इयत्ता १० वी उत्तीर्ण/ अनुत्तीर्ण व ७२ व्यवसाय अभ्यासक्रमात प्रवेशासाठी इयत्ता १० वी उत्तीर्ण व ०१ व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी १२ वी उत्तीर्ण अशी शैक्षणिक अर्हता विहीत करण्यात आली आहे. प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली यांनी निर्धारित केलेल्या अभ्यासक्रमानुसार या व्यवसाय अभ्यासक्रमांचे प्रशिक्षण दिले जाते. अभ्यासक्रम यशस्वारीत्या पूर्ण करुन परीक्षा उत्तीर्ण होणाऱ्या उमेवारास प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली यांच्या कडून राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेचे (NCVT) राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र (National Trade Certificate-NTC) दिले जाते.

१.२ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील व्यवसाय अभ्यासक्रमांमध्ये प्रात्यक्षिक (Practical) भाग ७० टक्के व सैध्दांतिक (Theory) भाग ३० टक्के आहे. प्रशिक्षण पूर्ण केल्यावर रोजगार व स्वयंरोजगाराबरोबरच उच्च शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांना पदविका अभ्यासक्रमाच्या दुसऱ्या वर्गात थेट प्रवेश दिला जातो.

१.३ राज्यातील सर्व समाजघटकांना व्यवसाय शिक्षणाचा लाभ मिळावा या उद्देशाने सुरू करण्यात आलेल्या शासकीय औ.प्र.संस्थांचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	औ.प्र.संस्थांचे प्रकार	शासकीय औ.प्र.संस्था
१	सर्वसाधारण औ.प्र.संस्था	३०७
२	आदिवासी उमेदवारांसाठी	६१
३	फक्त महिलांसाठी	१५
४	आदिवासी आश्रमशाळामध्ये औ.प्र.संस्था	२८
५	अनु.जाती व नवबौध्द उमेदवारांसाठी	४
६	अल्पसंख्यांक उमेदवारांसाठी	२
७	अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्हयातील युवकांसाठी औ.प्र.संस्था	२
	Total	४१९

१.४ प्रवेश प्रक्रीयेत पारदर्शकता व प्रवेशोच्छुक उमेदवारांच्या सोईसाठी राज्यातील शासकीय औ.प्र.संस्थांची प्रवेशसत्र ऑगस्ट २०१३ सत्राची तथा शासकीय बरोबरच खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेशसत्र ऑगस्ट २०१५ पासूनची प्रवेशप्रक्रीया ही केंद्रीय ऑनलाईन प्रवेश पध्दतीने राबविण्यात येत असून याप्रकारे ऑनलाईन स्वरुपात प्रवेश प्रक्रीया राबविणारे महाराष्ट्र हे देशातील प्रथम राज्य ठरले आहे.

१.५ औ.प्र.संस्थेतील प्रवेशासाठी सर्वसाधारण दिनांक ०१ जून पासून प्रवेश अर्ज उपलब्ध करुन देण्यात येत असून प्रवेशाची सर्व कार्यवाही दिनांक ३१ ऑगस्ट पर्यंत पूर्ण होऊन दिनांक ०१ सप्टेंबर पासून नियमित प्रशिक्षणास सुरुवात होते. प्रवेशाबाबत तपशिलवार माहिती प्रादेशिक कार्यालय, जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण कार्यालय व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था येथे उपलब्ध असते. प्रवेशाच्या अधिक माहितीसाठी https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळास भेट द्यावी.

१.६ औ.प्र.संस्थेत प्रशिक्षणासाठी अत्याधुनिक यंत्रसामुग्री व उपकरणांसह सुसज्ज कार्यशाळा, प्रात्यक्षिकासाठी हत्यार संच, कच्चामाल, ॲपरन आणि स्टेशनरी, अभ्यासाकरिता ग्रंथालय/पुस्तक पेढी, दररोज ये-जा करणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्यांसाठी रेल्वे व बस मासिक पासकरिता शिफारसपत्र, गरजू विद्यार्थ्यांना वसतिगृहात प्रवेश, आदिवासी मुला-मुलींकरिता स्वतंत्र वसतिगृह, अपंग विद्यार्थ्यांसाठी नियमाप्रमाणे सुविधा, रोजगार व स्वयंरोजगारासाठी नाव नोंदणी या बाबी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत.

१.७ प्रशिक्षण शुल्क: शासकीय औ.प्र.संस्थांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या उमेदवारांसाठी अत्यंत माफक प्रशिक्षण शुल्क आकारण्यात येते. आर्थिकदृष्टया मागासवर्गीय प्रशिक्षणार्थ्यांना (EBC) प्रशिक्षण शुल्कातुन सूट मिळते तसेच अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती या प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांना (उन्नत गटातील प्रशिक्षणार्थी वगळून) प्रशिक्षण शुल्क माफी देण्यात येते.

१.८ निर्वाहभत्ता: वसतिगृहात राहणाऱ्या व वसतिगृहाबाहेर राहणाऱ्या अनुसूचित जमातीच्या (ST) प्रशिक्षणार्थ्यांना आदिवासी विभागाने मंजूर केल्यानुसार प्रतिमाह अनुक्रमे रु. ६००/- व रु. ५००/- या प्रमाणे निर्वाहभत्ता देण्यात येतो.

१.९ विद्यावेतन: आर्थिकदृष्टया मागास असलेल्या (EBC) प्रवेशित प्रशिक्षणार्थ्यांच्या ५० टक्के प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रतिमाह रु. ४०/- विद्यावेतन मंजूर करण्यात येते. उच्च उत्पन्न गटातील मागासवर्गीय प्रशिक्षणार्थी वगळून मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सदरचे विद्यावेतन रु. ६०/- प्रतिमाह या प्रमाणे मंजूर करण्यात येते.

१.१० शिष्यवृत्ती: अनुसूचित जातीच्या (SC) प्रशिक्षणार्थ्यांना तसेच अल्पसंख्यांक समाजातील प्रशिक्षणार्थ्यांना (Minority) मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती नियमाप्रमाणे अनुज्ञेय आहे.

२. शिकाऊ उमेदवारी योजना (शिकाऊ उमेदवारी अधिनियम १९६१):

२.१ योजनेची उद्दिष्ट्ये : युवकास आवश्यक असलेले पायाभूत प्रशिक्षण औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये दिल्यानंतर उद्योगात असणाऱ्या प्रक्रीयांमध्ये लागणारी यंत्रसामुग्री तसेच नवीन व आधुनिक तंत्रज्ञानानुसार औद्योगिक आस्थापनेत वापरण्यात येणारी यंत्रसामुग्री व तंत्र यांचे ज्ञान व कौशल्य प्राप्त करुन सर्व दृष्टीने पूर्ण कुशल बनावा यासाठी शिकाऊ उमेदवारी योजना अस्तित्वात आली.

२.२ योजनेचे स्वरुप : देशातील खाजगी, निमशासकीय व शासकीय उद्योगधंद्याच्या गरजांप्रमाणे प्रशिक्षित मनुष्यबळ निर्माण करण्यासाठी केंद्रशासनाने उद्योगधंद्यामध्ये इंजिनिअरींग , केमिकल, प्रिंटिंग, कॅटरींग इत्यादी ३९ गटात वर्गीकरण केले असून २५८ व्यवसाय निर्देशित केले आहेत. महाराष्ट्र राज्यात त्यातील एकूण १८१ व्यवसायात प्रशिक्षण देण्यात येते. कालमानाप्रमाणे आवश्यकतेनुसार नवीन व्यवसाय निर्देशित करण्यात येतात व कालबाहय व्यवसाय वगळण्यात येतात. विविध व्यवसाय अभ्यासक्रमात प्रशिक्षण घेतलेल्या उमेवारांबरोबरच अप्रशिक्षित (Freshers) उमेदवारांची शिकाऊ उमेदवारी योजनेंतर्गत निवड करण्यात येते.

२.३ महाराष्ट्र राज्यातील आस्थापनांची माहिती उपलब्ध करुन घेणे: महाराष्ट्र राज्यात विविध विभागांकडून त्यांच्याकडे नोंदी असलेल्या आस्थापनांची माहिती उपलब्ध करुन घेऊन ती संचालनालयाच्या अखत्यारीत असलेल्या प्रादेशिक कार्यालय व संबंधित मूलभूत प्रशिक्षण तथा अनुषंगिक सूचना केंद्र यांचेकडे सर्वेक्षण/पुनर्सर्वेक्षण करण्याकरिता पाठविली जाते. संबंधित मूलभूत प्रशिक्षण तथा अनुषंगिक सूचना केंद्राचे सहाय्यक प्रशिक्षणार्थी सल्लागार त्या आस्थापनेत जाऊन शिकाऊ उमेदवारी योजना १९६१ प्रमाणे प्रशिक्षण सुविधा व एकूण कामगारांच्या २.५ ते २५ टक्के या प्रमाणात शिकाऊ

उमेदवारांची संख्या निश्चित केली जाते. या निश्चित केलेल्या जागांवर भरती करण्याकरिता कार्यालयीन अधिसूचना निर्गमित केली जाते.

२.४ शिकाऊ उमेदवारी योजनेअंतर्गत ४५ शासकीय व १८० अशासकीय मूलभूत प्रशिक्षण तथा अनुषंगिक सूचना केंद्रामध्ये प्रशिक्षण देण्याची सोय आहे.

२.५ अखिल भारतीय व्यवसाय परीक्षा:

कौशल्य विकास व उद्योजकता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. F.No.MSDE-१४(०३)/२०२१-AP (PMU) दिनांक २०.१२.२०२१ च्या पत्रान्वये दिनांक १ जानेवारी, २०२२ पासून शिकाऊ उमेदवारीच्या परीक्षा पध्दतीत खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यांत आली आहे.

२.५.१ शिकाऊ उमेदवारी परीक्षेसाठी शिल्प कारागीर योजनेच्या व्यवसायातून औ.प्र.संस्थेमधून उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना Trade Theory, Workshop Calculation and Science, Employability Skills व Engineering Drawing या विषयांची सूट दिली जाईल.

२.५.२ शिकाऊ उमेदवारांची संलग्न आस्थापनांमध्ये फक्त प्रात्यक्षिक परीक्षा घेतली जाईल.

२.५.३ Fresher (Non ITI) शिकाऊ उमेदवारांचीच Trade Theory, Workshop Calculation and Science, Employability Skills, Engineering Drawing आणि Practical ची परीक्षा घेतली जाईल.

२.६ शिकाऊ उमेदवारांची भरती प्रक्रिया: या योजनेखाली विहीत अर्हताधारक शिकाऊ उमेदवार नेमण्याचे अधिकार व जबाबदारी संबंधित आस्थापनेची आहे. आस्थापनेचे प्रतिनिधी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रत्यक्ष जाऊन मुलाखत/लेखी परिक्षेद्वारे उमेदवारांची निवड करतात. आस्थापना/ सेवायोजन कार्यालय जाहिरात किंवा औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतून उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची यादी मागवून उमेदवारांची निवड करतात. तसेच औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतून उत्तीर्ण झालेल्या इच्छुक उमेदवारांना शासकीय मूलभूत प्रशिक्षण तथा अनुषंगिक सूचना केंद्रातून मुलाखत पत्र देऊन त्यांना शिकाऊ उमेदवारी मिळवून देण्यासाठी प्रयत्न केले जातात. तसेच आस्थापना व शिकाऊ उमेदवार एकाच ठिकाणी येण्याकरिता प्रादेशिक स्तरावर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये भरती मेळाव्याचे आयोजन केले जाते. सदर भरती मेळाव्यात आस्थापना अधिकारी उमेदवारांची मुलाखत घेऊन त्यांना शिकाऊ उमेदवार म्हणून नियुक्त करतात. भरती मेळाव्याची जाहिरात स्थानिक वृत्तपत्रांमध्ये दिली जाते, तसेच भरती मेळाव्याचे वेळापत्रक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या सूचनाफलकावर लावले जाते व सर्व आस्थापनांना कळविले जाते.

२.७ शिकाऊ उमेदवारी योजनेअंतर्गत शिकाऊ उमेदवार भरतीचा कालावधी: राज्यामध्ये शिकाऊ उमेदवारांची भरती वर्षातून केव्हाही करण्यात येते.

२.८ वय व शारिरिक पात्रता: वय: १४ वर्षे पूर्ण वजन: २५.४ किलो (कमीत कमी)
उंची: १३७ से.मी (किमान) दृष्टी: चांगली

उमेदवारांना शारिरीकदृष्टया पात्र असल्याचे अधिकृत वैद्यकीय अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र सादर करावे लागते. शारिरीकदृष्टया अपंग उमेदवारांचा ठराविक व्यवसायासाठी वैद्यकीय अधिकारी यांचे शिफारशीनुसार विचार करण्यात येतो.

२.९ शिकाऊ उमेदवारांना मिळणारे विद्यावेतन: शिकाऊ उमेदवारांना केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या दरानुसार प्रशिक्षण कालावधीमध्ये विद्यावेतन मिळते. सद्य:स्थितीत प्रचलित दर खालील प्रमाणे आहेत.

(रोजगार व प्रशिक्षण महानिदेशालय, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना जी.एस.आर. ६८६ (अ), दिनांक २५ सप्टेंबर २०१९)

अ.क्र.	प्रकार	विद्यावेतनाचा प्रतिमहा किमान दर
१.	इयत्ता ५ वी ते ९ वी उत्तीर्ण	रु.५,०००/-
२.	इयत्ता १० वी उत्तीर्ण	रु.६,०००/-
३.	इयत्ता १२ वी उत्तीर्ण	रु.७,०००/-
४.	राष्ट्रीय किंवा राज्य प्रमाणपत्रधारक	रु.७,०००/-
५.	तंत्रज्ञ (व्यावसायिक)	रु.७,०००/-
६.	तंत्रज्ञ (पदविकाधारक)	रु.८,०००/-
७.	पदवीधारक	रु.९,०००/-

शिकाऊ उमेदवारीच्या दुसऱ्या आणि तिसऱ्या वर्षात पहिल्या वर्षातील अनुज्ञेय विद्यावेतन दराच्या अनुक्रमे १०% आणि १५% वाढ अनुज्ञेय असते.

२.१०औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमधून व्यवसाय परीक्षा उत्तीर्ण करणाऱ्या उमेदवारांना शिकाऊ उमेदवारी योजनेअंतर्गत प्रशिक्षण कालावधीत अनुज्ञेय असलेली सूट विचारात घेऊन प्रवेश दिला जातो. त्यांची प्रशिक्षणाची सूट लक्षात घेऊन त्यांना त्या अनुषंगाने विद्यावेतन देय असते.

२.११औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये उत्तीर्ण झालेल्या उमेदवारांना रोजगार, स्वयंरोजगार, शिकाऊ उमेदवारी योजनेतर्गंत रोजगाराची व उच्च शिक्षणाची संधी उपलब्ध असल्याने शिकाऊ उमेदवारी योजनेतर्गंत प्रशिक्षित व अप्रशिक्षित उमेदवारांसाठी उपलब्ध असणाऱ्या जागा रिक्त राहतात.

३. पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप योजना:

ज्या संस्थांचा जागतिक बँक प्रकल्पांतर्गत समावेश झालेला नाही, अशा देशातील एकूण १३९६ शासकीय औ.प्र.संस्थांचा दर्जावाढ या योजनेंतर्गत करण्यात आला आहे. यात राज्यातील एकूण २५० संस्थांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. या योजनेत सहभागी संस्थांना प्रत्येकी रु. २.५० कोटी रक्कम व्याजमुक्त कर्ज रुपाने केंद्रशासनाकडून देण्यात आलेली आहे. सदरहू कर्जाची परतफेड ११ व्या वर्षापासून ३० व्या वर्षापर्यंत समान २० हप्त्यात करावयाची आहे.

४. औद्योगिक मूल्य वर्धित कौशल्य वाढ (STRIVE)

संस्थात्मक प्रशिक्षण प्रणालीमध्ये आवश्यक असलेल्या संस्थात्मक सुधारणांना प्रोत्साहित करण्यासाठी भारत सरकारने प्रकल्प विकसित केला आहे. औ.प्र. संस्था आणि शिकाऊ उमेदवारी योजना चार क्षेत्रावर केंद्रित आहे.

४.१ **क्षेत्र १:** प्रशिक्षण सुविधा, यंत्र सामग्री शाधन सामग्रीचा दर्जा वाढ करून आणि नवीन व्यवसाय अभ्यासक्रम वाढवून औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची कामगिरी सुधारणे. महाराष्ट्र राज्याने ७३ ते ८१ शासकीय आयटीआयचे उद्दिष्ट निश्चित केले असून केली असून आतापर्यंत ३८ शासकीय आयटीआय आणि ४ खासगी आयटीआय निवडल्या गेल्या आहेत. प्रशिक्षण सुविधांच्या उन्नतीकरिता संस्थेतील प्रवेशाच्या आधारावर प्रत्येक आयटीआयला रु. १.५० कोटी ते २.५०० कोटी एवढा निधी प्राप्त होणार आहे.

४.२ **क्षेत्र २:** औ.प्र. संस्था आणि शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षण योजनेस सहाय्य करण्यासाठी राज्य सरकारची वाढीव क्षमता आणि औ.प्र. संस्थाच्या एकंदर नियामक व परिचालन वातावरणात सुधारणा करण्याकरिता आणि राज्य स्तरावर औद्योगिक समूह (Industry Clusters) स्थापन करण्यासाठी राज्य सरकारांना पाठबळ प्रदान करणे

४.३ **क्षेत्र ३:** शैक्षणिक साहित्याचे आधुनिकीकरण करून तसेच तंत्रज्ञानाचा वापर करून शिकविण्याच्या व शिकण्याच्या दर्जा उंचावणे.

४.४ **क्षेत्र ४:** क्लस्टर अप्रोचच्या माध्यमातून औपचारिक सुधारित व विस्तृत शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षणाद्वारे एमएसएमईंना शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षणामध्ये सहभागी होण्यासाठी सक्षम बनविणे

५. राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रोत्साहन योजना (NAPS)

केंद्र शासनाची National Apprenticeship Promotion Scheme - NAPS ही योजना दिनांक १९.०८.२०१६ पासून शिकाऊ उमेदवारांच्या भरतीकरीता प्रोत्साहन देण्यासाठी सुरु करण्यात आली आहे. केंद्र शासनाचे शिकाऊ उमेदवारांच्या भरतीचे प्रमाण वाढविण्याचे उद्दिष्ट आहे. याकरिता केंद्र शासनाकडून निधी उपलब्ध करुन दिला जातो

शिकाऊ उमेदवारी प्रोत्साहन योजनेअंतर्गत शिकाऊ उमेदवारांची भरती करण्यासाठी आस्थापनांना दिनांक १९.०८.२०१६ पासून दरमहा प्रति शिकाऊ उमेदवार देय विद्यावेतनाच्या २५% किंवा रु. १५००/- यापैकी कमी असलेली रक्कम आस्थापनेला देय असेल.

या योजने अंतर्गत फ्रेशर शिकाऊ उमेदवारांच्या मुलभूत प्रशिक्षण कालावधीत ही रक्कम देय नाही. फ्रेशर शिकाऊ उमेदवारांच्या मुलभूत प्रशिक्षणाची रक्कम (रु. ७५००/- जास्तीत जास्त) ५०० तास/३ महिने एवढी देय राहील.

६. महाराष्ट्र शिकाऊ उमेदवारी प्रोत्साहन योजना (MAPS)

शासकीय, निमशासकीय आणि खाजगी आस्थापनांमध्ये शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षण योजनेंतर्गत शिकाऊ उमेदवारांची भरती वाढवून प्रोत्साहीत करण्यासाठी महाराष्ट्र शिकाऊ उमेदवारी प्रोत्साहन योजना (MAPS) राबविण्यास शासन निर्णय दि.०३.०६.२०२१ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रशिक्षण घेणाऱ्या शिकाऊ उमेदवारांना देय विद्यावेतनाच्या ७५% किंवा जास्तीत जास्त रु.५०००/- रु. यापैकी कमी असलेले विद्यावेतन शिकाऊ उमेदवारांना शासनातर्फे अनुज्ञेय राहील. तथापि,

राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रोत्साहन योजनेंतर्गत आस्थापनांना अनुज्ञेय ठरणारे विद्यावेतन प्रतिपूर्ती आणि महाराष्ट्र शिकाऊ उमेदवारी प्रोत्साहन योजनेंतर्गत शिकाऊ उमेदवारांना अनुज्ञेय ठरणारे विद्यावेतनाचा आर्थिक लाभ एकत्रितपणे देय एकूण विद्यावेतनाच्या ७५% पेक्षा अधिक अनुज्ञेय ठरणार नाही. सदर योजनेंतर्गत मुलभूत प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थेस (Basic Training Provider) रु.२०/- प्रतितास या दराने (केंद्र शासनाकडून मिळणारी प्रतिपूर्ती रु.१५/- प्रतितास वजा करुन) जास्तीत जास्त ५०० तासांकरीता रु.२,५००/- एवढा प्रशिक्षण खर्च प्रतिपूर्ती मूलभूत प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थेस प्रति प्रशिक्षणार्थी अनुज्ञेय राहील. तसेच ज्या मुलभूत प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थेस (Basic Training Provider) केंद्र शासनाकडून प्रशिक्षण प्रतिपूर्ती मिळणार नाही, अशा संस्थांना रु.२०/- प्रतितास या दराने जास्तीत जास्त ५०० तासांकरीता रु.१०,०००/- एवढी प्रशिक्षण खर्च रक्कम प्रतिपूर्ती मूलभूत प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थेस प्रति प्रशिक्षणार्थी अनुज्ञेय राहील.

७. राज्यातील शासकीय औ.प्र.संस्थांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या इतर योजना :

उत्पादनाभिमुख प्रशिक्षण योजना

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, शासकीय तंत्र शाळा/महाविद्यालय, Advance Vocational Training Institutes, Hi Tech Institues व शासकीय प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम योजनांची (POTS) प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणेसाठी कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग शासन निर्णय क्रमांक आयटीआय-२०२१/प्र.क्र.१४७/ व्यशि-३, दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०२२ निर्गमीत करण्यात आला आहे.

व्यवसायानुसार प्रशिक्षणार्थ्यांना अभ्यासक्रमात नमूद केलेले Skill Sets नुसार Job तयार करण्यात येतात. तसेच इतरही समाजोपयोगी कौशल्ययुक्त कामे करण्यात येतात. अशा प्रकारे नाविन्यपूर्ण Job तथा उपयोगी वस्तु तयार केल्यामुळे प्रशिक्षणार्थी व प्रशिक्षक यांमधील तंत्र कुशलता वृध्दींगत होत असून या माध्यमातून अधिकाधिक प्रशिक्षणार्थ्यांना आवश्यक Skill Sets सह प्रात्यक्षिकाभिमुख प्रशिक्षण प्राप्त होत असते.

प्रशिक्षणार्थ्यांकडून तयार करण्यात येणाऱ्या या Jobs मध्ये कालानुरूप अद्ययावतीकरण/सुधारणा करून सदरील वस्तुंची जीवनावश्यक वस्तु /उपयोगी वस्तु म्हणून बाजारपेठेत उपलब्धता निर्माण करण्यात येते. या माध्यमातून प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव व अर्थाजन प्राप्त होते व संस्थेस देखील महसूल प्राप्त होतो. यातुनच DGT, नवी दिल्ली यांचे स्तरावरुन निर्धारित करण्यात आलेल्या मानकांनुसार औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील प्रशिक्षणार्थी यांनी करावयाच्या प्रात्यक्षिकासाठी आवश्यक कच्च्या मालाच्या एकूण खर्चावरील काही प्रमाणात निधी संस्थेमधुन "उत्पादनाभिमुख प्रशिक्षण योजना- POTS" च्या माध्यमातून मिळविण्याची तरतूद नमूद आहे.

अशा पद्धतीने सदर योजना प्रशिक्षणार्थ्यांचे / निदेशकांचे कौशल्य वृद्धींगत करण्यासाठी व संस्थेच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी लाभदायक आहे.

८. सामंजस्य करार (MoU):

केंद्र शासनाच्या दिनांक २७.०२.२०१४ रोजीच्या अधिसुचनेनुसार कंपनी कायदयाखाली नोंदणीकृत असलेल्या सर्व औद्योगिक आस्थापनांना त्यांच्या वार्षिक उत्पन्नापैकी काही निधी हा Corporate Social Responsibility Policy या अंतर्गत विविध समाजोपयोगी कामांसाठी खर्च करावयाचा असतो त्या अनुषंगाने उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे शासन निर्णय क्र. पीपीपी २०१३/प्र.क्र.१०३/१३/व्यशि-५, दिनांक २९ मे, २०१५ अन्वये Corporate Social Responsibility (CSR) अंतर्गत विविध औद्योगिक आस्थापनांबरोबर करण्यात येणाऱ्या सामंजस्य करारास मान्यता देण्यात आली आहे.

त्यानुसार व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाने आजपर्यंत राज्यातील विविध नामांकीत औद्योगिक आस्थापना जसे Tata Motors, Tata Power, Mahindra & Mahindra, Samsung, Maruti Suzuki, Siemens, Tata Trust, Bosch, Volkswagen, Bharat Forge, Sandvik, Hindustan Aeronautics, Bharat Electronics Ltd., Mazgaon Dock, Loreal, Konkan Railway, Schindler इत्यादीं समवेत सामंजस्य करार केलेले आहेत. सद्य:स्थितीत ३८ नामांकीत औद्योगिक आस्थापनांशी सामंजस्य करार करण्यात आलेले असून त्यांच्याव्दारे साधारणत: रु. ६५ कोटी निधीचा विनियोग करुन राज्यातील शासकीय औ.प्र. संस्थांतील प्रशिक्षण सुविधांचा दर्जावाढ करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. याअंतर्गत राज्यातील शासकीय औ.प्र.संस्थेतील प्रशिक्षणार्थ्यांना अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण देणे, On the Job Training, रोजगाराच्या संधी, निदेशक प्रशिक्षण कार्यक्रम, अद्ययावत यंत्रसामुग्री व उपकरणे उपलब्ध करुन देणे, इतर आवश्यक सोईसुविधा उपलब्ध करुन देणे यासारख्या बाबी प्रथम प्राधान्याने राबविण्यात येत आहेत.

ग्रामीण भागातील प्रशिक्षणार्थ्यांना औद्योगिक आस्थापनेतील तज्ञांचे मार्गदर्शन प्राप्त होण्यासाठी संचालनालय, L&T Ltd व Confederation of Indian Industry यांच्या मार्फत प्रत्येक शनिवारी Video Conferencing च्या माध्यमातून प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येतो.

९. कौशल्य विकास केंद्रे (अल्प मुदतीचे व्यवसाय कौशल्य अभ्यासक्रम)
राज्यातील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधून विविध अल्पमुदत अभ्यासक्रम राबवण्यात येतात सदर अल्पमुदत अभ्यासक्रम हे NSQF COMPLIANT असतात व सेक्टर स्किल कौन्सिल कडून मान्यताप्राप्त असतात ज्या उमेदवारांना या अल्पमुदत अभ्यासक्रमांमध्ये सहभागी व्हायचे असेल असे उमेदवार नजीकच्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये जाऊन आपले नाव नोंदणी करू शकतात.

१०. Dual System of Training (DST) ही योजना राज्यातील अधिकाधिक संस्थामध्ये प्रभावीपणे राबविण्यासाठी संचालनालयाची आग्रही भुमिका असून यासाठी सातत्याने प्रादेशिक कार्यालयांना सुचना देऊन पाठपुरावा करण्यात येत आहे.
सद्यस्थितीत राज्यातील एकुण ५५ शासकीय व १० खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था अशा एकूण ६५ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये १५७ व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या तुकडयाना Dual System of Training (DST) अंतर्गत संलग्नता प्राप्त झालेली आहे. प्रवेश सत्र २०२२-२३ मध्ये DST अंतर्गत ५५ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था व १० खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील एकूण २८ व्यवसाय अभ्यासक्रमाकरीता १५७ तुकडयामध्ये १७६५ प्रशिक्षणार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेले आहेत. सदर प्रशिक्षणार्थ्यांचे DST अंतर्गत विविध औद्योगिक आस्थापनांमध्ये प्रशिक्षण सुरु आहे.

व्यवसाय शिक्षण अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या योजना

१. माध्यमिक स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम:

१.१ सन १९८६ च्या शैक्षणिक धोरणानुसार माध्यमिक स्तरावर कार्यानुभव आधारीत विषय घेण्यावर भर देण्यात आला होता, जेणेकरुन भावी आयुष्यात विद्यार्थी वर्ल्ड ऑफ वर्कसाठी तयार होऊ शकतील. सदर अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्यांना मेकॅनिकल, इलेक्ट्रीकल व इलेक्ट्रॉनिक्स अभियांत्रिकी विषयातील मुलभूत कौशल्ये आत्मसात करता येतात. त्या कौशल्याचा दैनंदिन जीवनात उपयोग करता येतो. आवश्यकतेनुसार सदर कौशल्यांची व्याप्ती वाढविण्यासाठी विद्यार्थी अभियांत्रिकी क्षेत्रातील उच्च शिक्षणाकडे वळू शकतो अथवा आपल्या आवडीप्रमाणे रोजगार/स्वयंरोजगार निवडू शकतो. माध्यमिक स्तरावर कार्यानुभव विषयाऐवजी "तांत्रिक" विषयात उपलब्ध तीन विषयांपैकी एक ऐच्छिक विषय म्हणून निवडता येतो.

१.२ इ. ९ वी व १० वी मध्ये पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम शिकविला जातो. शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळा/केंद्रांच्या १० कि.मी. परिसरातील सहयोगी शाळांमधील इ. ९वी व १०वी स्तरावरील शालेय शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना आठवडयात १ दिवस पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम शिकविला जातो.

१.३ परिपत्रक क्रमांक रा.सं/पापुई / इ.१० वी व इ.१२वी व्यवसाय अभ्यासक्रम / मूल्यमापन योजना / ६७६६, दिनांक-०१/१२/२०२१ पासून शैक्षणिक वर्षापासून पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांतर्गत खालील अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

X१: Multi Skill Assistant Technician/ Introducation to Basic Technology	X२: Automotive Service Technician
X३: Store Operations Assistant	X ४: Assistant Beauty Therapist
X ६: Tourism and Hospitality -Food & Beverage Service Trainee	X ७: Agriculture-Solanaceous Crop Cultivator
X ८: Electronics and Hardware -Field Technician-Other Home Appliances	X९: Health Care-Home Health Aide
९५: Power-Consumer Energy Meter Technician	९७: Apparels-Sewing Machine Operator
९८: Plumber-General	- Physical Educatdion and Sports

१.४ अभियांत्रिकी चित्रकलेची मुलतत्वे, विद्युत व इलेक्ट्रॉनिक्स विषयातील सर्कीट डायग्राम तसेच संगणकाची मुलभूत तत्वे विद्यार्थ्यांना शिकविण्यात येतात.

१.५ इ. १०वी उत्तीर्ण उमेदवारांना तंत्र निकेतन प्रवेशासाठी १५% जागा राखीव आहेत. इ. ११ वी व्यावसायिक प्रवेशासाठी ४०% जागा राखीव आहेत.

२. + २ स्तरावरील द्विलक्षी अभ्यासक्रम:

२.१ डॉ. कोठारी आयोगाच्या शिफारशीनुसार +२ स्तरावर व्यवसाय शिक्षणाची जोड देऊन अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक प्रशिक्षण द्यावे व रोजगार/स्वयंरोजगार करण्यास प्रवृत्त करावे, जेणेकरुन महाविद्यालयीन शिक्षणाकडे जाणारा लोंढा थांबवावा या उद्देशाने राज्यात शैक्षणिक वर्ष १९७८-७९ पासून शासन निर्णय क्रमांक Education & Youth Service Department Resolution No.VOC/XXXVIII, Dt. 9th August, १९७८ अन्वये "द्विलक्षी अभ्यासक्रम" सुरु करण्यात आले आहेत. इ. १२ वी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांनी स्वयंरोजगार करावा व ते शक्य नसल्यास पुढील शिक्षण सुरु ठेवावे असा दुहेरी हेतू या योजनेमध्ये आहे म्हणून या योजनेस द्विलक्षी अभ्यासक्रम असे संबोधण्यात येते.

२.२ तांत्रिक, वाणिज्य, कृषी व मत्स्य अशा चार गटांमधून १३ द्विलक्षी अभ्यासक्रम सन २०१५-२०१६ पासून कार्यरत करण्यात आलेले आहेत.

२.३ इ. ११ वी व १२ वी मध्ये आवश्यक ६ विषयांपैकी एक भाषा व विज्ञान शाखेतील एका विषयात सूट देऊन त्या ऐवजी ३३% व्याप्ती असलेला २०० गुणांचा एक व्यवसाय अभ्यासक्रम शिकविण्यात येतो.

२.४ इ. १२ वी उत्तीर्ण झाल्यानंतर शिकाऊ उमेदवारी कायदा १९६१ अंतर्गत निर्देशित अभ्यासक्रमात "व्होकेशनल टेक्निशियन" म्हणून १ वर्षाची शिकाऊ उमेदवारी करण्याची संधी असून प्रशिक्षण काळात प्रति माह विहीत दराने विद्यावेतन अनुज्ञेय आहे.

२.५ इ. १२ वी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाच्या ठराविक प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमांना थेट प्रविष्ठ होण्याची मुभा आहे.

३. +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम:

३.१ डॉ. कोठारी आयोगाच्या शिफारशीनुसार केंद्र शासनाने इ.११ वी व इ. १२ वी च्या स्तरावर व्यवसाय शिक्षणाची जोड द्यावी व जास्त विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक प्रशिक्षण देऊन रोजगार व स्वयंरोजगार करण्यास प्रवृत्त करावे व महाविद्यालयीन शिक्षणाकडे जाणारा लोंढा थांबवावा या हेतूने ७०% व्याप्ती असेलेले व्यवसाय अभ्यासक्रम राज्यात सन १९८८-८९ पासून शिक्षण व सेवायोजन विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी-१०८८/५१५१८/(७०३)/तांशि-२ ड, दिनांक २८.१०.१९८८ अन्वये सुरु करण्यात आलेले आहेत. या व्यवसाय अभ्यासक्रमांमध्ये ७०% प्रात्यक्षिकांचा व उर्वरित ३०% अभ्यासक्रमात दोन भाषा विषय व एक पायाभूत अभ्यासक्रम (जनरल फाऊंडेशन कोर्स) यांचा समावेश आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून हे व्यवसाय अभ्यासक्रम सुधारीत करण्यात आलेले आहेत.

३.२ तांत्रिक, वाणिज्य, कृषी, मत्स्य, अर्धवैद्यकीय व गृहशास्त्र अशा ६ गटांमधून सुधारीत २० व्यवसाय अभ्यासक्रम सन २०१५-२०१६ पासून सुरु करण्यात आलेले आहेत.

३.३ इ.१२ वी ची अंतिम परीक्षा माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाद्वारे घेण्यात येते. प्रशिक्षण कालावधीत कारखान्यात/उद्योगात प्रत्यक्ष कामाच्या जागी ऑन द जॉब ट्रेनिंगची सोय असते.

३.४ इ. १२ वी उत्तीर्ण झाल्यानंतर शिकाऊ उमेदवारी कायदा १९६१ अंतर्गत निर्देशित व्यवसायात "व्होकेशनल टेक्निशियन" म्हणून बोट (BOAT) मार्फत १ वर्षाची शिकाऊ उमेदवारी करण्याची संधी असून प्रशिक्षण काळात प्रतिमहा विहीत दराने विद्यावेतन अनुज्ञेय आहे .पदविकेच्या द्वितीय वर्षात थेट प्रवेशासाठी २% जागा आरक्षित आहे.

३.५ काही अभ्यासक्रमांना औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील अभ्यासक्रमांशी समकक्षता देण्यात आलेली आहे तसेच D.Ed. प्रवेशास पात्र आहे.

३.६ कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हिओसी-२०१६/प्र.क्र.१७९/(१)/कौशल्य-२, दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०२१ अन्वये सन २०२२-२३ या शैक्षणिक सत्रापासून शासकीय संस्थामधील +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय (HSC Vocational) अभ्यासक्रमाचे सर्व प्रवेश बंद करण्यात येत आहे.

४. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवयाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ (MSBSVET)

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाची स्थापना १९८६ मध्ये झाली व सन २०२१ मध्ये मंडळाचे नामांतत्रण महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळात झाले. व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयातील सहसंचालक दर्जाचे अधिकारी यांना मंडळाचे अध्यक्ष म्हणुन नेमण्यात येते.

राज्यात मध्यम व मोठया औद्योगिक आस्थापनांची तसेच लघुउद्योगांची वाढ झाल्यामुळे कुशल कामगारांची गरज निर्माण झालेली आहे, त्याचबरोबर स्वयंरोजगाराच्या संधीसुध्दा उपलब्ध झालेल्या आहेत. त्या करिता विविध क्षेत्रात कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध करुन देणे, हा महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचा प्रमुख उद्देश आहे.

शालान्त परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या तसेच प्राथमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण अर्धवट सोडलेल्या विद्यार्थ्यांना तांत्रिक कौशल्ययुक्त करुन रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देण्यांत येतात. उपरोक्त अभ्यासक्रमांमध्ये आधुनिक तंत्रज्ञानानुसार बदल होत आहेत. तसेच औद्योगिक व सेवाक्षेत्रामध्ये असलेली तांत्रिक मनुष्यबळाची मागणी पूर्ण करण्यासाठी सदर योजनेमध्ये अंतर्भूत असलेल्या अभ्यासक्रमांची व्याप्ती वाढत आहे. मंडळाच्या बऱ्याच अभ्यासक्रमांना शिकाऊ उमेदवारी योजना लागू असल्याने उत्तीर्ण प्रशिक्षणार्थ्यांना त्याचा लाभ घेता येतो.

औद्योगिक आस्थापनांच्या गरजेप्रमाणे तसेच नविन तंत्रज्ञानावर आधारीत नव नविन अभ्यासक्रम मंडळामार्फत तयार करण्यात येत असतात. मंडळाला असणाऱ्या स्वायत्तेमुळे त्यांचे सर्व अभ्यासक्रम तात्काळ अद्यावत करण्यात येतात. सद्य:स्थितीत राज्यातील २५ शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळा / केंद्रांमधून व १२३८ खाजगी विनाअनुदानित संस्थामधुन ६ महिने ते २ वर्षे कालावधीचे ३१५ विविध प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम राबविण्यांत येत आहेत. सद्य:स्थितीत मंडळाच्या अभ्यासक्रमांची प्रशिक्षण क्षमता ६६,३८५ आहे.

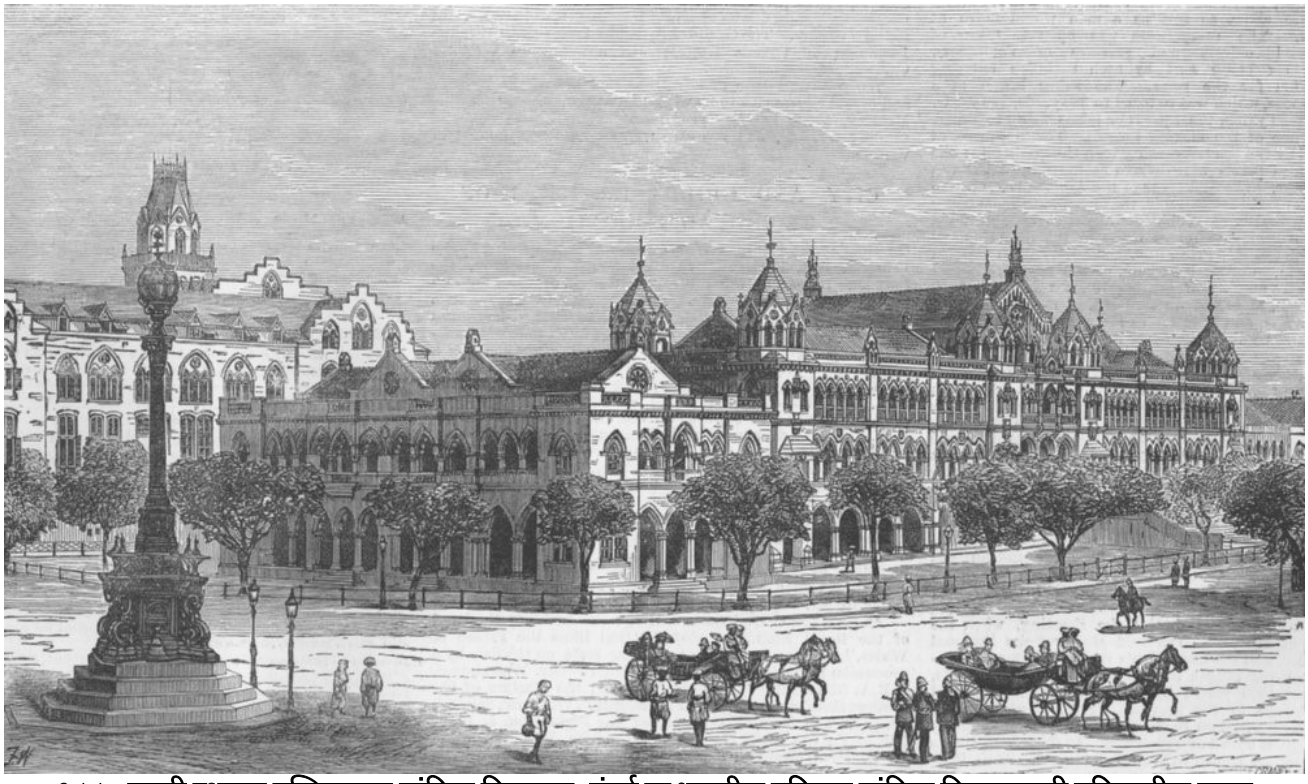

१८८० साली स्थापन एल्फिन्स्टन तांत्रिक विद्यालय, मुंबई या भारतील पहिल्या तांत्रिक विद्यालयाची एतिहासीक वास्तू

संदर्भ:

१. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: आयटीआय-२०१२/प्र.क्र.९७/व्यशि-३, दि.१४.०६.२०१२
२. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-३३१५/प्र.क्र.१७/व्यशि-३, दि.१४.०५.२०१५
३. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: बैठक-३४१५/प्र.क्र.२४८/व्यशि-३, दि.०५.११.२०१५
४. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: पीपीपी-२०१८/प्र.क्र.८९/१८/व्यशि-५, दि.०६.१०.२०१८
५. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमाकं: समिती-२०२०/प्र.क्र.१२८/व्यशि-३, दि.१६.०७.२०२०
६. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमाकं: समिती-२०२०/प्र.क्र.१२८/व्यशि-३, दि.२९.०६.२०२१
७. बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५
८. महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. अमुजा-२०११/प्र.क्र.२१२/का-३, दि.०२.०४.२०१८
९. शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: औप्रशि-२०१८/प्र.क्र.११०/एस.डी.२, दि.२७.०९.२०१८
१०. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: सीबीसी-१०/२०१८/प्र.क्र.१३०/मावक, दि. ०७.१२.२०१८
११. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : राआधो-४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि.१२.०२.२०१९
१२. THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES ACT, २०१६
१३. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र.२२/विशि-३, दि.०९.०७.२०१९
१४. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि.२८.०७.२०२०
१५. इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, शासन निर्णय क्र. आयटीआय २०१९/प्र.क्र.६८(भाग-१)/शिक्षण, दि. ०२.०८.२०२१

१.० **सर्वसामान्य:**

प्रस्तुत नियम शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत येणाऱ्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी लागू राहतील

अ. महाराष्ट्र राज्यातील सर्व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

ब. महाराष्ट्र राज्यातील सर्व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

१.१ **माहितीपुस्तिकेत नमूद संक्षिप्त रुपे:**

ARC	:	अर्ज स्विकृती केंद्र
CAP	:	केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया
CBSE	:	केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळ
CGPA	:	एकूण श्रेणी बिंदुची सरासरी (Cumulative Grade Point Average)
CTS	:	शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजना
DGT	:	प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली
DVET	:	व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य
GoI	:	भारत सरकार
GoM	:	महाराष्ट्र सरकार
HD	:	मूळ जिल्हा
IMC	:	संस्था व्यवस्थापन समिती
ITI	:	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था
MSBSHSE	:	महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ
NCVT	:	राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद
NRI	:	अनिवासी भारतीय
OHD	:	मूळ जिल्हाबाहय
OMS	:	महाराष्ट्र राज्याबाहेरील
PIO	:	मूळ भारतीय नागरिक
PPP	:	Public Private Partnership
SCVT	:	राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद
SL	:	राज्य पातळी
SSC	:	माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र

१.२ **परिभाषा:**

१.२.१ **औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था** म्हणजे शासनामार्फत चालविल्या जाणाऱ्या अथवा शासन मान्यताप्राप्त खाजगी संस्थांद्वारा शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेतर्गंत येणाऱ्या व्यवसायांमध्ये प्रशिक्षण देणाऱ्या, राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद अथवा राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेची संलग्नता प्राप्त असलेल्या राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र अथवा राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेचे प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या संस्था.

१.२.२ **शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था** म्हणजे महाराष्ट्र शासनातर्फे चालविल्या जाणाऱ्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.

१.२.३ **खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था** म्हणजे खाजगी व्यवस्थापनामार्फत कायम विनाअनुदानित तत्वावर चालविल्या जाणाऱ्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

१.२.४ **व्यवसाय/अभ्यासक्रम** म्हणजे प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली किंवा राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र राज्य यांच्यामार्फत सुचित केलेले व्यवसाय/अभ्यासक्रम. येथे व्यवसाय व अभ्यासक्रम एकाच अर्थाने असून त्यांची अदलाबदल होऊ शकते.

१.२.५ **युनिट** म्हणजे विशिष्ट व्यवसाय अभ्यासक्रमाची तुकडी की ज्यासाठी स्वतंत्र शिल्पनिदेशक नियुक्त केला आहे.

१.२.६ **शिल्पनिदेशक** म्हणजे औ.प्र.संस्थांमध्ये शिक्षण/प्रशिक्षण देणारा कर्मचारी

१.२.७ **प्रशिक्षणार्थी** म्हणजे औ.प्र.संस्थेमध्ये प्रवेशित उमेदवार

१.२.८ **प्रशिक्षण वर्ष** म्हणजे औ.प्र.संस्थेमधुन प्रशिक्षण दिले जाणारा ०१ सप्टेंबर ते ३१ ऑगस्ट दरम्यानचा कालावधी

१.२.९ **एनसीव्हीटी** (NCVT) व्यवसाय म्हणजे राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेची संलग्नता प्राप्त औ. प्र. संस्थेत शिकविले जाणारे व्यवसाय अभ्यासक्रम

१.२.१० **एससीव्हीटी** (SCVT) व्यवसाय म्हणजे राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेची संलग्नता प्राप्त औ.प्र.संस्थेत शिकविले जाणारे व्यवसाय अभ्यासक्रम

१.२.११ **मंजूर प्रवेशक्षमता** म्हणजे प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली यांच्याकडून मंजूर व्यवसाय तसेच राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेकडून संलग्नित अभ्यासक्रमनिहाय मंजूर जागांची संख्या किंवा राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेच्या अभ्यासक्रमनिहाय मंजूर जागांची संख्या.

१.२.१२ **सुपरन्युमरी** म्हणजे व्यवसाय अभ्याक्रमांच्या तुकडीमधील मंजूर प्रवेशक्षमतेतील गळती रोखण्यासाठी मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ३०% वा प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली यांनी निर्धारीत केल्याप्रमाणे अधिकचे प्रवेश करण्यास दिलेली परवानगी

१.२.१३ **एकूण प्रवेशक्षमता** म्हणजे एका तुकडीची प्रवेशक्षमता = मंजूर जागा म्हणजे मंजूर प्रवेशक्षमता + सुपरन्युमरी

१.२.१४ **राज्य सरकार** म्हणजे महाराष्ट्र राज्याचे सरकार

१.२.१५ **संचालक** म्हणजे **संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य**

१.२.१६ **केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया** म्हणजे शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्थांसाठी एकाच ऑनलाईन अर्जाव्दारे करण्यात येणारी केंद्रीय प्रवेश पध्दत

१.२.१७ **संकेतस्थळ** म्हणजे **https://admission.dvet.gov.in**

१.२.१८ **प्रवेशअर्ज स्विकृती केंद्र** म्हणजे औ.प्र.संस्था जेथे उमेदवार ऑनलाईन प्रवेश अर्ज भरणे, अर्ज शुल्क जमा करणे व प्रवेश प्रक्रियेसंबंधी इतर सेवा प्राप्त करू शकतो. सर्व शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्था या औ.प्र.संस्थांच्या प्रवेशप्रकीयेत प्रवेश अर्ज स्विकृती केंद्र असतील

१.२.१९ **उमेदवार** म्हणजे महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय तसेच खाजगी औ.प्र.संस्थांमधील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेतर्गंत येणाऱ्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश अर्ज शुल्क भरुन ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करणारा प्रवेशोच्छुक अर्जदार

१.२.२० **इंटर-से-मेरीट** म्हणजे गुणवत्ता क्रमांक

१.२.२१ **सक्षम अधिकारी** म्हणजे माहितीपुस्तिकेत उल्लेख केल्याप्रमाणे प्रवेश अर्ज मागविणारा व प्रवेशप्रकीयेची अंमलबजावणी करण्यासाठी शासनामार्फत नियुक्त अधिकारी. सद्यस्थितीत **संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय** यांना शासनातर्फे सक्षम प्राधिकारी म्हणून नेमण्यात आले आहे.

१.२.२२ **सक्षम अधिकाऱ्याचा प्रतिनिधी** म्हणजे प्रवेशप्रकीया सुरळीत पार पाडण्यासाठी सक्षम अधिकाऱ्यास मदतनीस म्हणून सक्षम अधिकाऱ्याकडून नियुक्त अधिकारी

१.२.२३ **अनिवासी भारतीय** म्हणजे भारतीय आयकर कायदा १९६१ च्या कलम ६ मध्ये दिलेल्या व्याख्येनुसार असणारे.

१.३ केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया माध्यमातून शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत होणाऱ्या प्रवेश प्रक्रीयेत सक्षम अधिकाऱ्याची भूमिका

१.३.१ सर्व शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थानी पुढील प्रशिक्षण वर्षाच्या प्रवेशासाठी उपलब्ध व्यवसाय तुकडयांची माहिती संलग्नतेच्या तपशिलासह सक्षम अधिकाऱ्याकडे दिनांक **३१ मार्च** पर्यंत सादर करावीत.

१.३.२ खाजगी औ.प्र.संस्था संस्थास्तरावरील जागा सक्षम अधिकाऱ्याकडे केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या माध्यमातून, भरण्यासाठी **१५ एप्रिल** पर्यंत हस्तांतरीत करु शकतात

१.३.३ अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांनी, आपल्या संस्थेतील उपलब्ध जागांपैकी अल्पसंख्यांकासाठी राखीव आरक्षित जागांची कमाल मर्यादा, केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या माध्यमातून भरण्यासाठी **१५ एप्रिल** पर्यंत सक्षम अधिकाऱ्याकडे सादर करावीत.

१.३.४ सक्षम अधिकारी, सर्व औ.प्र.संस्थांसाठी, औ.प्र.संस्थानिहाय व व्यवसाय अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशक्षमता **१५ एप्रिल** पर्यंत प्रकाशित करतील

१.३.५ सर्व औ.प्र.संस्था पुढील प्रशिक्षण वर्षासाठीची प्रवेशक्षमता तपासतील व काही त्रुटी असल्यास सक्षम अधिकाऱ्यास त्याबाबत **२० एप्रिल** पर्यंत कळवतील.

१.३.६ सक्षम अधिकारी सर्व औ.प्र.संस्थानिहाय व व्यवसाय अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशक्षमता **१ मे** पर्यत प्रकाशित करतील.

१.३.७ **३० एप्रिल** रोजी किंवा त्यापूर्वी राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद अथवा राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेकडून संलग्नता प्राप्त व्यवसायांच्या तुकडयांच्या संस्थानिहाय व व्यवसायनिहाय जागांचा त्यांच्या प्रवेश क्षमतेमध्ये/उपलब्ध जागेमध्ये समावेश केला जाईल व सर्व औ.प्र.संस्थांकरिता **१५ मे** पर्यंत व्यवसायनिहाय अंतिम उपलब्ध जागा संकेतस्थळावर जाहीर केल्या जातील. उपरोक्त दिनांकानंतर संलग्नता प्राप्त करुन घेणाऱ्या कोणत्याही व्यवसायाची तुकडी प्रवेशप्रक्रीयेसाठी त्या प्रशिक्षण वर्षात ग्राह्य धरली जाणार नाही.

१.३.८ औ.प्र.संस्थेतील व्यवसाय अभ्यासक्रमांची प्रवेशक्षमतेसह यादी ही प्रवेश पुस्तिकेतील **प्रपत्र-२** म्हणून एक भाग आहे. मात्र, औ.प्र.संस्थेतील सुधारीत व्यवसाय अभ्यासक्रमनिहाय यादी संकेतस्थळावर उपलब्ध असेल. दरम्यान माहितीपुस्तिका अगोदर प्रकाशित झाल्यामुळे सक्षम अधिकारी माहिती पुस्तिकेसोबत प्रपत्र-२ स्वतंत्रपणे पुरवतील.

१.३.९ सक्षम अधिकारी ऑनलाइन प्रवेश संकेतस्थळावर उपलब्ध करतील.

१.३.१० सक्षम अधिकारी औ.प्र.संस्थेतील प्रवेश प्रक्रीयेसाठी माहितीपुस्तिका व प्रवेशासाठी व प्रवेशानंतर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती प्रकाशित करतील.

१.३.११ सक्षम अधिकारी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेस अनुसरून मिळालेल्या व्यवसायनिहाय जागेवर प्रवेशासाठी व प्रवेश निश्चित करण्यासाठी उमेदवारास जागा मिळालेल्या शासकीय अथवा खाजगी औ.प्र.संस्थेत जाण्यासाठी मार्गदर्शन करेल.

१.३.१२ ऑनलाईन प्रवेश संकेतस्थळावर सर्व औ.प्र.संस्थांना प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करण्यासाठी Login पुरवेल आणि प्रवेशित उमेदवाराची माहिती प्रशिक्षणासाठी व परीक्षेच्या प्रक्रीयेसाठी अग्रेषित करेल.

१.३.१३ सक्षम अधिकाऱ्याने शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत व्यवसायातील प्रवेशासंबंधात घेतलेले सर्व निर्णय अंतिम आणि सर्व संबंधितांना बंधनकारक असतील

१.३.१४ केंद्रीय प्रवेशप्रक्रीया ही **सुचकदर्शी** प्रक्रीया असून सक्षम अधिकारी यात सुधारणा करतील किंवा आवश्यकता असल्यास जास्तीत जास्त प्रवेश होण्याची खात्री करण्यासाठी प्रवेशप्रक्रीयेदरम्यान प्रवेशासंबंधी काही बदल करुन संबंधित माहिती वृतपत्रातून प्रकाशित करतील आणि प्रवेशाच्या संकेतस्थळावर दृश्य स्वरुपात उपलब्ध करुन देतील.

१.३.१५ शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थांमधील प्रवेशित उमेदवारांकडून प्राप्त तक्रार अर्जाबाबत देखील सक्षम अधिकारी तक्रार निवारण अधिकारी म्हणून काम करतील.

१.३.१६ उमेदवारांना प्रवेशप्रक्रीयेसाठी आवश्यक असणाऱ्या दस्तऐवज/प्रमाणपत्रांची यादी माहे मार्च मध्ये संकेतस्थळावर व वर्तमानपत्रात प्रसिध्द करणे.

१.४ केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेसाठी जागांची उपलब्धता:

सक्षम अधिकाऱ्यामार्फत केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेच्या माध्यमातून प्रवेशाकरिता उपलब्ध करुन दिलेल्या जागांचा तपशील खालील तक्त्यात दिला आहे.

अ.क्र.	संस्था	केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेकरीता सक्षम अधिकाऱ्याकडे उपलब्ध जागा (एकूण प्रवेशक्षमतेच्या प्रत्येक तुकडीसाठी उपलब्ध जागा (टक्केवारी))		संस्था स्तरावरील प्रवेशासाठी संस्थेत उपलब्ध जागा (एकूण प्रवेशक्षमतेच्या प्रत्येक तुकडीसाठी उपलब्ध जागा (टक्केवारीत))
		शासकीय औ.प्र.संस्थांना लागू शुल्क	खाजगी औ.प्र. संस्थांना लागू शुल्क	
१	सर्व शासकीय औ.प्र. संस्था	१००%	०%	०%
२	पब्लीक प्रायव्हेट पार्टनरशिप योजनेंतर्गत शासकीय औ.प्र. संस्था	८०%	२०%	०%
३	सर्व खाजगी औ.प्र. संस्था	०%	८०%	२०%

१.५ केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेसाठी उपलब्ध जागांचे वाटप:

प्रवेश अधिकाऱ्याकडून प्रवेशाकरिता उपलब्ध जागांचे वाटप खाली नमूद केलेल्या तपशीलाप्रमाणे होईल.

जागा वाटप	प्रवेशाकरिता उपलब्ध जागा
मूळ जिल्हा पातळीवर ९०% जागा (Home District Level)	सर्वसामान्य प्रवेश पध्दतीमध्ये नियम क्र.१.४ नुसार दिलेल्या जागांपैकी ९०% जागा ह्या उमेदवाराने ज्या जिल्ह्यामधून माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) दिलेली आहे त्याच जिल्ह्यामधील औ.प्र.संस्थेत प्रवेशासाठी उपलब्ध आहेत.
जिल्हाबाह्य पातळीवर १०% जागा (Outside Home District Level)	सर्वसामान्य प्रवेश पध्दतीमध्ये नियम क्र.१.४ नुसार दिलेल्या जागांपैकी १०% जागा ह्या महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवाराने ज्या जिल्ह्यामधून माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) दिलेली आहे त्या जिल्ह्याव्यतिरिक्त इतर जिल्ह्यातील औ.प्र.संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी आरक्षित ठेवण्यात आल्या आहेत. राज्यस्तरीय गुणवत्ता यादीमधील ज्या उमेदवाराने अशा जिल्ह्याबाहेरील १०% जागांकरिता पर्याय दिला आहे, त्यांना प्रवेश देण्यात येईल. १०% जागांपैकी वरील प्रमाणे प्रवेश देऊन रिक्त असलेल्या जागा, ९०% जागांकरिता पर्याय दिलेल्या उमेदवारांना पुढील फेरीत प्रवेशाकरिता उपलब्ध होतील.

१.५.१ मूळ जिल्हा पातळीवरील ९०% जागा:

उमेदवाराने माध्यमिक शालांत परीक्षा (SSC) ज्या ठिकाणावरुन दिलेली आहे त्यावर जिल्हा स्तरावरील ९०% जागांबाबत उमेदवाराची पात्रता ठरविली जाते.

उदाहरणार्थ: उमेदवाराने धुळे जिल्ह्यातील माध्यमिक शालांत परीक्षा (SSC) दिलेली असेल तर संबंधित उमेदवार धुळे जिल्ह्यातील सर्व औ.प्र.संस्थांतील उपलब्ध जागांच्या ९०% जागांकरिता पात्र असेल.
मुंबई शहर आणि मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील उमेदवाराने कोणत्याही एका जिल्ह्यातून माध्यमिक शालांत परीक्षा (SSC) दिलेली असेल तर उमेदवार मुंबई शहर आणि मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील सर्व औ.प्र.संस्थांमधील उपलब्ध जागांच्या ९०% जागांकरिता पात्र असेल. वरील दोन्ही जिल्ह्यांमधील प्रवेशास अर्ज करणाऱ्या उमेदवारांचा मूळ जिल्हा म्हणून मुंबई जिल्हा ग्राहय धरण्यात येईल.

१.५.२ **जिल्हाबाह्य पातळीवरील १०% जागा**:
जिल्हाबाह्य पातळीवरील १०% जागांबाबत, उमेदवाराने ज्या शाळेतून माध्यमिक शालांत परीक्षा (SSC) दिलेली आहे, त्यावरुन उमेदवाराची पात्रता ठरविली जाईल.

उदाहरणार्थ: उमेदवाराने माध्यमिक शालांत परीक्षा धुळे जिल्ह्यातून दिलेली असेल तर संबंधित उमेदवार धुळे जिल्हा सोडून इतर सर्व जिल्ह्यामधील सर्व औ.प्र.संस्थांतील उपलब्ध जागांच्या १०% जागांकरिता तो पात्र असेल.

१.५.३ **महाराष्ट्र राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीयांकरिता जागा:**
महाराष्ट्र राज्यातील सर्व शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्थांमधील गुणवत्तेनुसार पात्र उमेदवारांना प्रवेश दिल्यानंतर काही जागा रिक्त राहत असल्यास, अशा जागा महाराष्ट्र राज्याव्यतिरिक्त इतर राज्यातील पात्र उमेदवारांना आणि त्यानंतर अनिवासी भारतीय पात्र उमेदवारांना खाली नमूद केलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार प्रवेशास देण्यात येतील.

१.५.३.१ महाराष्ट्र राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीय अशा सर्व उमेदवारांना खुल्या प्रवर्गात ग्राह्य धरण्यात येईल व त्यांना **नियम क्र. २.०** मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे पात्रता धारण करणे आवश्यक आहे.

१.५.३.२ महाराष्ट्र राज्याबाहेरील आणि अनिवासी भारतीय उमेदवारांना अनुक्रमे त्यांच्या गुणवत्ता क्रमानुसार प्रवेश दिला जाईल.

१.५.३.३ महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवारांमधून जागा भरल्यानंतर, सक्षम अधिकारी या श्रेणी मधील उमेदवारांमधून चौथ्या फेरीमध्ये जागा वाटप करतील.

१.५.३.४ प्रथम राज्याबाहेरील उमेदवारांमधून जागा भरण्यात येतील, त्यानंतर जागा रिक्त राहिल्यास अनिवासी भारतीय उमेदवारांमधून जागा भरण्यात येतील.

१.५.३.५ नियमित वेळापत्रकाप्रमाणे महाराष्ट्र राज्याबाहेरील आणि अनिवासी भारतीय उमेदवारांना केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेत नोंद करावी लागेल आणि वेळापत्रकामध्ये दिल्याप्रमाणे चौथ्या फेरीसाठी पर्याय सादर करावे लागतील.

१.५.३.६ महाराष्ट्र राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीय उमेदवार केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पहिल्या, दुसऱ्या व तिसऱ्या फेरीसाठी पात्र नाहीत.

१.६ **औ.प्र. संस्थामधील जागा वाटप आणि आरक्षण:**

केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेनुसार प्रवेशाकरिता उपलब्ध असलेल्या जागांची आणि संस्था स्तरावर उपलब्ध असलेल्या जागांची सर्व प्रकारच्या संस्थांमधील वर्गवारी खाली दर्शविल्याप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	संस्थेचे प्रकार	सक्षम अधिकाऱ्याकडे उपलब्ध जागा (एकूण प्रवेशक्षमतेच्या टक्केवारीत)			संस्था पातळी वरील जागा @ (एकूण प्रवेशक्षमतेच्या टक्केवारीत)
		मूळ जिल्हा पातळीवरील जागा	जिल्हाबाह्य पातळीवरील जागा	राज्यपातळीवरील जागा	
१.	शासकीय औ. प्र. संस्था सर्वसामान्य	९०%	१०%	०%	०%
२.	शासकीय औ. प्र. संस्था महिला	०%	०%	१००% - फक्त महिलांसाठी	०%
३.	शासकीय औ. प्र. संस्था अल्पसंख्यांकाकरिता	अल्पसंख्यांका व्यतिरिक्त उपलब्ध ३०% जागांच्या ९०%	अल्पसंख्यांका व्यतिरिक्त उपलब्ध ३०% जागांच्या १०% जागा	७०% - फक्त अल्पसंख्याकाकरिता	०%
४.	शासकीय औ. प्र. संस्था - अनुसूचित जाती करिता (SCP)	अनुसूचित जाती व्यतिरिक्त उपलब्ध २०% जागांच्या ९०%	अनुसूचित जाती व्यतिरिक्त उपलब्ध २०% जागांच्या १०% जागा	८०% - फक्त अनुसूचित जातीकरिता	०%
५.	शासकीय औ. प्र. संस्था - अनुसूचित जमाती करिता (TSP)	अनुसूचित जमाती व्यतिरिक्त उपलब्ध २५% जागांच्या ९०%	अनुसूचित जमाती व्यतिरिक्त उपलब्ध २५% जागांच्या १०% जागा	७५% फक्त अनुसूचित जमातीकरिता	०%
६.	शासकीय औ. प्र. संस्था - सार्वत्रिकरण	अनुसूचित जमाती व्यतिरिक्त उपलब्ध ००% जागांच्या ९०%	अनुसूचित जमाती व्यतिरिक्त उपलब्ध ००% जागांच्या १०% जागा	१००% फक्त अनुसूचित जमातीकरिता	०%
७.	शासकीय औ.प्र. संस्था - LWE$	१००%	०%	०%	नक्षली चळवळीतून शरण आलेल्या युवक-युवतींना प्रथम प्राधान्याने संस्थास्तरावर प्रवेश
८.	खाजगी औ. प्र. संस्था सर्वसामान्य	एकूण प्रवेश क्षमतेच्या उपलब्ध ८०% जागेच्या ९०%	एकूण प्रवेश क्षमतेच्या उपलब्ध ८०%जागेच्या १०% जागा	०%	एकूण प्रवेशक्षमतेच्या २०%
९.	खाजगी औ.प्र. संस्था - अल्पसंख्यांकाकरिता #	केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील उपलब्ध जागांच्या ९०% जागा *	केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील उपलब्ध जागांच्या १०% जागा*	किमान मर्यादा ५०% फक्त विशेष अल्पसंख्यांकासाठी	कमाल मर्यादा २०%
१०.	शासकीय औ. प्र. संस्था - पब्लीक प्रायव्हेट पार्टनरशिप योजनेंतर्गत	७२%	०८%	२०%	०%

\# ज्या खाजगी औ.प्र.संस्थांची अल्पसंख्यांक संस्था म्हणून नोंद आहे अशा संस्था सक्षम अधिकाऱ्यांना केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेतील उपलब्ध जागांमध्ये अल्पसंख्यांक उमेदवारांना असलेल्या आरक्षणाच्या कमाल मर्यादेबाबत १५ एप्रिल पूर्वी कळवतील.

* केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील जागा = एकूण प्रवेशक्षमता - (राज्य स्तरावर विशिष्ट अल्पसंख्यांकाकरिता असलेल्या जागा + संस्था पातळीवरील जागा) केंद्रीय प्रवेश पध्दतीत जागा हया एकूण प्रवेशक्षमतेच्या १००% पेक्षा जास्त असू नयेत.

$ नक्षली चळवळीतून शरण आलेल्या युवक-युवतींना संस्थास्तरावर प्रथम प्राधान्याने प्रवेश देण्यात येतील.

@ खाजगी औ.प्र.संस्था, संस्था पातळीवरील जागा केंद्रीय प्रवेश पध्दतीद्वारे भरण्यासाठी सक्षम अधिकाऱ्याकडे देऊ शकतात. तथापि, अशी विनंती १५ एप्रिल पूर्वी करण्यात यावी.

२.० शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत व्यवसायांच्या प्रवेशाकरिता पात्रता निकष:

२.१ उमेदवार भारतीय नागरिक असावा

२.२ उमेदवाराने त्याप्रवेश वर्षात दि. ३१ जुलै रोजी वा तत्पूर्वी वयाची १४ वर्षे पूर्ण केलेली असावी. तथापि, प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली यांनी काही विशिष्ट व्यवसाय अभ्यासक्रमांसाठी किमान वयोमर्यादा निर्धारित केल्यास त्याप्रमाणे व्यवसाय निहाय किमान वय पात्रतेत बदल करण्यात येईल.

२.३ कोणत्याही व्यवसायाच्या प्रवेशाकरिता कमाल वयोमर्यादेची अट नाही.

२.४ व्यवसायनिहाय पात्रतेसाठी उमेदवाराने **प्रपत्र - १** चा संदर्भ घ्यावा.

२.५ राष्ट्रीय मुक्त शाळेतील विज्ञान व गणित हा विषय नसलेले उमेदवार व अपंग शाळेतील उमेदवार अभियांत्रिकी व्यवसायासाठी पात्र नाहीत. अभियांत्रिकी व बिगर अभियांत्रिकी व्यवसायाच्या वर्गवारीसाठी **प्रपत्र - १** चा संदर्भ घ्यावा.

२.६ उमेदवाराचे निकालपत्र श्रेणीस्वरुपात (Grade System) असल्यास, अशा उमेदवारांनी श्रेणी व गुण यांची समकक्षता असलेले संबंधित मंडळाचे अधिकृत प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

२.७ उमेदवार माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ किंवा केंद्रीय परीक्षा मंडळाव्यतिरिक्त अन्य मंडळाकडून उत्तीर्ण झाला असेल तर त्याने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाकडून (MSBSHSE) तसे समकक्षता प्रमाणपत्र आणावे.

२.८ अनिवासी भारतीय उमेदवारांनीही महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाचे (MSBSHSE) असे समकक्षता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

३.० उमेदवारांचे प्रकार:

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवार व मूळ जिल्ह्यातील उमेदवारांचे प्रकार:

सक्षम अधिकाऱ्याच्या अखत्यारीतील महाराष्ट्र राज्यातील जागांवर प्रवेशाकरिता उमेदवारास खालील तक्त्यांमधील एकातरी पात्रतेच्या निकषाची पूर्तता करणे आवश्यक आहे.

अ. क्र.	उमेदवाराचे प्रकार	जिल्हा स्तरावरील ९०% जागांकरिता उमेदवाराचे पात्रता व जिल्हाक्षेत्र निकष	मूळ जिल्हा
१.	**प्रकार - अ** महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवार **Type - A** Maharashtra State Candidates	उमेदवाराने महाराष्ट्र राज्यातील मान्यताप्राप्त शाळेतून माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) दिलेली असावी आणि उमेदवाराचे आई अथवा वडील महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असणारे असावेत.	उमेदवाराचा मूळ जिल्हा म्हणजे उमेदवाराने माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) जेथून दिलेली असेल ते ठिकाण ज्या जिल्हा क्षेत्रात येते, तो जिल्हा.
२.	**प्रकार - ब** महाराष्ट्रात अधिवास असणारे उमेदवार **Type - B** Maharashtra Domiciled Candidates	"प्रकार - अ" ची पूर्तता करीत नसल्यास आणि उमेदवाराचे आई अथवा वडील महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असणारे असावेत.	उमेदवाराचा मूळ जिल्हा म्हणजे महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र देणारे प्राधिकरण महाराष्ट्र राज्यातील ज्या जिल्हा क्षेत्रात येते, तो जिल्हा.
३.	**प्रकार - क** केंद्र शासन अथवा केंद्र शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचाऱ्याचा मुलगा / मुलगी **Type - C** Sons and Daughters of Central Govt./ Govt. of India Undertaking Employee	"प्रकार - ब" ची पूर्तता करीत नसल्यास आणि अर्ज भरण्याच्या अंतिम मुदतीपूर्वी ज्या उमेदवाराचे आई/वडील केंद्र शासनाचे / केंद्रशासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी असून ज्यांची नियुक्ती महाराष्ट्र राज्यात झाली आहे आणि जे पदावर रुजु झाले आहेत.	उमेदवाराचा मूळ जिल्हा म्हणजे महाराष्ट्र राज्यातील ज्या जिल्ह्याच्या कार्यकक्षेत उमेदवाराचे आई/वडील हे केंद्र शासनाचे/केंद्र शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी असून त्यांची नियुक्ती झालेली आहे व ते रुजू झालेले आहेत असा जिल्हा.

अ. क्र.	उमेदवाराचे प्रकार	जिल्हा स्तरावरील ९०% जागांकरिता उमेदवाराचे पात्रता व जिल्हाक्षेत्र निकष	मूळ जिल्हा
४.	**प्रकार - ड** महाराष्ट्र राज्य शासन अथवा महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचाऱ्याचा मुलगा/मुलगी **Type - D** Sons and Daughters of Maharashtra State Govt./ Maharashtra State Govt. Undertaking Employee	"प्रकार - क" प्रमाणे पूर्तता करीत नसल्यास आणि उमेदवाराचे आई/वडील हे महाराष्ट्र राज्य शासन/महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी आहेत.	उमेदवाराचा मूळ जिल्हा म्हणजे महाराष्ट्र राज्याच्या कार्यकक्षेत उमेदवाराच्या आई/वडीलांची नियुक्ती महाराष्ट्र राज्य शासन/महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील कार्यालयात/मुख्यालयात झाली असेल असा जिल्हा
५	**प्रकार - इ** महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवार महाराष्ट्र राज्य शासन/महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील/केंद्र शासन/ केंद्र शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी ज्यांची बदली दुसऱ्या जिल्ह्यात झालेली आहे अशा उमेदवाराची आई/वडील यांची नियुक्ती झालेल्या जिल्ह्यात जाण्याची इच्छा आहे. **Type - E** Maharashtra State Candidate, Sons & Daughters of Maharashtra State Govt. /Maharashtra State Govt. Undertaking/Central Govt./Govt. of India Undertaking Employee who is transferred to a place in another District and the Candidate intends to shift to the District where the Father/Mother is posted	महाराष्ट्र राज्यातील मान्यता प्राप्त शाळेतून इ.८ वी, ९ वी व १० वी परीक्षा दिलेले उमेदवार आणि ज्या जिल्ह्यातून उमेदवाराने माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) दिलेली आहे तेथून दुसऱ्या जिल्ह्यात उमेदवाराचे आई/वडील जे महाराष्ट्र राज्य शासन/महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील/केंद्र शासन/केंद्र शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी असून त्यांची अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम मुदतीपूर्वी बदली झालेली आहे व ते रुजू झालेले आहेत असा जिल्हा.	उमेदवाराचा मूळ जिल्हा म्हणजे महाराष्ट्र राज्यातील ज्या जिल्ह्याच्या कार्यकक्षेत उमेदवाराच्या पालकांची नियुक्ती झालेली आहे की जे राज्य शासन/महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील/केंद्र शासन/केंद्र शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी. **टीप:** प्रकार - इ चा पर्याय निवडणारा उमेदवार प्रकार अ ची संधी गमावेल. जर एखाद्या उमेदवाराने प्रकार अ आणि इ दोन्हीकरिता अर्ज केला असेल तर त्याचा/ तिचा प्रकार इ वर हक्क राहून त्यानुसार अर्जाचा मूळ जिल्ह्याच्या गुणवत्ता यादीनुसार विचार केला जाईल.

३.२ **महाराष्ट्र राज्याबाहेरील उमेदवार:**
महाराष्ट्र राज्याबाहेरील उमेदवार भारतीय नागरिक असला पाहिजे जो की नियम ३.१ मधील अनुक्रमे १,२,३,४ आणि ५ म्हणजेच प्रकार अ, ब ,क, ड आणि इ ची पूर्तता करीत नाही आणि जे देशातील महाराष्ट्र राज्याबाहेरील इतर संस्था अथवा शाळेतून माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) दिलेली आहेत.

३.३ **अनिवासी भारतीय उमेदवार:**
आयकर कायदा १९६१ मधील विभाग ६ मध्ये नमूद केलेल्या परिभाषेप्रमाणे असणारे उमेदवार.

४.० **चालू प्रशिक्षण वर्षामध्ये शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजने अंतर्गत व्यवसायांचा प्रथम वर्ष पुनर्प्रवेश/नवीन प्रवेश घेऊ इच्छिणारे उमेदवार:**

४.१ ज्या उमेदवाराने मागील प्रशिक्षण वर्षात औ.प्र. संस्थामधून कोणत्याही अभ्यासक्रमात प्रवेश घेतलेला असेल, तो उमेदवार चालू वर्षात प्रथम वर्षाच्या अभ्यासक्रमाला प्रवेश घेण्यासाठी पात्र आहे. तथापि, त्यांना मागील प्रशिक्षण वर्षात पास झालेल्या कोणत्याही विषयात सवलत देण्यात येणार नाही. अशा उमेदवारांना सक्षम अधिकाऱ्याने सूचित केलेल्या नमुन्याप्रमाणे पुढील प्रवेशासाठी पूर्वी प्रवेश घेतलेल्या संस्थेचे ना-हरकत प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल.

४.२ ज्या प्रशिक्षणार्थ्यांनी औ.प्र. संस्थेत अंतिम वर्षाची परिक्षा दिलेली असेल व त्या परिक्षेचा निकाल घोषित झाला असेल असेच प्रशिक्षणार्थी पुनर्प्रवेशास पात्र असतील.

४.३ **असे पुनर्प्रवेश घेतलेले उमेदवार कोणत्याही प्रकारची शासकीय शिष्यवृत्ती, निर्वाहभत्ता, प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना वा इतर सुविधेसाठी पात्र राहणार नाहीत. तसेच अशा उमेदवारांना प्रशिक्षण शुल्कात कोणतीही सवलत दिली जाणार नाही.**

५.० **आरक्षण:**

सक्षम अधिकरणाच्या कक्षेमध्ये सामान्य प्रवेश पध्दती अंतर्गत उपलब्ध जागांकरिता विविध प्रकारच्या आरक्षणाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

५.१ **अपंगत्व असलेल्या उमेदवारांकरिता आरक्षण:**

५.३.१ The Rights of Persons with Disabilities Act, २०१६ (No. ४९ of २०१६) तरतुदींच्या अनुषंगाने केंद्रीय प्रवेश पध्दती अंतर्गत उपलब्ध जागांच्या ५% जागा प्रत्येक औ.प्र.संस्थामध्ये अपंग उमेदवारांना आरक्षित असतील.

५.३.२ खाली दिलेल्या प्रकाराप्रमाणे हे आरक्षण अपंग उमेदवारांना लागू होईल.

अ.क्र.	अपंगत्वाचे प्रकार	तपशील
१.	PWD - १	Blindness and low vision
२.	PWD - २	Deaf and hard of hearing
३.	PWD - ३	Locomotor disability including cerebral palsy, leprosy cured, dwarfism, acid attack victims and muscular dystrophy
४.	PWD - ४	autism, intellectual disability, specific learning disability and mental illness
५.	PWD - ५	Multiple disabilities from amongst persons under clauses PWD - १ to PWD - ५

५.३.३ शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेतील व्यवसायांचे प्रशिक्षण हे प्रात्यक्षिकाभिमुख असल्यामुळे अपंग वर्गातील उमेदवारांकरिता व्यवसायानुरुप पात्रता **प्रपत्र - १** मध्ये दिलेली आहे.

५.३.४ अपंग उमेदवारांना त्यांच्या शारिरीक अपंगत्वाच्या प्रकारानुसार पात्र असलेल्या व तयार करण्यात आलेल्या गुणवत्ता यादीप्रमाणे ५% जागा आरक्षित ठेवण्यात येतील. मूळ जिल्ह्यासाठी असणाऱ्या जागांसाठीच या जागांचे वाटप होईल. प्रत्येक अपंग वर्गवारीला १.०% देणे आवश्यक आहे (सर्वसामान्य अपंगांसाठी राखीव असणाऱ्या जागांसाठी एकच गुणवत्ता यादीनुसार प्रवेश समर्थनीय नाही)

५.३.५ अपंग उमेदवाराला शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत व्यवसायाला प्रवेश मिळाल्यानंतर प्रशिक्षण कार्यक्रमात कोणतीही सूट/अधिक सुविधा दिल्या जाणार नाहीत याची नोंद घ्यावी.

५.३.६ अपंग उमेदवाराला शैक्षणिक पात्रतेत सूट मिळणार नाही.

५.३.७ अपंगाच्या आरक्षणाच्या दाव्यासाठी सादर केलेले अपंगत्वाचे प्रमाणपत्रात अपंगत्व कायमस्वरुपी असून त्याचे प्रमाण ४०% किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे असा स्पष्ट उल्लेख असला पाहिजे.

५.३.८ अपंगाच्या आरक्षणाकरिता फक्त वैद्यकीय मंडळाकडून दिलेले प्रमाणपत्र विचारात घेतले जाईल.

५.२ **अनाथ मुलांना समांतर आरक्षण:**

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ अन्वये काळजी व संरक्षणाची गरज असलेल्या अनाथ, निराधार बालकांना संस्थेतून बाहेर पडल्यानंतर जातीचा दाखला नसल्यामुळे विविध शासकीय लाभांपासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे अनाथ मुलांना राज्य शासनाच्या विविध सवलतींचा लाभ घेता यावा, याकरीता महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्र. अमुजा-२०११/प्र.क्र.२१२/का-३, दि.०२.०४.२०१८ अन्वये शिक्षण व नोकरी यांमध्ये खुल्या प्रवर्गातून १% समांतर आरक्षण लागू करण्यात आले आहे.

त्यानुसार नियम १.४ मध्ये विहीत केलेल्या केंद्रीय प्रवेश पध्दती अंतर्गत उपलब्ध जागांच्या १% जागा अनाथ मुलांना आरक्षित असतील. त्यासाठी उमेदवारांनी खालील अटी व शर्तींची पूर्तता करणे आवश्यक राहील.

५.४.१ बालगृहातील व इतर अनाथ मुलांपैकी महिला व बालविकास विभागाकडून देण्यात येणारे अनाथ प्रमाणपत्र असणाऱ्या मुलांसाठीच हे आरक्षण लागू राहील.

५.४.२ ज्या मुलांच्या कागदपत्रावर कोणत्याही जातीचा उल्लेख नाही व ज्यांचे आईवडील, काका-काकू, आजी-आजोबा व इतर नातेवाईक यापैकी कोणाबाबतही माहिती उपलब्ध नाही, अशा मुलांनाच अनाथ आरक्षण लागू राहील.

५.४.३ संबंधित प्रवेशप्रक्रियेत अनाथ उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास आरक्षणाचा अनुशेष पुढे न ओढता खुल्या प्रवर्गातून गुणवत्तेनुसार इतर उमेदवार प्रवेशास पात्र ठरतील.

५.४.४ शिक्षणांतर्गत शिष्यवृत्ती, वसतिगृह व व्यावसायिक शिक्षणांतर्गत शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती योजनेमध्ये सदर आरक्षण लागू राहील.

५.३ स्त्री उमेदवाराकरिता आरक्षण:

५.३.१ प्रत्येक औ.प्र.संस्थेमध्ये नियम १.४ मध्ये विहीत केलेल्या केंद्रीय प्रवेश पध्दती अंतर्गत उपलब्ध जागांपैकी ३०% जागा महिला उमेदवारांसाठी आरक्षित असतील.

५.३.२ हे आरक्षण सर्वसामान्य, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती-अ, भटक्या जमाती-ब, भटक्या जमाती-क, भटक्या जमाती-ड आणि इतर मागासवर्गासाठी लागू राहील.

५.३.३ केंद्रीय प्रवेश पध्दती अंतर्गत येणाऱ्या मूळ जिल्ह्यात ९०% जागा आणि जिल्हाबाह्य १०% जागा या दोन्ही जागांमध्ये महिला उमेदवारांसाठी जागा आरक्षण उपलब्ध आहेत.

५.३.४ संरक्षण, अपंग आणि विशेष मागासवर्ग या श्रेणीमध्ये महिला उमेदवारांना आरक्षण लागू राहणार नाही.

५.३.५ खाजगी औ.प्र.संस्थामध्ये अल्पसंख्यांक उमेदवारांसाठी आरक्षित जागांमध्ये महिला उमेदवारांना आरक्षण नसेल.

५.४ विशिष्ठ समाज घटकांकरीता स्थापन खाजगी औ.प्र. संस्थेत त्या घटकांसाठी प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांबाबत आरक्षण:

५.४.१ काही विशिष्ट समाज घटकांसाठी सुरू करण्यात आलेल्या खाजगी औ.प्र. संस्था जसेकी संरक्षण सेवेतील निवृत्त कर्मचारी, अपंग उमेदवार, महिला उमेदवार, अनाथ उमेदवार, प्रकल्प ग्रस्त उमेदवार, बाल गुन्हेगार, कर्मचारी पाल्य उमेदवार, इत्यादींसाठी काही प्रमाणात जागा राखिव ठेवतात. अशा खाजगी औ.प्र. संस्थांनी त्याबाबतची माहिती संचालनालयास प्रवेश प्रक्रिये पूर्वी सादर करावी.

५.४.२ प्रवेश सक्षम अधिकारी अशा खाजगी औ.प्र. संस्थांची यादी व विशिष्ट समाजघटकांसाठी आरक्षित जागांची टक्केवारी प्रेवश माहिती पुस्तिकेत "प्रपत्र - ७" म्हणुन प्रकाशित करतील.

५.४.३ विशिष्ट समाज घटकांतील उमेदवारांसाठी राखिव जागांवरील प्रवेश त्या पात्र उमेदवारांमधुन वैधानिक आरक्षणाच्या प्रमाणात भरण्यात येतील.

५.५ मागासवर्गीय उमेदवारांकरिता आरक्षण:

५.५.१ महाराष्ट्र राज्यातील विविध मागासवर्गीय उमेदवारांसाठी नियम १.४ मध्ये विहीत केल्याप्रमाणे केंद्रीय प्रवेश पध्दती अंतर्गत, उपलब्ध जागांचा तपशील खाली नमूद केलेल्या तक्त्यात दिला आहे. मागासवर्गीय उमेदवार ज्या प्रकारात मोडतात त्याबाबतचा दावा त्यांनी अर्ज करतेवेळी करावा.

अर्ज करतेवेळी उमेदवाराने मागासवर्गीय असल्याचा दावा केला नाही आणि त्यानंतर प्रवेशाच्या वेळेस आवश्यक ती कागदपत्रे सादर करुन आरक्षणावर हक्क सांगितल्यास असा दावा विचारात घेतला जाणार नाही.

अ.क्र.	आरक्षणाची वर्गवारी	आरक्षणाची टक्केवारी
१	अनुसूचित जाती (SC)	१३
२	अनुसूचित जमाती (ST)	७
३	विमुक्त जाती -अ (VJ/DT)	३
४	भटक्या जमाती - ब (NT-B)	२.५०
५	भटक्या जमाती -क (NT-C)	३.५०
६	भटक्या जमाती -ड (NT-D)	२
७	इतर मागासवर्ग (OBC)	१९
८	खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	१०
	एकूण आरक्षण *	**६०**
	सामान्य	**४०**
	एकूण	**१००**

* वरील आरक्षणामध्ये प्रवेश प्रक्रीयेच्या वेळेस प्रचलित शासन निर्यणानुसार बदल संभवतो

५.५.२ खाजगी अल्पसंख्यांक औ.प्र.संस्थामध्ये मागासवर्ग उमेदवारांकरिता आरक्षण उपलब्ध राहणार नाही.

५.५.३ सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या कक्षेत येणाऱ्या व महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवारांना उपलब्ध असलेल्या जागांपैकी वाटपाच्या दुसऱ्या फेरीच्या अंतिम टप्प्यात जागा रिक्त असल्यास २ टक्के पर्यंतचे आरक्षण विशेष मागासप्रवर्गातील (वि.मा.प्र.) उमेदवारांना देण्यात येईल. या जागा वाटप प्रक्रियेच्या दुसऱ्या फेरीमध्ये घेण्यात आल्या असून त्यासाठी वाटप प्रक्रिया सुरु होण्याच्या आधीपासून वेगळया जागा राखून ठेवण्यात आलेल्या नाहीत. सर्वसाधारण प्रवेश प्रक्रियेमध्ये विशेष मागासवर्गीय प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता एकूण उपलब्ध असलेल्या जागांपैकी २ टक्के पेक्षा अधिक राखीव जागा असणार नाहीत आणि एकूण आरक्षण ५० टक्क्यांहून अधिक असणार नाही याची खबरदारी घेण्यात येईल.

५.५.४ गुणवत्तेच्या आधारे एखाद्या मागास प्रवर्गातील उमेदवाराची खुल्या प्रवर्गातील जागेसाठी निवड झाल्यास सदर उमेदवारास प्रवेश निश्चिती साठी मागास प्रवर्गातील उमेदवारासाठी लागू असलेले दस्तऐवज/प्रमाणपत्रे सादर करणे बंधनकारक राहणार नाही. मात्र उमेदवारांनी मागास प्रवर्गातील उमेदवारांसाठी लागू असलेले दस्तऐवज/प्रमाणपत्र सादर केल्यास संबंधित उमेदवार मागास प्रवर्गातील उमेदवारांसाठी लागू असलेले सर्व प्रकारच्या शासकीय सवलती/भत्ते मिळण्यासाठी पात्र ठरतील.

५.५.५ महाराष्ट्र राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीय उमेदवारांना खुल्या प्रवर्गातील उमेदवार समजण्यात येईल आणि आरक्षणाचा दावा करण्यास ते पात्र असणार नाहीत.

५.६ धार्मिक अल्पसंख्यांकाकरिता आरक्षित जागा:

५.६.१ शासकीय औ.प्र.संस्थांमध्ये धार्मिक अल्पसंख्यांक उमेदवारांकरिता आरक्षित तुकडया:

५.६.१.१ शासकीय औ.प्र.संस्थेमधील निवडक तुकडयांमध्ये ७० टक्के जागा मुस्लिम, बौध्द, ख्रिश्चन, शीख, पारशी व जैन धर्मातील विद्यार्थ्यांकरिता आणि ३० टक्के जागा खुल्या व मागासवर्ग श्रेणीमधील उमेदवारांकरिता राखून ठेवलेल्या आहेत.

५.६.१.२ प्रत्येक अभ्यासक्रमाकरिता वर नमूद केलेल्या धार्मिक अल्पसंख्यांक उमेदवारांकरिता ७० टक्के जागा राखून ठेवण्यात येतील (त्यापैकी प्रत्येक अल्पसंख्यांक गटामध्ये ३० टक्के जागा महिलांकरिता राखून ठेवण्यात येतील) व ३० टक्के जागा सर्व अन्य खुल्या आणि मागास प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता उपलब्ध असतील आणि वरील नियम क्र. ५.६.१ यामध्ये नमूद केलेल्या सर्वसामान्य आरक्षणाच्या आकृतिबंधाप्रमाणे भरण्यात येतील.

अ. क्र.	धार्मिक अल्पसंख्यांक गट	धार्मिक अल्पसंख्याकाकरिता राखीव असलेल्या ७० टक्के जागांमधील वितरीत करावयाची टक्केवारी
१.	मुस्लिम	५४.००
२.	बौध्द	३१.००
३.	ख्रिश्चन	०६.००
४.	शीख	०१.००
५.	जैन	०७.००
६	पारशी	०१.००
	एकूण	१००.००

५.६.१.३ विहीत आरक्षणाच्या पुरेशा प्रमाणात महिला उमेदवार उपलब्ध नसल्यास अशा जागा संबंधित धार्मिक अल्पसंख्यांक गटातील पुरुष उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.

५.६.१.४ विशिष्ट अल्पसंख्यांक धार्मिक गटामध्ये पुरेसे उमेदवार उपलब्ध नसल्यास आणि उपलब्ध जागा भरल्या न गेल्यास अशा रिक्त जागा अन्य धार्मिक अल्पसंख्यांक गटामधून गुणवत्तेच्या आधारे भरण्यात येतील.

५.६.१.५ अल्पसंख्यांक उमेदवारांना बिगर अल्पसंख्यांक औ.प्र.संस्था/व्यवसाय/तुकडी यामध्ये आरक्षण उपलब्ध असणार नाही. बिगर अल्पसंख्यांक औ.प्र. संस्था/ व्यवसायांच्या तुकडीसाठी अल्पसंख्यांक उमेदवारांना त्यांच्या प्रवर्गानुसार वा खुल्या प्रवर्गातील उमेदवार समजण्यात येईल.

५.६.१.६ शाळा सोडल्याच्या दाखल्यामध्ये उमेदवाराच्या धर्माची स्पष्ट नोंद असणे आवश्यक आहे. शाळा सोडण्याच्या दाखल्यात उमेदवाराच्या धर्माची स्पष्ट नोंद नसल्यास अशा उमेदवाराला त्याच्या धर्माच्या पुष्ठ्यर्थ इतर संबंधित दस्तऐवजाचे पुरावे सादर करावे लागतील.

५.६.१.७ अल्पसंख्यांक उमेदवारांसाठी राखीव जागांवर प्रवेशासाठी फक्त महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असलेले अल्पसंख्यांक उमेदवार पात्र असतील. अशा उमेदवारांनी महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र अथवा उमेदवाराची आई अथवा वडील महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असल्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे बंधन कारक आहे.

५.६.१.८ वरील नियमांमध्ये अल्पसंख्यांक विकास विभाग वा शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांप्रमाणे आवश्यक ते बदल करण्यात येतील.

५.६.२ अल्पसंख्यांकांकरिता संस्था म्हणून नोंदविण्यात आलेल्या खाजगी औ.प्र. संस्था:

५.६.२.१ संबंधित अल्पसंख्यांक प्रवर्गातील उमेदवाराकरिता अशा खाजगी औ.प्र. संस्थेमध्ये किमान ५१ टक्के जागा राखीव असतील.

५.६.२.२ अशा खाजगी औ.प्र.संस्थांनी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेकरिता उपलब्ध असलेल्या जागांपैकी अल्पसंख्यांक प्रवर्गातील उमेदवारांसाठी कमाल राखीव आरक्षणाची टक्केवारी १५ एप्रिल पूर्वी सक्षम अधिकाऱ्यांना कळविणे आवश्यक आहे.

५.६.२.३ अशा खाजगी औ.प्र.संस्था, संस्था पातळीवर एकूण उपलब्ध जागांच्या जास्तीत जास्त २० टक्के जागांवर प्रवेश देवू शकतात.

५.६.२.४ अल्पसंख्यांक उमेदवारांना बिगर अल्पसंख्यांक औ.प्र.संस्था/व्यवसाय/तुकडी यामध्ये आरक्षण उपलब्ध असणार नाही. बिगर अल्पसंख्यांक औ.प्र.संस्था/ व्यवसाय तुकडीसाठी अल्पसंख्यांक उमेदवारांना त्यांच्या प्रवर्गानुसार वा खुल्या प्रवर्गातील उमेदवार समजण्यात येईल.

५.६.२.५ शाळा सोडल्याच्या दाखल्यामध्ये उमेदवाराच्या धर्माची स्पष्ट नोंद असणे आवश्यक आहे. शाळा सोडण्याच्या दाखल्यात उमेदवाराच्या धर्माची स्पष्ट नोंद नसल्यास अशा उमेदवाराला त्याच्या धर्माच्या पुष्ठ्यर्थ इतर संबंधित दस्तऐवजाचे पुरावे सादर करावे लागतील.

५.६.२.६ वरील नियमांमध्ये अल्पसंख्यांक विकास विभाग वा शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांप्रमाणे आवश्यक ते बदल करण्यात येतील.

५.७ अनुसूचित जाती कार्यक्रम (SCP), आदिवासी उपयोजना (TSP) व आदिवासी सार्वत्रिकरण योजनेंतर्गत शासकीय औ.प्र.संस्थामध्ये असलेला आरक्षणाचा आकृतीबंध

अ. क्र.	प्रवर्ग	तुकडीनिहाय आरक्षणाचा आकृतीबंध		
		शासकीय औ.प्र.संस्था - अनुसूचित जाती कार्यक्रम	शासकीय औ.प्र.संस्था - आदिवासी उपयोजना	शास. औ.प्र.संस्था - सार्वत्रिकरण
ज्या प्रवर्गासाठी योजना अस्तित्वात आहे त्या प्रवर्गाकरिता एकूण जागांचा आरक्षित जागा				
१.	अनुसूचित जाती	८०	०	०
२.	अनुसूचित जमाती	०	७५	१००
३.	सर्वसाधारण	२०	२५	०
४.	**एकूण**	**१००**	**१००**	**१००**
ज्या प्रवर्गासाठी योजना अस्तित्वात आहे त्या प्रवर्गाकरिता एकूण जागांच्या आरक्षित जागांव्यतिरिक्त सर्वसाधारण आरक्षण आकृतिबंधाप्रमाणे भरावयाच्या जागांचा तपशिल				
१.	अनुसूचित जाती (SC)	०	१३	०
२.	अनुसूचित जमाती (ST)	७	०	०
३.	विमुक्त जाती-अ (VJ/DT - A)	३	३	०
४.	भटक्या जमाती - ब (NT - B)	२.५०	२.५०	०
५	भटक्या जमाती - क (NT - C)	३.५०	३.५०	०
६	भटक्या जमाती - ड (NT - D)	२	२	०
७	इतर मागासवर्ग (OBC)	१९	१९	०
८	खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	१०	१०	०
९	सामान्य/ खुला (General/ Open)	५३	४७	०
१०	**एकूण (Total)**	**१००**	**१००**	**०**

६ विविध प्रकारच्या उमेदवारांकरिता आवश्यक असणारे कागदपत्र:

६.१ प्रवेश निश्चितीच्या वेळेस वेगवेगळया उमेदवाराने जसे अ,ब,क,ड व इ सादर कराव्या लागणाऱ्या मूळ कागदपत्रांची यादी **प्रपत्र - ३** मध्ये दिलेली आहे.

६.२ उमेदवाराने प्रवेश निश्चितीच्या वेळी निवड झालेल्या औ.प्र.संस्थेमध्ये सर्व मूळ कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे.

६.३ उमेदवारास शाळा सोडल्याचा मूळ दाखला (अंतिम प्रवेशित शाळा/महाविद्यालय), पात्र परिक्षेची गुणपत्रिका, सर्व आवश्यक कागदपत्रांच्या छायाप्रतींचा (झेरॉक्स) एक सत्यप्रतीत केलेला संच आणि पासपोर्ट आकाराचे २ रंगीत छायाचित्रे प्रवेश निश्चितीच्या वेळेस निवड झालेल्या औ.प्र.संस्थेमध्ये सादर करावी लागतील.

७ भाषांतर:

एखाद्या उमेदवाराने मराठी, हिंदी अथवा इंग्रजी भाषेत नसलेले कोणतेही प्रमाणपत्र सादर केल्यास त्याची अधिकृत मराठी, हिंदी अथवा इंग्रजी भाषेत भाषांतर केलेली आणि राजपत्रित अधिकाऱ्याने साक्षांकीत केलेली प्रत अर्ज स्वीकृती केंद्रावर अर्ज निश्चितीसाठी तसेच निवड झालेल्या औ.प्र.संस्थेत प्रवेशनिश्चितीसाठी सादर करणे आवश्यक आहे.

८ गुणवत्तेसाठी गुणाधिक्य:

अंतिम गुणवत्ता ठरविण्याकरिता उमेदवारांना खालील प्रकारे काही व्यवसायांना अतिरिक्त गुणांचा लाभ देण्यात येईल. तथापि, सदर अतिरिक्त गुणांची मर्यादा ५० गुण एवढी असेल

अ.क्र.	पात्रतेचे वर्णन	गुण
८.१	इंटरमिडीएट चित्रकला परीक्षा उत्तीर्ण उमेदवार	१०
८.२	विविध स्तरावर क्रिडा प्रकारांमध्ये सहभाग घेतलेला उमेदवार	
	८.२.१ जिल्हा स्तरीय स्पर्धा	१०
	८.२.२ राज्य स्तरीय स्पर्धा	१५
	८.२.३ राष्ट्रीय स्तरावर स्पर्धा	२५
८.३	शासन मान्यताप्राप्त महाराष्ट्रातील बोल्स्टर स्कूलमधून उत्तीर्ण झालेले उमेदवार	२०
८.४	तांत्रिक वा व्यावसायिक अभ्यासक्रम घेऊन माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण उमेदवार	१०
८.५	संरक्षण सेवेतील खालील कर्मचारी वा कर्मचाऱ्यांचे पाल्य ८.५.१ युध्दात वीर मरण प्राप्त झालेल्या संरक्षण सेवेतील कर्मचारी/अधिकारी यांचे पाल्य ८.५.२ युध्दात अपंगत्व प्राप्त झालेला माजी सैनिक ८.५.३ युध्दात अपंगत्व प्राप्त झालेले संरक्षण सेवेतील कर्मचारी/अधिकारी यांचे पाल्य ८.५.४ किमान ५ वर्षे सेवा झालेला माजी सैनिक ८.५.५ महाराष्ट्र राज्यात अधिवास असलेल्या माजी सैनिकांचे पाल्य ८.५.६ महाराष्ट्र राज्यात अधिवास असलेले व सेवेत असलेल्या सैनिकांचे पाल्य ८.५.७ महाराष्ट्र राज्यात बदली झालेली आहे परंतु महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास नसणारे संरक्षण सेवेतील कर्मचाऱ्यांचे/अधिकाऱ्यांचे पाल्य ८.५.८ संरक्षण सेवेतील कार्यरत कर्मचारी की जे महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास नसणारे, परंतु मुलांच्या शिक्षणाच्या कारणास्तव लगतपूर्वीच्या कार्यालयांतर्गत कुटुंब निवासस्थान ताब्यात ठेवण्याच्या तरतुदीनुसार यांचे कुटुंब महाराष्ट्र राज्यात राहत आहे असा पाल्य, परंतु अशा उमेदवाराने महाराष्ट्र राज्यातील मान्यताप्राप्त शाळेतून माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) दिलेली पाहिजे.	१०

वर उल्लेखिल्याप्रमाणे गुणाधिक्यासाठी पुराव्यादाखल सादर करावयाची कागदपत्रे **प्रपत्र - ३** मध्ये दिल्यानुसार आहेत.

९ गुणानुक्रमांक देणे:

९.१ गुणानुक्रम:

नियम क्र. २.० नुसार महाराष्ट्र राज्यातील ज्या पात्र उमेदवारांची शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत येणाऱ्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी केंद्रीय प्रवेश पध्दतीमधून नेमून दिलेल्या शेवटच्या तारखेपर्यंत ऑनलाईन अर्ज सादर करुन निश्चित केलेला आहे अशा प्रत्येक उमेदवाराला खाली नमूद केलेल्या निकषानुसार तात्पुरता गुणानुक्रम (Provisional Merit Number) देण्यात येईल.

९.१.१ माध्यमिक शालांत परीक्षा (इयत्ता १०वी) अथवा समतुल्य पात्रता परीक्षा यामध्ये प्राप्त एकत्रित गुण हे गुणवत्ता ठरविण्यासाठी पायाभूत गुण मानण्यात येतील.

९.१.२ नियम क्र.८ मध्ये नमूद केल्यानुसार कोणत्याही प्रकरणी, अतिरिक्त मिळालेले गुणाधिक्य एकूण गुणांमध्ये मिळविण्यात येतील.

९.१.३ अशा प्रकारे तयार करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र राज्यातील उमेदवारांची गुणवत्ता यादी पुढील बाबी दर्शविल.

९.१.३.१ राज्यस्तरीय सर्वसाधारण गुणवत्ताक्रमांक

९.१.३.२ राज्यस्तरीय प्रवर्गांतर्गत गुणवत्ता क्रमांक (लागू असल्याप्रमाणे)

९.१.३.३ मूळ जिल्हा सर्वसाधारण गुणानुक्रमांक

९.१.३.४ मूळ जिल्हा प्रवर्गांतर्गत गुणानुक्रमांक (लागू असेल त्याप्रमाणे)

९.१.४ राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीय उमेदवारांची अशाप्रकारे तयार केलेली गुणवत्ता यादी राज्यस्तरीय सर्वसाधारण गुणवत्ताक्रमांक दर्शविल.

९.१.५ गुणवत्ता क्रम देण्यात आल्यामुळे कोणत्याही जागेवरील प्रवेशाची हमी दिली असे होत नाही.

९.२ **सम गुणवत्ता झाल्यास सापेक्ष गुणवत्ता:**

उमेदवारांची गुणवत्ता एकसारखी आल्यास, म्हणजेच उमेदवारांचे माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परिक्षेतील (SSC) एकत्रित गुण अधिक अतिरिक्त बाहय गुणाधिक्य मिळून होणारे एकूण गुण हे समान असल्यास उमेदवारांतील परस्पर गुणवत्तेचे पुढे नमूद केल्याप्रमाणे पुनर्मुल्यमापन करण्यात येईल.

९.२.१ ज्या उमेदवाराने माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र (SSC) परिक्षेत सर्वाधिक गुण मिळविले असतील त्याला प्रथम प्राधान्य राहील.

९.२.२ ज्या उमेदवारांने माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र (SSC) परिक्षेत व्यावसायिक/तांत्रिक विषयात अधिक गुण मिळविले असतील, त्यास द्वितीय प्राधान्य राहील.

९.२.३ ज्या उमेदवाराने माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र (SSC) परिक्षेत गणित विषयात अधिक गुण मिळविले असतील, त्यास तृतीय प्राधान्य राहील.

९.२.४ ज्या उमेदवारास माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र (SSC) परिक्षेत विज्ञान विषयात अधिक गुण मिळविले असतील त्यास चतुर्थ प्राधान्य देण्यात येईल.

९.२.५ उमेदवाराच्या जन्मतारखेला पाचवे प्राधान्य दिले जाईल. (वय जास्त असलेल्या उमेदवाराला प्राधान्य)

९.३ इयत्ता बारावी अर्हता असणाऱ्या व्यवसायांची गुणवत्ता यादी तयार करण्यासाठी गुणानुक्रम :

९.३.१ उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षा इयत्ता बारावी (HSC)अथवा समतुल्य पात्रता परीक्षा यामध्ये प्राप्त एकत्रित गुण हे गुणवत्ता ठरवण्यासाठी पायाभूत गुण मानण्यात येतील

९.३.२ इयत्ता बारावी (HSC) अर्हता असलेल्या व्यवसायांसाठी गुणवत्ता यादी तयार करताना कोणत्याही प्रकरणी कोणत्याही प्रकारचे अतिरिक्त गुणाधिक्य एकूण गुणांमध्ये मिळवण्यात येणार नाही.

९.३.३ इयत्ता बारावी (HSC)अर्हता असलेल्या व्यवसायांच्या गुणवत्ता यादीमध्ये उमेदवारांची गुणवत्ता एकसारखी आल्यास म्हणजेच उमेदवाराचे उच्च माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षेतील HSC एकूण गुण समान आल्यास उमेदवारांतील परस्पर गुणवत्तेचे अ.क्र.९.२.१ ते ९.२.५ प्रमाणे पुनर्मूल्यमापन करण्यात येईल.

९.४ पूर्व तपासणी/ पूर्व मुल्यांकनामुळे गुणातील बदल:

९.४.१ पूर्व तपासणी/पूर्व मुल्यांकनामुळे पात्र परिक्षेच्या गुणांमध्ये बदल झाल्यास आणि असा बदल महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाने अथवा समतुल्य संस्थेने यथोचितरित्या प्रमाणित केल्यास त्याप्रमाणे प्रवेश अर्जात तात्काळ बदल करण्यात यावा.

९.४.२ तथापि, अशा प्रकारे गुणांमधील बदल ऑनलाईन अर्ज शुल्क जमा करण्याच्या वा हरकती नोंदवीणे या फेरीच्या अंतिम दिनांकापूर्वी करणे आवश्यक राहील. तद्नंतर प्रवेश अर्जात कोणत्याही प्रकारे बदल करणे शक्य होणार नाही.

१० **केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेच्या फेऱ्यांमधील प्रवेशाबाबत नियम:**

प्रवेश फेरी	शेरा
प्रथम प्रवेश फेरी	उमेदवाराने सादर केलेल्या पसंतीक्रमाच्या प्रथम विकल्पानुसार जागा मिळाल्यास उमेदवाराला प्रवेश निश्चित करावा लागेल. अशा उमेदवाराने प्रवेश निश्चित केला अथवा केला नाही तरीही त्यास केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेच्या पुढील प्रवेश फेऱ्यांमध्ये सहभागी होता येणार नाही. ज्या उमेदवारांना विकल्प क्र.२ ते १०० मधुन जागा वाटप झाली आहे, त्यांची इच्छा असेल तर ते प्रवेश निश्चित करु शकतात. परंतु, असे प्रवेश निश्चित केलेले उमेदवार केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पुढील फेऱ्यांमध्ये म्हणजे फेरी २ ते ५ मध्ये सहभागी होऊ शकणार नाहीत.
द्वितीय प्रवेश फेरी	उमेदवाराने सादर केलेल्या पसंतीक्रमाच्या पहिल्या तीन विकल्पांपैकी कोणत्याही एका विकल्पानुसार जागा मिळाल्यास प्रवेश निश्चित करावा लागेल. अशा उमेदवाराने प्रवेश निश्चित केला अथवा केला नाही तरीही त्यास केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पुढील प्रवेश फेऱ्यांमध्ये सहभागी होता येणार नाही. ज्या उमेदवारांना विकल्प क्र.४ ते १०० मधुन जागा वाटप झाली आहे त्यांची इच्छा असेल तर ते प्रवेश निश्चित करु शकतात. परंतु, असे प्रवेश निश्चित केलेले उमेदवार केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पुढील फेऱ्यांमध्ये म्हणजे फेरी ३ ते ५ मध्ये सहभागी होऊ शकणार नाहीत.

प्रवेश फेरी	शेरा
तृतीय प्रवेश फेरी	उमेदवाराने सादर केलेल्या पसंती क्रमाच्या पहिल्या पाच विकल्पांपैकी एका विकल्पानुसार जागा मिळाल्यास प्रवेश निश्चित करावा लागेल. अशा उमेदवाराने प्रवेश निश्चित केला अथवा केला नाही तरीही त्यास केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पुढील प्रवेश फेऱ्यांमध्ये सहभागी होता येणार नाही. ज्या उमेदवारांना विकल्प क्र.६ ते १०० मधून जागा वाटप झाली आहे. त्यांची इच्छा असेल तर ते प्रवेश निश्चित करु शकतात. परंतु असे प्रवेश निश्चित केलेले उमेदवार केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पुढील फेऱ्यांमध्ये म्हणजे फेरी ४ ते ५ मध्ये सहभागी होऊ शकणार नाहीत.
चतुर्थ प्रवेश फेरी	उमेदवाराने सादर केलेल्या पसंतीक्रमाच्या कुठल्याही एका विकल्पांपैकी जागा मिळाल्यास प्रवेश निश्चित करावा लागेल अशा उमेदवाराने प्रवेश निश्चित केला अथवा केला नाही तरीही त्याला केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पुढील प्रवेश फेरीमध्ये म्हणजेच पाचव्या फेरीमध्ये सहभाग घेता येणार नाही.
पाचवी प्रवेश फेरी	या फेरीमध्ये उपलब्ध सर्व जागा हया सर्वसाधारण जागा म्हणून समजल्या जातील. पाचव्या केंद्रीय प्रवेश प्रक्रिया फेरीमध्ये (जिल्हास्तरीय समुपदेशन प्रवेश फेरी) सहभागी होण्यास महाराष्ट्र राज्यातील नोंदणीकृत उमेदवारांमधून ज्या उमेदवारांना प्रवेशफेरी १ ते ४ यामध्ये जागा देण्यात आलेली नाही/ अनिवार्य विकल्पाशिवाय इतर विकल्पांपैकी जागा मिळाली परंतु प्रवेश निश्चित केले नाही असे उमेदवार पात्र असतील. परंतु, प्रवेश फेरी १ ते ४ यामध्ये प्रवेश निश्चित केले असतील/ अनिवार्य विकल्पापैकी जागा मिळाली परंतु प्रवेश निश्चित केले नाहीत असे उमेदवार पात्र नाहीत.

११ **जागा वाटपाची तर्क पध्दती:**

सक्षम अधिकाऱ्याच्या अधिकारांतर्गत येणाऱ्या मूळ जिल्ह्यातील जागा आणि अन्य जिल्ह्यातील उमेदवारांसाठी राज्यस्तरीय जागा वाटप करण्याची तर्कपध्दती.

११.१ **टप्पा प्रथम – सर्व उमेदवारांकरिता:**

११.१.१ सर्व प्रवर्गांमधील म्हणजेच खुला/ राखीव/ पुरुष/ महिला उमेदवारांना गुणवत्तेनुसार जागा वाटप करण्यात येईल.

११.१.२ मागासवर्गीय उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्तेच्या आधारे प्रथम खुल्या प्रवर्गामध्ये व खुल्या प्रवर्गातील जागा गुणवत्तेच्या आधारे उपलब्ध नसल्यास राखीव प्रवर्गामध्ये जागा वाटप करण्यात येईल.

११.१.३ विशेष मागासवर्गीय प्रवर्गातील उमेदवारांचा त्यांच्या गुणवत्तेच्या आधारे प्रथम खुल्या प्रवर्गातील जागा वाटपासाठी विचार करण्यात येईल. गुणवत्तेच्या आधारे खुल्या प्रवर्गात जागा उपलब्ध नसल्यास ज्या विशेष मागासवर्गीय उमेदवारांचा (SBC) मूळ प्रवर्ग इतर मागासवर्ग असा आहे त्यांना त्यांच्या मूळ प्रवर्गातील राखीव जागांवर गुणवत्तेनुसार जागा वाटपाचा विचार करण्यात येईल.

११.१.४ अपंग प्रवर्गातील उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्तेच्या आधारे त्यांना प्रथम राखीव असलेल्या जागांसाठी गुणवत्तेनुसार विचारात घेण्यात येईल. तदनंतर अपंग उमेदवारांसाठी राखीव जागा उपलब्ध नसल्यास, त्यांना गुणवत्तेनुसार खुल्या प्रवर्गातील जागांसाठी विचारात घेण्यात येईल.

११.१.५ महिला उमेदवारांकरिता जागेची उपलब्धता पुढे नमूद केलेल्या पध्दतीनुसार तपासण्यात येईल:

११.१.५.१ खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिता राखीव जागा

११.१.५.२ खुल्या प्रवर्गातील सर्वसाधारण जागा

११.१.५.३ लागू असलेल्या संबंधित जाती प्रवर्गातील महिलांकरिता राखीव जागा

११.१.५.४ लागू असलेल्या संबंधित जाती प्रवर्गातील सर्वसामान्य जागा

११.२ **टप्पा दुसरा – संबंधित खुल्या/मागासवर्गातील उमेदवार:**

११.२.१ या टप्प्यात सर्व खुल्या आणि मागासवर्गातील उमेदवारांचा जागा वाटपाकरिता विचार केला जाईल.

११.२.२ निर्धारीत केलेल्या टक्केवारीप्रमाणे जर महिला खुल्या/मागास प्रवर्गातून मिळाल्या नाहीत तर उर्वरित रिक्त जागा संबंधित खुल्या/आरक्षित प्रवर्गातील पुरुष वा महिला उमेदवारांमधून भरल्या जातील.

११.३ **टप्पा तिसरा – विशेष मागास प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता :**

टप्पा २ पूर्ण झाल्यानंतर जर वर नमूद करण्यात आलेल्या मागास प्रवर्गांमधील एखादया प्रवर्गांमधील आरक्षणाच्या आवश्यक त्या टक्केवारीच्या प्रमाणात जर उमेदवार मिळत नसेल तर अशा रिक्त राहणाऱ्या जागा विशेष मागास

प्रवर्गांतील (SBC) उमेदवारांमधून (स्त्री व पुरुष एकत्रितरीत्या) केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेनुसार सक्षम अधिकाऱ्याच्या कार्यकक्षेत महाराष्ट्रामधील उमेदवारांमधून कमाल २% च्या मर्यादेपर्यंत त्यांच्या संबंधित गुणवत्तेनुसार भरण्यासाठी विचार केला जाईल. हा टप्पा फक्त मूळ जिल्ह्यातील जागांसाठी असेल.

११.४ **टप्पा चौथा - संबंधित मागास प्रवर्ग उमेदवार गटाकरिता:**

११.४.१ या टप्प्यात सर्व मागास प्रवर्ग उमेदवार गटांचा जागा वाटपाकरिता खाली नमूद केल्याप्रमाणे विचार केला जाईल.

११.४.१.१ **गट - १**

११.४.१.१.१ अनुसूचित जाती (SC)

११.४.१.१.२ अनुसूचित जमाती (ST)

११.४.१.२ **गट- २**

११.४.१.२.१ विमुक्त जाती आणि भटक्या जमाती (VJ/DT, NT-A)

११.४.१.२.२ भटक्या जमाती (NT -B)

११.४.१.३ **गट -३**

११.४.१.३.१ भटक्या जमाती २ (NT -C)

११.४.१.३.२ भटक्या जमाती ३ (NT-D)

११.४.१.३.३ इतर मागासवर्ग (OBC)

११.४.२ तिसरा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर ऊर्वरित रिक्त जागांकरिता वर नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित प्रवर्गांच्या गटातील उमेदवारांच्या गुणांकानुसार विचार केला जाईल.

११.५ **टप्पा पाचवा - सर्व मागास प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता:**

चौथा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर मागासवर्गीय उमेदवारांसाठी आरक्षित असलेल्या रिक्त जागांकरिता गुणांकानुसार सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांचा एकत्रितरित्या जागा वाटपासाठी विचार केला जाईल.

११.६ **टप्पा सहावा - अपंग प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता:**

पाचवा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर राहिलेल्या रिक्त जागांसाठी उमेदवाराच्या अपंगत्वाच्या गुणांकानुसार अपंग प्रवर्गातील (PWD-१, PWD-२, PWD-३, PWD-४ व PWD-५ एकत्रित) उमेदवारांचा जागा वाटपासाठी विचार केला जाईल.

११.७ **टप्पा सातवा - धार्मिक अल्पसंख्यांक उमेदवारांकरिता:**

सहावा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त जागांसाठी इतर अल्पसंख्याक गटामधून त्यांच्या गुणांकानुसार उमेदवारांचा विचार केला जाईल. जर पुरेसे स्त्री उमेदवार उपलब्ध नसतील तर अशा जागा संबंधित धार्मिक अल्पसंख्यांक पुरुष उमेदवारांना दिल्या जातील.

११.८ **टप्पा आठवा - राज्यस्तरीय गुणांकानुसार सर्व आरक्षित उमेदवारांकरिता (मूळ जिल्हा आणि जिल्हाबाह्य जागा एकत्रित करुन):**

मूळ जिल्हा व जिल्हाबाह्य संदर्भ न घेता (खुला/आरक्षित) पात्र उमेदवारांकरिता, फक्त त्यांच्या गुणांकानुसार रिक्त राहिलेल्या जागांवर प्रवेश दिले जातील. सातवा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त जागांवर टप्पा १,२,४ व ५ च्या तुकडीनुसार मूळ जिल्हा व जिल्हाबाहय याचा संदर्भ न घेता फक्त गुणवत्तेनुसार जागा वाटपाचा विचार करण्यात येईल.

११.९ **टप्पा नववा - सर्व राज्यस्तरीय उमेदवारांकरिता फक्त गुणक्रमांकानुसार (कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाशिवाय):**

११.९.१ आठवा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या जागांसाठी सर्व उमेदवारांचा म्हणजेच खुला/ आरक्षित/ पुरुष/ स्त्री त्यांच्या गुणांकानुसार जागा वाटपाकरिता विचार करण्यात येईल.

११.९.२ वरील टप्प्याकरिता जागेचे बंधन लागू होणार नाही, म्हणजेच उर्वरित रिक्त जागा सामान्य जागा म्हणून समजण्यात येतील आणि उमेदवाराच्या प्रवर्गाचा कोणताही संदर्भ न घेता (खुला/आरक्षित) किंवा रिक्त जागा ज्या संवर्गाशी संबंधित आहे (जसे-मागासवर्गीय, अपंग) यांचा संदर्भ न घेता मूळ जिल्हा आणि जिल्हाबाहय उमेदवारांकरिता असलेल्या रिक्त जागांचे फक्त गुणांकानुसार वाटप केले जाईल.

११.९.३ मूळ जिल्हा, जिल्हाबाह्य, मागासवर्ग, अपंग इ. अथवा उमेदवाराच्या कोणत्याही प्रवर्गाचा व खुला /आरक्षित या बाबींचा संदर्भ न घेता पात्र उमेदवारांना त्यांच्या गुणानुक्रमाचा आधार घेवून सर्व पात्र उमेदवारांकरिता जागा वाटपाचा विचार केला जाईल.

११.९.४ वरील सर्व बाबींची पूर्तता केल्यानंतर जागा रिक्त राहिल्यास महाराष्ट्र राज्याबाहेरील पात्र उमेदवारांच्या गुणवत्तेनुसार त्यांचा जागा वाटपाकरिता विचार केला जाईल. महाराष्ट्र राज्याबाहेरील उमेदवारांना जागा वाटप केल्यानंतरही, जागा रिक्त राहिल्यास, अनिवासी भारतीय रहिवासी उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्तेनुसार जागा वाटप केले जाईल.

१२ प्रवेश फेरीनुसार जागा वाटपाच्या टप्प्यांची अंमलबजावणी:

केंद्रीय प्रवेश पध्दती अंतर्गत, जिल्हाबाह्य उमेदवारांकरिता १० टक्के जागा आणि मूळ जिल्ह्याकरिता ९० टक्के जागांचे वाटपासाठी खाली नमूद केलेल्या नियमाप्रमाणे कार्यवाही केली जाईल.

१२.१ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील पहिल्या फेरीकरिता, टप्पा १ ते ३ मधील नियमांप्रमाणे अंमलबजावणी केली जाईल. काही कारणास्तव जागा भरल्या न गेल्यास अशा उपलब्ध रिक्त जागा केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील दुसऱ्या फेरीमध्ये वाटपास उपलब्ध राहतील.

१२.२ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील दुसऱ्या फेरीकरिता टप्पा १ ते ७ मधील नियमांप्रमाणे अंमलबजावणी केली जाईल. काही कारणास्तव जागा भरल्या न गेल्यास अशा उपलब्ध रिक्त जागा केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील तिसऱ्या फेरीमध्ये वाटपास उपलब्ध राहतील.

१२.३ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील तिसऱ्या फेरीकरिता टप्पा १ ते ९ मधील नियमांप्रमाणे अंमलबजावणी केली जाईल. काही कारणास्तव जागा भरल्या न गेल्यास अशा उपलब्ध रिक्त जागा केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील चौथ्या फेरीमध्ये वाटपास उपलब्ध राहतील.

१२.४ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील चौथ्या फेरीकरिता, फक्त टप्पा ९ मधील नियमांप्रमाणे अंमलबजावणी केली जाईल. टप्पा ९ ची अंमलबजावणी केल्यानंतरही जागा भरल्या न गेल्यास अशा उपलब्ध रिक्त जागा प्रथम महाराष्ट्र राज्याबाहेरील पात्र आणि तदनंतर अनिवासी भारतीय उमेदवारांना देऊ केल्या जातील. यानंतरही भरल्या न गेल्यास अशा उपलब्ध रिक्त जागा, केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील पाचव्या फेरीकरिता वाटपास उपलब्ध असतील (समुपदेशन फेरी)

१२.५ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील पाचव्या फेरीमधील म्हणजेच जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीमधील सर्व रिक्त जागा ह्या सामान्य जागा म्हणून समजण्यात येतील आणि राज्य स्तरावरील समुपदेशन केंद्रात म्हणजेच जिल्हास्तरीय शासकीय औ.प्र.संस्थेत उपस्थित असलेल्या उमेदवारांमधून त्यांच्या गुणानुक्रमांकानुसार जागा वाटप केले जाईल.

१२.६ खाजगी औ.प्र.संस्थामधील केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील पाचव्या फेरीनंतर उपलब्ध रिक्त जागा संस्था पातळीवर खाजगी औ.प्र. संस्थांमार्फत प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापूर्वी भरल्या जातील.

१२.७ **सर्वसामान्य सूचना:**

१२.७.१ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीमधील प्रथम, द्वितीय, तृतीय आणि चतुर्थ फेरीमध्ये, जिल्हा स्तरावरील गुणवत्ता यादीतील आणि महाराष्ट्र राज्यातील गुणवत्ता यादीतील गुणांकानुसार मूळ जिल्ह्यातील आणि जिल्हाबाह्य जागांकरिता जागा वाटपाची कार्यवाही केली जाईल.

१२.७.२ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीतील प्रथम, द्वितीय, तृतीय आणि चतुर्थ फेऱ्यांसाठी त्याच वेळेस उपलब्ध असलेल्या आणि उमेदवाराने भरलेल्या विकल्पांच्या पसंतीक्रमांकानुसार व त्याच्या गुणवत्तेनुसार उमेदवाराला जागा वाटप केले जाईल.

१२.७.३ जर उमेदवार एखाद्या ठराविक टप्प्यामध्ये जागा मिळणेस पात्र असेल तर त्या उमेदवाराचा जरी पूर्वीच्या टप्प्यांमध्ये त्याला जागा दिली असेल, परंतु प्रवेश निश्चित केले नसेल अथवा त्याला जागा दिली नसेल तरीही त्याचा या टप्प्यांत जागा वाटपात विचार करण्यात येईल.

१२.७.४ सर्व टप्प्यामधील जागा वाटपाकरिता सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांना (विशेष मागासप्रवर्ग त्यांच्या मूळ प्रवर्गासह) विचारात घेतले जातील (जरी त्यांना यापूर्वीच्या टप्यांमध्ये प्रवेशासाठी जागा दिली असेल (परंतु प्रवेश निश्चित केला नसेल) अथवा नसेल तरीही)

१२.७.५ अनुक्रमाने भरलेल्या पसंतीक्रमानुसार पर्यायामधून प्रथम उपलब्ध पर्यायास प्रवेश मिळाल्यास तीच अंतिम प्रवेशित जागा म्हणून धरण्यात येईल.

१२.७.६ जागा वाटप **https://admission.dvet.gov.in** या संकेतस्थळावर दर्शविले जाईल. जागा वाटप केलेल्या यादीमधून उमेदवाराला देऊ केलेल्या जागा फक्त तात्पुरत्या स्वरुपात असतील.

१२.७.७ संकेत स्थळावर जागा वाटपाचे पत्र (Allotment Letter) उपलब्ध असेल आणि संबंधित उमेदवाराने त्या पत्राची Print Out प्रवेशासाठी नेमून दिलेल्या संस्थेत प्रवेश निश्चिती वेळी जमा करावी. अर्ज स्वीकृती केंद्र संबंधित उमेदवाराला जागा वाटपाच्या प्रतींची प्रिंट आऊट घेण्यास मदत करेल.

१२.७.८ वर नमूद केलेल्या टप्प्याकरिता सारासार विचार करता, प्रत्यक्ष प्रवेश जागा वाटपाकरिता संगणक Software व्दारे अंमलबजावणी केली जाईल.

१२.७.९ ज्या उमेदवाराला प्रवेश देऊ केला आहे त्याने आपला प्रवेश देऊ केलेल्या संस्थेत स्वत: प्रवेश निश्चितीसाठी आवश्यक मूळ प्रमाणपत्रे सादर करुन व आवश्यक ते शुल्क भरुन यासाठी नेमून दिलेल्या तारखेपूर्वी निश्चित करावा. याकरिता उमेदवारास वैयक्तिकरित्या कळविण्यात येणार नाही.

१२.७.१० कागदपत्रांची छाननी व शुल्क अदा केल्यानंतर संबंधित संस्थेत प्रवेशाची निश्चिती ऑनलाईन करण्यात येईल.

१३ केंद्रीय प्रवेश पध्दतीचे टप्पे:

१३.१ टप्पा क्र. I – माहिती पुस्तिका:

१३.१.१ माहिती पुस्तिका (मराठी भाषेमधील) – राज्यातील सर्व शासकीय व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये दि. १ जून पासून ते प्रवेशाच्या शेवटच्या तारखेपर्यंत उपलब्ध करुन देण्यात येईल. सर्व इच्छुक उमेदवार प्रवेश माहिती पुस्तिका जवळच्या अर्ज स्विकृती केंद्रामधून रु. ---------/- भरुन विकत घेऊ शकतात.

१३.१.२ प्रादेशिक कार्यालय निहाय शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थांची यादी व प्रवेशासाठी उपलब्ध व्यवसाय निहाय जागांचा तपशिल https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१३.१.३ इंग्रजी भाषेतील माहिती पुस्तिका https://admission.dvet.gov.in या संकेत स्थळावर ब्राऊजिंग, डाऊन लोडिंग व प्रिंटींगकरिता दि. १० जून पासून ते प्रवेशाच्या शेवटच्या दिवसापर्यंत नि:शुल्क उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

१३.१.४ माहिती पुस्तिकेमधील माहिती ही सूचकदर्शी आहे. उमेदवाराने अद्ययावत माहितीकरिता संकेत स्थळावर उपलब्ध माहितीशी सत्यता पडताळून पहावी.

१३.१.५ **मराठी व इंग्रजी माहितीपुस्तिकेतील कोणत्याही माहितीमध्ये तफावत असल्यास वरील संकेतस्थळार उपलब्ध माहिती पुस्तिकेतील माहिती अंतिम समजण्यात यावी.**

१३.२ टप्पा क्र. II – ऑनलाईन अर्ज भरणे व अर्ज शुल्क जमा करणे:

१३.२.१ **सर्व इच्छुक उमेदवारांनी प्रवेशाच्या प्रथम फेरीकरिता https://admission.dvet.gov.in या संकेत स्थळावर विहीत वेळापत्रका नुसार नोंदणी करणे व प्रथम फेरीसाठी विकल्पांच्या पसंती क्रमासह ऑनलाईन अर्ज भरणे आवश्यक आहे.**

१३.२.२ ऑनलाईन अर्ज कुठल्याही स्त्रोतामधून भरता येईल. अर्ज स्विकृती केंद्रे ही सुविधा उमेदवाराकडून प्रपत्र – ४ मध्ये नमूद शुल्क आकारुन उपलब्ध करुन देतील.

१३.२.३ सर्व आवश्यक माहिती भरल्यानंतर उमेदवारांचे प्रवेश खाते (Admission Account) त्यांचा नोंदणीक्रमांक (Registration Number) हाच User ID म्हणून तयार होईल. उमेदवारास पुढील प्रवेश प्रक्रियेकरिता या खात्यामध्ये त्याचा नोंदणी क्रमांक व पासवर्ड चा उपयोग करुन प्रवेश ऑनलाईन (Login) करावा लागेल.

१३.२.४ राज्याबाहेरील व अनिवासी भारतीय उमेदवारांनासुध्दा विहीत कालावधीमध्येच नोंदणी करणे आवश्यक राहील. परंतु त्यांचा विचार प्रवेशाच्या चौथ्या फेरीमध्येच होणार असल्यामुळे त्यांना विहीत वेळापत्रकानुसार चौथ्या फेरीसाठी विकल्प सादर करावे लागतील.

१३.२.५ उमेदवारांनी संपुर्ण प्रवेश अर्ज भरल्यानंतर ऑनलाईन पेमेंट गेटवे च्या माध्यमातुन प्रवेश अर्ज शुल्क जमा करावे.

१३.२.६ प्रवेश अर्ज शुल्क भरल्यावर व प्रवेश अर्ज निश्चित करण्यापूर्वी उमेदवारास प्रवेश अर्जातील माहितीत बदल करता येईल.

१३.२.७ प्रवेश अर्ज निश्चित करण्यासाठी उमेदवाराने प्रवेश अर्जातील माहिती/ दाव्यांच्या पृष्ठ्यर्थ आवश्यक मुळ दस्तऐवज/ कागदपत्रे, कागदपत्रांच्या छायांकीत प्रतींचा (Photocopy) एक संच व तात्पुरत्या प्रवेश अर्जाची छापील प्रत (Print Out) नजिकच्या औ.प्र. संस्थेत पडताळणीसाठी सादर करावेत. प्रवेशासाठी आवश्यक दस्तऐवज/ कागदपत्रांची यादी प्रवेश संकेतस्थळावर Download या मथळ्याखाली तसेच माहिती पुस्तिकेत (प्रपत्र-३) उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे.

१३.२.८ अर्ज स्विकृती केंद्रामधील अधिकारी हे उमेदवाराने अर्जात नमुद केलेल्या माहितीची उमेदवाराने सादर केलेल्या मूळ दस्ताऐवजावरुन काळजीपूर्वक तपासणी करतील. आवश्यक असल्यास उमेदवारास त्यांनी भरलेली माहिती सादर केलेल्या दस्तऐवज/ कागदपत्रांप्रमाणे दुरुस्त करण्याचे निर्देश देतील. तपासणीनंतर अर्जाचे निश्चितीकरण करुन उमेदवारास "अर्ज निश्चितीकरण पावती" (Application Confirmation Slip) व निश्चित केलेल्या प्रवेश अर्जाची (Confirmed Application Form) प्रत देतील.

१३.२.९ प्रवेश अर्ज निश्चित केल्यावर उमेदवारास प्रवेश अर्जातिल माहितीत बदल करता येणार नाही. तथापि, उमेदवारास प्रवेश अर्जात सादर केलेल्या काही निवडक माहितीत कोणत्याही प्रकारे बदल करावयाचा असल्यास त्यासाठी प्राथमिक गुणवत्ता फेरी नंतर "हरकती नोंदविणे" या फेरीत आपल्या प्रवेश खात्यात प्रवेश (Login) करुन तसा बदल करता येईल. तद्नंतर प्रवेश अर्जात कोणत्याही प्रकारे बदल करता येणार नाही.

१३.२.१० ज्या उमेदवारांनी प्रवेश अर्ज निश्चित केलेला आहे त्याच प्रवेश अर्जाचा पुढील प्रवेश प्रक्रीयेसाठी विचार केला जाईल. ज्या उमेदवारांनी प्रवेश अर्ज निश्चित केलेले नसतील असे अर्ज प्राप्तच झाले नाहीत असे समजण्यात येईल.

१३.२.११ उमेदवाराने फक्त एकच ऑनलाइन अर्ज भरुन सादर करावा जो की केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमार्फत शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत येणाऱ्या कुठल्याही व्यवसायाच्या शासकीय अथवा खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या प्रवेशाकरिता उपलब्ध होणाऱ्या जागेकरिता भरता येईल.

१३.२.१२ उमेदवारांने एकापेक्षा अधिक अर्ज भरल्यास/ सादर केल्यास त्यास नक्कल अर्ज समजण्यात येईल आणि असे अर्ज उमेदवाराशी कुठल्याही प्रकारे संपर्क न साधता रद्द करण्यात येतील व अशा उमेदवारांना केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमध्ये प्रवेश घेण्यास प्रतिंबंध करण्यांत येईल.

१३.२.१३ ज्या उमेदवारांची खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर प्रवेश घेण्याची इच्छा आहे त्यांनाही वरील संकेत स्थळावर नोंदणी करावी लागेल व ज्या खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्या संस्थेत उमेदवाराने व्यक्तीश: हजर राहून "**टप्पा क्र. VI - संबंधित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये व्यक्तीश: हजर राहून केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया फेरीमध्ये प्रवेशाचे निश्चितीकरण करण्याचे नियम**" मध्ये विशद केल्यानुसार प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करावी.

केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पहिल्या दिवसापासून ते प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापर्यंत खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर उमेदवारांना प्रवेश घेता येतील.

१३.२.१४ **अर्जशुल्क**

अ.क्र.	उमेदवाराचा प्रकार	प्रवेशअर्ज शुल्क
१	मागासवर्गीय उमेदवार	रु. १००/-
२	सर्वसामान्य उमेदवार	रु. १५०/-
३	महाराष्ट्र राज्याबाहेरील उमेदवार	रु. ३००/-
४	अनिवासी भारतीय उमेदवार	रु. ५००/-

१३.२.१५ ऑनलाईन अर्ज भरणे, प्रिंट आऊट काढणे, गुणवत्ता क्रमांक शोधणे/ जागा वाटपाची यादी शोधणे इत्यादी सेवा अर्ज स्विकृती केंद्रामार्फत उमेदवारांना देण्यात येवू शकतात. तथापि या सेवा पुरविल्याबद्दल प्रपत्र-४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित अर्ज स्विकृती केंद्र शुल्क आकारु शकतात.

१३.३ टप्पा क्र. III - महाराष्ट्रातील, महाराष्ट्र राज्याबाहेरील आणि अनिवासी भारतीय उमेदवारांची तात्पुरती गुणवत्ता यादी प्रसिध्द करणे:

१३.३.१ महाराष्ट्र राज्यातील, महाराष्ट्र राज्याबाहेरील आणि अनिवासी भारतीय उमेदवारांची नियम क्र. ९.१ नुसार गुणवत्ता क्रमांक दर्शविणारी तात्पुरती गुणवत्ता यादी दिलेल्या वेळापत्रकानुसार सर्व अर्ज स्विकृती केंद्रावर व ऑनलाईन पध्दतीने प्रसिध्द करण्यात येईल.

१३.३.२ उमेदवारास प्रवेश अर्जात सादर केलेल्या माहितीत कोणत्याही प्रकारे बदल करावयाचा असल्यास त्यासाठी प्राथमिक गुणवत्ता फेरी नंतर "हरकती नोंदविणे" या फेरीत आपल्या प्रवेश खात्यात Login करुन तसा बदल करावा. तद्नंतर कोणत्याही प्रकारे प्रवेश अर्जात बदल करता येणार नाही.

१३.३.३ सर्व पात्र उमेदवारांची अंतिम गुणवत्ता यादी विहीत वेळापत्रकानुसार सर्व अर्ज स्विकृती केंद्रावर व ऑनलाईनरीत्या प्रसिध्द करण्यात येईल.

१३.३.४ उमेदवारास त्यांच्या Login व्दारे प्रवेशाची स्थिती, जागा वाटप, सूचना, पुढील प्रवेश फेरी करिताची पात्रता जाणून घेता येईल.

टिप: उमेदवारास गुणवत्ता क्रमांक हा त्याच्या संबंधित पात्रतेनुसार प्राप्त झालेला असतो व त्यामुळे त्याची कोणत्याही व्यवसायात प्रवेशाची हमी देता येत नाही.

१३.४ टप्पा क्र. IV - प्रवेश फेरीसाठी पर्याय देणे:

१३.४.१ **उमेदवारांनी https://admission.dvet.gov.in या संकेत स्थळावर ऑनलाईन प्रवेश अर्ज शुल्क भरल्यानंतर प्रथम फेरीसाठी औ.प्र.संस्था व व्यवसायनिहाय विकल्प व पसंतीक्रम सादर करावे लागतील.**

१३.४.२ सर्व पात्र उमेदवारांची अंतिम गुणवत्ता यादी प्रसिध्द करण्यात येईल

१३.४.३ उमेदवारास पुढील प्रवेश फेरींकरिता त्याच्या प्रवेश खात्यामध्ये Login करुनच दुसऱ्या, तिसऱ्या व चौथ्या फेरीकरिता विहीत वेळापत्रकानुसार नव्याने विकल्प द्यावे लागतील.

१३.४.४ महाराष्ट्र राज्याबाहेरील आणि अनिवासी भारतीय उमेदवारांना चौथ्या प्रवेश फेरीसाठी चौथ्या फेरीमध्ये द्यावयाचे विकल्प सादर करावयाच्या विहीत वेळापत्रकानुसार द्यावे लागतील.

१३.४.५ प्रथम, दुसऱ्या, तिसऱ्या व चौथ्या प्रवेश फेरीमध्ये नव्याने विकल्प दिल्यानंतर उमेदवारांना कुठल्याही अर्ज स्विकृती केंद्रामध्ये जाऊन अर्ज निश्चितीकरणाची व कुठल्याही प्रकारचे शुल्क भरण्याची आवश्यकता नाही.

१३.४.६ संबंधित फेरीमध्ये विकल्प बदलण्यासाठी दिलेल्या विहीत वेळापत्रकानुसार उमेदवार त्याला वाटेल तितक्या वेळेस त्याच्या Login मधून विकल्प बदलवू शकतो.

१३.४.७ **जर उमेदवारास जागा मिळाली नाही व त्याने दुसऱ्या, तिसऱ्या व चौथ्या प्रवेश फेरीकरिता नव्याने विकल्प सादर केले नाही तर उमेदवाराने पूर्वीच्या प्रवेश फेरीमध्ये सादर केलेले विकल्प पुढील प्रवेश फेरीमध्ये विचारात घेण्यात येतील.**

१३.४.८ पाचवी व सहावी प्रवेश फेरी म्हणजे समुपदेशन फेरीमध्ये उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्तेनुसार बोलाविण्यात येईल व त्याच्या मागणीनुसार व उपलब्धतेनुसार जागा देण्यात येईल.

१३.५ टप्पा क्र. V - जागा वाटप करणे (Allotment of Seat):

१३.५.१ पहिल्या, दुसऱ्या, तिसऱ्या व चौथ्या फेरीमध्ये नियम क्र. ११, १२ व १३ नुसार जागा देण्यात येतील.

१३.५.२ जागा वाटपाची यादी विहीत वेळापत्रकानुसार सर्व अर्ज स्विकृती केंद्रावर व ऑनलाईन प्रसिध्द करण्यात येईल.

१३.५.३ जागा मिळालेल्या उमेदवारास जागा मिळाल्याचे पत्र (Allotment Letter) त्याच्या प्रवेश खात्यामध्ये तसेच सर्व अर्ज स्विकृती केंद्रामध्ये उपलब्ध राहील.

१३.६ टप्पा क्र. VI – संबंधित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये व्यक्तीश: हजर राहून केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया फेरीमध्ये प्रवेशाचे निश्चितीकरण करण्याचे नियम:

१३.६.१ जागा मिळालेल्या उमेदवाराने जागा मिळालेल्या पत्राची (Allotment Letter) प्रिंट आऊट काढावी व जागा मिळालेल्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत व्यक्तिश: हजर व्हावे.

१३.६.२ सोबतच्या **प्रपत्र-३** मध्ये दिल्यानुसार पात्रतेच्या व आरक्षणानुसार केलेल्या प्रवेश अर्जातील दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ उमेदवार सर्व मूळ कागदपत्रे सादर करतील, तसेच सोबत सर्व कागदपत्रांची सत्य प्रतींचा १ संच, २ रंगीत छायाचित्रे (Passport size) आणि प्रशिक्षण शुल्क विहीत कालमर्यादेमध्ये जागा मिळालेल्या औ.प्र.संस्थेमध्ये जमा करेल.

१३.६.३ **प्रपत्र – २** मध्ये औ.प्र.संस्थानिहाय प्रशिक्षण शुल्काचा तपशील देण्यात आला आहे.

१३.६.४ खाजगी औ.प्र.संस्थाकरिता जमा करावयाचे प्रशिक्षण शुल्क खाजगी औ.प्र.संस्थांनी विहीत केलेल्या स्वरुपात (रोख, धनाकर्ष वा धनादेश) भरण्यात यावेत. संबंधित खाजगी औ.प्र.संस्थांच्या परवानगीने प्रशिक्षण शुल्क हप्ते निहाय जमा करता येतील पण शुल्क हप्ते निहाय जमा करण्याचा निर्णय हा संपूर्णत: संबंधित खासगी औ.प्र.संस्थेचा असेल.

१३.६.५ शासकीय औ.प्र.संस्थेकरिता भरावयाचे प्रशिक्षण शुल्क संबंधित शासकीय औ.प्र.संस्थेमध्ये रोखीने एकाच वेळेस जमा करावे.

१३.६.६ उमेदवाराने प्रवेश अर्जामध्ये केलेल्या दाव्यांच्या पुष्ट्यर्थ त्याने जमा केलेल्या सर्व आवश्यक कागदपत्रांची संबंधित औ.प्र.संस्था काळजीपूर्वक छाननी करतील. उमेदवाराचा प्रकार, प्रवर्ग पात्रता इ. च्या दाव्यात अथवा दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ सादर केलेल्या कागदपत्रांमध्ये काही त्रुटी आढळल्यास त्या संबंधित उमेदवाराच्या नजरेस आणुन देण्यात येतील.

१३.६.७ उमेदवार विहीत वेळापत्रकानुसार नियोजित प्रवेश फेरीकरिता उपलब्ध मुदतीत आवश्यक कागदपत्रे अहवाल सादर करावयाच्या कालमर्यादेमध्ये सादर करु शकतील.

१३.६.८ उमेदवाराने एखाद्या दुसऱ्या संस्थेत प्रवेश घेतल्यामुळे जर तो प्रवेशाच्या वेळेस मूळ कागदपत्रे सादर करु शकत नसेल तर त्याला अशा संस्थेत विशिष्ट दिनांकास विशिष्ट अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला असल्यामुळे त्यांची मूळ कागदपत्रे संस्थेत ठेवण्यात आल्याबाबत त्या संस्थेच्या संस्थांप्रमुखांचे प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल. उमेदवारास अशा संस्थेच्या संस्थाप्रमुखाने प्रमाणपत्राच्या सत्यापन केलेल्या सत्यप्रती सादर कराव्या लागतील. अशा उमेदवारांना प्रशिक्षण शुल्क प्रवेशाच्या वेळेसच तात्काळ भरावे लागेल आणि अशा उमेदवारांना शुल्क जमा केल्याच्या तारखेपासून ४ कार्यालयीन कामकाजांच्या दिवसांच्या आत कागदपत्रे जमा करण्याची परवानगी देण्यात येईल.

१३.६.९ उमेदवारास प्रवेश विहीत केल्यानंतर संबंधित उमेदवाराचा अंतिम शाळा/ महाविद्यालय सोडल्याचा मूळ दाखला व माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) गुणपत्रकाची मूळ प्रत संबंधित संस्थेत जमा करुन घेण्यात येईल. एखादया उमेदवाराने संस्थेत अभ्यासक्रमात जर एकदा प्रवेश घेतला तर अशा उमेदवाराने प्रवेश रद्द केल्याशिवाय वा प्रशिक्षण पूर्ण केल्याशिवाय त्याला हा शाळा सोडल्याचा मूळ दाखला व माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षेच्या गुणपत्रकाची मूळ प्रत परत करण्यात येणार नाही. इतर सर्व प्रमाणपत्रे/ कागदपत्रे प्रवेशाच्या वेळीच मूळ प्रतीवरुन छाननी करुन उमेदवाराला परत करण्यात येतील.

१३.६.१० जे उमेदवार सर्व बाबी पूर्ण करतील त्यांच्यासाठी संबंधित औ.प्र. संस्था दिलेल्या संकेतस्थळावर प्रवेश निश्चितीसाठी आवश्यक ती सर्व प्रक्रिया संस्थेच्या Login मधुन पूर्ण करतील.

१३.६.११ प्रवेश निश्चित करण्याची Online प्रक्रिया झाल्यानंतर शेवटी प्रवेश निश्चित झाल्याचे पत्र पोचपावती (Admission Confirmation Slip) म्हणून ऑनलाईन प्रवेश प्रणालीव्दारे तयार केली जाईल.

१३.६.१२ संबंधित औ.प्र.संस्था पोच पावतीच्या दोन प्रतींची प्रिंटआऊट घेतील. यामधील एक प्रत प्राचार्यांच्या स्वाक्षरीसह संबंधित प्रवेशित उमेदवाराला देण्यात येईल व दुसरी प्रत संस्थेमध्ये ठेवण्यात येईल.

१३.६.१३ ऑनलाईन प्रवेश निश्चिती करणाची प्रक्रिया राबविणे व त्यानुसार उमेदवारांची माहिती अद्ययावत करण्याची जबाबदारी संबंधित औ.प्र.संस्थेच्या प्राचार्यांची राहील. जर दिलेली ऑनलाईन प्रवेश निश्चिती प्रक्रिया पार पाडण्यास संस्था असमर्थ ठरली तर अशा अहवाल अप्राप्त प्रवेशाकरिताच्या जागा पुढील केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेमध्ये भरल्या जातील.

१३.६.१४ जर एखादा उमेदवार प्रवेश देऊ केलेल्या औ.प्र.संस्थेत प्रवेशाकरिता दिलेल्या मुदतीमध्ये संबंधित औ.प्र.संस्थेमध्ये हजर राहून अहवाल सादर करणार नाही तर अशा उमेदवाराचा त्याला वाटप झालेल्या जागेवरील प्रवेशाचा दावा रद्द होईल.

१३.६.१५ अशा प्रकारे रिक्त राहिलेल्या जागा पुढील केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेमध्ये प्रवेशासाठी उपलब्ध केल्या जातील.

१३.७ टप्पा क्र. VII – पाचवी प्रवेशफेरी – जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी:

१३.७.१ चौथ्या प्रवेश फेरीनंतर रिक्त राहिलेल्या जागा पाचव्या प्रवेश फेरीकरिता उपलब्ध राहतील.

१३.७.२ माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र (SSC) पुरवणी परीक्षेत उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण व अद्यापपर्यंत कोठेही प्रवेश न घेतलेल्या तसेच औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रवेशासाठी अर्ज न केलेल्या उमेदवारांसाठी प्रवेशाची संधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी पाचव्या प्रवेश फेरीपूर्वी नव्याने अर्ज करण्याची व/वा अर्जात बदल करण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येईल.

१३.७.३ पाचव्या प्रवेश फेरीकरिता उपलब्ध जागांचा तपशील https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात येईल.

१३.७.४ औ.प्र.संस्थांमध्ये प्रवेशोच्छुक उमेदवारांनी आपल्या प्रवेश खात्यात Login करुन कोणत्याही एका जिल्ह्याच्या समुपदेशन फेरीकरिता दिलेल्या वेळापत्रकानुसार नोंदणी करावी.

१३.७.५ जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी राबविणाऱ्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची यादी प्रपत्र - ५ मध्ये देण्यात येत आहे.

१३.७.६ संगणक प्रणालीव्दारे जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीसाठी जिल्हा निहाय गुणवत्ता यादी प्रकाशित करण्यात येईल तसेच उमेदवारांना समुपदेशन फेरीसाठी वेळ व दिनांक बहाल करण्यात येईल.

१३.७.७ दिलेल्या वेळ व दिनांकास उमेदवारांना गुणवत्तेनुसार क्रमाने समुपदेशनाकरिता बोलाविण्यात येईल.

१३.७.८ प्रवेशाकरिता उपलब्ध जागा, उमेदवाराची मागणी, उमेदवाराची अर्हता या आधारावर त्या जिल्ह्यातील सर्व शासकीय व खाजगी औ.प्र. संस्थांतिल प्रवेशाच्या जागांचे वाटप करण्यात येईल.

१३.७.९ वाटप झालेल्या जागेकरिता प्रवेश घेण्याची प्रक्रीया संबंधित उमेदवाराने "टप्पा क्र. VI - संबंधित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये व्यक्तीश: हजर राहून केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया फेरीमध्ये प्रवेशाचे निश्चितीकरण करण्याचे नियम" मध्ये विशद केल्यानुसार निवड पत्रावर (Allotment Letter) दिलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे पूर्ण करावी.

१३.८ टप्पा क्र.VIII – संस्था स्तरावरील प्रवेश:

१३.८.१ मुद्दा क्र. १.४ मध्ये नमूद संस्था स्तरावरील प्रवेशासाठी संस्थेत उपलब्ध जागा व पाचव्या प्रवेश फेरीच्या समाप्तीनंतर शिल्लक राहिलेल्या जागा खाजगी औ.प्र.संस्थाना संस्था स्तरावर भरण्यासाठी उपलब्ध राहतील.

१३.८.२ खाजगी औ.प्र.संस्थामधील संस्था स्तरावरील जागांसाठी प्रवेशोच्छुक उमेदवारांना देखील https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळावर नोंदणी करावी लागेल.

१३.८.३ नोंदणीकृत उमेदवारांना ज्या खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्या संस्थेत उमेदवाराने व्यक्तीश: हजर राहून "**टप्पा क्र. VI – संबंधित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये व्यक्तीश: हजर राहून केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया फेरीमध्ये प्रवेशाचे निश्चितीकरण करण्याचे नियम**" मध्ये विशद केल्यानुसार प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करावी.

१३.८.४ **केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पहिल्या दिवसापासून ते प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापर्यंत खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर उमेदवारांना प्रवेश घेता येतील.**

१३.९ टप्पा क्र. IX – प्रवेशोत्तर कार्यवाही:

१३.९.१ सर्व औ.प्र.संस्थांनी प्रवेशाची प्रक्रीया प्रवेशाच्या वेळापत्रकामध्ये स्पष्ट केल्यानुसार प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपर्यंत पूर्ण करणे आवश्यक राहील. अंतिम दिनांकानंतर कोणत्याही प्रवेशास व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत मान्यता दिली जाणार नाही.

१३.९.२ ऑनलाईन प्रवेश निश्चिती प्रक्रीया संकेतस्थळ प्रवेशाच्या अंतिम तारखेस व वेळेस बंद केले जाईल.

१३.९.३ सर्व शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्थांचे प्राचार्य त्यांच्या संस्थेच्या लॉगइनवरुन "Manage Trainee" या पर्यायावरुन प्रवेशित उमेदवारांना तुकडी व पाळी (Shift) बहाल करतील. तसेच स्वाक्षरी व छायाचित्र "Upload Photo with Signature" या पर्यायावरुन प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापासून १५ दिवसांपर्यंत विनाविलंब शुल्क व पुढील १५ दिवसांकरिता विलंब शुल्कासह अपलोड करतील.

१३.९.४ प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण झाल्यानंतर औ.प्र.संस्थेचे प्राचार्य प्रवेशित उमेदवारांच्या याद्यांचे व वरीलप्रमाणे "Manage Trainee" बाबत कार्यवाहीच्या प्रिंटआऊट घेतील व त्यावर स्वाक्षरी करुन ती प्रत संबंधित प्रादेशिक कार्यालयास सादर करतील. प्रादेशिक सहसंचालक प्रवेशित उमेदवाराने प्रवेश निश्चिती प्रक्रीयेच्या वेळेस पात्रतेच्या अटींची पूर्तता करतात किंवा नाही याच्या दाव्यापुष्ट्यर्थ सादर केलेल्या दस्तऐवजांची तपासणी करुन प्रवेशित उमेदवारांच्या याद्यांना अंतिम मंजुरी प्रदान करतील.

१३.९.५ तुकडी/पाळी लागू करणे व स्वाक्षरी व छायाचित्र विहीत मुदतीनंतर अपलोड करण्याकरिता विलंब शुल्क:

अ.क्र.	तपशील	विलंब शुल्क
१	प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपासून १५ दिवसांपर्यंत तुकडी व पाळी लागू करणे	रु. ००
२	प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपासून १५ दिवसांपर्यंत स्वाक्षरीत छायाचित्र अपलोड करणे	रु.००
३	प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपासून १६ वा दिवस ते प्रथम सत्र परीक्षेच्या १५ दिवस अगोदर पर्यंत तुकडी व पाळी लागू करणे	रु. १००/- प्रति दिन प्रति प्रशिक्षणार्थी
४	प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपासून १६ वा दिवस ते प्रथम सत्र परीक्षेच्या १५ दिवस अगोदर पर्यंत स्वाक्षरीत छायाचित्र अपलोड करणे	रु. १००/- प्रति दिन प्रति प्रशिक्षणार्थी

१३.९.६ प्रवेशित विद्यार्थ्यांकडून विलंब शुल्क जमा करण्यात येणार नसून विलंब शुल्क संबंधित संस्थेच्या प्रवेश प्रमुखांना भरावे लागेल.

टिप:

वर नमूद केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीया ही सूचक व मार्गदर्शक आहे. प्रवेशाचे वेळापत्रक, अर्ज करण्याची पध्दती, जागावाटप, प्रवेश निश्चिती करणे व इतर संकीर्ण कार्यवाही इ.चा समावेश असलेली प्रवेशाशी व प्रवेशानंतरच्या कार्यवाहीशी संबंधित प्रमाणित कार्यपध्दती (SOP- Standard Operating Procedure) जाहीर केल्याप्रमाणे प्रवेश प्रक्रीयेच्या १५ दिवस अगोदर संकेतस्थळावर प्रदर्शित करण्यात येईल.

इतर फेऱ्यांमधुन जागा वाटपाची योजना व प्रवेश निश्चिती करण्याचे नियम क्र.१.० ते ४.० याची रचना प्रशिक्षणाची हानी थांबविणे आणि केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमधील प्रत्येक फेरीच्या व मुख्यत्वे सर्व फेऱ्यांनंतर शिल्पक राहणाऱ्या संचालनालयात उपलब्ध जागांच्या आकडेवारी व वस्तुस्थितीवरुन व संचालनालयाच्या यापूर्वीच्या अनुभवावरुन केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या फेऱ्या औपचारीक व निरुपयोगी न राहता त्यांना अर्थपूर्ण व परिणामकारक करण्यासाठी करण्यात आली आहे.

प्रवेश प्रक्रीयेत पारदर्शकता व सुलभता आणण्याच्या हेतुने, जास्तीत जास्त जागा भरणेकरिता, केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमधील पूर्वीच्या फेऱ्यांमध्ये जागा वाटप झालेल्या विद्यार्थ्यांनी स्थलांतर केल्यामुळे जागा रिक्त राहू नये म्हणून प्रवेश फेऱ्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

सक्षम अधिकारी आवश्यकता पडल्यास जास्तीत जास्त प्रवेश होतील याची खात्री देण्याकरिता प्रवेश प्रक्रीयेदरम्यान अग्रगण्य वृतपत्रांमध्ये व प्रवेशाच्या संकेतस्थळावर आधीच प्रसिध्द करुन सुधारणा घडवुन आणणारी कार्यवाही करु शकतात.

१४ मूळ प्रमाणपत्रे ठेवून घेण्याबाबत:

एखाद्या उमेदवाराला प्रवेश दिल्यानंतर त्यांचा शाळा सोडल्याचा मूळ दाखला व माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र (SSC) परीक्षेचे मूळ गुणपत्रक संबंधित संस्थेमध्ये ठेवण्यात यावे. जोपर्यंत उमेदवार प्रवेश रद्द करीत नाही वा प्रशिक्षण पूर्ण करीत नाही तोपर्यंत ही मूळ प्रमाणपत्रे प्रवेश घेतलेल्या प्रशिक्षणार्थ्यांना परत करण्यात येऊ नयेत.

१५ **प्रशिक्षण शुल्क, अनामत रक्कम व सवलत बाबत विवरण**:

१५.१ शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्थांसाठी आकारलेले शुल्क विवरण खालीलप्रमाणे आहे

अ. क्र.	तपशील		शासकीय औ.प्र.संस्था					खाजगी औ.प्र.संस्था *		
			सामान्य श्रेणी	राखीव श्रेणी	IMC जागा	OMS	NRI	MS	OMS	NRI
वार्षिक प्रशिक्षण शुल्क										
१	प्रशिक्षण शुल्क	मशीन गट - अभियांत्रिकी व्यवसाय	१२००	-	३००००	४५०००	६००००	खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांनिहाय एकत्रित शुल्क तपशिल https://admission.dvet.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे		
		बिगर मशीन गट - अभियांत्रिकी व्यवसाय	१०००	-	२५०००	३७५००	५००००			
		बिगर अभियांत्रिकी व्यवसाय	८००	-	२००००	२००००	४००००			
२	ओळखपत्र शुल्क		५०	५०	५०	५०	५०			
३	ग्रंथालय शुल्क		१००	१००	१००	१००	१००			
४	इंटरनेट सुविधा शुल्क		१००	१००	१००	१००	१००			
५	सांस्कृतिक कार्य शुल्क		१००	१००	१००	१००	१००			
६	वसतीगृह शुल्क		१२००	१२००	१२००	६०००	१२०००	संबंधित औ. प्र. संस्थांनी निश्चित करावे		
प्रवेशाच्यावेळी जमा करावयाची अनामत रक्कम										
७	प्रशिक्षण अनामत रक्कम		५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
८	ग्रंथालय अनामत रक्कम		१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००
९	वसतीगृह अनामत रक्कम		१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००

* संबंधित प्रशिक्षण वर्षाकरिता खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांनिहाय एकत्रित शुल्क तपशिल https://admission.dvet.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे. खाजगी औ.प्र.संस्थासाठी आकारावयाचे शुल्क निर्धारित केलेल्या शुल्कापेक्षा कमी शुल्क आकारु शकतात. उमेदवारांनी संबंधित खाजगी औ.प्र. संस्थांशी विकल्प सादर करण्यापूर्वी व/वा प्रवेश घेण्यापूर्वी संपर्क करावा.

१५.२ निर्धारीत केलेल्या शुल्कापेक्षा खाजगी औ.प्र.संस्था अधिक शुल्काची मागणी करत असल्यास संबंधित सहसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय यांच्या कडे तात्काळ तक्रार करावी. तक्रारीचे निराकरण न झाल्यास सक्षम अधिकारी म्हणजेच संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांच्या कडे तक्रार करावी.

१५.३ शासकीय औ.प्र.संस्थेतील प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रशिक्षण शुल्कामध्ये तसेच इतर शुल्कात दिली जाणारी सवलत ही राज्यातील रहिवासी असलेल्या व विहीत पात्रता धारक उमेदवारांना दिली जाईल.

१५.४ शासकीय औ.प्र. संस्थेतील संस्था व्यवस्थापन समितीच्या जागा:

१५.४.१ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : पीपीपी-२०१८/ प्र.क्र.८९/ १८/ व्यशि-५, दि.०६.१०.२०१८ अन्वये केंद्रशासन पुरस्कृत "पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप" योजनेंतर्गत निवड करण्यात आलेल्या शासकीय औ.प्र. संस्थांमधील सर्व व्यवसाय/तुकड्यांमधील २०% जागा ह्या संस्था व्यवस्थापन समितीच्या जागा निर्धारीत करण्यात आलेल्या आहेत.

१५.४.२ प्रशिक्षण वर्ष २०१५-१६ करिता खाजगी औ.प्र.संस्थांसाठी जे मूलभूत प्रशिक्षण शुल्क निर्धारित करण्यात आले आहे, ते प्रशिक्षण शुल्क लागू होईल.

१५.४.३ संबंधित शासकीय औ.प्र.संस्थांच्या संस्था व्यवस्थापन समिती, वरीलपेक्षा कमी फी आकारु शकतात. जर संस्था व्यवस्थापन समितीने कमी फी घेण्याचा निर्णय ठरविला असेल तर तो निर्णय सक्षम अधिकाऱ्याला प्रवेश प्रक्रीया सुरु होण्यापूर्वी कळवावा लागेल.

१५.४.४ सदर औ.प्र.संस्थेतील उर्वरित ८०% जागांसाठी शासकीय औ.प्र.संस्थांकरीता लागू असलेले प्रशिक्षण शुल्क आकारण्यात येईल.

१५.४.५ संस्था व्यवस्थापन समितीच्या २०% जागांवर प्रवेशासाठी इच्छुक उमेदवारांना प्रवेश प्रक्रीयेत स्वतंत्र विकल्प (Option) देण्याची सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे. उदा. Fitter - IMC, Welder - IMC etc.

१५.४.६ सदर २०% जागा ह्या राज्यपातळीवरील सर्वसाधारण जागा असतील व राज्यतील कोणत्याही IMC जागेसाठी उमेदवार विकल्प सादर करु शकतात.

१५.५ अनामत रक्कम प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रशिक्षणादरम्यान प्रवेश रद्द केल्यास किंवा प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर (काही वजावटी लागू असल्यास त्या वजा करुन) परत केली जाईल.

१५.६ खाजगी औ.प्र.संस्थांचे शुल्क हे संबंधित औ.प्र.संस्थांच्या विहीत अर्जात नमूद केल्याप्रमाणे जमा करण्यात यावे. खाजगी औ.प्र.संस्थांना हप्त्याने शुल्क घेण्याची मुभा/परवानगी आहे. तथापि, यासंबंधीचा निर्णय सर्वतोपरी संबंधित खाजगी औ.प्र.संस्थेचा राहील.

१५.७ **शासकीय औ.प्र.संस्थेचे शुल्क:**

१५.६.१ शासकीय औ.प्र.संस्थेचे शुल्क संबंधित शासकीय औ.प्र.संस्थेत रोखीने जमा करावे. शुल्क अदा केल्यानंतरच प्रवेश निश्चित करण्यात येईल.

१५.६.२ वरीलप्रमाणे शासकीय औ.प्र.संस्थेत प्रशिक्षणार्थ्यांकडुन घेण्यात येणारे प्रशिक्षण शुल्क हे शासन जमा करण्यात येईल. उर्वरीत शुल्क जसे ओळखपत्र शुल्क, ग्रंथालय शुल्क, इंटरनेट सुविधा शुल्क व सांस्कृतिक कार्य शुल्क संबंधित संस्थेच्या स्वीय प्रपंची लेख्यामध्ये जमा करण्यात येईल.

१५.६.३ स्वीय प्रपंची लेख्यामध्ये जमा करण्यात आलेल्या निधीतून खालील बाबींवर खर्च करण्यात येईल.

अ.क्र.	स्वीय प्रपंची लेख्यामध्ये जमा करण्यात आलेले शुल्क	खर्च करावयाची बाब	खर्चाची टक्केवारी
१	ओळखपत्र शुल्क	प्रवेशित उमेदवारांना ओळखपत्र देणे	१००%
२	ग्रंथालय शुल्क	अभ्यासक्रमाशी संबंधित पुस्तके/दृकश्राव्य माध्यम खरेदीसाठी	१००%
३	इंटरनेट सुविधा शुल्क	इंटरनेट सुविधा पुरविणे	१००%
४	सांस्कृतिक कार्य शुल्क	सांस्कृतिक कार्य/रोजगार मेळावे आयोजित करणे	१००%

१५.६.४ वरीलप्रमाणे स्वीय प्रपंची लेख्यामध्ये जमा करण्यात आलेला निधी ज्या उद्दिष्टांसाठी जमा करण्यात आलेला आहे त्याच बाबींवर खर्च करण्यात यावा व याची माहिती संस्थेच्या सूचनाफलकावर प्रतिवर्षी दि.१५ एप्रिल पर्यंत जाहिर करण्यात यावी.

१६ प्रवेश रद्द प्रक्रीया व शुल्क परतावा:

१६.१ प्रवेशित उमेदवार आपला प्रवेश संबंधित औ.प्र.संस्थेस भेट देवून आपले Login ID वापरुन प्रवेश Online पध्दतीत रद्द करु शकतो. यासाठी संबंधित औ.प्र.संस्था व प्रवेशित उमेदवार दोघांना आपल्या Login ID व्दारे प्रवेश रद्द करावा लागेल.

१६.२ ऑनलाईन प्रवेश प्रणालीच्या माध्यमातूनच प्रवेश रद्द करणे अनिवार्य आहे.

१६.३ प्रवेश रद्द केल्यानंतर प्रणाली ऑनलाईन प्रवेश रद्द केल्याची पावती (Admission Cancellation Note) निर्माण करेल.

१६.४ औ.प्र.संस्था सदर पावतीच्या दोन प्रतीत प्रिंटआऊट घेतील. दोन्ही पावत्यांवर संबंधित औ.प्र.संस्थेचे प्राचार्य व उमेदवार सही करतील.

१६.५ प्रवेश रद्द केलेल्या पावतीची १ प्रत उमेदवाराला देण्यात येईल व दुसरी प्रत संबंधित औ.प्र. संस्थेकडे राखून ठेवण्यात येईल.

१६.६ एखाद्या उमेदवाराने प्रवेशप्रक्रीयेच्या कुठल्याही टप्प्यावर प्रवेश रद्द केला तर तो त्यानंतरच्या प्रवेशफेरीसाठी अपात्र ठरेल. तथापि, असे उमेदवार खाजगी औ.प्र.संस्थेत संस्थास्तरावरील जागांसाठी प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपर्यंत पात्र राहील.

१६.७ शुल्क परतावा हा खालीलप्रमाणे प्रवेश रद्द शुल्क कपात करुन दिले जाईल.

अ. क्र.	परिस्थिती	शासकीय औ.प्र.संस्थेतील उमेदवारांसाठी परतावा	खाजगी औ.प्र.संस्थेतील उमेदवारांसाठी परतावा
१	प्रवेश रद्द विनंती अर्ज हा चौथ्या प्रवेशफेरीच्या प्रवेश निश्चिती करण्याच्या शेवटच्या दिवशी व वेळेपूर्वी प्राप्त झाला असल्यास	पूर्ण शुल्कातून रु. ५००/- वजा करुन ऊर्वरित रक्कम परत करावी.	पूर्ण शुल्कातून रु. १०००/- वजा करुन ऊर्वरित रक्कम परत करावी.
२	प्रवेश रद्द विनंती अर्ज हा प्रवेशाच्या अंतिम दिनांका नंतर प्राप्त झाले असल्यास व सदर जागा ही संबधित औ.प्र.संस्थेने भरली नसल्यास	अनामत रक्कमेशिवाय कुठलाही परतावा नाही.	अनामत रक्कमेशिवाय कुठलाही परतावा नाही.

१७ व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना:

१७.१ संबंधीत शासन निर्णय:

१७.१.१ सामाजिक व शैक्षणिक दृष्टया मागास आणि खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील प्रशिक्षणार्थ्यांना व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपुर्तीचा लाभ देण्यास कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्र. आयटीसी-२२१७/ प्र.क्र.९९/ व्यशि-३, दि.२९.०५.२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

१७.१.२ अनुसुचित जाती प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांना व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपुर्तीचा लाभ देण्यास सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. व्यप्रशु-२०१९/ प्र.क्र.१७३/ शिक्षण-१, दि.०१.०८.२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

१७.१.३ अनुसुचित जमातीच्या प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांना व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपुर्तीचा लाभ देण्यास आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. आविवि-२०१९/ प्र.क्र.७४/ का-१२, दि.२९.०७.२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

१७.१.४ दिव्यांग प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांना व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपुर्तीचा लाभ देण्यास कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्र. आयटिआय-२०१९/प्र.क्र.५७/व्यशि-३, दि.२०.०९.२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

१७.१.५ विमुक्त जाती आणि भटक्या जमातीए इतर मागास वर्ग, व विशेष मागास प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांना व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपुर्तीचा लाभ देण्यास इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, शासन निर्णय क्र. आयटीआय २०१९/प्र.क्र.६८(भाग-१)/शिक्षण, दि. ०२.०८.२०२१ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

१७.२ पात्रता:

१७.२.१ शिल्प कारागिर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत अभ्यासक्रमांसाठी शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप योजनेंतर्गत (पीपीपी) प्रवेशासाठी उपलब्ध जागा व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांवर केंद्रीय ऑनलाईन पध्दतीने (Centralized Online Admission Process) प्रवेश घेतलेले प्रशिक्षणार्थी पात्रतेचे इतर निकष पूर्ण करीत असल्यास पात्र आहेत.

१७.२.२ खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये व्यवस्थापन कोट्यातील जागांवर (Management Seats) व संस्थास्तरावर भरण्यात येणाऱ्या जागांवर (Institute Level Seats) प्रवेश घेणारे प्रशिक्षणार्थी सदर योजनेंतर्गत लाभास पात्र नाहीत.

१७.२.३ प्रवेश घेतलेल्या तुकड्यांना राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद (NCVT) अथवा राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद (SCVT) यांची संलग्नता (Affiliation) आवश्यक आहे.

१७.२.४ प्रशिक्षणार्थ्याने यापूर्वी शासकीय अथवा खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये कोणत्याही अभ्यासक्रमात प्रवेश घेतलेला नसावा. म्हणजेच औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रथमच प्रवेश घेणारे प्रशिक्षणार्थी पात्र आहेत.

१७.२.५ प्रशिक्षणार्थ्याने केंद्र अथवा राज्य शासनाच्या अथवा त्यांच्या अधिपत्याखालील स्थानिक प्राधिकरण/ कंपन्या/ महामंडळे यांनी पूरस्कृत केलेल्या कोणत्याही प्रशिक्षण कार्यक्रमांचा या पूर्वी लाभ घेतलेला नसावा.

१७.२.६ प्रशिक्षणार्थी हा महाराष्ट्र राज्याचा अधिवास प्रमाणपत्र धारक असावा.

१७.२.७ योजनेचा लाभ हा कुटुंबातील केवळ २ अपत्यांपर्यत मर्यादित राहील.

१७.३ योजनेअंतर्गत दिले जाणारे लाभ:

१७.३.१ सामाजिक व शैक्षणिक दृष्टया मागास आणि खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दर्बल घटकातील प्रशिक्षणार्थी ज्यांच्या कुटुंबांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. २.५० लाखापेक्षा कमी असल्यास त्यांना खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना विहित केलेल्या प्रशिक्षण शुल्कामधून शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील अभ्यासक्रमांसाठी निश्चित केलेले प्रशिक्षण शुल्क वजा जाता उर्वरित प्रशिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के इतक्या रक्कमेची व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहील.

१७.३.२ सामाजिक व शैक्षणिक दृष्टया मागास आणि खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दर्बल घटकातील प्रशिक्षणार्थी ज्यांच्या कुटुंबांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. २.५० लाखापेक्षा जास्त व रु. ८ लाखापर्यत असल्यास त्यांना खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना विहित केलेल्या प्रशिक्षण शुल्कामधून शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील अभ्यासक्रमांसाठी निश्चित केलेले प्रशिक्षण शुल्क वजा जाता उर्वरित प्रशिक्षण शुल्काच्या ८० टक्के इतक्या रक्कमेची व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहील.

१७.३.३ इयत्ता १० वी अनुतीर्ण प्रवेश पात्रता असलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांत प्रशिक्षण घेणारे अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी ज्यांच्या कुटुंबांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ८ लाखापर्यत आहे व इयत्ता १० वी उत्तीर्ण प्रवेश पात्रता असलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांत प्रशिक्षण घेणारे अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी ज्यांच्या कुटुंबांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. २.५१ लाख ते रु. ८ लाखापर्यंत असल्यास त्यांना खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना विहित केलेल्या प्रशिक्षण शुल्कामधून शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील अभ्यासक्रमांसाठी निश्चित केलेले प्रशिक्षण शुल्क वजा जाता उर्वरित प्रशिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के इतक्या रक्कमेची व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहील.

१७.३.४ इयत्ता १० वी उत्तीर्ण प्रवेश पात्रता असलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांत प्रशिक्षण घेणारे अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी केंद्र शासनाच्या पोस्ट मॅट्रिक स्कॉलरशिप योजनेस पात्र आहेत.

१७.३.५ दिव्यांग प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के इतक्या रक्कमेची व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहील.

१७.३.६ विमुक्त जाती आणि भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी ज्यांच्या कुटुंबांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ८ लाखापर्यत आहे त्यांना खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना विहित केलेल्या प्रशिक्षण शुल्कामधून शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील अभ्यासक्रमांसाठी निश्चित केलेले प्रशिक्षण शुल्क वजा जाता उर्वरित प्रशिक्षण शुल्काच्या ८० टक्के इतक्या रक्कमेची व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहील.

अ.क्र.	प्रशिक्षणार्थ्याचा प्रवर्ग	कुटुंबाचे वार्षिक उपन्न मर्यादा	प्रवेश पात्रता व्यवसाय	व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकार		
				मशीन गट - अभियांत्रिकी	बिगर मशीन गट - अभियांत्रिकी	बिगर अभियांत्रिकी
१	शासकीय औ.प्र. संस्थांसाठी निर्धारित कमाल प्रशिक्षण शुल्क			१,२००	१,०००	८००
२	खाजगी औ.प्र. संस्थांसाठी निर्धारित कमाल प्रशिक्षण शुल्क			३०,०००	२५,०००	२०,०००

अ.क्र.	प्रशिक्षणार्थ्याचा प्रवर्ग	कुटुंबाचे वार्षिक उपन्न मर्यादा	प्रवेश पात्रता व्यवसाय	व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकार		
				मशीन गट - अभियांत्रिकी	बिगर मशीन गट - अभियांत्रिकी	बिगर अभियांत्रिकी
अनुज्ञेय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती						
३	सामाजिक व शैक्षणिक दृष्टया मागास	रु. २.५० लाखापेक्षा कमी	सर्व	२८,८००	२४,०००	१९,२००
४	सामाजिक व शैक्षणिक दृष्टया मागास	रु. २.५० लाख ते रु. ८ लाख	सर्व	२३,०४०	१९,२००	१५,३६०
५	खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दर्बल	रु. २.५० लाखापेक्षा कमी	सर्व	२८,८००	२४,०००	१९,२००
६	खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दर्बल	रु. २.५० लाख ते रु. ८ लाख	सर्व	२३,०४०	१९,२००	१५,३६०
७	अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती	रु. ८.०० लाखापेक्षा कमी	इ.१० वी अनुर्त्तीर्ण	२८,८००	२४,०००	१९,२००
८	अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती	रु. २.५१ लाख ते रु. ८ लाख	इ.१० वी उत्तीर्ण	२८,८००	२४,०००	१९,२००
९	अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती	रु. २.५० लाखापेक्षा कमी	इ.१० वी उत्तीर्ण	केंद्र शासनाच्या पोस्ट मॅट्रिक स्कॉलरशिप प्रमाणे		
१०	दिव्यांग प्रवर्ग	लागू नाही	सर्व	३०,०००	२५,०००	२०,०००
११	विमुक्त जाती आणि भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी	रु. ८.०० लाखापेक्षा कमी	सर्व	२३,०४०	१९,२००	१५,३६०

१७.४ **आवश्यक कागदपत्रे:**

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेश पध्दती, नियमावली व प्रमाणित कार्यपध्दती माहिती पुस्तिकेतील प्रपत्र - ३ "प्रवेशाकरिता आवश्यक कागदपत्रांची यादी" या मध्ये देण्यात आलेले व संबंधीत प्रशिक्षणार्थ्यांच्या प्रवर्गानुसार आवश्यक सर्व कागदपत्रे व त्या व्यतिरिक्त खालील कागदपत्रे आवश्यक आहेत:

१७.४.१ आधार नोंदणी कार्ड

१७.४.२ प्रशिक्षणार्थ्यांचे नाव समाविष्ट असलेले रेशनकार्ड

१७.४.३ महाराष्ट्र अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate)

१७.४.४ पालकांचा उत्पन्नाचा दाखला

१७.४.५ जातीचा दाखला

१७.४.६ जात वैधता प्रमाणपत्र - फक्त अनुसुचित जमाती प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांकरीता लागू

१७.४.७ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (EWS) प्रमाणपत्र - फक्त खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील प्रशिक्षणार्थ्यांकरीता लागू

१७.४.८ दिव्यांग प्रवर्गातिल प्रशिक्षणार्थ्याकरीता वैद्यकीय मंडळाकडून दिलेले अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र ज्यात अपंगत्व कायमस्वरुपी असून त्याचे प्रमाण ४०% पेक्षा जास्त आहे असा स्पष्ट उल्लेख आहे.

१७.४.९ पुढील वर्षातील ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन क्रिमी लेयर प्रमाणपत्र - विमुक्त जाती आणि भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी

१८ **संकीर्ण:**

१८.१ सर्व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेच्या अभ्यासक्रमासाठी शिक्षणाचे माध्यम हे मराठी आहे.

१८.२ शारिरीक सक्षमता: प्रवेशित उमेदवारांच्या शारिरीक तंदुरुस्ती पडताळणीसाठी संस्था प्रमुखांनी प्रवेशित उमेदवारांची प्रशिक्षणाच्या आवश्यकतेनुसार तपासणीकरिता वैद्यकीय तपासणी आयोजित करावी.

१९ **वसतीगृहात राहण्याची सोय:**

प्रवेशित सर्व उमेदवारांना त्या संस्थेच्या वसतीगृहातील खोल्या मिळतीलच याची शाश्वती नाही. उमेदवाराने देय वसतीगृह शुल्क, इत्यादी गोष्टींबाबत संबंधित औ.प्र.संस्थेच्या प्राचार्याकडून खात्री करुन घ्यावी. प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांना सूचित करण्यात येते की, त्यांना व्यक्तीश: वसतीगृहात राहण्याची व्यवस्था उपलब्ध होऊ शकते किंवा नाही याकरिता ज्या औ.प्र.संस्थेत ते प्रवेश घेऊ इच्छितात तेथील प्राचार्यांशी संपर्क साधावा.

औ.प्र.संस्थेच्या प्राचार्यांनी शारिरीक अपंगत्व असलेल्या उमेदवारांच्या खोली मिळण्यासाठीच्या अर्जांना प्राथमिकता देवून सहानुभूतीपूर्वक विचार करावा. ज्या शासकीय औ.प्र.संस्थांमध्ये वसतीगृहाची व्यवस्था आहे त्या संस्थांची यादी प्रवेश संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

२० **आचरण आणि शिस्त:**

२०.१ जर उमेदवार प्रवेश अर्जामध्ये परिपूर्ण व बरोबर विधान करण्यास अपयशी ठरत असेल/काही माहिती दडवत असेल /खोटे कागदपत्र जमा करत असेल तर तो/ती प्रवेशास अपात्र ठरेल. अशा उमेदवारांवर संपूर्ण प्रवेश प्रक्रीयेकरिता बंदी घालण्यात येईल. त्यामुळे उमेदवाराने असाच दावा करावा की, तो सिध्द करण्याच्या पुष्ठ्यर्थ संबंधित मूळ दस्तऐवज आहेत.

२०.२ एखादया औ.प्र.संस्थेत प्रशिक्षणार्थी प्रशिक्षण घेताना शासनाने लागू केलेल्या शासनाच्या कायदा व नियमाच्या विरुध्द राष्ट्रविरोधी कृत्य करताना किंवा शिस्तनियमाच्या विरुध्द काही कार्यवाही करताना आढळला तर त्यास संस्थेमधून कुठल्याही सूचनेविना प्राचार्यांमार्फत निलंबित करण्यात येईल व/वा जवळच्या पोलीस ठाण्यास कळविण्यात येईल.

२०.३ प्रशिक्षणार्थ्याने औ.प्र.संस्थेतील सर्व शिस्तविषयी नियमांचे पालन करावे. उमेदवाराने संस्थेने/एनसीव्हीटी/ एससीव्हीटी/शासनाने विहीत केलेल्या आचार व शिस्तीच्या नियमांचे उल्लंघन केल्यास, त्याला स्पष्टीकरणाची संधी उपलब्ध करुन दिल्यानंतर संबंधित संस्थेच्या प्राचार्यांना या उमेदवारास निलंबित करण्याचा अधिकार आहे.

२०.४ नियमामध्ये असे असले तरी, शासनाने प्रवेशासंबंधी कोणताही धोरणात्मक निर्णय घेतला असल्यास, शासनाने त्या-त्या वेळेस दिलेल्या निर्देशानुसार तो त्या वेळेपासूनच अंमलात येईल. वेळोवेळी त्यामध्ये बदल केल्यास त्यानुसारच नियमांची अंमलबजावणी केली जाईल.

२०.५ जी समस्या वर आली नाही, ती उदभवल्यास त्याबाबत पूर्ण व अंतिम कार्यवाही सक्षम अधिकाऱ्यामार्फत केली जाईल.

२०.६ अर्जामध्ये नमूद केलेली माहिती किंवा प्रवेशाच्या वेळी किंवा प्रवेशानंतर उमेदवाराने प्रवेशाशी संबंधित दिलेली माहिती खोटी किंवा चुकीची आढळल्यास, त्याचा किंवा तिचा प्रवेश रद्द करण्यात येईल, शुल्क जमा केले जाईल व त्याला किंवा तिला औ.प्र.संस्थेतून प्राचार्यांकडून निलंबित केले जाईल.

२०.७ निलंबन आदेशाविरोधातील अपिल मात्र ७ दिवसांच्या आत संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना पाठविण्यात येईल व ज्यांचा या प्रकरणातील निर्णय अंतिम राहील.

२०.८ उमेदवाराने परिक्षेस बसण्यास पात्र होण्यासाठी प्रत्येक सत्रामध्ये (सेमिस्टरमध्ये) कमीत कमी ८०% उपस्थिती कायम ठेवावी लागेल.

२१ **रॅगिंग प्रतिबंधाबाबत कार्यवाही:**

महाराष्ट्र रॅगिंग प्रतिबंध कायदा-१९९९ जो दि.१५ मे, १९९९ पासून लागू झाला आहे त्यात खालील रॅगिंग प्रतिबंध बाबी अंतर्भूत आहेत.

२१.१ कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेच्या आवारात किंवा आवाराबाहेर रॅगिंगला प्रतिबंध करण्यात आला आहे.

२१.२ जो कोणी शैक्षणिक संस्थांच्या आवारात किंवा आवाराबाहेर प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्षरीत्या रॅगिंग करेल/भाग घेईल/साथ देईल/प्रसार करत असेल त्यास २ वर्षे कैद आणि/किंवा दहा हजार रुपयांपर्यंत जाऊ शकतो एवढा दंड आकारण्यात येईल.

२१.३ कुठलाही विद्यार्थी रॅगिंगमध्ये दोषी आढळल्यास त्याची सदर शैक्षणिक संस्थेतून हकालपट्टी केली जाईल व त्यास निलंबित केल्याच्या दिनांकापासून ५ वर्षांसाठी कुठल्याही शैक्षणिक संस्थेत प्रवेशास प्रतिबंध घालण्यात येईल.

२१.४ जेव्हा एखादा विद्यार्थी किंवा परिस्थितीप्रमाणे पालक अथवा त्याला सांभाळणारे अथवा त्या शैक्षणिक संस्थेतील शिक्षक लिखित स्वरुपात छळवणुकीची तक्रार संस्था प्रमुखाला करेल, तेव्हा संबंधित शैक्षणिक संस्थेचा प्रमुख यापूर्वीच्या तरतुदी अबाधित ठेवून, तक्रार आल्यापासून सात दिवसांच्या आत तक्रारीत उल्लेख केलेल्या बाबींची

चौकशी करतील आणि जर प्रथमदर्शनी त्या तक्रारीत सत्यता आढळल्यास गुन्ह्याचे आरोप झालेल्या विद्यार्थ्यांला निलंबित करतील आणि त्वरित सदर तक्रार पुढील कार्यवाहीसाठी ज्याठिकाणी शैक्षणिक संस्था आहे त्या कार्यक्षेत्रात येणाऱ्या पोलीस स्टेशनमध्ये नोंदवतील. संस्था प्रमुखाकडून केल्या जाणाऱ्या चौकशीमध्ये तक्रारीमध्ये प्रथमदर्शनी तथ्य न आढळल्यास संस्था प्रमुखाकडून तक्रारदाराला लेखी स्वरुपात वस्तुस्थिती कळविली जाईल. या प्रकरणात संस्था प्रमुखांनी घेतलेला निर्णय अंतिम असेल.

२१.५ जर शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने वर २०.४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे रॅगिंगसंबंधी आलेल्या तक्रारीसंबंधी दुर्लक्ष केले असल्यास किंवा ते प्रकरण हाताळण्यात तो अपयशी झाल्याप्रकरणी दोषी आढळल्यास वरील नियम २०.२ प्रमाणे शिक्षेस पात्र धरले जाईल.

२१.६ मा. सर्वोच्च न्यायालयाने वि.अ.याचिका क्रमांक २४२९५/२००६, दि.१६.५.२००७ आणि दिवाणी अपील नं.८८७/२००९, दि.८.५.२००९ यामध्ये दिलेल्या निर्देशानुसार देशातील सर्व उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये सर्व विद्यार्थ्यांचा शारिरीक व मानसिक, निरोगी विकास प्रदान करणेसाठी अथवा एखादी कृती ज्याचा परिणाम खिल्ली उडविणे, नवीन विद्यार्थ्यांशी अथवा कोणत्या विद्यार्थ्यांशी उध्दटपणे वागणे अथवा हाताळणे, कुठलाही विद्यार्थी किंवा विद्यार्थ्यांकडून नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्याला किंवा इतर कुठल्याही विद्यार्थ्याला दंगलखोर वा बेशिस्त कृत्यांमध्ये गोवणे ज्यामुळे त्रास, दु:ख, शारिरीक व मानसिक क्षती झाली असेल अथवा होईल किंवा नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांमध्ये किंवा इतर कुठल्याही विद्यार्थ्यांमध्ये धास्ती, भीती किंवा काळजी निर्माण होईल किंवा कुठल्याही विद्यार्थ्यांस कुठलेही असे कृत्य करावयास लावणे, जो तो सर्वसामान्यरित्या करणार नाही/आणि ज्याचा परिणाम लाजीरवाणी भावना निर्माण होण्यास किंवा यातना होण्यास किंवा गोंधळ निर्माण होण्यास कारणीभूत होईल ज्याचा परिणाम विपरीत अशा नवीन अथवा कुठल्याही विद्यार्थ्यांच्या शारिरीक अथवा मानसिक स्थितीवर होईल. याचा समावेश असलेल्या रॅगींगला कायद्याने प्रतिबंध करण्यात येईल व ही आपत्ती काढून टाकण्यात येईल.

२१.७ **रॅगींग या संकल्पनेमध्ये खालील एक किंवा अधिक बाबींचा समावेश होईल:**

२०.७.१ कुठलाही विद्यार्थी किंवा विद्यार्थ्याकडून नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्याला लेखी किंवा इतर कुठल्याही विद्यार्थ्यांला शाब्दिक बोलणे अथवा एखादी कृती ज्याचा परिणाम खिल्ली उडविणे, नवीन विद्यार्थ्यांशी अथवा कोणत्याही विद्यार्थ्यांशी उदध्टपणे वागणे अथवा हाताळणे

२०.७.२ कुठलाही विद्यार्थी किंवा विद्यार्थ्यांकडून नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांला किंवा इतर कुठल्याही विद्यार्थ्यांला दंगलखोर वा बेशिस्त कृत्यांमध्ये गोवणे ज्यामुळे त्रास, दु:ख, शारिरीक व मानसिक क्षती झाली असेल अथवा होईल किंवा नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांमध्ये किंवा इतर कुठल्याही विद्यार्थ्यांमध्ये धास्ती, भीती किंवा काळजी निर्माण होईल

२०.७.३ कुठल्याही विद्यार्थ्यांस कुठलेही असे कृत्य करावयास लावणे जो तो सर्वसामान्यरित्या करणार नाही / आणि ज्याचा परिणाम लाजिरवाणी भावना निर्माण होण्यास किंवा यातना होण्यास, किंवा गोंधळ निर्माण होण्यास कारणीभूत होईल ज्याचा परिणाम विपरीत अशा नवीन अथवा कुठल्याही विद्यार्थ्यांच्या शारिरीक अथवा मानसिक स्थितीवर होईल.

२०.७.४ वरिष्ठ विद्यार्थ्यांकडून अशी कृती की जी नवीन अथवा कुठल्याही विद्यार्थ्यांच्या नियमित प्रशिक्षणामध्ये बाधा, अडथळा अथवा प्रतिबंध निर्माण करेल.

२०.७.५ नवीन अथवा कुठल्याही विद्यार्थ्यांची सेवा वैयक्तिक अथवा विद्यार्थ्यांच्या गटाचे प्रशिक्षणाच्या कार्यासाठी घेऊन शोषण करेल.

२०.७.६ विद्यार्थ्यांतर्फे नवीन अथवा कुठल्याही विद्यार्थ्यांची आर्थिक पिळवणूक किंवा जबरदस्तीने खर्चाचा भार टाकणे.

२०.७.७ शारिरीक शोषणाचे कुठलेही कृत्य ज्यामध्ये लैंगिक शोषण, समलैगिंक शोषण, नग्नता, अश्लील हावभाव, असभ्य कृती करावयास लावणे, शारिरीक इजा पोहचविणे किंवा व्यक्ती अथवा आरोग्यास धोका संभावणारे सर्व प्रकार सामील आहेत.

२०.७.८ अश्लील शिवीगाळव्दारे, मेलव्दारे, टपालाव्दारे नवीन तथा इतर कुठल्याही विद्यार्थ्यांची प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्षपणे फसगत किंवा दुसऱ्याची नक्कल किंवा दुसऱ्याचा अपमान करणारी कुठलीही कृती.

२०.७.९ विकृत आनंद मिळण्याच्या किंवा सामर्थ्य/अधिकार व वरिष्ठपणा दाखविण्याच्या उद्देश असो अथवा नसो अशी विद्यार्थ्यांने केलेली कुठलीही कृती ज्याचा नवीन अथवा इतर कुठलीही की ज्यामुळे विद्यार्थ्याच्या मानसिक स्थिती व आत्मविश्वासावर परिणाम होईल

२१.८ **औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमधील रॅगींग करणाऱ्या व प्रोत्साहन देण्याच्या विद्यार्थ्यांविरुध्द कार्यवाहीबाबत:**

२०.८.१ रॅगींग करणाऱ्या व्यक्तीस होणारी शिक्षा ही जरब बसविल अशी व कठोर असावी ज्यामुळे अशा प्रकाराची पुनरावृत्ती होण्यास प्रतिबंध लागेल.

२०.८.२ रॅगींग च्या प्रत्येक घटनांची संस्थेच्या अधिकाऱ्यांमार्फत जवळच्या पोलीस स्टेशनमध्ये तक्रार नोंद केली पाहिजे.

२०.८.३ रॅगींगच्या शिक्षेशी संबंधित किंवा रॅगींगच्या प्रत्येक घटनेतील तथ्यावर आधारीत व रॅगींगच्या घटनेचा प्रकार व तीव्रता बघून संस्थेची रॅगींग विरोधी समिती योग्य निर्णय घेईल.

२०.८.४ घडलेल्या गुन्ह्याचा प्रकार व तीव्रता बघून संस्थास्तरावर दोषी आढळलेल्या विद्यार्थ्यास व्यक्तीस खालीलपैकी एक किंवा एकापेक्षा जास्त एकत्रित शिक्षा होईल.

२०.८.४.१ प्रवेश रद्द करणे

२०.८.४.२ वर्गातील उपस्थितीपासून निलंबित करणे

२०.८.४.३ शिष्यवृत्ती/फेलोशिप/इतर सवलतीपासून वंचित करणे/रोखून धरणे

२०.८.४.४ परीक्षा व/वा इतर मूल्यांकन प्रक्रीयेतील सहभागास प्रतिबंध करणे

२०.८.४.५ निकाल रोखून धरणे

२०.८.४.६ कोणत्याही विभागीय, राष्ट्रीय, आंतरराष्टीय स्पर्धेचे, युवा उत्सवाचे संस्थेचे प्रतिनिधीत्व करण्यापासून हद्दपार करणे

२०.८.४.७ वसतीगृहातून निलंबित करणे/हकालपटटी करणे.

२०.८.४.८ संस्थेमधून ठराविक कालावधीकरिता विद्यार्थ्यांला तात्पुरते काढून टाकणे.

२०.८.४.९ संस्थेमधून हकालपट्टी आणि दुसऱ्या कोणत्याही संस्थेत प्रवेशास बंदी घालणे.

२०.८.४.१० सामुहिक शिक्षा: जेव्हा रॅगींग चा गुन्हा करणारा वा प्रोत्साहन देणाऱ्याची ओळख पटणार नाही तेव्हा संस्था संभावित रॅगींग करणाऱ्यांवर सामाजिक दबाव आणण्यास सामुहिक शिक्षा करेल.

२२ **हमीपत्र:**

सर्व उमेदवार ज्यांनी प्रवेशासाठी Online अर्ज केलेले आहेत ते खालीलप्रमाणे हमीपत्र भरुन देत आाहेत असे समजण्यात येईल.

२२.१ मी प्रवेशाचे सर्व नियम वाचले आणि सदर नियमांचे मला पूर्णपणे आकलन झाले आहे व तदनंतर मी चालू वर्षाच्या प्रवेशाकरिता ऑनलाईन अर्ज भरला आहे.

२२.२ माझ्या ऑनलाईन प्रवेश अर्जात माझ्याकडून दिली गेलेली माहिती ही माझ्या माहितीनुसार व विश्वासाप्रमाणे खरी असून प्रवेश अर्जात दिलेली माहिती किंवा माझ्या प्रवेशाबाबत मी पुरविलेली माहिती नंतर किंवा कुठल्याही वेळेस खोटी किंवा चुकीची सिध्द झाल्यास त्याचवेळेस माझा प्रवेश रद्द होईल व मला प्राचार्यांकडून निलंबित करण्यात येईल, याची मला जाणीव आहे.

२२.३ भारतीय सरकारतर्फे गठीत किंवा वैधानिक परीक्षा मंडळाच्या परीक्षेस बसण्यास मला बंदी घालण्यात आलेली नाही.

२२.४ मला माझ्या अर्जाच्या छाननीच्या वेळेस उपलब्ध व्यवसाय व माझ्या गुणवत्तेच्या क्रमानुसार प्रवेशासाठी जागा मिळणार आहे याची मला जाणीव राहील. मी प्रवेश निश्चितीसाठी निवड झालेल्या औ.प्र.संस्थेत विहीत वेळापत्रकानुसार उपस्थित राहून ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करेन.

२२.५ मला माहित आहे की, कागदपत्रे जमा करण्याच्या शेवटच्या तारखेनंतर माझ्या प्रवेशाशी संबंधित नियमात उल्लेख असल्याशिवाय मला सवलती वा हक्क इ. च्या दाव्याप्रित्यर्थ कागदपत्रे सादर करता येणार नाहीत.

२२.६ प्रवेशासंबंधी मला प्रवेश प्राधिकरण किंवा प्रतिनिधीकडून काहीही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची मला जाणीव आहे. मी हेही जाणून आहे की, संस्थेमध्ये मी स्वत: जावून संस्थेतील सूचना फलकावरील वा https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळावरील सूचना पाहणे ही पूर्णपणे माझी जबाबदारी राहील.

२२.७ मला माहित आहे की, NCVT/SCVT च्या परीक्षा प्राधिकरणाने ठरवून दिलेल्या परीक्षेसंबंधी परिक्षेस बसण्याच्या संधी, प्रत्येक सेमिस्टरसाठी कमीत कमी उपस्थिती, नकारात्मक गुणपध्दती व असे इतर नियम जे NCVT/SCVT यांनी वेळोवेळी ठरवून दिलेले आहेत त्या नियमांना मी बांधील राहीन.

२२.८ मी ह्यानुसार मान्य करतो की शासनाकडून लागू करण्यात आलेले नियम, कायदा आणि प्रशासन माझ्यावर बंधनकारक असतील. मी ह्यानुसार हमी देत आहे की, संस्थेच्या आवारात किंवा आवाराबाहेर कायदा व प्रशासन हातात घेणार नाही तसेच बेशिस्तपणाची कोणतीही वर्तणूक करणार नाही की ज्यामुळे माझ्यावर या नियमातील शिस्तविषयक शिक्षा होईल.

२२.९ मी वर हमी दिल्याप्रमाणे संस्था/शासन/SCVT/NCVT यांनी ठरवून दिलेली शिस्त व वर्तणूक बाबतच्या नियमांचे माझ्याकडून उल्लंघन झाल्यास संस्थेच्या प्राचार्यांना मला संस्थेतून निलंबित करण्याचे पूर्ण अधिकार राहतील.

२२.१० प्रत्येक सत्रासाठी सैध्दांतिक व प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी सैध्दांतिक व प्रात्यक्षिक वर्गांमध्ये ८० टक्के पेक्षा कमी उपस्थिती असल्यास मला परीक्षेस बसू दिले जाणार नाही या अटीची मला पूर्णपणे जाणीव आहे.

२२.११ NCVT/SCVT यांनी नेमून दिलेल्या विहीत वेळेत गृहपाठ, जॉब, जर्नल्स, चित्रकला इ. सादरीकरण समाधानकारकरित्या करण्यास असमर्थ ठरल्यास परीक्षेस बसण्यास परवानगी दिली जाणार नाही याची मला पूर्ण जाणीव आहे.

२३ प्रशिक्षणार्थ्याची बदली:

२३.१ संपूर्ण प्रवेश प्रक्रीयेनंतर एखादया व्यवसायात/तुकडीत ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास प्रवेशित उमेदवारास त्याच औ.प्र.संस्थेत दुसऱ्या व्यवसाय/अभ्यासक्रमात किंवा इतर औ.प्र.संस्थेत त्याच व्यवसाय अभ्यासक्रमात बदली करुन दिली जाईल. अशी औ.प्र.संस्था प्रथमत: त्याच जिल्ह्यात, त्याच विभागात, त्याच विभागाच्या जवळपासच्या विभागात असली पाहिजे. अशा बदलीकरिता उमेदवाराचे प्राधान्य विचारात घेतले जाईल. अशा प्रकारची बदली शासकीय औ.प्र.संस्थांवर बंधनकारक व खाजगी औ.प्र.संस्थाना ऐच्छिक राहील.

२३.२ प्रथम वर्ष परीक्षेपूर्वी वर उल्लेखिलेल्या नियम २२.१ व्यतिरिक्त बदलीसाठी परवानगी दिली जाणार नाही.

प्रपत्र - १ : व्यवसाय तपशीलाची यादी आणि पात्रता

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
१	ड्रेस मेकिंग Dress Making	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२०
२	फॅशन डिझाईन ॲन्ड टेक्नोलॉजी Fashion Design and Technology	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२०
३	सुईंग टेक्नोलॉजी Sewing Technology	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२०
४	सरफेस ऑरनामेंटेशन टेकनिक्स (भरतकाम) Surface Ornamentation Techniques (Embroidery)	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२०
५	मेकॅनिक ॲग्रीकल्चरल मशिनरी Mechanic Agricultural Machinery	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
६	मेकॅनिक ऑटो बॉडी पेंटींग Mechanic Auto Body Painting	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
७	मेकॅनिक ऑटो बॉडी रिपेअर Mechanic Auto Body Repair	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
८	मेकॅनिक ऑटो इलेक्ट्रीकल ॲण्ड इलेक्ट्रोनिक्स Mechanic Auto Electrical and Electronics	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
९	मेकॅनिक डिझेल Mechanic Diesel	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
१०	मेकॅनिक मोटर वेहिकल Mechanic Motor Vehicle	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
११	मेकॅनिक ट्रॅक्टर Mechanic Tractor	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
१२	मेकॅनिक टू ॲण्ड थ्री व्हिलर Mechanic Two and Three Wheeler	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
१३	पम्प ऑपरेटर कम मेकॅनिक Pump Operator cum Mechanic	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
१४	बेसिक कॉस्मॉटोलॉजी Basic Cosmetology	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, HH, DEAF, OH(LL)	१४	२४
१५	प्रशितन व वातानुकुलित टेक्निशियन Refrigeration and Air Conditioner Technician	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, , LV, DEAF, HH	१४	२४
१६	वैमानिकी रचना व उपकरणे संधाता Aeronautical Structure and Equipment Fitter	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, HH	१४	२०
१७	ड्राफ्समन मेकॅनिकल Draughtsman Mechanical	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD, MD	१४	२०
१८	जोडारी Fitter	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
१९	फौंड्रीमन Foundryman	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
२०	यंत्रकारागीर Machinist	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
२१	यंत्रकारागीर घर्षक Machinist Grinder	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
२२	मरीन फिटर Marine Fitter	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
२३	मेकॅनिक मशिन टुल मेन्टनन्स Mechanic Machine Tools Maintenance	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, BLIND, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२४
२४	ऑपरेटर ॲडव्हान्स मशिन टुल्स Operator Advance Machine Tool	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	१६
२५	पत्रेकारागीर Sheet Metal Worker	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२०
२६	टेक्निशियन मेकॅट्रॉनिक्स Technician Mechatronics	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
२७	टेक्सटाईल्स मेकॅट्रॉनिक्स Textile Mechatronics	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD,LC,DW,AA,LV,DEAF	१४	२४
२८	टुल ॲण्ड डाय मेकर (डाईझ ॲण्ड मोल्ड) Tool and Die Maker (Dies and Moulds)	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
२९	टुल ॲण्ड डाय मेकर (प्रेस टुल्स, जिग्ज आणि फिक्चर) Tool and Die Maker (Press Tools, Jigs and Fixtures)	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
३०	कातारी Turner	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२०
३१	संधाता Welder	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२०
३२	संधाता (GMAW & GTAW) Welder (GMAW and GTAW)	अभियांत्रिकी मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२०
३३	अटेन्डंन्ट ऑपरेट (केमिकल प्लान्ट) Attendant Operator (Chemical Plant)	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD, MI	१४	२४
३४	इलेक्ट्रोप्लेटर Electroplater	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२०
३५	इन्स्ट्रुमेन्ट मेकॅनिक (केमिकल प्लांन्ट) Instrument Mechanic (Chemical Plant)	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM	१४	२०
३६	मेन्टेनन्स मेकॅनिक (केमिकल प्लांन्ट) Maintenance Mechanic (Chemical Plant)	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM	१४	२०
३७	प्लास्टीक प्रोसेसिंग ऑपरेटर Plastic Processing Operator	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD, MI	१४	२०
३८	आर्कीटेक्चरल ड्रॉफ्समन Architectural Draughtsman	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD, MD	१४	२४
३९	सुतारकाम Carpenter(Wood work Technician)	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२४

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
४०	ड्राफ्समन सिव्हिल Draughtsman Civil	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, MD	१४	२४
४१	इंटीरीअर डिझाईन ॲण्ड डेकोरेशन Interior Design and Decoration	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD, MD	१४	२४
४२	गवंडी Mason (Building Constructor)	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD, MD	१४	२४
४३	रंगारी (जनरल) Painter (General)	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD, MI	१४	२०
४४	सर्व्हेअर Surveyor	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD, MD	१४	२४
४५	बाल्यावस्था पूर्व संगोपन शिक्षक (प्री - प्रिपेरेट्री स्कुल मॅनेजमेंट) Early Childhood Educator (Pre-Preparatory School Management)	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, AUTISM	१४	२४
४६	इलेक्ट्रॉनिक्स मेकॅनिक Electronics Mechanic	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD	१४	२४
४७	मेकॅनिक कंझुमर इलेक्ट्रोनिक्स अप्लायन्स Mechanic Consumer Electronic Appliances	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD	१४	२४
४८	टेक्निशियन पॉवर इलेक्ट्रोनिक्स सिस्टिम्स Technician Power Electronic Systems	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD	१४	२४
४९	इन्स्ट्रुमेन्ट मेकॅनिक Instrument Mechanic	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM	१४	२४
५०	टेक्नीशिअन मेडीकल इलेक्ट्रोनिक्स Technician Medical Electronics	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD	१४	२४
५१	बेकर ॲण्ड कन्फेक्शनर Baker and Confectioner	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, HH, DEAF, AUTISM, SLD, ID	१४	२४

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
५२	फुड प्रोडक्शन (जनरल) Food Production (General)	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, HH, DEAF, AUTISM, SLD, ID	१४	२४
५३	फ्रुट ॲण्ड व्हेजेटेबल प्रोसेसिंग Fruit and Vegetable Processing	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, HH, DEAF, AUTISM, SLD, ID	१४	२४
५४	डेंटल लॅबोरेटरी इक्विपमेंट टेक्निशियन Dental Laboratory Equipment Technician	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	NA	१४	२४
५५	हेल्थ सॅनेटरी इन्स्पेक्टर Health Sanitary Inspector	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, HH, DEAF, AUTISM, SLD, ID	१४	२४
५६	फिजिओथेरेपी टेक्निशियन Physiotherapy Technician	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	Not considered as medical trade	१४	२४
५७	कॉम्पुटर हार्डवेअर ॲण्ड नेटवर्क मेन्टेनन्स Computer Hardware and Network Maintenance	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, AUTISM, SLD	१४	२४
५८	कॉम्प्युटर ऑपरेटर ॲण्ड प्रोग्रॅमिंग असिस्टंट Computer Operator and Programming Assistant	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, HH, AUTISM, SLD	१४	२४
५९	डेस्कटॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर Desktop Publishing Operator	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, BLIND, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२४
६०	इन्फॉर्मेशन ॲण्ड कम्युनिकेशन टेक्नॉलॉजी सिस्टिम मेन्टेनन्स Information and Communication Technology System Maintenance	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV	१४	२४
६१	आय.ओ.टी. टेक्निशियन (स्मार्ट सिटी) IoT Technician (Smart City)	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF, AUTISM, SLD	१४	२४

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
६२	मल्टीमिडीया ॲनिमेशन ॲण्ड स्पेशल इफेक्ट Multimedia, Animation and Special Effects	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, AUTISM, SLD	१४	२४
६३	डिजिटल फोटोग्राफर Digital Photographer	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, DEAF, HH, AUTISM	१४	२४
६४	फोटोग्राफर Photographer	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, DEAF, HH, AUTISM	१४	२४
६५	सेक्रेटरियल प्रॅक्टीस (इंग्रजी) Secretarial Practice (English)	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, BLIND, LV, AUTISM	१४	२४
६६	स्टेनोग्राफर सेक्रेटरियल असिस्टंट (इंग्रजी) Stenographer Secretarial Assistant (English)	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD(LL), CP, LC, DW, AA, BLIND, LV, AUTISM	१४	२४
६७	नळकारागीर Plumber	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, DEAF	१४	२४
६८	विजतंत्री Electrician	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२०
६९	लिफ्ट ॲण्ड एस्कलेटर मेकॅनिक Lift and Escalator Mechanic	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, DEAF, LV	१४	२४
७०	तारतंत्री Wireman	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२०
७१	रबर टेक्निशियन Rubber Technician	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD, MI	१४	२४
७२	फायर टेक्नोलोगी ॲण्ड इंडस्ट्रीयल सेफ्टी मनेजमेंट Fire Technology and Industrial Safety Management	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	शारिरीक क्षमता#	LD	१४	२४
७३	स्पिनिंग टेक्निशियन Spinning Technician	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२०
७४	टेक्सटाईल्स वेट प्रोसेसिंग टेक्निशियन Textile Wet Processing Technician	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	विज्ञान आणि गणित	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२०

अ.क्र.	व्यवसायाचे नाव	व्यवसायाचा प्रकार	संलग्नतेचे प्राधिकरण	NSQF स्तर	अभ्यासक्रम अद्यावत वर्ष	कालावधी	प्रवेशासाठी पात्रता	पात्रता परीक्षेतील बंधनकारक विषय	Eligibility for PwD अपंगत्वाचा प्रकार @	किमान वयोमर्यादा	प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता
७५	विव्हिंग टेक्निशियन Weaving Technician	अभियांत्रिकी बिगर मशीन गट	NCVT	४	२०२२	२ वर्षे	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२४
७६	फुड ॲण्ड बेव्हरेज सर्व्हिस असिस्टंट Food and Beverages Services Assistant	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, HH, DEAF, AUTISM, SLD, ID	१४	२०
७७	फ्रंन्ट ऑफिस असिस्टंट Front Office Assistant	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, DEAF, HH	१४	२४
७८	हॉस्पीटल हाऊस किंपिंग Hospital Housekeeping	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, BLIND, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२४
७९	हाऊसकिपर Housekeeper	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, BLIND, LV, DEAF, HH, AUTISM, ID, SLD	१४	२४
८०	Marketing Executive	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, CP, LC, DW, AA, LV, AUTISM	१४	२४
८१	डेस्कटॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर (VI) दिव्यांग Desktop Publishing Operator(VI) Divyang	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	***	Visually Impaired	१४	१२
८२	GEO Informatics Assitanant	बिगर अभियांत्रिकी गट	NCVT	४	२०२२	१ वर्ष	इ. १२ वी उत्तीर्ण	Maths in Matriculation	LD, LC, DW, AA, LV, AUTISM, DEAF	१४	२४
८३	Solar Techinician Electrical	अभियांत्रिकी गट	NCVT	३	२०२२	१ वर्ष	इ. १० वी उत्तीर्ण	लागू नाही	LD, LC, DW, AA, LV, HH, DEAF	१४	२०

@ LD: Locomotor Disability CP: Cerebral Palsy MD: Multiple Disabilities LV: Low Vision
HH: Hard of Hearing ID: Intellectual Disabilities LC: Leprosy Cured DW: Dwarfism
MI: Mental Illness AA: Acid Attack SLD: Specific Learning Disabilities

\# किमान शारिरीक क्षमता: उंची - १६५ सें.मि. वजन - ५२ कि.ग्रॅ.
छाती - सामान्य - ८१ सें.मि. फुगवून - ८५ सें.मि.
उमेदवार सदर व्यवसायात प्रशिक्षण घेण्यास शारिरीक दृष्ट्या सक्षम असल्याबाबत नोंदणिकृत एम.बि.बि.एस. डॉक्टर यांचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

*** Candidate Should be of low vision

सूचना: शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेतील व्यवसायांचे प्रशिक्षण हे प्रात्यक्षिकाभिमुख असल्यामुळे दिव्यांग प्रवर्गातिल उमेदवारांना संबंधित व्यवसायातील प्रशिक्षण पूर्ण करण्यासाठी अपंगत्वाच्या प्रकारामुळे कोणतीही अडचण येणार नाही या बाबत पात्रता प्रमाणपत्र सक्षम वैद्यकीय अधिकाऱ्यांकडून प्राप्त करुन त्यानुसारच विकल्प अर्ज भरण्यात यावे.

१. व्यवसाय तपशील आणि पात्रतेत प्रशिक्षण महासंचालक, नवी दिल्ली यांच्या सूचनेप्रमाणे बदल होतील (https://dgt.gov.in/cts_details). त्याप्रमाणे सक्षम अधिकारी व्यवसाय तपशील आणि पात्रतेत सुधारणा करतील आणि केंद्रीय प्रवेश पध्दतीनुसार प्रक्रिया सुरु होण्यापूर्वी प्रवेश माहिती पुस्तिकेसह प्रपत्र-१ पुरवितील, तसेच प्रवेश संकेतस्थळावर प्रकाशित करतील.

प्रपत्र - २
शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थांची यादी
सर्व शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्था अर्ज स्वीकृती केंद्र राहतील (ARC)

१. प्रादेशिक कार्यालय निहाय शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थांची यादी व प्रवेशासाठी उपलब्ध व्यवसाय निहाय जागांचा तपशिल https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळावर "Search ITI" या मथाळ्याखाली उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

२. जिल्हा निहाय शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्थांची यादी व प्रवेशासाठी उपलब्ध व्यवसाय निहाय जागांचा तपशिल संबंधित जिल्ह्यातील सर्व औ.प्र.संस्थांच्या सूचना फलकावर देखिल उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

३. राज्यातील सर्व शासकीय व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था प्रवेश प्रक्रीयेत सहभागी असून सर्व संस्था हे प्रवेश अर्ज स्विकृती केंद्र असतील. अर्ज स्विकृती केंद्रात उमेदवार ऑनलाईन प्रवेश अर्ज भरणे / पडताळणी / स्विकृती आणि निश्चिती करु शकतील

प्रपत्र -३
प्रवेशाकरिता आवश्यक कागदपत्रांची यादी

अ ३.१ मागासवर्गीय उमेदवाराच्या आरक्षणाचा दावा करणेकरिता आवश्यक कागदपत्रे

उमेदवाराने केलेल्या मागास प्रवर्गातील आरक्षणाच्या दाव्याच्या (नियम क्र.५.७ मध्ये नमूद केल्यानुसार) पुष्ठ्यर्थ आवश्यक कागदपत्रांचा तपशील खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	आरक्षणाचा प्रवर्ग	मागासवर्गाच्या आरक्षणाच्या पुष्ठ्यर्थ आवश्यक कागदपत्रे	कागदपत्रे देणारा प्राधिकारी
१	अनुसूचित जाती (SC)	१. महाराष्ट्र राज्यामध्ये उमेदवाराची जात अनुसूचित जाती प्रवर्गामधील जात म्हणून मान्यता प्राप्त असल्याचे जातीचे प्रमाणपत्र	महाराष्ट्र राज्यातील कार्यकारी दंडाधिकारी
२	अनुसूचित जमाती (ST)	१. महाराष्ट्र राज्यामध्ये उमेदवाराची जात अनुसूचित जमाती प्रवर्गामधील जात म्हणून मान्यता प्राप्त असल्याचे जातीचे प्रमाणपत्र	महाराष्ट्र राज्यातील कार्यकारी दंडाधिकारी
३	विमुक्त जाती /भटक्या जमाती (अ) (VJ/ DT(NT-A)) / विशेष मागास प्रवर्ग (SBC)	१. महाराष्ट्र राज्यामध्ये उमेदवाराची जात मागास प्रवर्गा मधील जात म्हणून मान्यता प्राप्त असल्याचे जातीचे प्रमाणपत्र	महाराष्ट्र राज्यातील कार्यकारी दंडाधिकारी
		२. पुढील वर्षी ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन क्रिमी लेयर प्रमाणपत्र	उपविभागीय अधिकारी/ उपजिल्हाधिकारी/ जिल्हाधिकारी/ महानगर न्याय दंडाधिकारी
४	भटक्या जमाती - ब/ क/ ड (NT - B, C, D), इतर मागास वर्गीय (OBC)	१. महाराष्ट्र राज्यामध्ये उमेदवाराची जात/मागास प्रवर्गा मधील जात म्हणून मान्यता प्राप्त असल्याचे जातीचे प्रमाणपत्र	महाराष्ट्र राज्यातील कार्यकारी दंडाधिकारी
		२. पुढील वर्षातील ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन क्रिमी लेयर प्रमाणपत्र	उपविभागीय अधिकारी/ उपजिल्हाधिकारी/ जिल्हाधिकारी/ महानगर न्याय दंडाधिकारी
५	खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	१. सामान्य प्रशासन विभाग यांचे दि.१२.०२.२०१९ च्या शासन निर्णयासह आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी देण्यात आलेले प्रमाणपत्राचा नमुना. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या पात्रतेच्या प्रमाणपत्राचा मराठी व इंग्रजी नमुना अनुक्रमे पृष्ठ क्र. ६१ व ६२ वर देण्यात येत आहे.	महाराष्ट्र राज्यातील कार्यकारी दंडाधिकारी
		२. पुढील वर्षातील ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन क्रिमी लेयर प्रमाणपत्र	उपविभागीय अधिकारी/ उपजिल्हाधिकारी/ जिल्हाधिकारी/ महानगर न्याय दंडाधिकारी

अ ३.२ अर्ज स्विकृती केंद्रामध्ये ऑनलाईन प्रवेशअर्ज निश्चिती आणि संबंधित औ.प्र.संस्थामध्ये प्रवेश निश्चित करताना सादर करावयाचे कागदपत्रे:

अ.क्र.	उमेदवारांचे प्रकार	सादर करावयाचे कागदपत्रे
१	सर्व उमेदवारांकरिता बंधनकारक असणारी कागदपत्रे	१. आधार नोंदणी कार्ड २. भारतीय राष्ट्रीयत्वाचे प्रमाणपत्र * ३. माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परिक्षेची (SSC) गुणपत्रिका /HSC गुणपत्रिका ४. शाळा अथवा महाविद्यालय सोडल्याचे प्रमाणपत्र (अलीकडील शाळा/महाविद्यालय शिक्षण घेतलेले)

user

अ.क्र.	उमेदवारांचे प्रकार	सादर करावयाचे कागदपत्रे
२	प्रकार - ब उमेदवार (Type - B Candidate)	१. उमेदवाराचे अधिवास प्रमाणपत्र ** अथवा उमेदवाराची आई अथवा वडील महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असल्याचे प्रमाणपत्र
३	प्रकार - क उमेदवार (Type - C Candidate)	१. उमेदवाराचे आई/वडील हे केंद्र सरकार/केंद्र सरकारच्या उपक्रमामधील कर्मचारी असल्यास त्यांची महाराष्ट्र राज्यात नियुक्ती झाली आहे असे नमूद केलेले कार्यालय प्रमुखाचे प्रमाणपत्र
४	प्रकार - ड उमेदवार आणि प्रकार - इ उमेदवार (Type - D and E Candidate)	१. उमेदवाराचे आई/वडील हे महाराष्ट्र राज्य शासन/महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उपक्रमामधील कर्मचारी असल्याचे कार्यालय प्रमुखाचे प्रमाणपत्र
५	मागास प्रवर्गात मोडणाऱ्या अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती	१. मुद्दा अ ३.१ मध्ये नमूदप्रमाणे जाती प्रमाणपत्र
६	मागास प्रवर्गात मोडणाऱ्या विमुक्त जाती /भटक्या जमाती (अ), (ब), (क), (ड) इ.मा.व./ वि.मा.व. (VJ/ DT/ (A)/ NT(B)/ NT(C) / NT(D)/OBC/ SBC	१. मुद्दा अ-३.१ मध्ये नमूदप्रमाणे जाती प्रमाणपत्र २. पुढील वर्षी ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन-क्रिमी-लेयर प्रमाणपत्र
७	खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	१. मुद्दा अ-३.१ मध्ये नमूदप्रमाणे प्रमाणपत्र २. पुढील वर्षी ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन-क्रिमी-लेयर प्रमाणपत्र
८	महाराष्ट्र राज्यात अधिवास नसलेले संरक्षण सेवेतील कार्यरत कर्मचारी	१. संरक्षण सेवा प्रमाणपत्र २. उमेदवाराचे आई/वडील संरक्षण सेवेतील कार्यरत व्यक्ती असून सध्या त्यांची नियुक्ती महाराष्ट्र राज्यात झाली असल्याचे कार्यालय प्रमुखाचे प्रमाणपत्र अथवा ३. उमेदवाराचे आई/वडील हे संरक्षण सेवेत कार्यरत आहेत आणि ते महाराष्ट्रातील पूर्वीच्या नियुक्तीच्या निवासस्थानात रहात आहेत असे कार्यालय प्रमुखाचे नमूद केलेले प्रमाणपत्र
९	अपंग उमेदवार (PWD१/ PWD २/PWD ३/PWD ४/ PWD ५)	१. अपंगत्वाचा प्रकार, अपंगत्वाची टक्केवारी, कायम स्वरुपी अपंगत्व याबाबतचा स्पष्ट उल्लेख असलेल्या वैद्यकीय मंडळाचे प्रमाणपत्र
१०	अल्पसंख्यांक उमेदवार	१. धर्माबाबतचे प्रमाणपत्र अथवा उमेदवार मुस्लिम, बौध्द, ख्रिश्चन, शीख, पारशी आणि जैन धर्मात मोडतो ह्याचा उल्लेख असलेले शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र २. उमेदवाराचे अधिवास प्रमाणपत्र ** अथवा उमेदवाराची आई अथवा वडील महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असल्याचे प्रमाणपत्र
वाढीव गुणांच्या अधिक्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे (नियम क्र.८.० अन्वये)		
११	इंटरमिडीएट चित्रकला परीक्षा	१. इंटरमिडीएट चित्रकला श्रेणी परीक्षा उत्तीर्ण प्रमाणपत्र
१२	क्रिडा	१. सक्षम प्राधिकाऱ्याचे खेळाचे प्रमाणपत्र
१३	बोल्स्टर स्कूल उमेदवार	१. सक्षम प्राधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र
१४	तांत्रिक विषय घेतलेले विद्यार्थी	१. तांत्रिक विषयाचा उल्लेख असलेले माध्यमिक शालांन्त परीक्षा प्रमाणपत्र (SSC)
१५	माजी सैनिक	१. संरक्षण सेवा प्रमाणपत्र २. उमेदवाराचे आई/वडील संरक्षण सेवेत कार्यरत होते व ते महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असल्याचे प्रमाणपत्र
१६	संरक्षण सेवेतील कार्यरत व्यक्ती	१. संरक्षण सेवा प्रमाणपत्र २. उमेदवाराचे आई/वडील जे संरक्षण सेवेत कार्यरत होते व महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास असल्याचे प्रमाणपत्र

अ.क्र.	उमेदवारांचे प्रकार	सादर करावयाचे कागदपत्रे
व्यवसाय प्रशिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजनेचा लाभ घेण्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे (नियम क्र. १७ अन्वये)		
	सर्व उमेदवारांकरिता	१. आधार नोंदणी कार्ड २. प्रशिक्षणार्थ्यांचे नाव समाविष्ट असलेले रेशनकार्ड ३. महाराष्ट्र अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate) ४. पालकांचा उत्पन्नाचा दाखला ५. जातीचा दाखला ६. जात वैधता प्रमाणपत्र - फक्त अनुसुचित जमाती प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थ्यांकरीता लागू ७. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (EWS) प्रमाणपत्र - फक्त खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील प्रशिक्षणार्थ्यांकरीता लागू ८. दिव्यांग प्रवर्गातिल प्रशिक्षणार्थ्याकरीता वैद्यकीय मंडळाकडून दिलेले अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र ज्यात अपंगत्व कायमस्वरुपी असून त्याचे प्रमाण ४०% पेक्षा जास्त आहे असा स्पष्ट उल्लेख आहे. ९. पुढील वर्षातील ३१ मार्च पर्यंत वैधता असलेले नॉन क्रिमी लेयर प्रमाणपत्र - विमुक्त जाती आणि भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील प्रशिक्षणार्थी

* भारतीय राष्ट्रीयत्व प्रमाणपत्र देण्यासाठी खालील कागदपत्रे मान्य केली जातील:

१. उमेदवाराचे राष्ट्रीयत्व " भारतीय" म्हणून दर्शविलेले शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र
२. योग्य प्राधिकाऱ्याने उमेदवाराच्या नावाने दिलेले भारतीय पारपत्र
३. उमेदवाराचे जन्म ठिकाण भारतात आहे असे दर्शविलेले जन्म प्रमाणपत्र

** अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate):

महाराष्ट्र राज्यातील योग्य प्राधिकाऱ्याकडून दिलेले अधिवास प्रमाणपत्र वैध म्हणून विचारात घेतले जाईल. उमेदवाराच्या आईचे अधिवास प्रमाणपत्राच्या पुष्ठ्यर्थ विवाह प्रमाणपत्र अथवा नावात बदल झालेला कायदेशीर पुरावा जोडण्यात यावा. अशा उमेदवाराकडून आईच्या नावाचा स्पष्ट उल्लेख असलेले जन्म प्रमाणपत्र जोडावे लागेल.

पात्रतेसाठीचा अंतिम दिनांक:

केंद्रीय प्रवेश पध्दतीमधील ऑनलाईन अर्ज भरण्याचा आणि प्रवेश निश्चितीचा अंतिम दिनांक विचारात घेऊन सर्व नियम आणि अटी लागू होण्याच्या सर्व उद्देशांसह, उमेदवाराची पात्रता निश्चित केली जाईल अथवा ठरविली जाईल. विस्तृतपणे असे स्पष्ट केले जाते की, केंद्रीय प्रवेश पध्दतीमधील ऑनलाईन अर्ज भरण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वी या अटी आणि शर्तींनुसार जर उमेदवार अपात्र आढळला आणि अशा अपात्र उमेदवाराने वर उल्लेखिलेल्या अंतिम दिनांकानंतर (म्हणजे ऑनलाईन अर्ज भरण्याची आणि प्रवेश अर्ज निश्चितीचा अंतिम दिनांक) मागणी केलेली पात्रता मिळवल्यास, अशा अंतिम दिनांकानंतर मिळविलेली पात्रता, अपात्र उमेदवाराला कोणत्याही उद्देशासाठी अथवा प्रवेशातील कोणत्याही बाबींसाठी पात्र ठरवू शकत नाही.

"खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक" या प्रवर्गांतर्गत आरक्षणाच्या पुष्ठ्यर्थ सामान्य प्रशासन विभाग यांचे दि.१२.०२.२०१९ च्या शासन निर्णयासह आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी देण्यात आलेले प्रमाणपत्राचा मराठी नमुना

शासन निर्णय क्रमांकः **राआधो- ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ**

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. १२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- अ

महाराष्ट्र शासन

प्रमाणपत्र क्र.

फोटो

आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी प्रमाणपत्र

(सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ अन्वये आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी विहित केलेल्या १०% आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी)

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी ---------- श्री/श्रीमती---------- ---------- यांचा/यांची मुलगा/मुलगी गाव/शहर----------तालुका ---------- जिल्हा/विभाग ---------- महाराष्ट्र चे रहिवासी आहेत. तो/ती ---------- जातीचे असून जात /पोटजात/ वर्ग चे असून त्याचा समावेश महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधीसूचित जमाती (वि.जा.), भटक्या जमाती (भ.ज.), विशेष मागास प्रवर्ग (वि.मा.प्र) आणि इतर मागास प्रवर्ग (इ.मा.व) यांच्या साठी आरक्षण अधिनियम -२००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम ८) आणि महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम,२०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) मध्ये नमूद केलेल्या प्रवर्गांतर्गत होत नाही.

महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभागाचा शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ अन्वये त्याच्या/तिच्या कुटूंबाचे सर्व स्त्रोतांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ---------- /- असून, सदर उत्पन्न रु.८,००,०००/- पेक्षा कमी आहे. त्यामुळे असे प्रमाणित करण्यात येत आहे की, तो/ ती यांचा आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकामध्ये समावेश होतो.

ठिकाण :

दिनांक:

स्वाक्षरी :

नाव :

पदनाम :

हे प्रमाणपत्र अर्जकर्त्याने सादर केलेल्या खालील कागदपत्र/पुरावे यांच्या आधारावर निर्गमित करण्यात येत आहे.

१.
२.
३.

"खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक" या प्रवर्गांतर्गत आरक्षणाच्या पुष्ठ्यर्थ सामान्य प्रशासन विभाग यांचे दि.१२.०२.२०१९ च्या शासन निर्णयासह आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी देण्यात आलेले प्रमाणपत्राचा मराठी नमुना

शासन निर्णय क्रमांकः **राआधो- ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ**

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. १२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र
Annexure-A

Government of Maharashtra

Certificate No :

Photo

Eligibility certificate for Economically Weaker Section

(For the purpose of 10% reservation prescribed for Economically Weaker Section vide Government Resolution सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ -अ dated, 12 February, 2019)

This is to certify that Shri/Smt/Kum ---------- is son /daughter/ward of ---------- ----------He/She is resident of village / city ----------Taluka ---------- District -------- and he /she belongs to ----------caste/sub caste /class which is not included in the cadres mentioned in the Maharashtra State Public services, Schedule Caste, Schedule Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jati), Nomadic Tribes, Special Backward category and Other Backward Classes Act, 2001 (Maharashtra Act No 8 of 2004) and the Maharashtra State Reservation (of seats for admission in educational institutions in the State and for appointments in the public services and posts under the State) for Socially and Educationally Backward Classes (SEBC) Act, 2018.

As per norms prescribed Vide Government of Maharashtra, General Administration Department, and Government Resolution No. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ -अ, dated 12 February, 2019. His /Her gross family annual income from all source is Rs.----------/- which is less than Rs.8,00,000/-. Therefore it is certified that he/ she is within category of Economically Weaker Sections.

Place :

Date :

Signature :

Name :

Designation:

(This certificate has been issued on the basis of following proof/evidences/documents)

1.
2.
3.

user |

प्रपत्र - ४
अर्ज स्वीकृती केंद्राकडून उमेदवारांना विविध सेवा पुरविण्याकरिता आकारलेले शुल्क

अ.क्र.	कार्यवाही	शुल्क (रु.)
१	प्रथम अर्ज नोंदणी, ऑनलाईन अर्ज भरणे, प्रथम प्रवेश फेरीकरिता विकल्प/पर्याय भरणे, अर्जाची छापील प्रत घेणे (एक संच)	५०/-
२	अर्जामध्ये बदल करणे व त्याची छापील प्रत घेणे (एक संच)	२५/-
३	द्वितीय, तृतीय आणि चतुर्थ फेरीकरिता विकल्प भरणे त्याची छापील प्रत घेणे (एक संच)	२५/-
४	कागदपत्रांचे स्कॅन करणे (एक प्रत)	५/-
५	Single side A४/ Legal Printing - १ Number	२/-
६	Double side A४/ Legal Printing - १ Number	४/-
७	Single side A४/ Legal Photocopy - १ Number	२/-
८	Double side A४/ Legal Photocopy - १ Number	४/-

टीप:

१) शा.नि.क्र. औप्रसं-१०००/(३०२)/व्यशि-१, दि. १ फेब्रुवारी, २००२ प्रमाणे शासकीय औ.प्र.संस्था या सेवा उत्पादनाभिमुख प्रशिक्षण योजने अंतर्गत पुरवतील.

२) खाजगी औ.प्र. संस्था वरील मिळालेल्या महसूलामधील ५०% भाग संस्था विकासाकरिता वापरतील आणि ऊर्वरित ५०% भाग कर्मचाऱ्यांना मानधन म्हणून वितरीत करतील.

३) तथापि, औ.प्र. संस्थांकडून उमेदवारांना वरील सेवा पुरविणे बंधनकारक नाही.

प्रपत्र - ५

जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी राबविणाऱ्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची यादी
उमेदवारांनी प्रवेश प्रक्रीयेसाठी दिलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे हजर राहणे

अ.क्र.	जिल्हा	जिल्हास्तरावरील शासकीय औ.प्र. संस्थेचे नांव व पत्ता
		मुंबई विभाग
१	मुंबई शहर	शासकीय औ.प्र.संस्था, मुंबई-११ ३७४, साने गुरुजी मार्ग, आग्रीपाडा पोलीस स्टेशन जवळ, मुंबई ४०० ०११
२	मुंबई उपनगर	शासकीय औ.प्र.संस्था, मुलुंड बाळासाहेब ठाकूरवाडी, मिठागर रोड, मुलुंड (पूर्व), मुंबई ४०० ०८१
३	ठाणे	शासकीय औ.प्र.संस्था, अंबरनाथ जुना भेंडी पाडा, कल्याण बदलापूर रोड, अंबरनाथ (पश्चिम), जि. ठाणे - ४२१ ५०१
४	पालघर	शासकीय औ.प्र.संस्था (आदिवासी), वाणगांव औ.प्र.संस्था, वाणगांव, ता.डहाणू, जि. ठाणे ४०१ १०३
५	सिंधुदुर्ग	शासकीय औ.प्र.संस्था, ओरस पो- सिंधुदुर्ग नगरी, ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग ४१६ ८१२
६	रायगड	शासकीय औ.प्र.संस्था, पनवेल जुना मुंबई पुणा हायवे, बस स्टँड जवळ, पनवेल, जि. रायगड - ४१० २०६
७	रत्नागिरी	शासकीय औ.प्र.संस्था, रत्नागिरी नाचणे रोड, एम.आय.डी.सी., जि. रत्नागिरी- ४१५ ६३९
		नाशिक विभाग
८	नाशिक	शासकीय औ.प्र.संस्था, नाशिक बाबुभाई राठी चौक, त्रिंबक रोड, सातपूर, नाशिक- ४२२००७
९	धुळे	शासकीय औ.प्र.संस्था, धुळे एस.एस.व्ही.पी.एस, कॉलेजच्या समोर, विद्यानगरी, देवपूर, धुळे - ४२४ ००५
१०	नंदुरबार	शासकीय औ.प्र.संस्था (आदिवासी), नंदूरबार शनि मंदिराजवळ, जी.टी.पी. कॉलेज रोड, नंदुरबार - ४२५ ४१२
११	जळगांव	शासकीय औ.प्र.संस्था, जळगांव नॅशनल हायवे नं. ६, शासकीय पॉलिटेक्नीक जळगांव च्या समोर, जळगांव - ४२५ ००१
१२	अहमदनगर	शासकीय औ.प्र.संस्था, अहमदनगर बुरुडगाव रोड, अहमदनगर - ४१४ ००१
		पुणे विभाग
१३	पुणे	शासकीय औ.प्र.संस्था, औंध पुणे परिहार चौक जवळ, औंध पुणे - ४११ ००७
१४	सातारा	शासकीय औ.प्र.संस्था, सातारा मोलाचा ओढा, कारंजे तर्फ, जि.सातारा- ४१५ ००२
१५	कोल्हापूर	शासकीय औ.प्र.संस्था, कोल्हापूर कळंब रोड, कोल्हापूर ४१६ ००७
१६	सांगली	शासकीय औ.प्र.संस्था, सांगली पद्मभूषण वसंतदादा इंडस्ट्रीयल इस्टेट, सांगली, जि.सांगली- ४१६ ४१६
१७	सोलापूर	शासकीय औ.प्र.संस्था, सोलापूर विजापूर रोड, जि.सोलापूर ४१३ ००४

अ.क्र.	जिल्हा	जिल्हास्तरावरील शासकीय औ.प्र. संस्थेचे नांव व पत्ता
		औरंगाबाद विभाग
१८	औरंगाबाद	शासकीय औ.प्र.संस्था, औरंगाबाद रेल्वे स्टेशन जवळ, एम.आय.डी.सी. औरंगाबाद - ४३१ ००५
१९	जालना	शासकीय औ.प्र.संस्था, जालना एम.एस.आर.टी.सी. वर्कशॉप जवळ, चंदनझिरा, औरंगाबाद रोड, जालना - ४३१ २०३
२०	परभणी	शासकीय औ.प्र.संस्था,परभणी अंबेडकर नगर, जिंतूर रोड, जि. परभणी - ४३१ ४०१
२१	उस्मानाबाद	शासकीय औ.प्र.संस्था, उस्मानाबाद तुळजापूर रोड, आयुर्वेदिक कॉलेज च्या समोर, उस्मानाबाद - ४१३ ५०१
२२	लातूर	शासकीय औ.प्र.संस्था, लातूर पो. बॉक्स नं. ११९, शिवाजी चौक, औसा रोड, लातूर - ४१३ ५१२
२३	हिंगोली	शासकीय औ.प्र.संस्था, हिंगोली आजम कॉलनी, तेल हिंगोली, जि. हिंगोली - ४३१ ५१३
२४	बीड	शासकीय औ.प्र.संस्था, बीड बीड नगर रोड, बीड - ४३१ ५४२
२५	नांदेड	शासकीय औ.प्र.संस्था, नांदेड कॉलेज रोड, ता. नांदेड, जि. नांदेड - ४३१ ६०१
		अमरावती विभाग
२६	अमरावती	शासकीय औ.प्र.संस्था, अमरावती इरविन चौक, मोर्शी रोड, अमरावती - ४४४ ६०३
२७	बुलढाणा	शासकीय औ.प्र.संस्था, बुलढाणा मलकापूर रोड, गणेश नगर जवळ, बुलढाणा - ४४३ ००१
२८	अकोला	शासकीय औ.प्र.संस्था, अकोला रतनलाल प्लॉट, अकोला, जि. अकोला - ४४४ ००१
२९	वाशीम	शासकीय औ.प्र.संस्था,वाशिम नंदनगाव कॉलनी, जि. वाशिम - ४४४ ५०६
३०	यवतमाळ	शासकीय औ.प्र.संस्था, यवतमाळ धामणगाव रोड, यवतमाळ ४४५२०१
		नागपूर विभाग
३१	नागपूर	शासकीय औ.प्र.संस्था, नागपूर अंध संस्थेच्या बाजूला, दक्षिण अंबाझरी रोड, श्रध्दानंद पेठ, नागपूर - ४४० ०२२
३२	वर्धा	शासकीय औ.प्र.संस्था, वर्धा म्हाडा कॉलनी, आर्वी नाक्याच्या मागे, हनुमान टेकडी, वर्धा - ४४२ ००१
३३	भंडारा	शासकीय औ.प्र.संस्था, भंडारा वराठी रोड, नवी टाकळी, भंडारा - ४४१ ९०१
३४	गडचिरोली	शासकीय औ.प्र.संस्था (आदिवासी), गडचिरोली, ता. गडचिरोली, जि.गडचिरोली कॉम्प्लेक्स एरिया, मूल रोड, जि. गडचिरोली - ४४२ ६०५
३५	गोंदिया	शासकीय औ.प्र.संस्था, गोंदिया फूलचूर रोड, गोरेगाव रोड, गोंदिया - ४४१ ६०१
३६	चंद्रपूर	शासकीय औ.प्र.संस्था, चंद्रपूर सिव्हील लाईन्स, जुना वरोरा नाका, जि. चंद्रपूर - ४४२ ४०१

प्रपत्र - ६

विविध योजनेअंतर्गत सुरू करण्यात आलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची यादी

महिलांसाठी सुरू करण्यात आलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण - १५) :				
०१. दादर	०२. ठाणे	०३. रत्नागिरी	०४. सोलापूर	०५. औंध पुणे
०६. नाशिक	०७. जळगांव	०८. औरंगाबाद	०९. बीड	१०. लातुर
११. अमरावती	१२. अकोला	१३. नागपूर	१४. चंद्रपुर	१५. भंडारा

आदिवासी उमेदवारांसाठी सुरू करण्यात आलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण - ६१) :			
अ.क्र.	**विभाग**	**जिल्हा**	**संस्था**
१	मुंबई (१०)	ठाणे (२)	१) शहापूर २) मुरबाड
		पालघर (७)	१) पालघर २) विक्रमगड ३) वाणगांव ४) तलासरी ५) वाडा ६) जव्हार ७) मोखाडा
		रायगड (१)	१) कर्जत
२	पुणे (१)	पुणे (१)	१) माणिकडोह
३	नाशिक (१९)	नाशिक (८)	१) दिंडोरी २) कळवण ३) सुरगाणा ४) पेठ ५) इगतपुरी ६) त्र्यंबकेश्वर ७) सटाणा (बागलाण) ८) देवळा
		जळगाव (२)	१) यावल २) चोपडा
		धुळे (२)	१) पिंपळनेर २) शिरपूर
		नंदुरबार (६)	१) नंदुरबार २) नवापूर ३) तळोदा ४) अक्राणी ५) अक्कलकुवा ६) शहादा
		अहमदनगर (१)	१) राजुर
४	औरंगाबाद (१)	नांदेड (१)	१) किनवट
५	अमरावती (७)	अमरावती (२)	१) चिखलदरा २) धारणी
		यवतमाळ (५)	१) पांढरकवडा २) आर्णि ३) राळेगाव ४) मारेगाव ५) कळंब
६	नागपूर (२३)	नागपूर (१)	१) पारशिवनी
		चंद्रपूर (८)	१) कोरची २) भद्रावती ३) चिमूर ४) जिवती ५) राजुरा ६) कोरपणा ७) पोंभुर्णा ८) गोडपिंपरी
		गडचिरोली (११)	१) गडचिरोली २) आल्लापल्ली ३) देसाईगंज ४) भामरागड ५) कुरखेडा ६) आरमोरी ७) चार्मोशी ८) एटापल्ली ९) धानोरा १०) मुलचेरा ११) सिरोंचा
		गोंदिया (२)	१) देवरी २) सालेकसा
		भंडारा (१)	१) अर्जुनीमोरगांव

राज्यात असलेल्या आदिवासी शासकीय आश्रमशाळा औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण - २८) :			
अ.क्र.	**विभाग**	**जिल्हा**	**संस्था**
१	मुंबई (३)	ठाणे (१)	१) शेणवे
		पालघर (२)	१) कारेगांव २) डोंगरी
२	नाशिक (११)	नाशिक (४)	१) आसरबारी २) ननाशी ३) बोरीपाडा ४) आंबूपाडा
		जळगाव (१)	१) जोंधनखेडा
		धुळे (१)	१) नवापाडा
		नंदुरबार (३)	१) सुकापूर २) शिर्वे ३) मांडवी
		अहमदनगर (२)	१) केळीकोतुळ २) मवेशी
३	औरंगाबाद (२)	नांदेड (१)	१) पाटोदा
		हिंगोली (१)	१) जामगव्हाण
४	अमरावती (४)	अमरावती (२)	१) चिखलदरा २) सुसर्दा
		यवतमाळ (२)	१) हर्षी २) आंतरगाव

user |

५	नागपूर (८)	नागपूर (१)	१) बेलदा
		चंद्रपूर (२)	१) देवडा २) मंगी
		गडचिरोली (४)	१) कोर्ची २) जांबिया ३) खमनचेरु ४) रामगड
		गोंदिया (१)	१) बिजेपार

अल्पसंख्यांक उमेदवारांसाठी असलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण – २):	
जि. मुंबई उपनगर	०१. कुर्ला (नेहरूनगर)
जि. मुंबई शहर	०२. मांडवी

अल्पसंख्यांक उमेदवारांसाठी स्वतंत्र तुकडया असलेल्या विद्यमान शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण – ४३) :					
जि. नाशिक:	०४. मालेगाव	०५. नांदगाव	**जि. जळगांव:**	०६. चोपडा	०७. भुसावळ
जि. ठाणे:	०८. भिंवडी		**जि. धुळे:**	०९. धुळे	
जि. बीड:	१०. अंबेजोगाई		**जि. औरंगाबाद:**	११. औरंगाबाद	
जि. रत्नागिरी:	१२. रत्नागिरी		**जि. ठाणे:**	१३. कर्जत	
जि. चंद्रपूर:	१४. चंद्रपूर	१५. बल्लारपूर	**जि. सातारा:**	१६. कराड	
जि. अहमदनगर:	१७. संगमनेर	१८. श्रीरामपूर	**जि. जालना:**	१९. जालना	
जि. हिंगोली:	२०. हिंगोली	२१. बसमतनगर	**जि. नांदेड:**	२२. नांदेड	
जि. लातूर:	२३. लातूर	२४. उदगीर	**जि. उस्मानाबाद:**	२५.उस्मानाबाद	
जि. अकोला:	२६. अकोला	२७. अकोट	**जि. वाशिम:**	२८.वाशिम	२९. कारंजालाड
जि. यवतमाळ:	३०. यवतमाळ	३१. पुसद	**जि. नागपूर:**	३२. नागपूर	३३. कामठी
जि. पुणे:	३४. औंध	३५. औंध (मुलींची)	**जि. अमरावती:**	३७. अमरावती	३८. अचलपूर
	३६. पिंपरी चिंचवड			३९. अंजनगाव	
जि. बुलढाणा:	४०. बुलढाणा	४१. खामगाव	**जि. परभणी:**	०१. परभणी	
	४२. मलकापूर	४३. शेगाव	**जि. बीड:**	०२. परळीवैजनाथ	०३.बीड

अनुसूचित जाती व नवबौध्दांच्या मुलामुलींसाठी सुरु करण्यात आलेल्या उच्चस्तर शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण – ४) :			
०१. नाशिक	०२. औरंगाबाद	०३. अमरावती	०४. नागपूर

नक्षली चळवळीतून शरण आलेल्या युवक युवतींसाठी सुरु करण्यात आलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची नावे (एकूण – २) :	
०१. पालंदुर, जि. गोंदिया	०२. जिमलगट्टा, जि. गडचिरोली (संस्थेच्या बांधकामाची कार्यवाही सुरू असल्याने सदर संस्था अलापल्ली, जि. गडचिरोली येथे कार्यरत आहे.)

उमेदवारांसाठी महत्वाची सुचना

उमेदवारांना प्रवेशाच्या प्रत्येक टप्प्यावर प्रवेशासंबंधी सखोल मार्गदर्शन करण्यासाठी प्रमाणित कार्यपध्दती (Standard Operating Procedure - SOP) https://admission.dvet.gov.in या प्रवेश संकेतस्थळावर तसेच सर्व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या सूचनाफलकावर उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

संपूर्ण प्रवेश प्रक्रीयेबाबत उमेदवारांना वेळोवेळी SMS व्दारे कळविण्यात येईल. तथापि, उमेदवारांनी आपला अद्ययावत भ्रमणध्वनी क्रमांक (Mobile Number) ऑनलाइन प्रवेश अर्जात "Primary Mobile Number" म्हणून नोंदविणे आवश्यक आहे तसेच सदर भ्रमणध्वनी क्रमांक प्रवेश प्रक्रीयेदरम्यान बदलू नये.

औ.प्र. संस्थेतील प्रवेशित उमेदवारांना आधार क्रमांक सादर करणे अनिवार्य राहील. आधार क्रमांक सादर न करु शकल्यास उमेदवारांना अखिल भारतीय व्यवसाय परिक्षेस बसता येणार नाही याची सर्व उमेदवारांनी गांभिर्याने नोंद घ्यावी.

प्रपत्र - ७

विशिष्ठ समाज घटकांकरीता स्थापन खाजगी औ.प्र. संस्थेत त्या घटकांसाठी प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांबाबत आरक्षण:

१. **क्विन्स मेरी खाजगी औ.प्र. संस्था, पुणे, जिल्हा पुणे (PR२७०००००७)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी १०० टक्के जागा संरक्षण सेवा श्रेणीतील उमेदवारांसाठी आरक्षित राहतील व त्या जागा संस्था पातळीवर भरल्या जातील.

२. **श्री. छत्रपती शिवाजी महाराज खाजगी औ.प्र. संस्था, पुणे, ता. पुणे, जि. पुणे (PR२७०००३५)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी ८० टक्के जागा पुणे महानगर पालिका क्षेत्रात वास्तव्यास असलेले उमेदवारांसाठी आरक्षित. प्रवेश निश्चित करतांना रहिवासी दाखला सादर करणे अनिवार्य.

३. **पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका खाजगी औ.प्र. संस्था, मोरवाडी, ता. हवेली, जि. पुणे (PR२७०००१९४)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी १०० टक्के जागा पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका क्षेत्रात वास्तव्यास असलेले उमेदवारांसाठी आरक्षित. प्रवेश निश्चित करतांना रहिवासी दाखला सादर करणे अनिवार्य.

४. **पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका खाजगी औ.प्र. संस्था (महिला), कासारवाडी, ता. हवेली, जि. पुणे (PR२७०००५५०)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी १०० टक्के जागा पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका क्षेत्रात वास्तव्यास असलेले महिला उमेदवारांसाठी आरक्षित. प्रवेश निश्चित करतांना रहिवासी दाखला सादर करणे अनिवार्य.

५. **द चिल्ड्रेन्स एड सोसायटी खाजगी औ.प्र. संस्था, मानखुर्द, ता. कुर्ला, जि. मुंबई उपनगर (PR२७०००१६६)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी १०० टक्के जागा ह्या अनाथ उमेदवारांसाठी आरक्षित. प्रवेश निश्चित करतांना अनाथ असल्याबाबत दाखला.

६. **द लेप्रसी मिशन खाजगी औ.प्र. संस्था, पंचवटी, ता. नाशिक, जि. नाशिक (PR२७०००००७१)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी १०० टक्के जागा कुष्टरोगग्रस्त उमेदवारांसाठी आरक्षित राहतील व त्या जागा संस्था पातळीवर भरल्या जातील.

७. **शासकीय औ.प्र. संस्था, दिव्यांग उमेदवारांकरीता, वर्धा, ता. वर्धा, जि. वर्धा (PR२७०००१६९)**
एकूण प्रवेशक्षमतेपैकी १०० टक्के जागा दिव्यांग उमेदवारांसाठी आरक्षित राहतील व त्या जागा संस्था पातळीवर भरल्या जातील.

user

भाग - २

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजनेंतर्गत प्रवेश प्रक्रीयेतील विविध स्तरावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

१.० औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील प्रवेशासाठी ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करणे व अर्ज शुल्क जमा करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

१.१ प्रवेशाची सविस्तर **"माहितीपुस्तिका भाग १ - प्रवेश पध्दती व नियमावली"** व **"माहितीपुस्तिका भाग २ - प्रवेश प्रक्रीयेतील विविध स्तरावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती"** सर्व प्रवेश संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१.२ प्रवेशोच्छुक उमेदवारांनी व पालकांनी माहिती पुस्तिकेत देण्यात आलेली माहिती, प्रवेशाबाबतच्या पध्दती व नियमांचा तसेच प्रवेश प्रक्रीयेतील विविध स्तरावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दतीचे अवलोकन करुनच ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करावा.

१.३ प्रवेश प्रक्रीयेतील सर्व स्तर कालबध्द स्वरुपाचे असल्याने उमेदवाराने व पालकांनी प्रवेश वेळापत्रकाचे व सूचनांचे तंतोतंत पालन करावे.

१.४ राज्यातील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये प्रवेश घेवू इच्छिणाऱ्या सर्व उमेदवारांना प्रवेश प्रक्रीयेबाबत मार्गदर्शन करण्यासाठी प्रत्येक शासकीय व खाजगी औ.प्र. संस्थांमध्ये प्रवेश अर्ज सादर करावयाच्या कालावधी दरम्यान रोज सकाळी १०.०० ते ११.०० या वेळेत नि:शुल्क मार्गदर्शन सत्र आयोजित करण्यात आलेले आहे. सदर सत्राचा सर्व उमेदवारांनी लाभ घ्यावा. सर्व सुट्टीच्या दिवशी देखील मार्गदर्शन सत्र व प्रवेशप्रक्रीया सुरू राहील.

१.५ ऑनलाईन प्रवेश अर्ज भरण्यासाठी https://admission.dvet.gov.in या संकेतस्थळाला भेट द्यावी. तद्नंतर खालील वेबपेज प्रकट होईल.

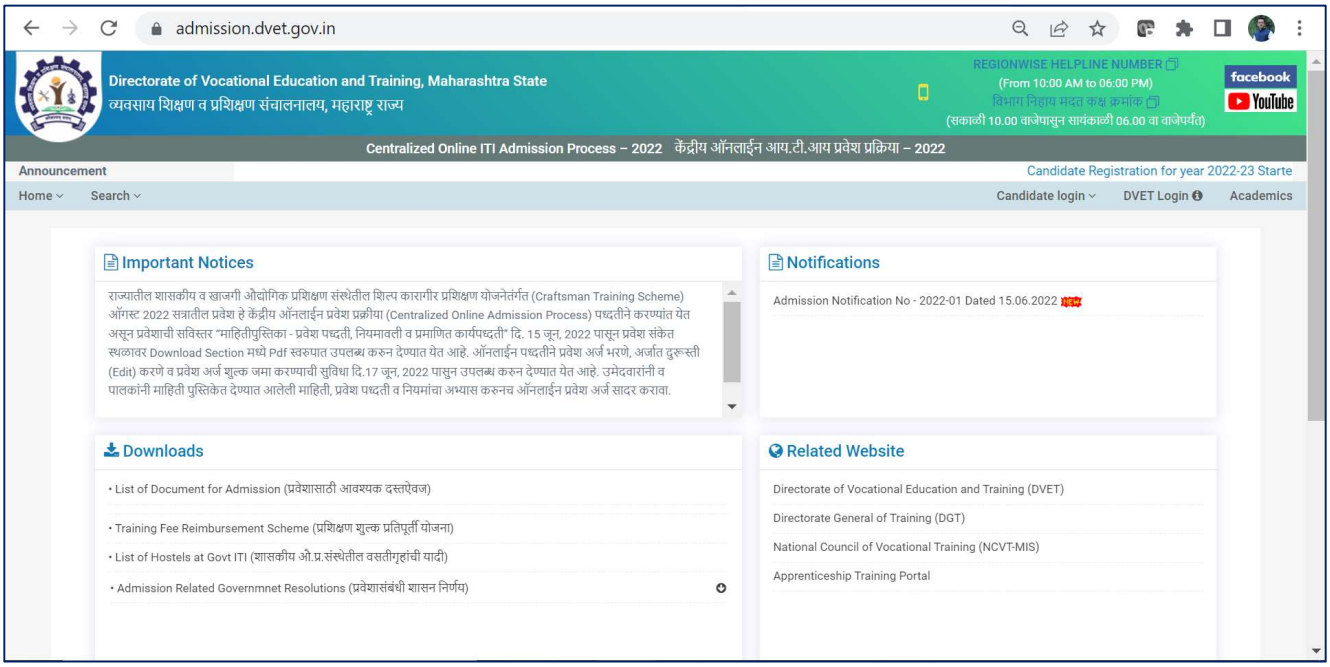

१.६ **Help Line:** उमेदवारांच्या प्रवेश प्रक्रिया, नियमावली, पध्दती वा पोर्टल संबंधी अडचणींचे समाधान करण्यासाठी प्रादेशिक कार्यालय/ जिल्हा निहाय मदत कक्षाचे क्रमांक देण्यात आले आहेत. सदर मदत कक्षास सकाळी १० वाजेपासुन ते सायंकाळी ६ वाजेपर्यंत संपर्क साधता येईल. तथापि, मदत कक्षास संपर्क साधण्यापूर्वी माहितीपुस्तिका अभ्यासावी. उमेदवार नजीकच्या औ.प्र.संस्थांना देखिल संपर्क करु शकतात. राज्यातील सर्व शासकीय आणि खाजगी औ.प्र.संस्था प्रवेशासंबंधी सर्व सेवा उपलब्ध करुन देतील.

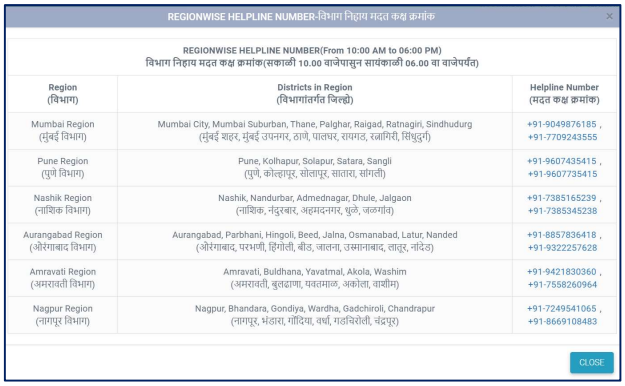
REGIONWISE HELPLINE NUMBER-विभाग निहाय मदत कक्ष क्रमांक

REGIONWISE HELPLINE NUMBER(From 10:00 AM to 06:00 PM)
विभाग निहाय मदत कक्ष क्रमांक(सकाळी 10.00 वाजेपासुन सायंकाळी 06.00 वा वाजेपर्यंत)

Region (विभाग)	Districts in Region (विभागांतर्गत जिल्ही)	Helpline Number (मदत कक्ष क्रमांक)
Mumbai Region (मुंबई विभाग)	Mumbai City, Mumbai Suburban, Thane, Palghar, Raigad, Ratnagiri, Sindhudurg (मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, ठाणे, पालघर, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग)	+91-9049876185 , +91-7709243555
Pune Region (पुणे विभाग)	Pune, Kolhapur, Solapur, Satara, Sangli (पुणे, कोल्हापूर, सोलापूर, सातारा, सांगली)	+91-9607435415 , +91-9607735415
Nashik Region (नाशिक विभाग)	Nashik, Nandurbar, Admednagar, Dhule, Jalgaon (नाशिक, नंदुरबार, अहमदनगर, धुळे, जळगांव)	+91-7385165239 , +91-7385345238
Aurangabad Region (औरंगाबाद विभाग)	Aurangabad, Parbhani, Hingoli, Beed, Jalna, Osmanabad, Latur, Nanded (औरंगाबाद, परभणी, हिंगोली, बीड, जालना, उस्मानाबाद, लातूर, नांदेड)	+91-8857836418 , +91-9322257628
Amravati Region (अमरावती विभाग)	Amravati, Buldhana, Yavatmal, Akola, Washim (अमरावती, बुलढाणा, यवतमाळ, अकोला, वाशीम)	+91-9421830360 , +91-7558260964
Nagpur Region (नागपूर विभाग)	Nagpur, Bhandara, Gondiya, Wardha, Gadchiroli, Chandrapur (नागपूर, भंडारा, गोंदिया, वर्धा, गडचिरोली, चंद्रपूर)	+91-7249541065 , +91-8669108483

CLOSE

१.७ **Home:**

१.७.१ **DVET Admission Home:** प्रवेश संकेतस्थळावरील मुख्य पृष्ठावर परत जाण्यासाठी

१.७.२ **Directorate of Vocatioanl Education and Training (DVET):** व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य यांचे संकेतस्थळावरील मुख्य पृष्ठावर जाण्यासाठी

१.७.३ **Directorate General of Training, New Delhi (DGT):** प्रशिक्षण महासंचालक, नवी दिल्ली, कौशल्य विकास व उद्योजकता मंत्रालय, भारत सरकार यांचे अधिकृत संकेतस्थळ. उमेदवार व्यवसाय पात्रता व व्यवसाय अभ्यासक्रम या ठिकाणी तपासू शकतात.

१.७.४ **National Council of Vocational Training (NCVT):** ज्या औ.प्र.संस्थांतील व्यवसाय तुकडीस राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेची (NCVT) संलग्नता प्राप्त आहे, केवळ त्याच तुकडीत प्रवेशित उमेदवारांची अखिल भारतीय व्यवसाय परीक्षा प्रशिक्षण महासंचालक, नवी दिल्ली यांच्या मार्फत घेण्यात येते (हजेरीचे मानक पूर्ण करत असल्यास). सदर परीक्षा उत्तीर्ण उमेदवारास राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र (National Trade Certificate - NTC) बहाल करण्यात येते.

उमेदवारांनी खाजगी औ.प्र.संस्थांमध्ये संस्थास्तरावर भरावयाच्या जागांसाठी प्रवेश घेण्याअगोदर, उमेदवार ज्या व्यवसाय तुकडीत प्रवेश घेत आहेत ती व्यवसाय तुकडी NCVT शी संलग्नित आहे का? याची खातरजमा NCVT-MIS पोर्टल वर तपासून करावी. असंलग्नित तुकड्यांत प्रवेश घेतलेल्या उमेदवारांची परीक्षा घेण्यात येणार नाही.

१.८ **Search ITI:**

१.८.१ **Download List of ITI:**

१.८.१.१ **List of Government ITI:** राज्यातील विभाग निहाय शासकीय औ. प्र. संस्थांची माहिती PDF स्वरूपात Download साठी उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१.८.१.२ **List of Private ITI:** राज्यातील विभाग निहाय खाजगी औ. प्र. संस्थांची माहिती PDF स्वरूपात Download साठी उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१.८.२ **Download Trade wise list of ITI:** राज्यातील विभाग व व्यवसाय निहाय शासकीय व खाजगी औ. प्र. संस्थांची माहिती PDF स्वरूपात Download साठी उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१.८.३ **Search ITI and Trade:** उमेदवार औ.प्र.संस्था निहाय व/ वा व्यवसाय निहाय औ.प्र. संस्था शोधू शकतात व त्या संबंधी माहिती PDF स्वरुपात Download करु शकतात.

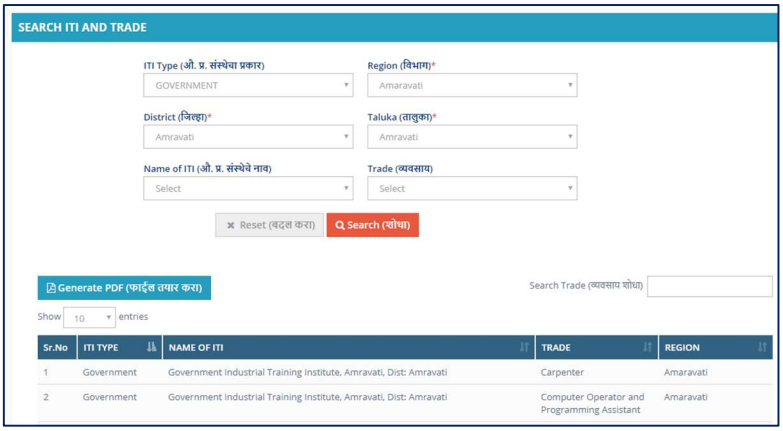

१.८.४ **Contact Details:** उमेदवार औ.प्र.संस्था निहाय संपर्कासंबंधी माहिती शोधू शकतात व PDF स्वरुपात Download करु शकतात.

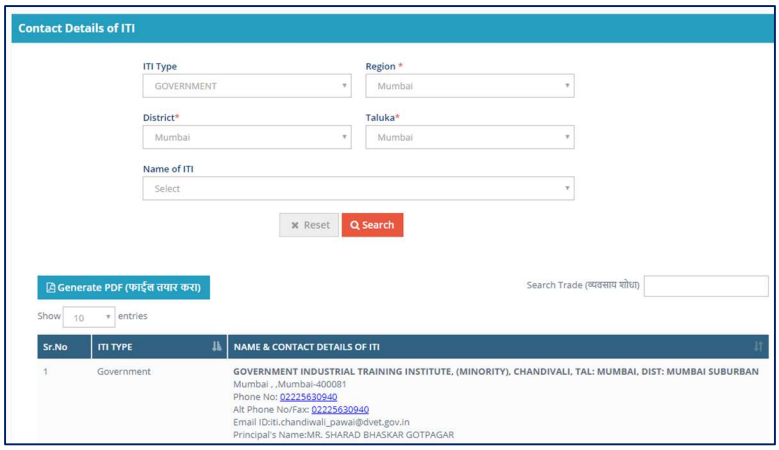

१.९ **Candidate Login:**

१.९.१ **New Candidate Registration:** नवीन उमेदवार नोंदणीसाठी येथे क्लिक करावे व आवश्यक माहिती सादर करुन नोंदणी क्रमांक प्राप्त करुन घ्यावा

१.९.२ **Existing Candidate Login:** उमेदवाराकडे नोंदणी क्रमांक असल्यास प्रवेशासंबंधी अर्ज पूर्ण भरणे व तत्सम कार्यवाही करण्यासाठी Login करणे

१.१० **DVET Login:** औ.प्र.संस्था, जिल्हा कार्यालये, प्रादेशिक कार्यालये व मुख्य कार्यालय यांना प्रवेश प्रक्रियेशी संबंधीत कार्यवाही करण्यासाठी त्यांच्या खात्यात प्रवेश (Login) करण्यासाठी लिंक

१.११ **Important Notices:**

प्रवेश प्रक्रिये दरम्यान प्रवेशासंबंधी महत्वाच्या सुचना येथे प्रकाशित करण्यात येतात.

१.१२ **Notification:**

सदर Notification मध्ये खालील माहिती उपलब्ध करुन देण्यात येते:

१.१२.१ Admission Schedule: प्रवेश वेळापत्रक PDF स्वरूपात Download साठी देण्यात येत आहे.

१.१२.२ प्रवेश प्रक्रियेसंबंधी इतर आवश्यक माहिती

१.१३ **Downloads:**

प्रवेश प्रक्रियेसंबंधी खालील दस्तऐवज PDF स्वरूपात Download साठी उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१.१३.१ ITI Admission Brochure (आय.टी.आय प्रवेश माहिती पुस्तिका)

१.१३.१.१ Complete Brochure (संपूर्ण माहिती पुस्तिका)

१.१३.१.२ Selected Sections (निवडक माहिती)

१.१३.१.२.१ Cover Page (मुखपृष्ठ)

१.१३.१.२.२ Director's Message (संचालकांचे मनोगत)

१.१३.१.२.३ Department Information (विभागाची माहिती)

१.१३.१.२.४ Directorate Information (संचालनालयाची माहिती)

१.१३.१.२.५ Admission Rules and Process (प्रवेश नियमावली व पध्दती)

१.१३.१.२.६ Trade wise Eligibility (व्यवसाय निहाय पात्रता)

१.१३.१.२.७ List of Document for Admission (प्रवेशासाठी आवश्यक दस्तऐवज)

१.१३.१.२.८ Services available at ITI (औ.प्र.संस्थेत उपलब्ध सेवा)

१.१३.१.२.९ List of ITI for District Counselling Round (जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी राबविणाऱ्या औ.प्र.संस्था)

१.१३.१.२.१० Schemewise List of Govt ITI (विविध योजनेअंतर्गत सुरू करण्यात आलेल्या शासकीय औ.प्र.संस्था)

१.१३.१.२.११ Stages of Admission (प्रवेश प्रक्रियेतील टप्पे)

१.१३.१.२.१२ Summary of Stages of Admission (प्रवेश प्रक्रियेतील टप्प्यांची संक्षिप्त माहिती)

१.१३.२ List of Document for Admission (प्रवेशासाठी आवश्यक दस्तऐवज)

१.१३.३ Trade wise cut of for ३ years (व्यवसाय निहाय ३ वर्षांचा कट ऑफ)

१.१३.४ List of Hostels at Govt. ITI (शासकीय औ.प्र.संस्थेतील वसतीगृहांची यादी)

१.१३.५ Admission Related Governmnet Resolutions (प्रवेशासंबंधी शासन निर्णय)

१.१३.५.१ उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय दि.१४.०६.२०१२

१.१३.५.२ उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय दि.१४.०५.२०१५

१.१३.५.३ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय दि.०५.११.२०१५

१.१३.५.४ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय दि.०६.१०.२०१८

१.१३.५.५ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय दि.१६.०७.२०२०

१.१३.५.६ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय दि.२९.०६.२०२१

१.१३.५.७ बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५

१.१३.५.८ महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय दि.०२.०४.२०१८

१.१३.५.९ शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, शासन निर्णय दि.२७.०९.२०१८

१.१३.५.१० सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय दि. ०७.१२.२०१८

१.१३.५.११ सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय दि.१२.०२.२०१९

१.१३.५.१२ THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES ACT, २०१६

१.१३.५.१३ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय दि.२९.०५.२०१९

१.१३.५.१४ सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय दि.०१.०८.२०१९

१.१३.५.१५ आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय दि.२९.०७.२०१९

१.१३.५.१६ कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय दि.२०.०९.२०१९

१.१४ **Mobile Application for ITI Admission:**

प्रवेशप्रक्रीयेमध्ये सहभागी होणाऱ्या प्रवेशोच्छुक उमेदवारांच्या सोईसाठी "MahaITI App" नावाचे Android App ची रचना संचालनालयाकडून करण्यात आली आहे. उमेदवारांनी Google Play Store मधुन सदर App Download करुन घ्यावे. सदर App व्दारे उमेदवार त्यांचा अर्ज, निवडपत्र, प्रवेश निश्चितीची पावती इत्यादी बाबी Download करु शकतात. तसेच उमेदवार आपला अर्जातील विकल्प देखील वेळोवेळी सादर करु शकतात. सबब, अधिकाधिक उमेदवारांनी सदर सुविधेचा लाभ घ्यावा.

१.१५ **Related Videos:**

प्रवेश अर्ज व विकल्प अर्ज भरणे या संबंधी मार्गदर्शन करण्यासाठी आवश्यक व्हिडिओ येथे उपलब्ध करुन देण्यात येत आहेत.

१.१६ **Related Website:**

खालील संकेतस्थळांना भेट देण्यासाठी लिंक उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

१.१६.१ Directorate of Vocational Education and Training (DVET)

१.१६.२ Directorate General of Training (DGT)

१.१६.३ National Council of Vocational Training (NCVT-MIS)

१.१६.४ Apprentice Training Portal

नवीन उमेदवार नोंदणी

१.१७ जर उमेदवाराने यापूर्वी ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर केला नसेल तर, म्हणजेच उमेदवार जर प्रथमच आपले प्रवेश खाते (Admission Account) उघडत असेल तर Candidate Login या मथाळ्याखाली **"New Candidate Registration"** या लिंक वर क्लिक करावे. उमेदवाराने यापूर्वी आपले प्रवेश खाते (Admission Account) उघडले असेल व उमेदवारास प्रवेश अर्ज पूर्ण/अर्जात दुरुस्ती (Edit) करावयाची असेल वा प्रवेश प्रक्रियेशी संबंधित पुढील कार्यवाही करावयाची असल्यास **"Registered Candidate Login"** वर क्लिक करावे व आपल्या प्रवेश खात्यात प्रवेश करुन अर्ज पूर्ण/अर्जात दुरुस्ती (Edit) करण्यासाठी "**Admission Activities"** या मथळ्याखाली "**Application Form**" वर क्लिक करावे.

१.१८ नवीन उमेदवारास नोंदणीसाठी (Registration) प्रवेश संकेत स्थळाच्या Home Page वर Candidate Login या मथाळ्याखाली "New Candidate Registration" वर क्लिक केल्यानंतर खालील खालील वेबपेज प्रकट होईल.

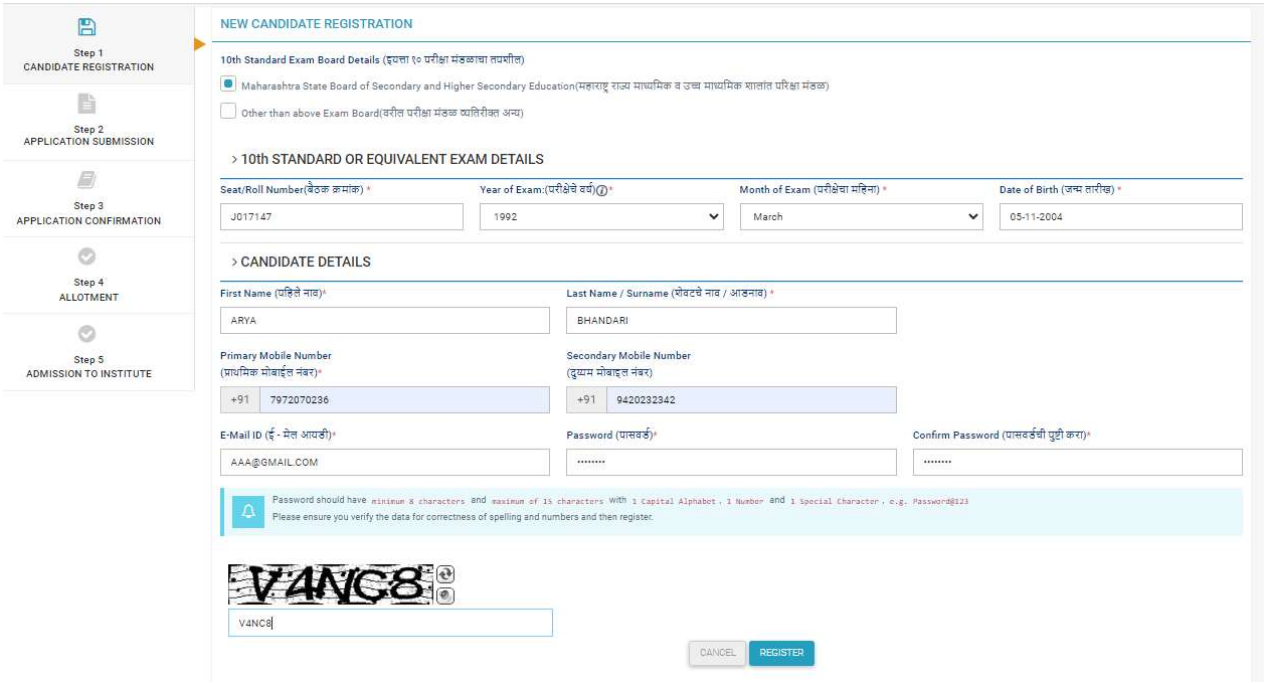

१.१९ उमेदवाराने सर्व प्रथम इयत्ता १० परीक्षा मंडळ निवडावे

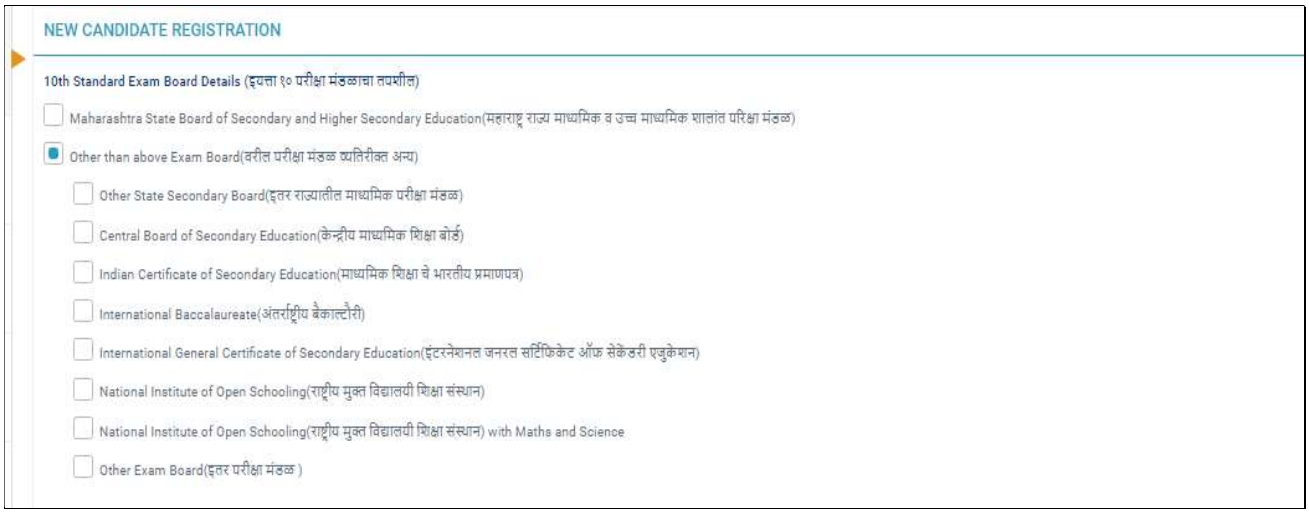

१.२० महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शालांत परिक्षा मंडळ यांच्या मार्फत इयत्ता १० वी परीक्षेत बसलेल्या उमेदवारांना त्यांचा बैठक क्रमांक, परीक्षा वर्ष, परीक्षा सत्र व जन्म दिनांक नोंदविणे आवश्यक आहे.

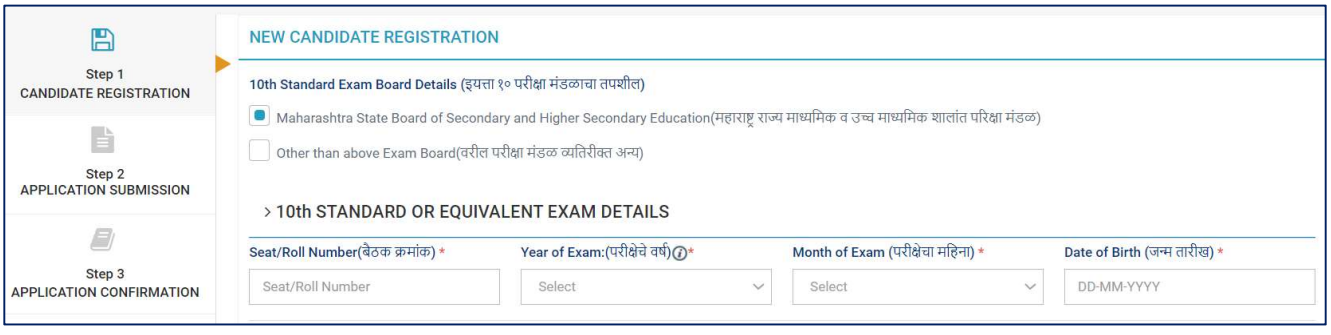

१.२१ उमेदवारांना तद्नंतर खालील प्रमाणे माहिती सादर करणे अनिवार्य आहे.

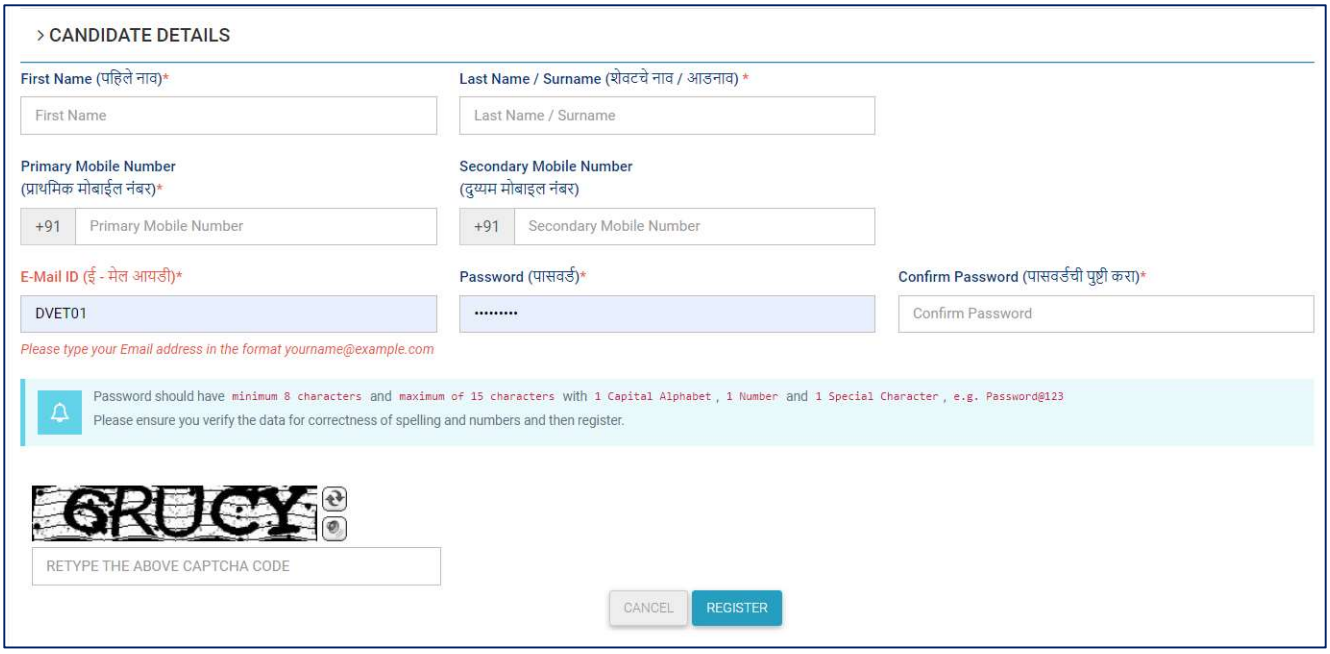

१.२२ संपूर्ण प्रवेश प्रक्रियेबाबत उमेदवारांना वेळोवेळी SMS व्दारे कळविण्यात येईल. यासाठी उमेदवारांनी आपला अद्ययावत भ्रमणध्वनी क्रमांक (Mobile Number) ऑनलाइन प्रवेश अर्जात "**Primary Mobile Number (प्राथमिक मोबाईल नंबर)**" म्हणून नोंदविणे आवश्यक आहे. उमेदवारास Forget Password व्दारे नवीन Password याच भ्रमणध्वनी क्रमांकावर कळविण्यात येईल. उमेदवाराने एकदा नोंदविलेला भ्रमणध्वनी क्रमांक प्रवेश प्रक्रीयेदरम्यान बदलू नये. तसेच एका मोबाईल क्रमांकावर केवळ एकच प्रवेश अर्ज नोंदविता येईल. Primary Mobile Number नोंदविल्यावर त्या मोबाईल क्रमांकावर SMS व्दारे OTP पाठविण्यात येईल. सदर OTP खालील प्रमाणे नोंदकेल्यास Primary Mobile Number नोंदविला जाईल.

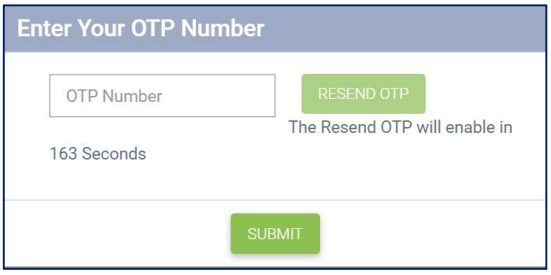

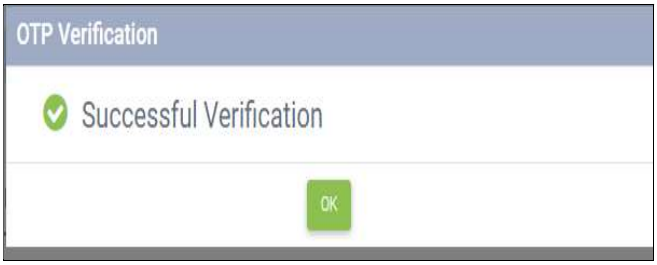

१.२३ उमेदवाराने सादर केलेला मोबाईल यापूर्वी कोणी आपला प्रवेश अर्ज नोंदविण्यासाठी वापरला असल्यास त्याप्रमाणे खालील प्रमाणे संदेश प्रकट होईल. एका मोबाईल क्रमांकावर केवळ एकच प्रवेश अर्ज नोंदविता येईल.

१.२४ Secondary Mobile Number (दुय्यम मोबाईल क्रमांक): सदर क्रमांकावर देखिल उमेदवारास Password विसरल्यास पुनच्छ: प्राप्त करुन घेणे शक्य आहे. एकच मोबाईल क्रमांक अनेक अर्जात Secondary Mobile Number म्हणुन नोंद करणे शक्य आहे.

१.२५ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था प्रवेशासाठी उमेदवारांची किमान वयोमर्यादा दि. ३१ जुलै, २०२३ रोजी १४ वर्षे पूर्ण आहे, सबब उमेदवाराचा जन्म दि. ३१ जुलै, २००९ पूर्वी झालेला असावा. तथापि, प्रवेशासाठी कमाल वयोमर्यादा निर्धारित करण्यात आलेली नाही.

१.२६ Email रकान्यात Email Address सादर करावा. या Email Address वर प्रवेश प्रक्रीयेदरम्यान सर्व माहिती पाठविण्यात येईल. तथापि, Email Address सादर करणे अनिवार्य नाही.

१.२७ उमेदवाराने आपल्या प्रवेश खात्यासाठी पासवर्ड (Password) तयार करावा. सदर पासवर्ड हा ८ ते १५ अक्षरी असावा. त्यात कमीत कमी एक अक्षर इंग्रजी पहिल्या लिपीतील (Upper Case Alphabet), एक इंग्रजी दुसऱ्या लिपीतील (Lower Case Alphabet), एक अंक (Number) व एक विशिष्ट अक्षर (Special Character) जसे @, #, &, % असणे आवश्यक आहे. उदाहरणार्थ: Password@१२३

उमेदवारांनी सहज लक्षात रहावा असाच पासवर्ड तयार करावा उदाहरणार्थ: DVET@२००० (नाव@जन्म वर्ष)

१.२८ वरीलप्रमाणे माहिती भरल्यानंतर "**Register**" या Tab वर क्लिक करावे, तद्नंतर खालील वेब पेज प्रकट होईल. दिलेल्या सुचनांचे पालन करावे.

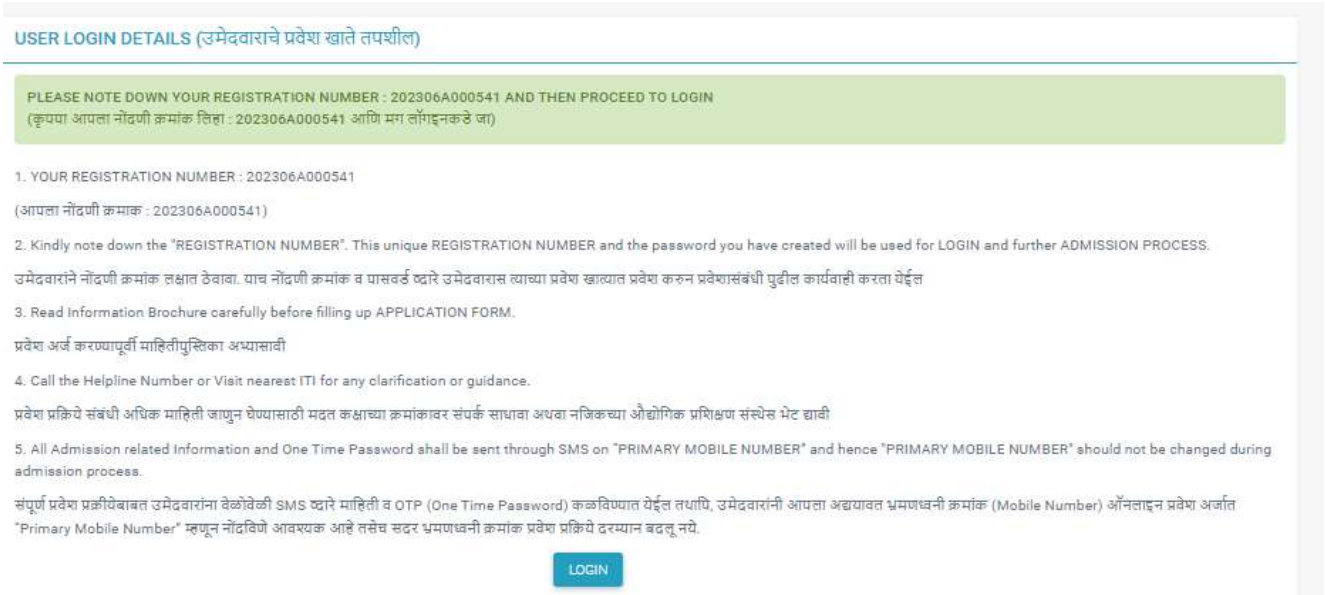

१.२९ उमेदवाराचा नोंदणी क्रमांक व पासवर्ड SMS व्दारे त्यांनी Primary Mobile Number म्हणुन नोंद केलेल्या मोबाईल क्रमांकावर पाठविण्यात येईल.

१.३० उमेदवाराने नोंदणी क्रमांक (**Registration Number**) आणि पासवर्ड (**Password**) लक्षात ठेवावा. उमेदवारांना पुढील प्रवेश प्रक्रीयेकरिता आपल्या प्रवेश खात्यात ह्याच नोंदणी क्रमांक (**Registration Number**) आणि पासवर्ड (**Password**) द्वारे प्रवेश करावा लागेल.

१.३१ प्रवेश अर्ज पूर्ण भरण्यासाठी प्रवेश संकेत स्थळाच्या Home Page वर Candidate Login या मथाळ्याखाली "Registered Candidate Login" वर क्लिक केल्यानंतर खालील वेबपेज प्रकट होईल. उमेदवाराने User ID म्हणुन त्यांचा Registration Number, Password व दिलेला Code नमुद करुन प्रवेश करावा.

१.३२ खालील प्रमाणे Candidate Login Home Page प्रकट होईल:

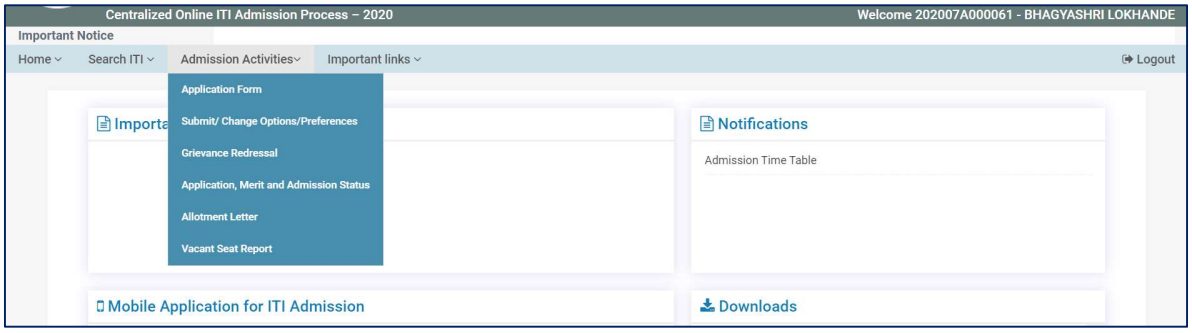

१.३३ सदर वेब पेजवर "Admission Activities" या मथाळ्याखाली "Application Form" वर क्लिक करावे. खालील प्रमाणे वेब संदेश प्रकट होईल:

१.३४ तद्नंतर खालील प्रमाणे प्रवेश अर्ज माहिती भरण्यासाठी प्रकट होईल. संपूर्ण प्रवेश अर्ज ८ टप्प्यात भरण्यात येईल.

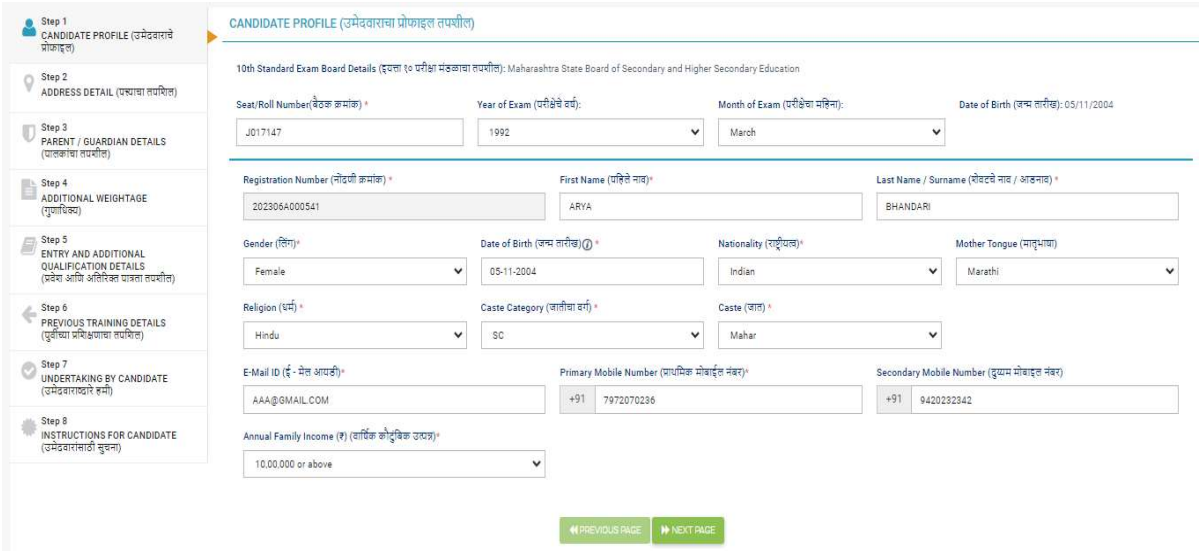

१.३५ **Step १ – Candidate Profile (उमेदवाराचे प्रोफाइल)**: उमेदवारांनी यापूर्वी नोंदणी करताना सादर केलेली माहिती Edit करण्याची सुविधा आहे. या वेब पेज वर सर्व माहिती भरल्यानंतर "**Next Page**" वर क्लिक करावे. सदर वेब पेज **Save** होऊन पुढील वेब पेज वर जाता येईल.

टिप:

१.पालक/पालकांची माहिती नसलेले व धर्म/जातीचा वर्ग/जात "Not Available" असा पर्याय निवडणारे अनाथ उमेदवार "महिला व बाल विकास विभाग यांचा शासन निर्णय क्र. अमुजा-२०११/ प्र.क्र.२१२/ का-३, दि.०२.०४.२०१८" अन्वये पात्र अनाथ उमेदवारांसाठी राखीव ठेवण्यात आलेल्या १% जागांवर प्रवेशास पात्र असतील.

२.पालक/पालकांची माहिती असलेले व/वा धर्म/जातीचा वर्ग/जात "Not Available" या पर्यायाव्यतिरीक्त इतर पर्याय निवडणारे अनाथ उमेदवार २० गुणांच्या गुणाधिक्यासाठी पात्र असतील.

३.धर्म/ जातीचा वर्ग/ जात "Not Available" हा पर्याय निवडणारे परंतु अनाथ नसलेले उमेदवार खुल्या प्रवर्गातून प्रवेशास पात्र असतील.

१.३६ **Step २ – Address Detail (पत्त्याचा तपशिल)**: उमेदवाराने त्यांचा संपर्काचा सविस्तर पत्ता नमूद करावा. Pin Code तपासावा व आवश्यक असल्यास त्यात दुरुस्ती करावी. तद्नंतर "**Next Page**" वर क्लिक करावे.

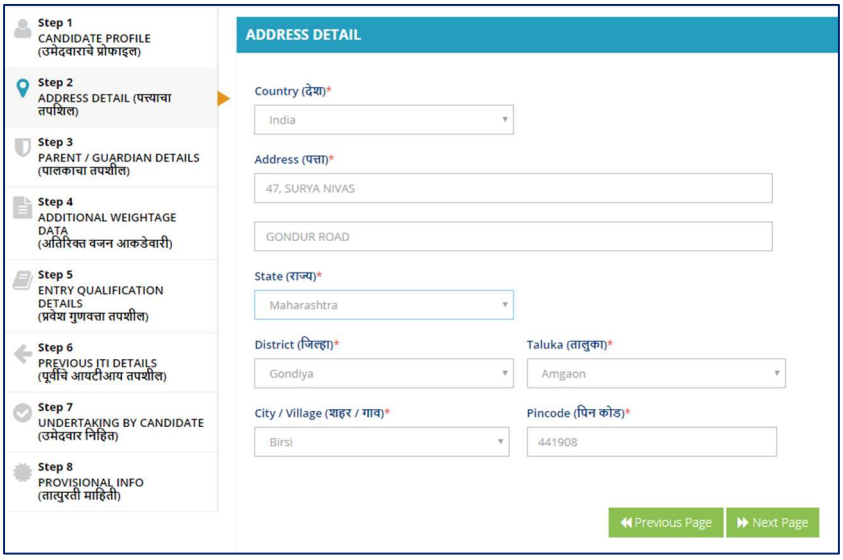

१.३७ **Step ३ – Parent/Guardian Details (पालकांचा तपशिल)**:

१.३७.१ उमेदवार जर अनाथ असेल तर "**Orphan Candidate (अनाथ उमेदवार)**" या समोर "**Yes**" पर्याय निवडून अनाथ आश्रमाबाबत सविस्तर माहिती सादर करावी अन्यथा "**No**" पर्याय निवडून पुढील विभागात पालकांसंबंधी माहिती सादर करावी.

१.३७.२ पालक/पालकांची माहिती नसलेले व धर्म/जातीचा वर्ग/जात "Not Available" असा पर्याय निवडणारे अनाथ उमेदवार "महिला व बालविकास विभाग यांचा शासन निर्णय क्र. अमुजा-२०११/ प्र.क्र.२१२/ का-३,

दि.०२.०४.२०१८" अन्वये पात्र अनाथ उमेदवारांसाठी राखीव ठेवण्यात आलेल्या १% जागांवर प्रवेशास पात्र असतील.

१.३७.३ बालगृहातील व इतर अनाथ मुलांपैकी महिला व बाल विकास विभागाकडून देण्यात येणारे अनाथ प्रमाणपत्र असणाऱ्या मुलांसाठीच हे आरक्षण लागू राहील. ज्या मुलांच्या कागदपत्रावर कोणत्याही जातीचा उल्लेख नाही व ज्यांचे आई-वडील, काका-काकू, आजी-आजोबा व चुलत भावंडे व इतर नातेवाईक यापैकी कोणाबाबतही माहिती उपलब्ध नाही, अशा मुलांनाच अनाथ आरक्षण लागू राहील.

१.३७.४ तसेच ज्या मुलांचे आई वडील हयात नसून त्यांच्येकडे जातीचे प्रमाणपत्र नाही, अशा मुलांच्या बाबतीत उपरोक्त नमूद शासन निर्णय दि.०२.०४.२०१८ मध्ये नमुद प्रक्रियेव्दारे विभागीय उपायुक्त, महिला व बालविकास यांच्या मार्फत देण्यात येणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

१.३७.५ पालक/पालकांची माहिती उपलब्ध असलेले अनाथ उमेदवार ज्या पालकाची माहिती उपलब्ध आहे तो पर्याय निवडून माहिती सादर करु शकतात.

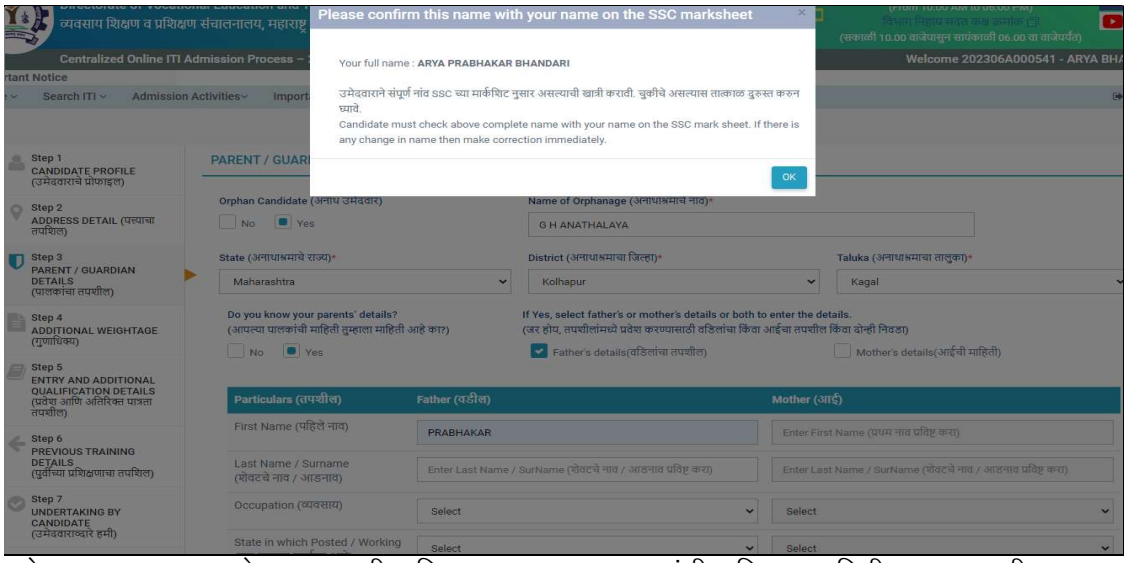

१.३७.६ उमेदवार जर अनाथ नसेल तर खालील विभागात आपल्या पालकांची सविस्तर माहिती सादर करावी.

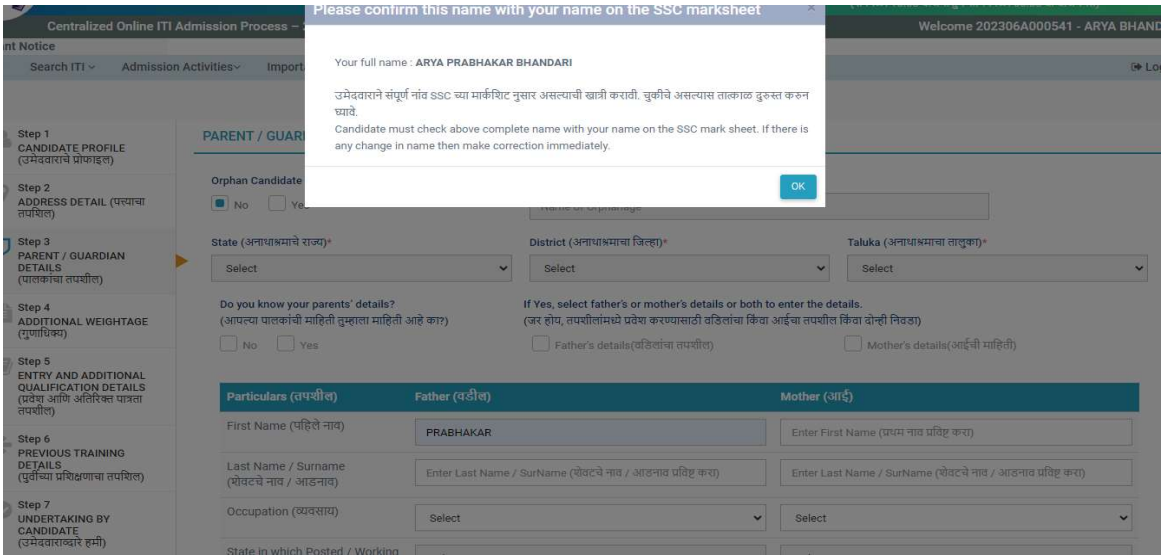

उमेदवाराने आपल्या पालकांच्या व्यवसायासंबंधी व अधिवासासंबंधी माहिती काळजीपूर्वक सादर करावी. याच माहितीच्या आधारावर उमेदवारांचा "मूळ जिल्हा (Home District)" पर्याय अवलंबून आहे. माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र.१.५ व ३.१ चे अवलोकन करावे.

१.३८ **Step ४ – Additional Weightage Data (गुणाधिक्य)**: या वेब पेज वर उमेदवारांनी गुणाधिक्य प्राप्त करण्यासाठी अतिरिक्त अर्हतेची माहिती नमूद करावी

१.३८.१ उमेदवार जर संरक्षण श्रेणीतील असेल तर "Yes" पर्याय निवडावा व संरक्षण श्रेणी निवडावी. अन्यथा "No" पर्याय निवडावा. माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र.५.२ चे अवलोकन करावे.

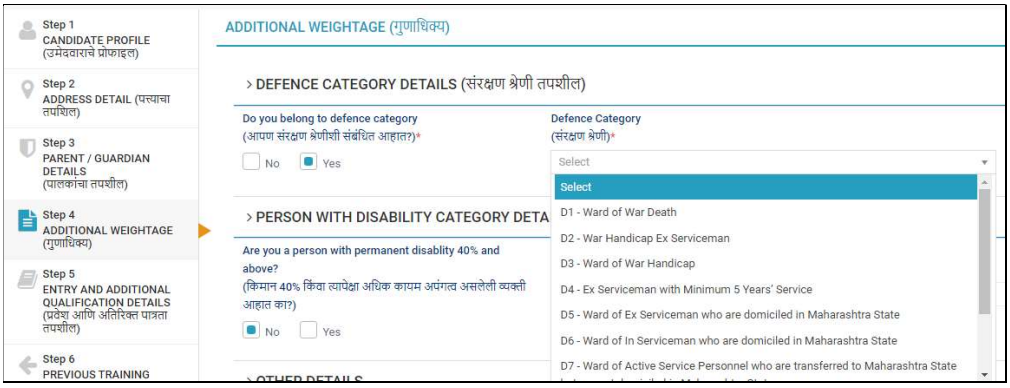

१.३८.२ अपंगत्व प्रवर्गातील उमेदवाराने "Yes" पर्याय निवडून पुढील सविस्तर माहिती सादर करावी अन्यथा "No" पर्याय निवडावा. माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र.५.३ चे अवलोकन करावे.

१.३८.३ उमेदवाराने शैक्षणिकेतर माहिती खालील विभागात सादर करावी. याच माहितीच्या आधारे उमेदवारांना गुणाधिक्य देण्यात येणार असल्याने माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र. ८.० चे अवलोकन करावे.

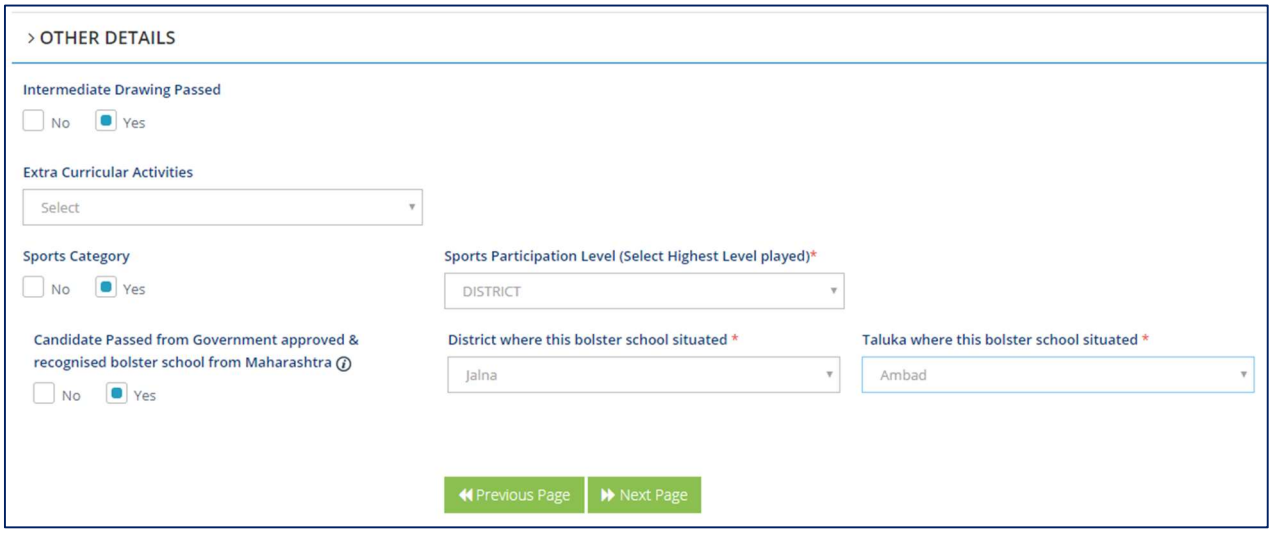

१.३८.४ उमेदवार महाराष्ट्र राज्यातील मान्यताप्राप्त बोल्स्टर स्कूल (बाल सुधारगृह) मधून इयत्ता १० वी उत्तीर्ण असल्यास त्याबाबत वरील "Candidate Passed from Government Appproved and Recognized Bolster School from Maharashtra" या रकान्यात "YES" पर्याय निवडावा अन्यथा "No" पर्याय निवडावा.

१.३९ **Step ५ – Entry Qualification Details (प्रवेश पात्रता)**:

१.३९.१ महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शालांत परिक्षा मंडळ यांच्या मार्फत घेण्यात आलेल्या इयत्ता १० वी परीक्षेत बसलेल्या उमेदवारांना वा अन्य परीक्षा मंडळ मार्फत घेण्यात आलेल्या परीक्षेत बसलेल्या उमेदवारांना त्यांचा बैठक क्रमांक, परीक्षा वर्ष, परीक्षा सत्र, जन्म दिनांक, तसेच इयत्ता १० वी परीक्षेतील गुण प्रवेश अर्जात सादर करणे आवश्यक आहे.

१.३९.२ उमेदवाराने आपल्या इयत्ता १० वी (S.S.C.) शाळेच्या ठिकाणाचा तपशील खालील विभागात अचूक सादर करावा.

१.३९.३ उमेदवार इयत्ता १० वी (S.S.C.) उत्तीर्ण वा अनुत्तीर्ण असल्याबाबत माहिती नमूद करावी. इयत्ता १० वी (S.S.C.) उत्तीर्ण उमेदवार सर्व व्यवसायात प्रवेशासाठी पात्र आहेत. तथापि, अनुत्तीर्ण उमेदवार काही विशिष्ट व्यवसायातच प्रवेशासाठी पात्र आहेत. उमेदवारांनी व्यवसाय निहाय पात्रतेचे अवलोकन करावे. सदर माहिती माहितीपुस्तिका भाग १ तसेच प्रवेश संकेतस्थळावर देण्यात आली आहे.

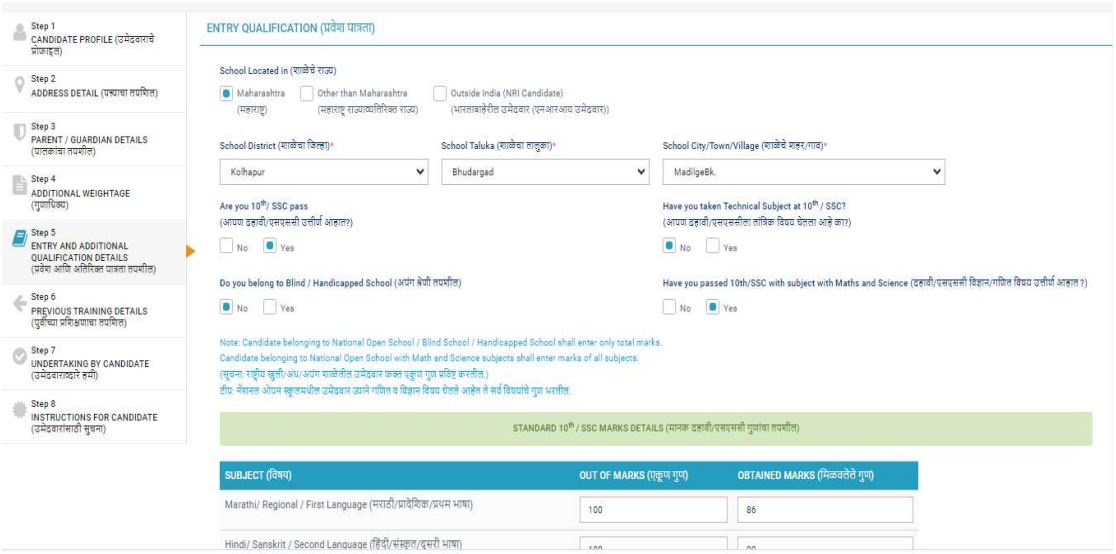

१.३९.४ उमेदवाराने इयत्ता १० वी (S.S.C.) मध्ये Technical विषय घेतला असल्यास माहिती नमूद करुन विषयनिहाय प्राप्त व कमाल गुणांच्या तपशिलात तांत्रिक (Technical) विषयासंबंधी माहिती नमूद करावी.

१.३९.५ उमेदवाराने आपल्या इयत्ता १० वी (S.S.C.) शाळा प्रकाराचा तपशिल खालील विभागात सादर करावा

१.३९.६ उमेदवाराचे इयत्ता १० वी (S.S.C.) चे शिक्षण राष्ट्रीय मुक्त शाळा गणित व विज्ञान विषय घेऊल अथवा गणित व विज्ञान विषय सोडुन झाले असल्यास तसे नमुद करावे.

१.३९.७ उमेदवाराचे इयत्ता १० वी (S.S.C.) चे शिक्षण राष्ट्रीय मुक्त शाळा गणित व विज्ञान विषय सोडुन/ अंध शाळा/ अपंग शाळेमधून झाले असल्यास त्यांनी फक्त इयत्ता १० वी (S.S.C.) मध्ये प्राप्त एकूण गुण नमूद करावे. अशा उमेदवारास विषयनिहाय गुण सादर करता येणार नाहीत.

१.३९.८ उमेदवाराने इयत्ता १० वी (S.S.C.) परीक्षेतील विषयनिहाय प्राप्त व कमाल गुणांचा तपशील खालील विभागात सादर करावा.

STANDARD 10th / SSC MARKS DETAILS (मानक दहावी/एसएससी गुणांचा तपशील)

SUBJECT (विषय)	OUT OF MARKS (एकूण गुण)	OBTAINED MARKS (मिळवलेले गुण)
Marathi/ Regional / First Language (मराठी/प्रादेशिक/प्रथम भाषा)	100	86
Hindi/ Sanskrit / Second Language (हिंदी/संस्कृत/दुसरी भाषा)	100	90
English/ Other / Third Language (इंग्रजी/इतर/तिसरी भाषा)	100	84
Mathematics (गणित)	100	86
Science (विज्ञान)	100	92
Social Science (Geography & History) (समाजशास्त्र (भूगोल व इतिहास))	100	78
Technical Subject (तांत्रिक विषय)	0	0
Total Marks at Standard 10th / SSC (दहावी/एसएससीचे एकूण गुण)	600	516
Total Marks at Standard 10th/SSC computed in proportion to 500 Marks (मानक 10 वी / एसएससीचे एकूण गुण 500 मार्कांच्या प्रमाणात गणली जातात)	500	430.0000

१.३९.९ उमेदवार अर्ज भरतेवेळी इयत्ता १० वी (S.S.C.) उत्तीर्ण वा अनुत्तीर्ण आहे, याबाबत व उमेदवाराने इयत्ता १० वी (S.S.C.) मध्ये तांत्रिक विषय (Technical Subject) घेतला असल्यास त्याची नोंद करावी.

१.३९.१० इयत्ता १० वी (S.S.C.) उत्तीर्ण उमेदवार (राष्ट्रीय मुक्त शाळा गणित व विज्ञान विषय सोडुन / अंधशाळा/ अपंग शाळा व्यतिरिक्त उमेदवार) सर्व व्यवसायांत अर्ज करण्यासाठी पात्र असतील.

१.३९.११ इयत्ता १० वी (SSC) अनुत्तीर्ण उमेदवार फक्त त्याच व्यवसायात अर्ज करण्यासाठी पात्र असतील ज्या व्यवसायासाठी प्रवेशाची अर्हता १० वी उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण असेल.

१.३९.१२ राष्ट्रीय मुक्त शाळा गणित व विज्ञान विषय सोडुन / अंधशाळा/ अपंग शाळेतील उमेदवार फक्त बिगर अभियांत्रिकी व्यवसायात अर्ज करण्यासाठी पात्र असतील.

१.३९.१३ जर उमेदवाराने वरील विषयातील यादीतील कोणत्याही विषयाची परीक्षा दिली नसेल तर अशा उमेदवाराने "कमाल गुण " व "प्राप्त गुण" या दोन्ही रकान्यात "० (शून्य)" असे नमूद करावे.

१.३९.१४ उमेदवाराने सादर केलेल्या माहितीच्या आधारे तो ज्या गुणाधिक्यासाठी पात्र होत आहे या बाबत **"Additional Weightage (अतिरिक्त गुणाधिक्य)"** या तक्त्यात माहिती दर्शविण्यात येईल. सदर अतिरिक्त गुणांची महत्तम मर्यादा ५० एवढी असेल व हे गुणाधिक्य उमेदवाराच्या एकूण प्राप्त गुणांमध्ये मिळविले जाईल व त्यानुसार एकूण टक्केवारीची गणना करण्यात येईल.

ADDITIONAL WEIGHTAGE (गुणाधिक्य)

Passing intermediate drawing examination (इंटरमिडिएट चित्रकला परिक्षा उत्तिर्ण)	0
Technical Subject at 10th / SSC (दहावी/एसएससीला तांत्रिक विषय)	0
Defence Category (संरक्षण श्रेणीशी संबंधित)	0
Participation in sports (खेळात सहभाग)	0
Bolster school candidate (बालसुधारगृहातील उमेदवार)	0
Total Additional Weightage (एकुण गुणाधिक्य)	0
Applicable Additional Weightage (Maximum Ceiling = 50 marks) (लागू असलेले गुणाधिक्य (कमाल मर्यादा = 50))	0
Total Marks with Weightage (एकुण गुण् अधिक गुणाधिक्य)	430.0000

१.३९.१५ प्राप्त गुण अधिक गुणाधिक्य व कमाल गुण या आधारे एकूण टक्केवारीची गणना करण्यात येईल. याच टक्केवारी नुसार उमेदवारास गुणवत्ता क्रमांक बहाल करण्यात येईल.

TOTAL MARKS FOR ITI ADMISSION MERIT LIST (औ.प्र.संस्था प्रवेश गुणवत्ता यादीसाठी एकूण गुण)

Total Marks and Weightage (एकूण गुण आणि वेटेज (तोलन-व्यय))	500	103.3333
Total Percentage (एकूण टक्केवारी) (MERIT LIST SHALL BE GENERATED ON BASIS OF TOTAL PERCENTAGE) (गुणवत्ता यादी एकूण टक्केवारीवर तयार करण्यात येईल)	20.6667	

१.३९.१६ जर उमेदवाराला Geo Infornatics Assistant हा व्यवसाय निवडावयाचा असेल तर इयत्ता १२ वी पास हा पर्याय निवडावा आणि १२ वी परिक्षेचा तपशिल नमूद करावा.

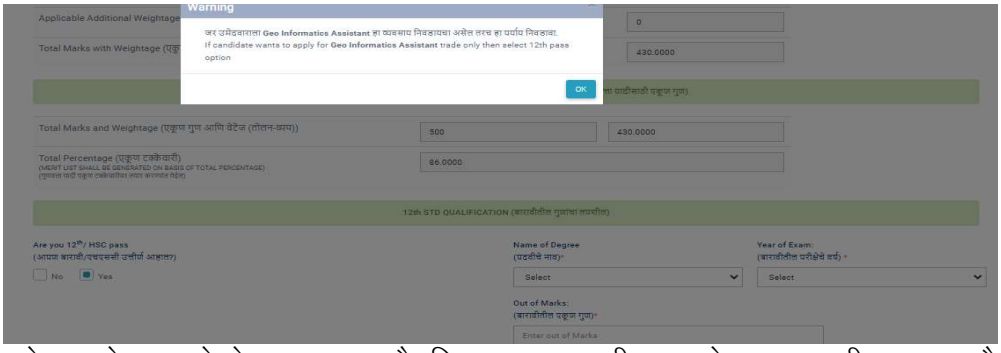

१.३९.१७ उमेदवाराने धारण केलेल्या उच्चतम शैक्षणिक पात्रता खालील प्रमाणे नमुद करावी. उच्चतम शैक्षणिक पात्रता नमुद केल्याने उमेदवाराच्या गुणवत्ता क्रमांकावर कोणताही परिणाम होत नाही याची त्यांनी नोंद घ्यावी.

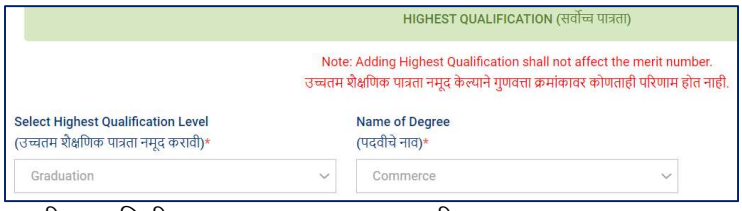

१.३९.१८ मागील पानावरील माहिती दुरुस्त (Edit) करण्यासाठी "Previous Page" या Tab वर क्लिक करावे किंवा या पानावरील माहिती सुरक्षित (Save) करुन पुढील पानावर जाण्यासाठी "Next Page" या Tab वर क्लिक करावे

१.४० **Step ६ – Previous ITI Details:**

उमेदवाराने यापूर्वी जर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रवेश घेतला असल्यास खालील विभागात माहिती सादर करण्यासाठी "Yes" पर्याय निवडून पुढील माहिती सादर करावी अन्यथा "No" पर्याय निवडावा. मागील पानावरील माहिती दुरुस्त (Edit) करण्यासाठी "Previous Page" या Tab वर क्लिक करावे किंवा या पानावरील माहिती सुरक्षित (Save) करुन पुढील पानावर जाण्यासाठी "Next Page" या Tab वर क्लिक करावे.

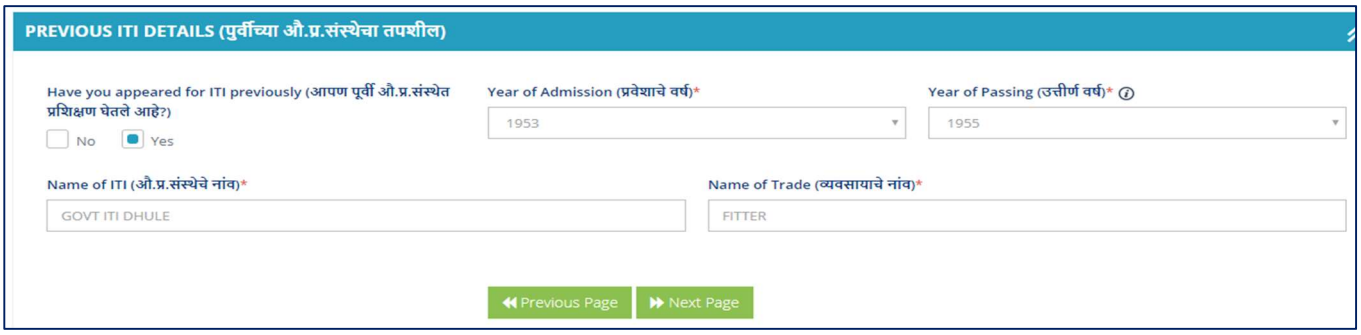

१.४१ **Step ७ – Undertaking by Candidate (उमेदवाराव्दारे हमी):**

१.४१.१ उमेदवाराने यापूर्वी सादर केलेल्या माहितीच्या आधारे त्याला मूळ जिल्हा निवडीसाठी पर्याय खालील रकान्यात उपलब्ध करुन देण्यात येईल. उमेदवाराने उपलब्ध मूळ जिल्ह्याच्या पर्यायामधून १ मूळ जिल्हा निवडणे आवश्यक आहे. माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र. ३.१ चे अवलोकन करावे.

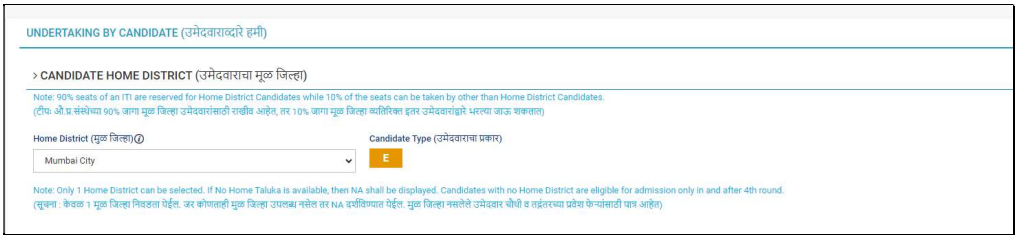

१.४१.२ जिल्ह्यामधील औ.प्र.संस्थेत प्रवेशासाठी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेकरिता उपलब्ध जागांच्या ९०% जागा हया त्या उमेदवारांसाठी राखीव असतील ज्या उमेदवारांनी तो जिल्हा आपला मूळ जिल्हा घोषित केला आहे. माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र.१.५ चे अवलोकन करावे.

१.४१.३ उमेदवाराने हमी पत्रावरील सर्व सूचनांचे वाचन करावे व सर्व सूचना मान्य असल्यावर "Accept (स्वीकार करा)" क्लिक करावे.

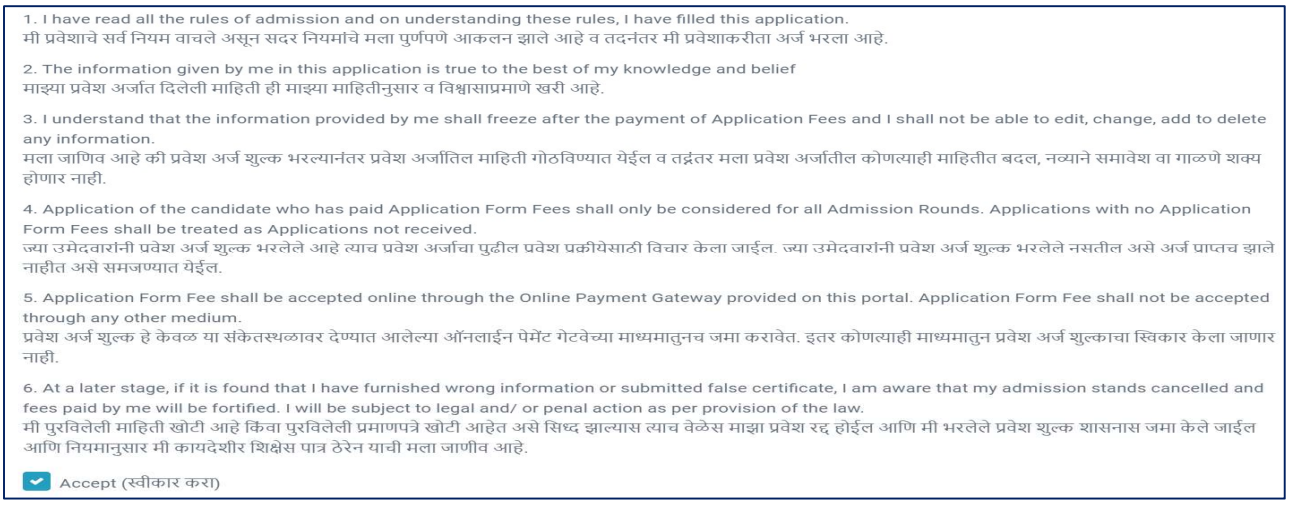

१.४१.४ प्रवेश अर्जात नोंदविलेली सर्व माहिती अचूक व परिपूर्ण असल्याची खात्री झाल्यावरच प्रवेश अर्ज शुल्क भरावे. उमेदवाराने सादर केलेल्या माहिती नुसार अनुज्ञेय प्रवेश अर्ज शुल्क दर्शविण्यात येईल.

१.४१.५ प्रवेश अर्ज शुल्क भरण्यासाठी "Make Payment" वर क्लिक करावे.

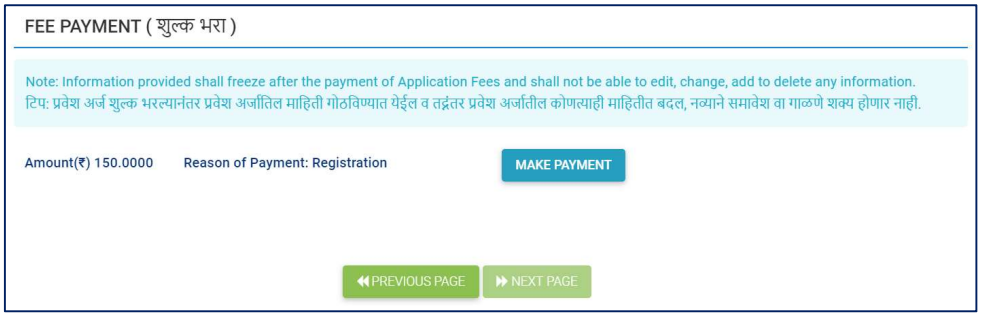

१.४१.६ दिलेल्या Online Payment Gateway मार्फत विविध माध्यमाव्दारे उमेदवार प्रवेश अर्ज शुल्क भरू शकतात.

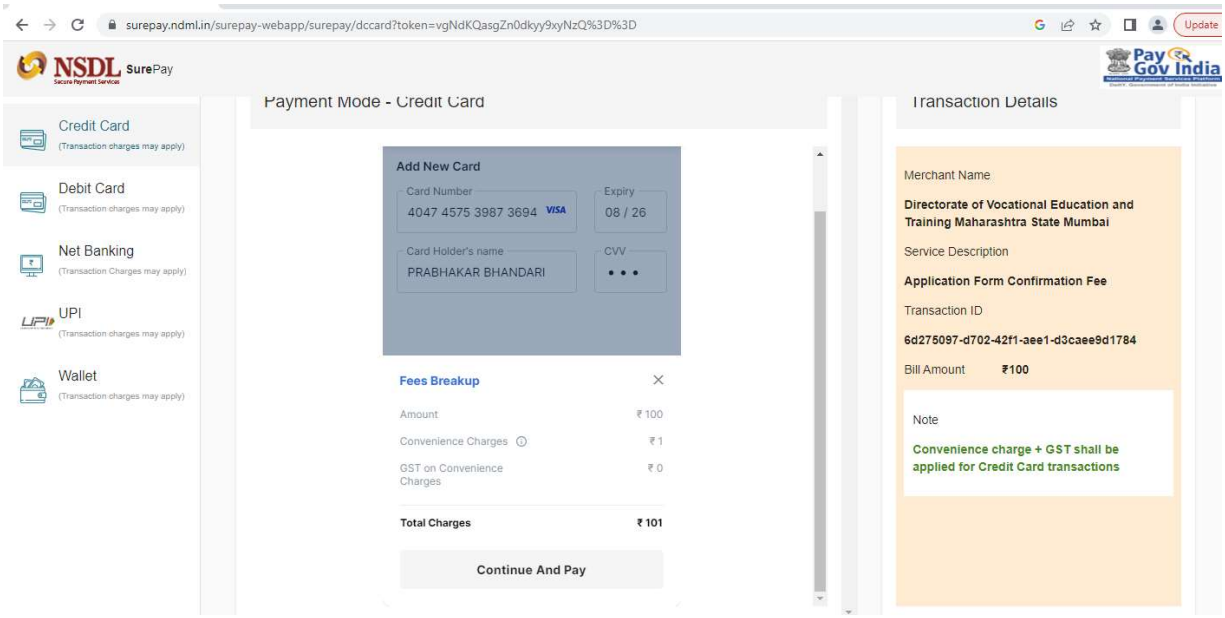

१.४१.७ प्रवेश अर्ज शुल्क यशस्वी पणे भरले गेल्यास त्या प्रमाणे संदेश प्रकट होईल व त्या बाबत पावती निर्गमित होईल.

१.४१.८ प्रवेश अर्ज शुल्क भरणे अयशस्वी झाल्यास त्याप्रमाणे संदेश प्रकट होईल व त्या बाबत पावती निर्गमित होईल. उमेदवारांनी प्रवेश अर्ज शुल्क भरण्याची कार्यवाही पुनच्छ: करावी.

१.४१.९ प्रवेश अर्ज शुल्क भरणे अयशस्वी झाल्यास परंतू उमेदवाराच्या खात्यातुन रक्कम वजा झाल्यास Online Payment Gateway च्या प्रणाली मार्फत विशिष्ठ कालावधीनंतर वजा झालेली रक्कम जमा होईल.

१.४१.१० ज्या उमेदवारांनी प्रवेश अर्ज शुल्क भरलेले आहे तेच प्रवेश अर्ज औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमार्फत पडताळणी (Verification) करुन निश्चित (Confirmation) करण्यात येतील.

१.४१.११ प्रवेश अर्ज शुल्क भरल्यानंतर व प्रवेश अर्ज निश्चित करण्यापूर्वी उमेदवारास प्रवेश अर्जातील कोणत्याही माहितीत बदल करणे (Edit), नव्याने समावेश करणे (Add) वा गाळणे (Delete) शक्य आहे.

१.४१.१२ प्रवेश अर्ज शुल्क भरतांना उमेदवाराने राखीव प्रवर्ग (Reserved Category) साठी लागू शुल्क रु.१०० भरले असतील व तद्नंतर प्रवेश अर्जात दुरुस्ती करुन अराखीव प्रवर्ग (Unreserved Category) असे नमुद केल्यास अतिरीक्त प्रवेश अर्ज शुल्क रु.५० भरणे आवश्यक राहिल.

१.४१.१३ मागील पानावरील माहिती दुरुस्त (Edit) करण्यासाठी "**Previous Page**" या Tab वर क्लिक करावे किंवा या पानावरील माहिती सुरक्षित (Save) करुन पुढील पानावर जाण्यासाठी "**Next Page**" या Tab वर क्लिक करावे.

१.४२ Step ८ – Instructions for Candidate (उमेदवारांसाठी सूचना):

१.४२.१ उमेदवारांनी संपूर्ण सूचनांचे वाचन करावे.

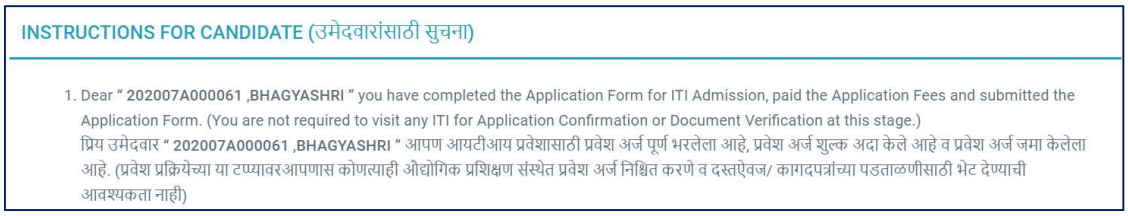

१.४२.२ प्रवेश अर्जाची प्रत खालील प्रमाणे मराठी वा इंग्रजी भाषेत तयार करण्यासाठी संबंधीत टॅब वर क्लिक करावे. उमेदवारांनी आवश्यक वाटल्यास त्याची छापिल प्रत घ्यावी.

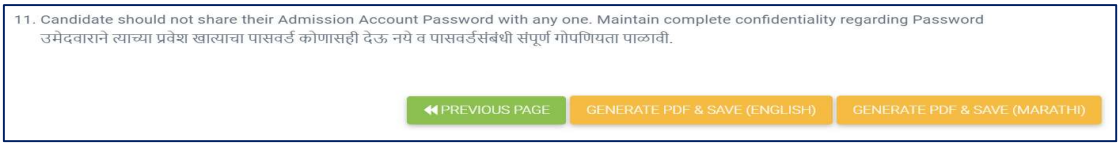

१.४३ उमेदवाराने फक्त एकच ऑनलाइन प्रवेश अर्ज भरून निश्चित करावा. हा अर्ज केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेअंतर्गत शासकीय आणि खाजगी आय.टी.आय. मधील उपलब्ध जागा व खाजगी आय.टी.आय. मध्ये संस्थास्तरावरील जागांसाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.

१.४४ उमेदवारांने एकापेक्षा अधिक अर्ज भरल्यास/ अर्ज शुल्क भरल्यास त्यास नक्कल अर्ज समजण्यात येईल आणि असे अर्ज उमेदवाराशी कुठल्याही प्रकारे संपर्क न साधता रद्द करण्यात येतील व अशा उमेदवारांना केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमध्ये प्रवेश घेण्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.

२.० प्रवेश अर्ज पडताळणी (Verification) व निश्चित (Confirmation) करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

२.१ प्रवेश अर्ज पडताळणी (Verification) व निश्चित (Confirmation) करण्यासाठी उमेदवाराने प्रवेश अर्जातील माहिती/ दाव्यांच्या पृष्ठ्यर्थ आवश्यक मुळ दस्तऐवज/ कागदपत्रे, कागदपत्रांच्या छायांकीत प्रतींचा (Photocopy) एक संच व तात्पुरत्या प्रवेश अर्जाची छापील प्रत (Print Out) नजिकच्या औ.प्र. संस्थेत पडताळणीसाठी सादर करावेत. प्रवेशासाठी आवश्यक दस्तऐवज/ कागदपत्रांची यादी प्रवेश संकेतस्थळावर Download या मथळ्याखाली तसेच माहिती पुस्तिकेत (प्रपत्र-३) उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे.

२.२ अर्ज स्विकृती केंद्रामधील अधिकारी हे उमेदवाराने अर्जात नमुद केलेल्या माहितीची उमेदवाराने सादर केलेल्या मूळ दस्ताऐवजावरुन काळजीपूर्वक तपासणी करतील. आवश्यक असल्यास उमेदवारास त्यांनी भरलेली माहिती सादर केलेल्या दस्तऐवज/ कागदपत्रांप्रमाणे दुरुस्त करण्याचे निर्देश देतील. तपासणीनंतर अर्जाचे निश्चितीकरण करुन उमेदवारास "अर्ज निश्चितीकरण पावती" (Application Confirmation Slip) व निश्चित केलेल्या प्रवेश अर्जाची (Confirmed Application Form) प्रत देतील.

२.३ अर्ज स्विकृती केंद्रामधील अधिकारी अर्ज पडताळणी व प्रवेश अर्ज निश्चित केल्यावर उमेदवारास सर्व मुळ दस्तऐवज/ कागदपत्रे परत करतील.

२.४ उमेदवारास प्रवेश अर्ज निश्चित करण्यासाठी औ.प्र. संस्थेस कोणतेही शुल्क देय नाही.

२.५ प्रवेश अर्ज निश्चित केल्यानंतर औ.प्र. संस्था मुळ दस्तऐवज/ कागदपत्रे परत करीत नसल्यास अथवा प्रवेश निश्चित करण्यासाठी शुल्क आकारत असल्यास उमेदवाराने त्वरीत मदत कक्षास संपर्क साधावा.

२.६ निश्चित केलेल्या प्रवेश अर्जांचाच सर्व प्रवेश फेऱ्यांकरिता विचार करण्यात येईल. निश्चित न केलेले अर्ज प्राप्तच झाले नाहीत असे समजण्यात येईल

२.७ प्रवेश अर्ज निश्चित केल्यावर उमेदवारास प्रवेश अर्जातिल माहितीत बदल करता येणार नाही. तथापि, उमेदवारास प्रवेश अर्जात सादर केलेल्या काही निवडक माहितीत कोणत्याही प्रकारे बदल करावयाचा असल्यास त्यासाठी प्राथमिक गुणवत्ता फेरी नंतर "हरकती नोंदविणे" या फेरीत आपल्या प्रवेश खात्यात प्रवेश (Login) करुन तसा बदल करता येईल. तद्नंतर प्रवेश अर्जात कोणत्याही प्रकारे बदल करता येणार नाही.

२.८ प्रवेश अर्ज निश्चित केल्यानंतर उमेदवारांनी प्रथम प्रवेश फेरीसाठी औ.प्र.संस्थानिहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करणे आवश्यक आहे. यासाठी प्रवेशाच्या वेळापत्रकाचे काळजीपूर्वक अवलोकन करावे. तसेच प्रवेश फेरी क्र. दुसरी, तिसरी व चौथी साठी प्रवेश वेळापत्रकानुसार विहीत मुदतीत उमेदवार विकल्प व प्राधान्य सादर करु शकतात. यासाठी **विकल्प व प्राधान्य सादर करण्याची प्रमाणित कार्यपध्दती** अभ्यासावी. तथापि, उमेदवाराने नव्याने विकल्प सादर न केल्यास पूर्वीच्या प्रवेश फेरीमध्ये सादर केलेले जुनेच विकल्प या प्रवेश फेरीमध्ये विचारात घेण्यात येतील.

२.९ खाजगी औ.प्र.संस्थांमध्ये संस्थास्तरावरील जागा (माहिती पुस्तिकेतील मुद्दा क्र. १.४ प्रमाणे एकूण प्रवेश क्षमतेच्या व्यवसाय निहाय २०% जागा) व जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीनंतर खाजगी औ.प्र. संस्थांमध्ये रिक्त राहिलेल्या जागा संबंधित खाजगी औ.प्र.संस्थांना संस्थास्तरावर भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत. खाजगी औ.प्र.संस्थाना संस्थास्तरावर भरण्यासाठी उपलब्ध जागांचा तपशिल प्रवेश संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. ज्या उमेदवारांची खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर प्रवेश घेण्याची इच्छा आहे त्यांनाही प्रवेश संकेत स्थळावर नोंदणी (Registration) करावी लागेल. नोंदणीकृत उमेदवारांनी ज्या खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्या संस्थेत व्यक्तीश: हजर राहून सर्व मूळ प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीनंतर प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करावी. केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पहिल्या फेरीपासून ते प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापर्यंत खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर उमेदवारांना प्रवेश घेता येतील.

२.१० **कोणत्याही परिस्थितीत ऑनलाईन प्रवेश प्रणाली व्यतिरिक्त प्रवेश घेणाऱ्या उमेदवारांचे प्रवेश ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत याची सर्व उमेदवार, पालक व औ.प्र.संस्थांनी नोंद घ्यावी.**

३.० औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील प्रवेशासाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थानिहाय व व्यवसाय निहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

३.१ उमेदवाराने औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील प्रवेशासाठी ऑनलाईन प्रवेश अर्ज पूर्ण भरुन प्रवेश अर्ज शुल्क भरल्यानंतर प्रथम प्रवेश फेरीसाठी औ.प्र.संस्थानिहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करणे आवश्यक आहे. यासाठी प्रवेश वेळापत्रकाचे काळजीपूर्वक अवलोकन करावे. प्रवेशअर्ज करण्याच्या अंतिम मुदतीनंतर प्रथम प्रवेश फेरीसाठी विकल्प व प्राधान्य सादर करता येणार नाहीत.

३.२ प्रवेश संकेतस्थळाच्या Home Page वर Search ITI या मथाळ्याखाली प्रादेशिक कार्यालयनिहाय प्रवेशासाठी पात्र असणाऱ्या शासकीय व खाजगी औ.प्र.संस्थांची प्राथमिक तसेच प्रवेशासाठी उपलब्ध व्यवसाय व जागांची माहिती प्रकाशित करण्यात आलेली आहे. तसेच उमेदवार "Search ITI and Trade" द्वारेदेखिल औ.प्र.संस्था व/वा व्यवसाय शोधू शकतात. आवश्यक असल्यास उमेदवारांनी त्याची छापिल प्रत घ्यावी. तसेच सदर जिल्हानिहाय औ.प्र.संस्थांची माहिती आपल्या नजीकच्या औ.प्र.संस्थांतील सूचनाफलकावर देखील उपलब्ध आहे.

३.३ उमेदवारांनी प्रवेश फेरीसाठी विकल्प व प्राधान्य सादर करताना औ.प्र.संस्था व उपलब्ध व्यवसायनिहाय जागांची तसेच व्यवसाय निहाय पात्रतेची सखोल माहिती करुन घ्यावी.

३.४ माहितीपुस्तिकेतील प्रपत्र १ प्रमाणे देण्यात आलेल्या व्यवसाय तपशिलाची यादी आणि पात्रता याचे अवलोकन करुन उमेदवाराने व्यवसायनिहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करावेत.

३.५ ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर केल्यानंतर उमेदवारांना प्राप्त झालेला नोदणीक्रमांक (Registration Number) व Password चा वापर करुन प्रवेश संकेतस्थळावर Login करावे. अर्ज निश्चित केलेल्या नोंदणीकृत उमेदवारांनाच प्रथम व तद्नंतरच्या प्रवेशफेऱ्यांसाठी विकल्प व प्राधान्य सादर करता येतील.

३.६ विकल्प व प्राधान्य सादर करण्यासाठी "**Admission Activities**" या मथळयाखाली देण्यात आलेल्या "**Submit/ Change Options/ Preferences**" या Link वर क्लिक करावे.

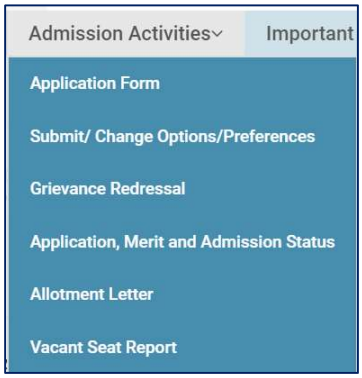

३.७ खालील प्रमाणे वेब पेज प्रकट होईल

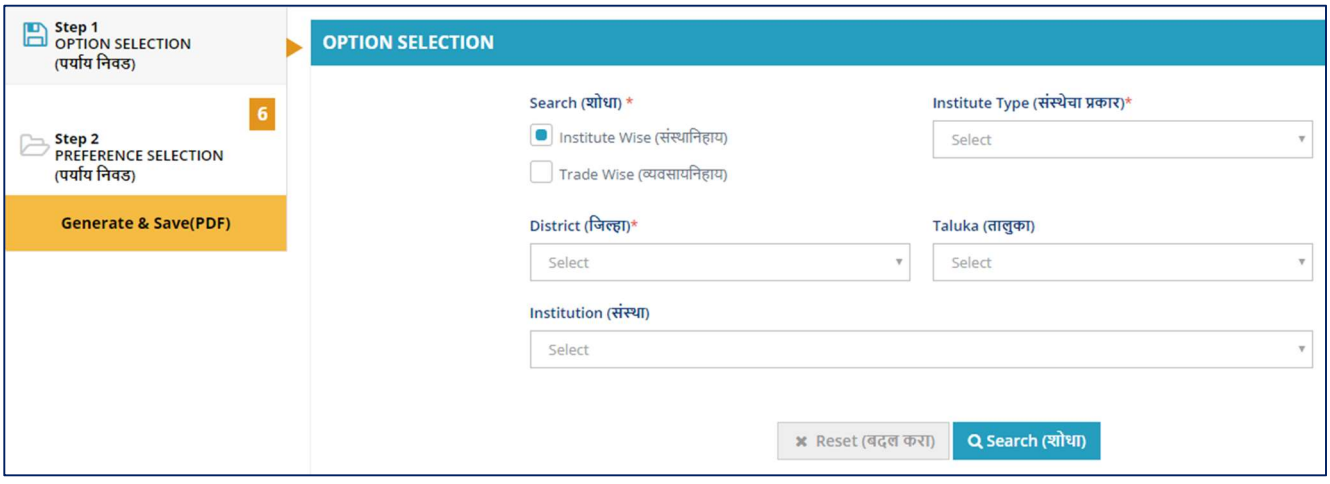

३.८ Step १ – Option Selection (पर्याय निवड):

३.८.१ उमेदवार औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थानिहाय अथवा व्यवसायनिहाय आपल्या विकल्पांची निवड करु शकतात. यासाठी त्यांनी **Institute Wise (संस्थानिहाय)** अथवा **Trade Wise (व्यवसायनिहाय)** या दोन पर्यायांपैकी एकाची निवड करावी.

३.८.२ **Institute Wise (संस्थानिहाय)** चा पर्याय निवडल्यास उमेदवारास संस्थेचा प्रकार, जिल्हा व जिल्हा निवडणे आवश्यक आहे. सदर निवड केल्यानंतर "**Search**" या Tab वर क्लिक करावे.

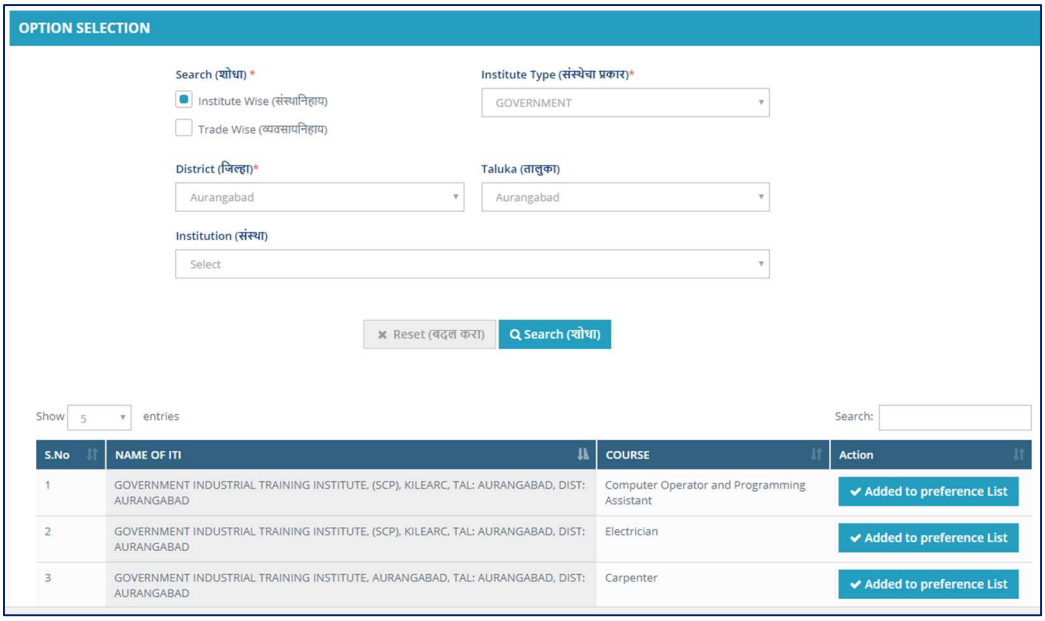

३.८.३ **निवड निकषांच्या आधारे व संबंधित उमेदवाराच्या अर्हतेप्रमाणे** औ.प्र.संस्थेतील या वर्षी प्रवेशासाठी उपलब्ध सर्व व्यवसायांची यादी वरील प्रमाणे प्रकट होईल. उमेदवाराच्या पसंतीनुसार त्याने व्यवसायांच्या निवडीसाठी "**Add to Preference List**" या Tab वर क्लिक करावे. निवड केलेल्या विकल्पासमोरील "**Add to Preference List**" हा Tab "**Added to Preference List**" असा बदलेल व निवड केलेला विकल्प **Step २ Preference Selection (पर्याय निवड)** ह्यात समाविष्ट होईल व त्याच्या **Counter** मध्ये त्या प्रमाणात वाढ होईल

विकल्प निवडण्या आगोदर

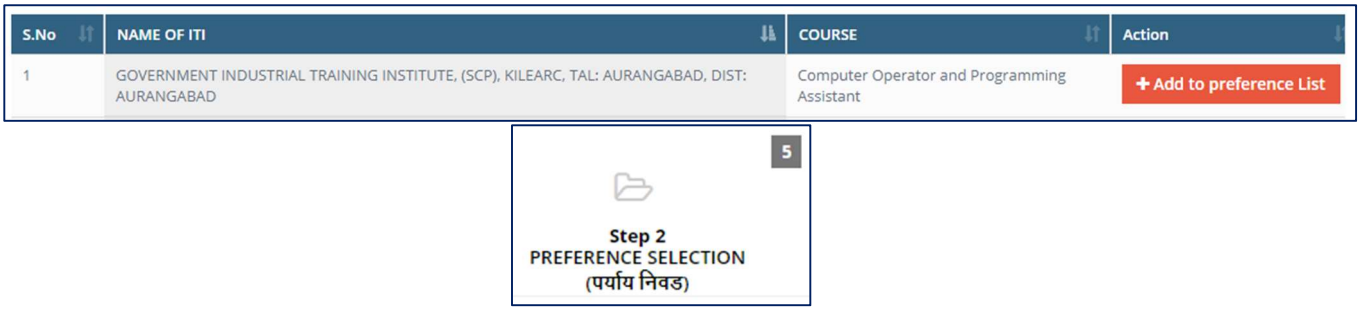

विकल्प निवडल्या नंतर

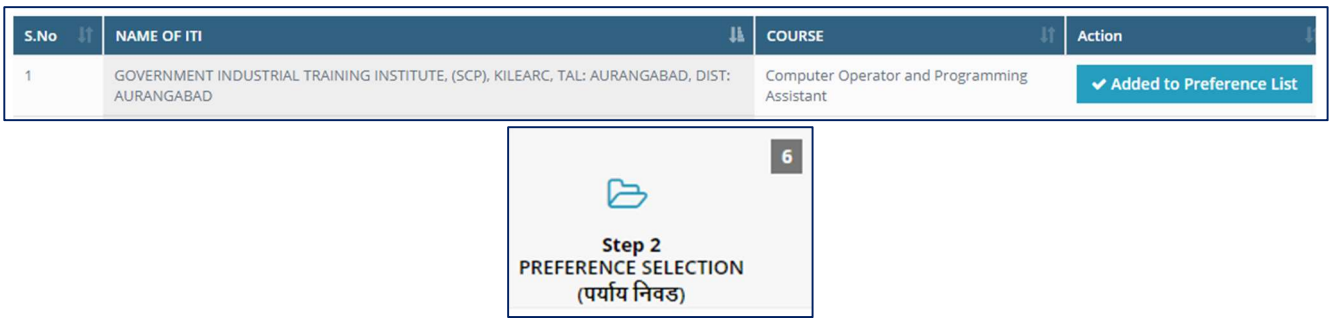

३.८.४ व्यवसायनिहाय पर्याय निवडीसाठी "**Trade wise**" पर्याय निवडून त्याप्रमाणे प्रवेश घेण्यास इच्छुक असलेला संस्थेचा प्रकार, जिल्हा, जिल्हा व व्यवसाय पर्याय निवडावा. निवड केलेला व्यवसाय त्या जिल्ह्यातील जेवढया औ.प्र.संस्थांमध्ये यावर्षी प्रवेशास उपलब्ध आहे त्याची यादी खालीलप्रमाणे प्रकट होईल. उमेदवाराच्या पसंतीनुसार विकल्पासमोर "**Add to Preference List**" या Tab वर क्लिक करावे.

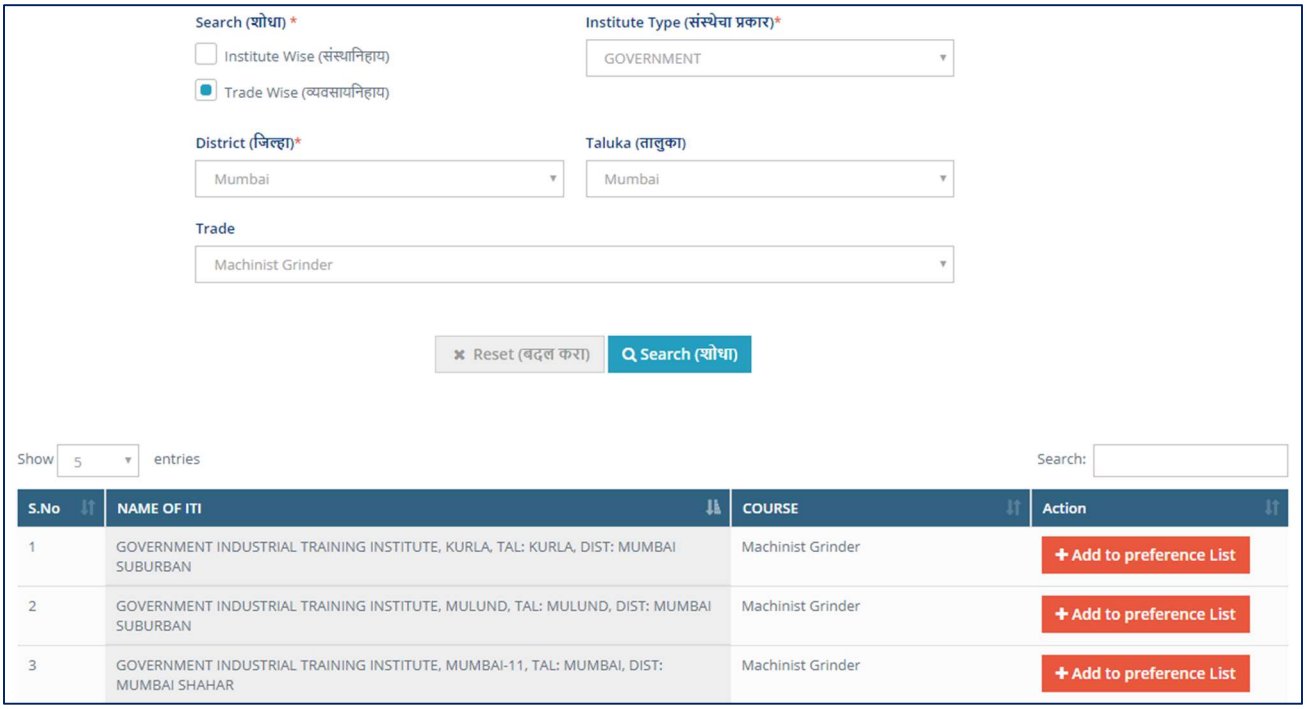

३.८.५ उमेदवारास आवश्यकता भासल्यास त्याने निवड केलेला विकल्प रद्द (Remove) करण्यासाठी पुन:श्च "**Added to Preference List**" वर क्लिक करावे

३.९ Step २ Preference Selection (पर्याय निवड):

३.९.१ उमेदवारांनी निवड केलेले सर्व विकल्प ह्यात समाविष्ट होतात व त्याच्या **Counter** मध्ये निवड केलेल्या विकल्पांची संख्या दर्शविण्यात येते.

३.९.२ निवड केलेले सर्व विकल्प यात निवड केल्याच्या क्रमाने खालील प्रमाणे दर्शविण्यात येतात.

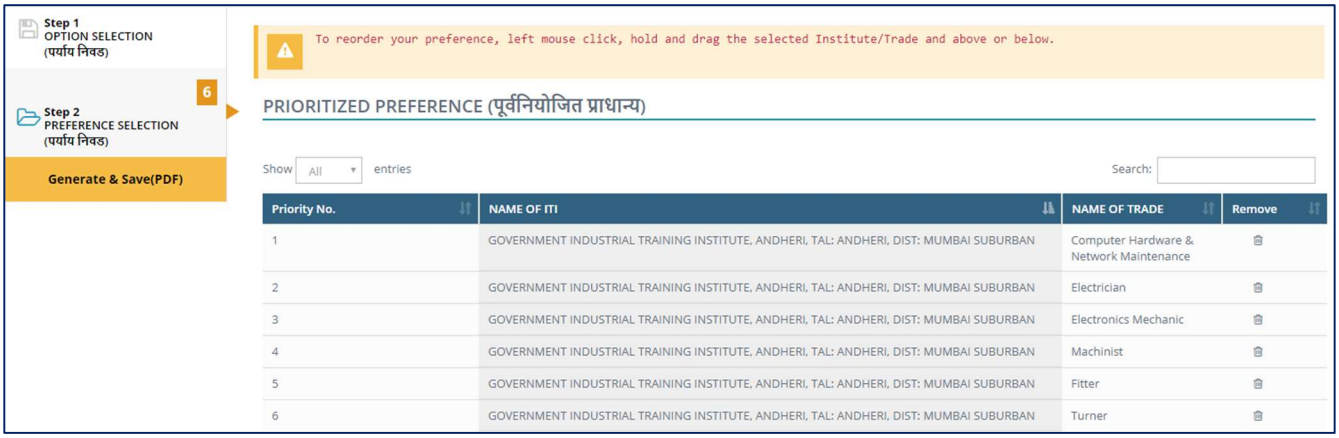

३.९.३ निवड केलेल्या व दर्शविण्यात आलेला प्राधान्यक्रम बदलण्यासाठी त्या पर्यायावर Mouse ची डावी की दाबून विकल्प वर/खाली करावेत (Drag and Drop).

३.९.४ विकल्पाच्या Table मधील स्थानानुसार त्यास प्राधान्यक्रम देण्यात येईल.

३.९.५ निवड केलेला विकल्प यादीमधून काढावयाचा असल्यास त्या विकल्पासमोरच्या 🗑 वर क्लिक करावे.

३.१० उमेदवार **महत्तम १००** विकल्प व प्राधान्य निवडू शकतात.

३.११ पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप (PPP) अंतर्गत राज्यात असलेल्या २५० औ.प्र.संस्थांमधील व्यवसाय अभ्यासक्रमातील २०% जागा या माहिती पुस्तिका भाग १ मध्ये दिलेले "**विशेष प्रशिक्षण शुल्क**" आकारुन गुणवत्तेनुसार भरण्यात येतील. त्या जागांसाठी इच्छुकांना Online प्रवेश प्रक्रीयेत स्वतंत्र विकल्प (Option) देण्याची मुभा राहणार आहे. उदा. Fitter - IMC, Welder - IMC etc. उमेदवारांनी विकल्प सादर करण्यापूर्वी माहिती पुस्तिका भाग १ मध्ये देण्यात आलेल्या प्रशिक्षण शुल्काबाबत (मुद्दा क्र. १५.१) माहिती वाचावी

३.१२ उमेदवाराने "**Generate and Save PDF**" या Tab वर क्लिक केल्यास **Option Form** ची छापिल प्रत घेऊ शकतात.

३.१३ उमेदवार प्रत्येक प्रवेशफेरी अगोदर विहीत मुदतीत आवश्यक वाटल्यास सादर केलेले विकल्प व प्राधान्यक्रमांमध्ये बदल, पर्याय रद्द अथवा नवीन पर्याय नमूद करु शकतात.

३.१४ उमेदवाराने सादर केलेले विकल्प (Option Form) औ.प्र.संस्थेत जाऊन निश्चित (Confirmation) करण्याची अथवा कोणत्याही प्रकारे शुल्क भरण्याची आवश्यकता नाही.

३.१५ प्रवेश अर्ज करतानाच प्रथम प्रवेश फेरीसाठी विकल्प सादर करणे आवश्यक आहे. तसेच प्रवेशफेरी क्रमांक दुसरी, तिसरी व चौथी साठी प्रवेश वेळापत्रकानुसार विहीत मुदतीत उमेदवार विकल्प व प्राधान्य सादर करु शकतात.

३.१६ जर उमेदवाराने प्रवेश फेरीत प्रवेश निश्चित केले नसतील व उमेदवार पुढील प्रवेश फेरीसाठी पात्र असल्यास त्याने पूर्वीच्या प्रवेश फेरीसाठी सादर केलेले विकल्प व प्राधान्य पुढील प्रवेश फेरीमध्ये विचारात घेण्यात येतील.

३.१७ जिल्हा समुपदेशन फेरीमध्ये उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्तेनुसार बोलाविण्यात येऊन त्यांच्या मागणीनुसार व उपलब्धतेनुसार जागा देण्यात येत असल्याकारणाने या दोन्ही प्रवेश फेऱ्यांसाठी Online विकल्प नोंदविण्याची आवश्यकता नाही.

४.० प्राथमिक गुणवत्ता यादी बाबत हरकती नोंदविण्यासाठी (Grievance Redressal) अनुसरावयाची प्रमाणित कार्यपध्दती

४.१ प्रवेश अर्ज शुल्क भरण्याअगोदर उमेदवार प्रवेशअर्जात आवश्यक तितक्या वेळेस दुरुस्त (Edit) करु शकतात. प्रवेश अर्ज शुल्क भरल्यानंतर प्रवेश अर्जातिल माहिती गोठविण्यात येईल व तद्नंतर प्रवेश अर्जातील कोणत्याही माहितीत बदल (Edit), नव्याने समावेश (Add) वा गाळणे (Delete) शक्य होणार नाही.

४.२ उमेदवारास प्रवेश अर्जात सादर केलेल्या काही निवडक माहितीत कोणत्याही प्रकारे बदल करावयाचा असल्यास त्यासाठी प्राथमिक गुणवत्ता फेरी नंतर "हरकती नोंदविणे" या फेरीत आपल्या प्रवेश खात्यात प्रवेश (Login) करुन तसा बदल करता येईल. तद्नंतर प्रवेश अर्जात कोणत्याही प्रकारे बदल करता येणार नाही.

४.३ उमेदवाराने प्रवेश खात्यात प्रवेश (Login) करुन त्यांनी सादर केलेल्या निवडक माहितीत बदल करू शकतात.

४.४ उमेदवाराने मूळ अर्जात उमेदवार मागासवर्गीय असल्याचा दावा केला असल्यास व त्याप्रमाणे मागासवर्गीय उमेदवारांना लागू असलेले प्रवेश अर्ज शुल्क भरले असेल व सद्य:स्थितीत उमेदवार प्रवेश अर्जात अराखीव उमेदवार असा बदल करत असल्यास उमेदवारास अराखीव उमेदवारासाठी राखीव असलेले प्रवेश अर्ज शुल्कातील वाढीव प्रवेश अर्ज शुल्क Online Payment Gateway च्या माध्यमातुन भरणे (Difference Application Form Fee) अनिवार्य राहील. वाढीव प्रवेश अर्ज शुल्क न भरलेल्या प्रवेश अर्जांचा पुढील प्रवेश फेऱ्यांसाठी विचार करण्यात येणार नाही.

४.५ उमेदवाराच्या प्रवेश अर्जात यानुसार बदल केल्यामुळे उमेदवाराचा मूळ जिल्हा (Home District) बदलत असल्यास उमेदवाराने उपलब्ध मूळ जिल्ह्याच्या पर्यायापैकी एका मूळ जिल्ह्याची निवड करावी.

५.० प्रवेश अर्ज शुल्क भरलेल्या उमेदवारांसाठी गुणवत्ता क्रमांक व प्रवेशस्थिती तपासण्यासाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

५.१ प्रवेश अर्ज शुल्क भरलेल्या उमेदवाराने आपला नोंदणी क्रमांक व पासवर्ड वापरुन आपल्या प्रवेश खात्यात (Admission Account) प्रवेश (Login) करावा.

५.२ "Admission Activities" या मथळयाखाली "**Application, Merit and Admission Status**" या link वर क्लिक करावे.

५.३ उमेदवाराचा गुणवत्ता क्रमांक, प्रवेश निश्चित केलेली औ.प्र.संस्था व व्यवसाय, प्रत्येक फेरीत उमेदवारास Allot केलेले व्यवसायनिहाय औ.प्र.संस्था व प्राधान्यक्रम, इत्यादी प्रवेशप्रक्रीयेसंबंधी उमेदवाराची सर्व इत्यंभूत माहिती प्रकट होईल.

user

५.४ उमेदवारास प्रवेश प्रक्रीयेसाठी खालीलप्रमाणे गुणवत्ता क्रमांक देण्यात येतात:

५.४.१ राज्यस्तरीय सर्वसाधारण गुणवत्ताक्रमांक

५.४.२ राज्यस्तरीय प्रवर्गांतर्गत गुणवत्ता क्रमांक (लागू असल्याप्रमाणे)

५.४.३ मूळ जिल्हा सर्वसाधारण गुणानुक्रमांक

५.४.४ मूळ जिल्हा प्रवर्गांतर्गत गुणानुक्रमांक (लागू असेल त्याप्रमाणे)

माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र. ९.० चे अवलोकन करावे.

५.५ "Print Status Report" या Tab वर क्लिक करुन उमेदवार वरील सर्व माहितीची छापील प्रत (Printout) घेवू शकतात.

५.६ उमेदवारास गुणवत्ता क्रमांक त्यांच्या "Primary Mobile Number" म्हणून नोंदविलेल्या भ्रमणध्वनी क्रमांकावर (Mobile Number) एसएमएस (SMS) व्दारे कळविण्यात येईल.

६.० प्रवेश फेरीमध्ये निवड झालेल्या उमेदवारांसाठी निवडपत्र (Allotment Letter) प्राप्त करण्याची प्रमाणित कार्यपद्धती

६.१ प्रवेश फेरीमध्ये उपलब्ध जागा, उमेदवाराने सादर केलेले विकल्प व प्राधान्यक्रमानुसार आणि माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र. ११.० - जागा वाटपाची तर्कपध्दती याप्रमाणे उमेदवाराची निवड झाल्यास उमेदवाराने प्रवेश अर्जात "Primary Mobile Number" म्हणून नोंदविलेल्या भ्रमणध्वनी क्रमांकावर (Mobile Number) एसएमएस (SMS) व्दारे कळविण्यात येईल.

६.२ तसेच प्रवेश फेरीमध्ये निवड झालेल्या उमेदवारांसाठी Online निवडपत्र (Allotment Letter) उमेदवारांच्या प्रवेश खात्यात (Admission Account) उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

६.३ औ.प्र.संस्थानिहाय व्यवसायांमध्ये निवड झालेल्या उमेदवारांची यादी औ.प्र.संस्थांच्या Login मध्ये उपलब्ध करुन देण्यात येईल. तसेच सर्व औ.प्र.संस्था आपल्या सूचनाफलकावर त्या औ.प्र.संस्थेत व्यवसायनिहाय निवड झालेल्या उमेदवारांची यादी प्रदर्शित करतील.

६.४ उमेदवारास Online निवडपत्र (Allotment Letter) नजीकच्या औ.प्र.संस्थांमधून देखील प्राप्त करुन घेता येईल.

६.५ Online निवडपत्र (Allotment Letter) प्राप्त करण्यासाठी नोंदणीकृत उमेदवाराने आपला नोंदणी क्रमांक व पासवर्ड वापरुन आपल्या प्रवेश खात्यात (Admission Account) प्रवेश (Login) करावा.

६.६ प्रवेश खात्यात (Admission Account) **"Admission Activities"** या मथळयाखाली "Allotment Letter" या Link वर क्लिक करुन निवड पत्र (Allotment Letter) प्राप्त करुन घेणे.

६.७ उमेदवाराने "Print Allotment Letter" या Tab वर क्लिक करुन आपल्या निवडपत्राची (Allotment Letter) छापील प्रत प्राप्त करुन घ्यावी.

६.८ उमेदवाराने निवडपत्रा (Allotment Letter) वर देण्यात आलेल्या सर्व सूचनांचे अवलोकन करावे.

६.९ उमेदवाराने प्रवेश फेरीत निवड झालेल्या औ.प्र.संस्थेत प्रवेश वेळापत्रकानुसार व्यक्तिश: उपस्थित राहून प्रवेशनिश्चिती करण्यांची कार्यवाही करावी. अधिक माहितीसाठी प्रवेशनिश्चिती करण्याच्या प्रमाणित कार्यपध्दतीचे अवलोकन करावे.

७.० प्रवेशनिश्चिती करणाची प्रमाणित कार्यपध्दती

७.१ प्रवेश फेरीमध्ये निवड झालेल्या उमेदवाराने निवड झालेल्या औ.प्र.संस्थेमध्ये माहितीपुस्तिकेतील प्रपत्र-३ मध्ये दिल्यानुसार पात्रतेच्या व आरक्षणानुसार केलेल्या प्रवेश अर्जातील दाव्याच्या पुष्ठ्यर्थ सर्व मूळ कागदपत्रे, तसेच सोबत सर्व कागदपत्रांचा स्वयंसत्यापित (Self Attested) प्रतींचा १ संच, २ अलीकडील रंगीत छायाचित्रे (Passport Size) आणि प्रशिक्षण शुल्कासह स्वत: उपस्थित रहावे.

७.२ खाजगी औ.प्र.संस्थेकरिता जमा करावयाचे प्रशिक्षण शुल्क संबंधित औ.प्र.संस्थेने विहीत केलेल्या स्वरुपात (रोख, धनाकर्ष वा धनादेश) भरण्यात यावेत. संबंधित खाजगी औ.प्र.संस्थांच्या परवानगीने प्रशिक्षण शुल्क हप्तेनिहाय जमा करता येईल. परंतु, प्रशिक्षण शुल्क हप्तेनिहाय जमा करण्याचा निर्णय हा संपूर्णत: संबंधित खाजगी औ.प्र.संस्थेचा असेल.

७.३ शासकीय औ.प्र.संस्थेकरिता भरावयाचे प्रशिक्षण शुल्क संबंधित शासकीय औ.प्र.संस्थेमध्ये रोखीने एकाच वेळेस जमा करावेत. शासकीय औ.प्र.संस्थांना लागू असणारे प्रशिक्षण शुल्क हे माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र. १५.० प्रमाणे आहे.

user

७.४ उमेदवाराने प्रवेश अर्जामध्ये केलेल्या दाव्यांच्या पुष्ठ्यर्थ त्याने सादर केलेल्या सर्व आवश्यक कागदपत्रांची संबंधित औ.प्र.संस्था काळजीपूर्वक छाननी करतील. उमेदवाराचा प्रकार, प्रवर्ग, पात्रता इ. च्या दाव्यात अथवा दाव्याच्या पृष्टर्थ सादर केलेल्या कागदपत्रांमध्ये काही त्रुटी आढळल्यास त्या संबंधित उमेदवाराच्या लक्षात आणून देण्यात येतील.

७.५ उमेदवार विहीत वेळापत्रकानुसार नियोजित प्रवेश फेरीकरिता उपलब्ध मुदतीत आवश्यक कागदपत्रे/दस्तऐवज सादर करु शकतील.

७.६ उमेदवाराने एखादया दुसऱ्या संस्थेत प्रवेश घेतल्यामुळे जर तो प्रवेशाच्या वेळेस मूळ कागदपत्रे सादर करु शकत नसेल तर त्याला अशा संस्थेत विशिष्ट दिनांकास विशिष्ट अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला असल्यामुळे त्याची मूळ कागदपत्रे संस्थेत ठेवण्यात आल्याबाबत त्या संस्थेच्या संस्थांप्रमुखांचे प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल. उमेदवारास अशा संस्थेच्या संस्थाप्रमुखाने प्रमाणपत्राच्या सत्यापन केलेल्या सत्यप्रती सादर कराव्या लागतील. अशा उमेदवारांना प्रशिक्षण शुल्क प्रवेशाच्या वेळेसच तात्काळ भरावे लागेल आणि अशा उमेदवारांना शुल्क जमा केल्याच्या तारखेपासून ४ कार्यालयीन कामकाजांच्या दिवसांच्या आत कागदपत्रे जमा करण्याची परवानगी देण्यात येईल.

७.७ उमेदवारास प्रवेश विहीत केल्यानंतर संबंधित उमेदवाराचा अंतिम शाळा/ महाविद्यालय सोडल्याचा मूळ दाखला व माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षा (SSC) गुणपत्रकाची मूळ प्रत संबंधित संस्थेत जमा करुन घेण्यात येईल. एखादया उमेदवाराने संस्थेत अभ्यासक्रमात जर एकदा प्रवेश घेतला तर अशा उमेदवाराने प्रवेश रद्द केल्याशिवाय वा प्रशिक्षण पूर्ण केल्याशिवाय त्याला हा शाळा सोडल्याचा मूळ दाखला व माध्यमिक शालांन्त प्रमाणपत्र परीक्षेच्या गुणपत्रकाची मूळ प्रत परत करण्यात येणार नाही. इतर सर्व प्रमाणपत्रे/कागदपत्रे प्रवेशाच्या वेळीच मूळ प्रतीवरुन छाननी करुन उमेदवाराला परत करण्यात येतील.

७.८ जे उमेदवार सर्व बाबी पूर्ण करतील त्यांच्यासाठी संबंधित औ.प्र.संस्था दिलेल्या संकेतस्थळावर प्रवेश निश्चितीसाठी आवश्यक ती सर्व प्रक्रीया संस्थेच्या Login मधुन पूर्ण करतील.

७.९ प्रवेश निश्चित करण्याची Online प्रक्रिया झाल्यानंतर शेवटी प्रवेश निश्चित झाल्याचे पत्र पोचपावती (Admission Confirmation Slip) ऑनलाईन प्रवेश प्रणालीव्दारे दोन प्रतीत तयार केली जाईल.

७.१० "Candidate Copy" या प्रतीवर विहीत जागेत संबंधित औ.प्र.संस्थेत प्रवेश प्रक्रीया राबविणारे अधिकारी आपले नाव, स्वाक्षरी व संस्थेचा शिक्का छापून उमेदवारास प्रवेश निश्चित झाल्याचे पत्र पोचपावती (Admission Confirmation Slip) देतील. तसेच औ.प्र.संस्था "ITI Copy" आपल्या कार्यालयात जमा करतील.

७.११ जर एखादा उमेदवार प्रवेश देऊ केलेल्या औ.प्र.संस्थेत प्रवेशाकरिता दिलेल्या मुदतीमध्ये संबंधित औ.प्र.संस्थेमध्ये हजर राहून प्रवेशप्रक्रीया पूर्ण न करुन घेतल्यास अशा उमेदवाराचा त्याला वाटप झालेल्या जागेवरील प्रवेशाचा दावा रद्द होईल.

७.१२ अशा प्रकारे रिक्त राहिलेल्या जागा पुढील केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेमध्ये प्रवेशासाठी उपलब्ध केल्या जातील.

८.० खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील संस्था स्तरावरील प्रवेश निश्चितीकरणाची प्रमाणित कार्यपध्दती

८.१ खाजगी औ.प्र.संस्थांमध्ये संस्थास्तरावरील जागा (माहिती पुस्तिकेतील मुद्दा क्र. १.४ प्रमाणे एकूण प्रवेश क्षमतेच्या व्यवसाय निहाय २०% जागा) व पाचव्या प्रवेश फेरीनंतर (जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी) खाजगी औ.प्र. संस्थांमध्ये रिक्त राहिलेल्या जागा संबंधित खाजगी औ.प्र.संस्थाना संस्थास्तरावर भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत.

८.२ खाजगी औ.प्र.संस्थाना संस्थास्तरावर भरण्यासाठी उपलब्ध जागांचा तपशील प्रवेश संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

८.३ ज्या उमेदवारांची खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर प्रवेश घेण्यांची इच्छा आहे त्यांनाही प्रवेश संकेत स्थळावर नोंदणी (Registration) करावी लागेल.

८.४ नोंदणीकृत उमेदवारांनी ज्या खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्या संस्थेत व्यक्तीश: हजर राहून सर्व मूळ प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीनंतर प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करावी.केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पहिल्या दिवसापासून ते प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापर्यंत खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर उमेदवारांना प्रवेश घेता येतील.

user

९.० जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीत प्रवेशाकरिता उमेदवारांनी अवलंबविण्याची प्रमाणित कार्यपध्दती

९.१ जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीकरिता उपलब्ध जागांचा तपशील चौथ्या प्रवेश फेरीनंतर संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात येईल.

९.२ माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र (SSC) पुरवणी परीक्षेत उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण व अद्याप पर्यंत कोठेही प्रवेश न घेतलेल्या तसेच औ.प्र.संस्थेत प्रवेशासाठी अर्ज न केलेल्या उमेदवारांसाठी प्रवेशाची संधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीपूर्वी नव्याने अर्ज करण्याची व/वा अर्जात बदल करणे व प्रवेश अर्ज शुल्क भरणे साठी संधी देण्यात येईल

९.३ जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीमध्ये सहभागी होण्यास महाराष्ट्र राज्यातील नोंदणीकृत उमेदवारांमधून ज्या उमेदवारांनी प्रवेशफेरी १ ते ४ मध्ये प्रवेश घेतलेला नाही, प्रवेश रद्द केलेला आहे, जागा मिळूनदेखील प्रवेश निश्चित केलेले नाहीत अथवा नव्याने अर्ज केलेले सर्व उमेदवार पात्र असतील.

९.४ प्रवेश संकेतस्थळावर अद्ययावत प्रवेश वेळाप्रत्रक प्रकाशित करण्यात येईल.

९.५ सर्व नोंदणीकृत, प्रवेश अर्ज निश्चित केलेले व अप्रवेशित उमेदवारांची गुणवत्ता यादी संकेतस्थळावर वेळापत्रकानुसार प्रसिध्द करण्यात येईल व उमेदवारांना SMS व्दारे कळविण्यात येईल.

९.६ नोंदणीकृत उमेदवारांनी औ.प्र. संस्थानिहाय व व्यवसाय निहाय रिक्त जागांचा अभ्यासकरुन जिल्हास्तरीय समुपदेशन प्रवेश फेरीसाठी आपल्या प्रवेश खात्यात प्रवेश (Login) करुन कोणत्याही एका जिल्ह्याच्या समुपदेशन फेरीकरिता दिलेल्या वेळापत्रकानुसार नोंदणी करावी.

९.७ संगणक प्रणालीव्दारे जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीसाठी जिल्हानिहाय गुणवत्ता यादी प्रकाशित करण्यात येईल, समुपदेशन फेरीसाठी वेळ व दिनांक बहाल करण्यात येईल व याबाबत उमेदवारास त्यांच्या प्रवेश खात्यात व SMS व्दारे माहिती देण्यात येईल.

९.८ उमेदवारास दिलेल्या वेळ व दिनांकास त्यांनी संबंधीत जिल्हास्तरीय शासकीय औ.प्र.संस्थेत उपस्थित रहावे. जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरी राबविणाऱ्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची यादी प्रवेश माहितीपुस्तिकेत प्रपत्र-५ मध्ये देण्यात येत आहे.

९.९ संबंधीत जिल्हास्तरीय औ.प्र. संस्थेत जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीसाठी हजर असलेल्या उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्ता क्रमांकानुसार समुपदेशनाकरिता बोलाविण्यात येईल. प्रवेशाकरिता उपलब्ध जागा, उमेदवाराची मागणी व उमेदवाराची अर्हता या आधारावर प्रवेशाच्या जागांचे वाटप करणे.

९.१० जिल्हास्तरीय समुपदेशन फेरीमध्ये उपलब्ध सर्व जागा हया सर्वसाधारण जागा म्हणून समजल्या जातील.

९.११ सदर प्रवेशफेरीत जागा बहाल करण्यात आलेल्या उमेदवारांनी निवड पत्रावर (Allotment Letter) दिलेल्या मुदतीत त्यांना बहाल करण्यात आलेल्या औ.प्र. संस्थेत प्रत्यक्ष उपस्थित राहुन सर्व मूळ प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीनंतर प्रवेश निश्चितीची प्रत्यक्ष कार्यवाही करावी.

१०.० प्रवेश रद्द करण्याकरिता उमेदवारांनी अवलंबविण्याची प्रमाणित कार्यपध्दती

१०.१ ज्या उमेदवारांनी प्रवेश निश्चित केलेला आहे अशा उमेदवारांना कोणत्याही प्रबळ कारणास्तव प्रवेश रद्द करावयाचा असल्यास त्या उमेदवाराने प्रवेश घेतलेल्या संस्थेत व्यक्तिश: उपस्थित राहून प्रवेशप्रक्रीयाप्रमुख अधिकाऱ्याशी संपर्क साधावा.

१०.२ संबंधित औ.प्र.संस्था व प्रवेशित उमेदवार दोघांना आपल्या Login ID व Password वापरुन प्रवेश रद्द करावा लागेल.

१०.३ ऑनलाईन प्रवेश प्रणालीच्या माध्यमातूनच प्रवेश रद्द करणे अनिवार्य आहे.

१०.४ प्रवेश रद्द केल्यानंतर ऑनलाईन प्रणाली प्रवेश रद्द केल्याची पावती (Admission Cancellation Note) निर्माण करेल.

१०.५ औ.प्र.संस्था सदर पावतीच्या दोन प्रतीत प्रिंटआऊट घेतील. दोन्ही पावतीवर संबंधित औ.प्र.संस्थेचे प्राचार्य व उमेदवार सही करतील. प्रवेश रद्द केलेल्या पावतीची १ प्रत उमेदवाराला देण्यात येईल व दुसरी प्रत संबंधित औ.प्र. संस्थेकडे राखून ठेवण्यात येईल.

१०.६ शुल्क परतावा माहितीपुस्तिका भाग १ मधील मुद्दा क्र. १६.७ प्रमाणे असले.

११.० नोंदणीकृत उमेदवारांसाठी पासवर्ड बदलणे अथवा पुनर्स्थापित (Forgot/ Change/ Reset Password) करण्याच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती

उमेदवार पासवर्ड विसरल्यास (FORGOT PASSWORD)

११.१ नोंदणीकृत उमेदवार आपला पासवर्ड विसरल्यास "Forgot Password" या Tab वर क्लिक करावे.

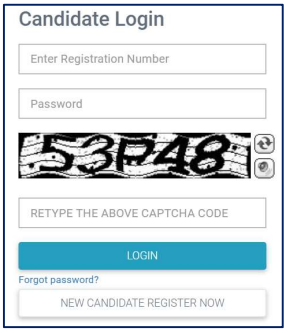

११.२ नोंदणीकृत उमेदवाराने आपला नोंदणीक्रमांक (Registration Number) व आपली जन्म तारीख (Date of Birth) विहीत रकान्यात नोंदवावी.

११.३ उमेदवारास "Receive Password on" यात Password प्राप्त करुन घेण्यासाठी खालील पर्यायांपैकी एकाची निवड करता येईल:

Registered Primary Mobile Number

Registered Secondary Mobile Number

EMail

११.४ उमेदवाराने निवडलेल्या पर्यायानुसार त्यास Password तात्काळ उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

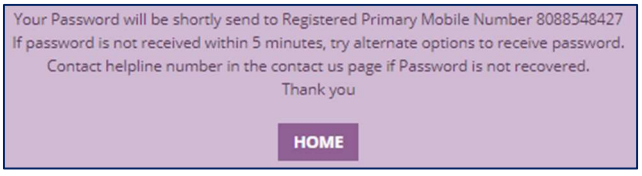

११.५ उमेदवाराने एसएमएसव्दारे (SMS) नव्याने प्राप्त झालेला पासवर्ड प्रवेश खात्यात प्रवेश करुन अधिक सुलभ व स्मरणात राहील याप्रकारचा पासवर्ड खालील दिलेल्या कार्यपध्दतीनुसार बदलुन घ्यावा (Change Password).

पासवर्ड बदलणे (CHANGE PASSWORD)

११.६ पासवर्ड बदलण्यासाठी उमेदवाराच्या प्रवेश खात्यात Important Links या मथळयाखाली देण्यात आलेल्या "**Change Password**" या Link वर क्लिक करावे.

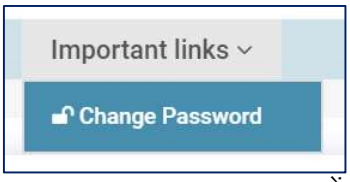

११.७ उमेदवारास बदल करावयाचा पासवर्ड "**Old Password**" या रकान्यात नोंदवून नवीन पासवर्ड "**New Password**" आणि "**Confirm Password**" या रकान्यात नोंदवावा व **"Save"** या Tab वर क्लिक करावे.

बदल करावयाचा पासवर्ड हा ८ ते १५ अक्षरी असावा. त्यात कमीत कमी एक अक्षर इंग्रजी पहिल्या लिपीतील (Upper Case Alphabet), एक इंग्रजी दुसऱ्या लिपीतील (Lower Case Alphabet), एक अंक (Number) व एक विशिष्ट अक्षर (Special Character) जसे #, &, % असणे आवश्यक आहे. उदाहरणार्थ: Password#१२३

११.८ पासवर्ड यशस्वीरित्या बदल झाल्याचा संदेश खालीलप्रमाणे प्रकट होईल.

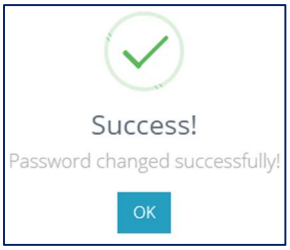

११.९ उमेदवारास एसएमएसव्दारे (SMS) नव्याने पासवर्ड प्राप्त न झाल्यास अथवा प्रवेश अर्जात "Primary Mobile Number" साठी नोंदविलेला भ्रमणध्वनी क्रमांक बंद असल्यास वा अन्य कारणांमुळे उमेदवार आपला पासवर्ड पुनर्स्थापित करु न शकल्यास उमेदवाराने तात्काळ नजीकच्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेशी संपर्क साधून आपला पासवर्ड पुनर्स्थापित करुन घ्यावा.

१२. प्रवेश प्रक्रियेतील टप्पे

माहितीपुस्तिका:

१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत तसेच प्रवेश संकेत स्थळावर "आय.टी.आय. प्रवेश माहितीपुस्तिका - प्रवेश पध्दती, नियमावली व प्रवेश प्रक्रीयेतील विविध स्तरावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी प्रमाणित कार्यपध्दती" उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे. माहिती पुस्तिकेत देण्यात आलेली माहिती, नियम व प्रवेश पध्दतीचा अभ्यास करुनच ऑनलाईन प्रवेश अर्ज सादर करावा.

प्रवेश अर्ज:

२. ऑनलाईन प्रवेश अर्जासाठी **https://admission.dvet.gov.in** या संकेतस्थळाला भेट द्यावी. प्रवेश अर्जात प्राथमिक माहिती भरल्यानंतर उमेदवारांचे प्रवेश खाते (Admission Account) त्यांचा नोंदणी क्रमांक (Registration Number) हाच User ID म्हणून तयार होईल. नोंदणी क्रमांक व User ID चा वापर करुन उमेदवारांनी त्यांच्या कडील दस्तऐवजाच्या आधारे प्रवेश अर्जात संपूर्ण माहिती काळजीपूर्वक भरावी. प्रवेश अर्ज पूर्ण भरल्यावर सर्व माहिती बरोबर असल्याची पुनच्छ: खात्री करुन घ्यावी. प्रवेश अर्जातील माहिती बरोबर असल्याची खात्री झाल्यावरच प्रवेश अर्ज शुल्क ऑनलाईन स्वरुपात जमा करावे.

प्रवेश अर्ज पडताळणी (Verification) व निश्चित (Confirmation) करणे

३. प्रवेश अर्ज निश्चित करण्यासाठी उमेदवाराने प्रवेश अर्जातील माहिती/ दाव्यांच्या पृष्ठ्यर्थ आवश्यक मुळ दस्तऐवज/ कागदपत्रे नजिकच्या औ.प्र. संस्थेत पडताळणीसाठी सादर करावेत. औ.प्र. संस्थेतील अधिकारी मुळ अर्जातिल माहितीची सादर केलेल्या मूळ दस्ताऐवजावरुन काळजीपूर्वक तपासणी करतील व अर्जाचे निश्चितीकरण करुन "अर्ज निश्चितीकरण पावती" (Application Confirmation Slip) व निश्चित केलेल्या प्रवेश अर्जाची (Confirmed Application Form) प्रत देतील. प्रवेश अर्ज निश्चित झाल्यावर अर्जातील कोणत्याच माहितीत बदल करता येणार नाही याची नोंद घ्यावी.

पहिल्या प्रवेश फेरीसाठी विकल्प सादर करणे:

४. प्रवेश अर्ज निश्चित केल्यावरच पहिल्या प्रवेश फेरीसाठी व्यवसाय व संस्थानिहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करण्यासाठी प्रवेश संकेतस्थळावर नोंदणी क्रमांक (Registration No.) व पासवर्ड (Password) व्दारे प्रवेश (Login) करुन सादर करावेत.

प्राथमिक गुणवत्ता यादी तपासणे व हरकती नोंदविणे:

५. प्राथमिक गुणवत्ता यादी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल व उमेदवारांना SMS व्दारे कळविण्यात येईल.

६. उमेदवारास प्रवेश अर्जातील काही निवडक माहितीत बदल करण्याची संधी "हरकती नोंदविणे" या कालावधीत उपलब्ध करुन देण्यात येईल. याकरीता उमेदवाराने प्रवेश संकेतस्थळावर आपल्या खात्यात प्रवेश (Login) करुन प्रवेश अर्जातील माहितीत आवश्यक बदल करावेत. सदर कालावधीनंतर प्रवेश अर्जात कोणताच बदल करता येणार नाही.

प्रवेश फेरीत निवड व प्रवेशाची प्रत्यक्ष कार्यवाही:

७. प्रवेश फेरीसाठी संस्था व व्यवसायनिहाय निवडयादी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल व उमेदवारांना SMS व्दारे कळविण्यात येईल

८. उमेदवारांना निवड झालेल्या संस्थेत प्रत्यक्ष उपस्थित राहून प्रवेश निश्चित करण्यासाठी प्रवेश अर्जात सादर केलेल्या माहितीच्या पृष्ठ्यर्थ आवश्यक दस्तऐवज सादर करणे अनिवार्य राहिल. प्रवेश अर्जातील माहिती व त्या पृष्ठ्यर्थ सादर केलेल्या दस्तऐवजांतील माहितीत तफावत आढळल्यास प्रवेश नाकारण्यात येईल याची नोंद घ्यावी.

पुढील प्रवेश फेरीसाठी विकल्प सादर करणे:

९. निवड न झालेल्या वा प्रवेश न घेतलेल्या उमेदवारांनी पुढील प्रवेश फेरीसाठी Online पध्दतीने व्यवसाय व संस्थानिहाय विकल्प व प्राधान्य सादर करावेत. उमेदवाराने नव्याने विकल्प सादर न केल्यास उमेदवाराने पूर्वीच्या प्रवेश फेरीमध्ये सादर केलेले जुनेच विकल्प या प्रवेश फेरीमध्ये विचारात घेण्यात येतील. दुसरी, तिसरी व चौथी प्रवेश फेरी बाबात पुढील कार्यवाही वरील मुद्दा क्र. ७ ते ८ प्रमाणेच राहिल.

नव्याने अर्ज करणे:

१०. माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र (SSC) पुरवणी परीक्षेत उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण व अद्याप पर्यंत कोठेही प्रवेश न घेतलेल्या तसेच औ.प्र.संस्थेत प्रवेशासाठी अर्ज न केलेल्या उमेदवारांसाठी प्रवेशाची संधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी जिल्हा/ संस्थास्तरीय समुपदेशन फेरीपूर्वी नव्याने अर्ज करण्याची, प्रवेश अर्ज शुल्क भरुण्याची व प्रवेश अर्ज निश्चित करण्याची संधी उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

शासकीय व खाजगी औ.प्र. जिल्हास्तरीय/ संस्थास्तरीय समुपदेशन फेरीसाठी नाव नोंदणी:

११. नोंदणीकृत उमेदवारांनी औ.प्र. संस्थानिहाय व व्यवसाय निहाय रिक्त जागांचा अभ्यासकरुन जिल्हा/ संस्थास्तरीय समुपदेशन प्रवेश फेरीसाठी आपल्या प्रवेश खात्यात प्रवेश (Login) करुन कोणत्याही एका जिल्हा/ संस्थेच्या समुपदेशन फेरीकरिता दिलेल्या वेळापत्रकानुसार नोंदणी करावी.

१२. संगणक प्रणालीव्दारे जिल्हा/ संस्थास्तरीय समुपदेशन फेरीसाठी जिल्हा/ संस्थानिहाय गुणवत्ता यादी प्रकाशित करण्यात येईल, समुपदेशन फेरीसाठी वेळ व दिनांक बहाल करण्यात येईल व याबाबत उमेदवारास त्यांच्या प्रवेश खात्यात व SMS व्दारे माहिती देण्यात येईल.

समुपदेशन फेरी:

१३. दिलेल्या वेळ व दिनांकास हजर असलेल्या उमेदवारांना त्यांच्या गुणवत्ता क्रमांकानुसार समुपदेशनाकरिता बोलाविण्यात येईल व प्रवेशाकरिता उपलब्ध जागा, उमेदवाराची मागणी, उमेदवाराची अर्हता या आधारावर प्रवेशाच्या जागांचे वाटप करणे.

१४. सदर प्रवेशफेरीत जागा बहाल करण्यात आलेल्या उमेदवारांनी सर्व मूळ प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीनंतर संबंधित औ.प्र.संस्थेत दिलेल्या मुदतीत प्रवेशाची प्रत्यक्ष कार्यवाही करावी.

संस्था स्तरावरील प्रवेश:

१५. खाजगी औ.प्र.संस्थांमध्ये संस्थास्तरावरील जागा व पाचव्या प्रवेश फेरीनंतर रिक्त राहिलेल्या जागांवर ज्या उमेदवारांची प्रवेश घेण्याची इच्छा आहे त्यांनाही त्यांची तपशिलवार माहितीसह प्रवेश संकेतस्थळावर नोंदणी करावी लागेल.

१६. नोंदणीकृत उमेदवारांनी ज्या खाजगी औ.प्र. संस्थेत प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्या संस्थेत व्यक्तीश: हजर राहून सर्व मूळ प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीनंतर प्रवेश प्रक्रीया पूर्ण करावी. केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या पहिल्या फेरीपासून ते प्रवेशाच्या अंतिम दिनांकापर्यंत खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये संस्था स्तरावरील जागांवर उमेदवारांना प्रवेश घेता येतील.